

BOSNA IN HERCEGOVINA / NAJHUJŠI POKOL CIVILISTOV OD ZAČETKA VOJNE

Granata je na sarajevski tržnici ubila več kot 60 ljudi

Naš spomin na Sašo

BOJAN BREZIGAR

SARAJEVO - Včeraj malo po poldnevu, ko si največ Sarajevčanov upa oditi iz zaklonišč, je na tržnico v središču mesta padla granata, ki je po zadnjih, se neuradnih podatkih ubila 61 ljudi, hudo ranila pa najmanj 140.

Podpredsednik bosanskega predsedstva Ejup Ganić je izjavil, da so granato

izstrelili Srbi, ki so jih predstavniki Unproforja kaksno uro prej obtožili tudi za pokol, ki se je zgodil v petek v primestnem naselju Dobrinja. Novi poveljnik Unproforja, britanski general Rose, je izjavil, da o srbski krivdi za poboj ljudi, ki so v petek čakali v vrsti za kruh, ni nobenega dvoma.

Srbski general Manojlović je sporočil novinarjem, da v trenutku zločina na tržnici njegovi topničarji sploh niso streljali, dodal pa je tudi, da njegova vojska nima orožja, ki bi lahko povzročilo tolikšno razdejanje. Radovan Karadžić pa je pred televizijskimi kamerami hitel izjavljati, da so Muslimani sami izvedli množični poboj, ker hočejo ocrniti Srbe in si izposlovati dovoljenje za uvoz orožja.

Pričakujejo, da bo Unprofor danes objavil dokaze o tem, od kod, iz kaksnega in čigavega orožja je bila izstreljena granata, ki je padla na sarajevsko tržnico.

(Agencije)

Na tržnici v središču Sarajeva je bilo v trenutku eksplozije na stotine ljudi, ki so iskali živež (Telefoto: AP)

TRST

Št. 3

Zakon o Krasu spet pod vprašajem

TRST - Spet težave pri izvajanju deželnega zakona 16 iz leta 1992, bolje znanega kot zakon o Krasu. Tržaški pokrajinski nadzorni odbor je namreč zamrznil programski sporazum, ki so ga na njegovi osnovi sklenile Dežela, KGS, Občina Trst in Pokrajina Trst za uresničitev 15 projektov v vrednosti 15 milijard lir na področju Vzhodnega Krasa kot odškodnino za škodo, ki jo povzroča namestitvev sinhrotrona pri Bazovici. Kaže, da je pri sprejemanju ustreznega sklepa tržaška občina zagrešila formalno napako, ki naj bi sicer bila popravljiva. Seveda pa je vest vzbudila zaskrbljenost med slovenskimi politiki.

NEMCIJA / OPOZORILO HRVATOM

Kancler Kohl odločno obsoja poseg Hrvaške v BiH

MÜNCHEN - Nemški kancler Kohl, ki je veljal za enega največjih zascitnikov hrvaskih interesov, je v soboto najostreje doslej obsodil Hrvaško. Predsednika Tudmana je obtožil, da je kršil mednarodno pravo, ko je v BiH poslal redne enote hrvaške vojske.

Ceprav je VS OZN Hrvatski zagrozil s sankcijami, pa

evropski diplomati menijo, da bo Nemčija, ki takim ukrepom nasprotuje, uporabila svoj vpliv na Zagreb, da se hrvaške enote umaknejo iz BiH. »Obzalam, ker hrvaška vlada, zlasti pa predsednik Tudman, nista javno predstavila svojega stališča o tem vprašanju,« je dejal Kohl v svoji doslej najostrejši izjavi o Hrvatski. (Reuter)

TRST / OB 50. OBLETNICI SMRTI

Spomin na Kugyja

TRST - V okviru dvodnevni proslav ob 50-letnici smrti književnika, glasbenika in alpinista Juliusa Kugyja so včeraj v navzočnosti tudi tržaškega in ljubljanskega župana pravno ure-

dili pokojnikov grob na pokopališču pri Sv. Ani. Njegov lik so opredelili kot simbol sožitja. Osrednja kulturna prireditev bo danes popoldne.

Na 2. strani

Kultura

Št. 4, 5

Prešernove proslave

Kot običajno v zadnjih letih so pobudnice osrednje tržaške in goriške Prešernove proslave tri organizacije Slovencev v Italiji, ki se ukvarjajo z ljubiteljsko kulturo, in sicer deželna Zveza slovenskih kulturnih društev, goriška Zveza slovenske katoliške prosvete in tržaška Slovenska prosveta. Zamišlajo letošnjih prireditev, ki se bosta pričeli danes ob 17. uri, in sicer v tržaškem Kulturnem domu in v goriškem katoliškem domu, pa izpostavlja značilnosti in posebnosti ljubiteljske kulture.

Uredništvu Primorskega dnevnika in Radia Trst A, ZSKD, Slovenska prosveta in Slovenska katoliška prosveta iz Gorice ustanavljajo sklad

MOSTARSKJE ŽRTVE

ki je namenjen sirotam iz bolnišnice v muslimanskem predelu Mostarja, pred katero so bili umorjeni Saša Ota, Marco Lucchetta in Dario D'Angelo.

Prispevke zbiramo na tek. račun št. 01-7612/39 pri Tržaški kreditni banki in na tek. račun št. 11846 pri Hranilnici in posojilnici na Opčinah.

Zbrani denar bodo pobudniki osebno izročili predstavniku Visokega komisariata za begunce pri Združenih narodih s sedežem v Medjugorju, g. Jerryju Hulmu.

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3 - Tel. (040) 820766

Kuhinje:

moreluzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

NOVICE

Usluzbencem Seleca je naposled le odleglo

PORDENON - V tovarniških prostorih Seleca je bil sinoči koncert lahke glasbe v znak solidarnosti z delavci, ki so bili na tem, da ostanejo na cesti. Med drugim sta nastopila jazzist Armando Battiston in humorist Paolo Hendel, vzdusje pa je bilo se kar veselo. Tudi zaradi tega, ker je rimska vlada, kot vemo, zajamčila rešitev družbe, in to »tudi mimo Sofina«, katerega predsednik Gianmario Rossignolo je sicer potrdil pomoč. Glavnico je treba dokapitalizirati s 45 milijardami lir, od tega naj bi jih Friulia prispevala 13, kreditne ustanove 10, sam Rossignolo 14, naveza malteskih investorjev pa 8. Deželna tajništva sindikatov CGIL, CISL in UIL so na podlagi tega pozvala odgovorne, naj s sanacijo podjetja pohitijo in tako omogočijo redno nadaljevanje proizvodnje barvnih televizorjev, obenem pa priznala deželni vladi zaslugo za preprečitev komisarske uprave. Jutri bo obiskala uslužbenca Seleca predsednica parlamentarne komisije za enake možnosti Tina Anselmi.

Zaradi prevare prijavili predstojnika klaretincev

LECCO - Skupina približno 50 prebivalcev iz Lecca je prijavila sodnim oblastem 70-letnega trzaskega patra Antonia Leghisa, bivšega predstojnika reda klaretincev. Skupina prebivalcev že več let in brez uspeha zahteva povračilo prihrankov (okrog 5 milijard lir), ki so jih patru zaupali v zadnjih 15-20 letih. Pater jim je namreč zagotovil, da bodo na to vsoto prejeli bančne obresti in da bodo njihovi prihranki uporabljeni v dobrotelne namene. Odvetnik Vassallo, ki zagovarja skupino prebivalcev, je včeraj povedal, da so ti že zahtevali zaplembo imovine klaretincev; ti so se sicer že ogradili od patra Leghise.

En mrtev in dva ranjena pri iztirjenju lokomotive

ALESSANDRIA - Zaradi zemeljskega usada se je včeraj iztirila lokomotiva potniškega vlaka Savona-Acqui. V nesreči je bil pri prici mrtev 43-letni strojevodja Giorgio Parodini iz Savone, laže ranjena pa sta 43-letni vlakovodja Angelo Baccino in 36-letni pomožni strojevodja Oreste Greco. Na vlaku je bilo 50 potnikov.

V dveh prometnih nesrečah trije mrtvi

VIDEM - V Centi se je zgodila včeraj zjutraj prometna nesreča, v kateri je bil ob življenju 51-letni Luigi Maranzana iz Humina. S svojim avtomobilom je silovito trčil v tovornjak. Iz huminske bolnišnice so ga prepeljali v vidensko, vendar mu ni bilo več pomoči. Podobna nesreča je bila v Fagnani, kjer se je hudo ranila 29-letna Barbara Pivetta iz Vidma. Naravnost shrlljiv pa je bil prizor po nesreči v Rudianu pri Brescii, kjer sta se ubila dva osemnajstletnika. Mercedes 200, ki ga je upravljal Vincenzo Metelli, je v ovinku zaradi prevelike hitrosti zaneslo z vozišča in trčil je v pokopališni zid: voznik in njegov prijatelj Christian Gozzini sta bila pri prici mrtva, njun sopotnik Roberto Prandini, 16 let, pa leži hudo ranjen v oddelku za oživljanje bolnišnice v Brescii.

TRST / PRIREDITVE OB 50-LETNICI SMRTI JULIUSA KUGYJA

»Spominjamo se osebnosti ki se je zavzemala za sožitje«

Tudi župana Ljubljane in Podkloštra na sprejemu pri Illyju

BREDA PAHOR

TRST - »Za nas je seveda v prvi vrsti pomembno, da je Julius Kugy sve-tu razkril Julijce, istocasnno pa je poudaril vlogo slovenskih vodicev, s katerimi se je podajal na njemu neznane vrhove.« Peter Suhadolc, ki se je v imenu enega od soorganizatorjev, to je Slovenskega planinskega društva iz Trsta udeležil včerajšnjih slovesnosti ob 50-letnici smrti Juliusa Kugyja, je z njemu svojsko znanstveno natančnostjo in jednatostjo opredelil pomen velikega alpinista, pisatelja in glasbenika za vse Slovence, posebej trzasko. Včerajšnji del prireditve, ki se ga je udeležilo nepričakovano število domaćinov in gostov, je predvideval obred na Kugyjevem grobu in kratek sprejem na trzaskem zupanstvu.

Dvodnevni niz prireditve v počastitev »odkritelja Julijcev« so na pobudo trzasko delegacije Kulturnega združenja Mitteleuropa zarisali se Združenje Italija-Avstrija, Združenje Italija-Slovenija, trzaski planinski društvi CAI - XXX Ottobre in CAI - Società Alpina delle Giulie, Slovensko planinsko društvo iz Trsta in Trzaski odbor Julius Kugy. Več kot pokroviteljstvo je nudila trzaska Občina, ki je ob sprejemu poskrbela se za pravno ureditev Kugyjevega groba na osrednjem trzaskem pokopališču pri Sv. Ani. Kot so zapisali v uradnem komunicanju je trzaska občinska uprava »tudi s tem ukrepom želela poča-

stiti spomin ugledne osebnosti, katere sloves književnika, glasbenika in alpinista je simbol odličnega sožitja, predvsem med prebivalci Furlanije-Juljske krajine, Koroske in Slovenije«.

V tem duhu je bil tudi sestavljen program celotne prireditve, predvsem pa prvega dne. Trzaski župan je namreč povabil predstavnike krajev, ki imajo Juliusa Kugyja, sina koroskega očeta in slovenske matere, za svojega. Tako sta včeraj v Trst prišla ljubljanski župan Jože Strgar in »prvi moz« Podkloštra (od tam izvira družina Kugy) Gerwald Steinlechner in tudi predstavništvo občinske uprave Celovca. V prostem razgovoru, ki se je razvil po kratkem italijansko-nemškem pozdravu Riccarda Illyja, pa je seveda tekla beseda o stikih med posameznimi kraji, ki imajo ob Juliusu Kugyju se veliko skupnega.

Danes popoldne bo pravzaprav osrednja kulturna prireditev ob 50-letnici smrti »velikega Mitteleuropejca«. V dvorani instituta Goethe (Ul. Coroneo 15) bodo ob 17. uri predstavili novo izdajo Kugyjeve knjige »Lavoro, Montagne, Musica - Una vita«, o knjigi in o avtorju bosta spregovorila Rinaldo De Rossi in Spiro Dalla Porta Xydias, nastopili pa bodo koroski, slovenski in trzaski zbori. Ob 10. uri pa bo v cerkvi Beata Vergine delle Grazie (Ul. Giustinelli 7) masa v italijanscini, nemščini in slovenscini.

Ljubljanski župan Strgar med svečanostjo pred Kugyjevim grobom (Foto KROMA)

TRST / RAZGOVOR Z JOŽETOM STRGARJEM

»Z novim županom je zapihal nov veter, ki ga od srca pozdravljam«

TRST - »To je odlična poteza trzasko župana Illyja in z veseljem sem prišel sem,« je dejal ljubljanski župan Jože Strgar, ki se je včeraj na vabilo Riccarda Illyja udeležil prvega dne trzaskih prireditve ob 50-letnici smrti Juliusa Kugyja. Njegovo zadovoljstvo, ki ga je v kratkem razgovoru na trzaskem zupanstvu večkrat izrazil, je raslo iz dveh ugotovitev: prvič, ker so bile prireditve namenjene Juliusu Kugyju »prijatelju vsakega človeka«, in drugič, ker njegov obisk ponovno dokazuje, da se vezi med Ljubljano in Trstom po Illyjevi izvolitvi spodbudno krepijo.

»Osvežitev v medsebojnih odnosih« - to je rezultat nastopa novega trzasko občinskega odbora, ki je bil pred kratkim že na prvem uradnem obisku v Ljubljani. »Dogovorili smo se že za

konkretne pobude, s katerimi bi mestu na raznih področjih utrdili vezi, kar mora prerasti v tvorno sodelovanje. Tako so nekatere službe obeh mest že prišle v stik, npr. univerzi, zdravstvene strukture, zavarovalnice. Vsekakor se je treba najprej spoznati med sosedu,« je Jože Strgar v skopih obrisih predstavil vsebino dosedanjega dogovarjanja med občinskima upravama Ljubljane in Trsta.

Prav tako ni naključje, da se župani bližnjih držav oz. dežel (prisotna sta bila tudi župan Podkloštra in podžupan Celovca) srečajo na proslavi take osebnosti, kot je bil Julius Kugy. Jože Strgar je v slavlencu videl predvsem demokrate in zagovornika skupnega življenja med pripadniki različnih narodov, podčrtal pa je tudi, da je Kugy »spostoval avtohtonega človeka v gorah«. (bip)

RIM / SEGNI PREDSTAVIL PROGRAM »PAKTA«

Alternativa levici vendar proti desnici

RIM - »Pakt za Italijo« se zoperstavlja levičarskemu volilnemu zavezništvu, vendar pa se nikakor ne namerava povezati ne z desničarskim kartelom Finija ne z »nezanesljivim Bossijem« ne s »pisanim pojavom, ki ga pooseblja Berlusconi«. Mario Segni je na včerajšnjem srečanju »paktasev«, ki pa proti pričakovanju ni bilo zelo številčno, predstavil program in zavezniške »Pakta«. Poudaril je tudi, da med kandidati ne bo politikov, ki so bili vpleteni v razne podkupniške afeze (to izjavo so udeleženci bučno podprli, vendar ob vzkljanju, naj nekateri politiki odidejo s tribune). Za Segnijem so namreč na tribuni sedeli številni znani politiki, kot so npr. bivši predsednik vlade Amato, republikanski leader Giorgio La Malfa, libe-

Mario Segni (Telefoto AP)

ralec Zanoni, v Palaeur pa ni prisel Martinazzoli, vendar pa so se včerajšnjega srečanja udeležili številni vidni predstavniki Ljudske stranke, med temi tudi Rosa Russo Jervolino.

Po Segniji oceni ob-

stajata dve zelo konkretni nevarnosti, in sicer, da bi zavezništvo, ki ga vodi DSL, prevladalo kot večinska sila pred opozicijo, ki bi ga na jugu države sestavljali pripadniki MSI, na severu pa Lige, to bi seveda privedlo do ostrega soočanja. Druga možnost je, da bi tudi zmagala levičarska koalicija, ki pa ne bi imela večine, kar bi onemogočilo sestavo kakršnekoli demokracijske vlade. Skratka ne levica ne desnica ne Liga ne Berlusconi (sami ali v raznih kombinacijah) se ne morejo predstavljati kot verodostojni kandidati, ki bi prevzeli vodstvo države. Kot so za Segnijem zatrdili se drugi govorci lahko pride do »posodobitve Italije samo z uveljavitvijo liberal-demokratskega predloga, ki ga prinaša Pakt za Italijo«.

BOLOGNA / DRUGI DAN ZVEZNEGA KONGRESA SEVERNE LIGE

Bossi in Berlusconi: doslej zaroka, kdaj tudi poroka?

BOLOGNA - Smo z Berlusconiem, nismo pa za Berlusconi: takole bi lahko strnili mnenje povprečnega pristasa Severne lige po drugem dnevu drugega zveznega kongresa Bossijevega gibanja v Bologni, ki se zaključuje danes. Vodja carroccia se je predvčerajšnjim izrekel za zavezništvo s televizijskim mogotcem, le-ta je včeraj pisno odvrnil, da si lahko zdaj končno sežeta v roko in ustanovita liberal-demokratsko fronto za odgovorno upravljanje države, toda Umbertova baza je razdeljena: eni mu slepo zaupajo, druge pa je strah »smrtnega objema« z Berlusconiem.

Razpoloženje slednjih najboljše ponazarja milanski župan Marco Formentini: »Nobenega no-

Umberto Bossi (Telefoto AP)

vega monopola po Fiatovem zgledu ne bomo dopustili, niti Berlusconijevega. Fiat je na vse kriptiče hotel Alfo, potem pa jo je unicil; takega industrijskega zločina ne bomo nikomur več dovolili!« V resnici bodo

ligasi naredili natanko tisto, kar jim bo zaukazal Bossi, kajti zaupanje (zaverozanost?) vanj je menda večje od strahu pred izgubo ligaske identitete, česar se bojijo tisti, ki poudarjajo, da Berlusconi vendar ni tako »kristalno čist«. Senator Enzo Boso: »Berlusconi se sicer res obdaja s figurami starega režima, toda zavezništvo z gibanjem Forza Italia nam pomeni edino sredstvo, da prodremo na jug in razjasnimo obzorja Italiji, ki se utaplja v javnih dolgovih z ritmom po šest milijonov lir na sekundo.« Toda Bossi postavlja zavezniku pogoj: »Soglašaj naj z načelom, da mora biti prihodnja zakonodajna doba ustavodajna.« Berlusconi pa se gotovo strinja. Tudi predsednik

senatorjev SL Francesco Speroni zagovarja volilno navezo z njim in to z naslednjo utemeljitvijo: »Na volitve bi lahko šli tudi sami in se romantično bi bilo, toda v parlamentu bi nas bilo malo in ne bi mogli do besede.« Pač pa Speroni opozarja sefa Fininvesta, naj ne sklene nobenega sporazuma z Nacionalnim zavezništvom Gianfranca Finija, ne političnega ne tehničnega, čeprav priznava, da ne bo moglo nadzirati ločenih, krajevnih zavezništev na jugu države.

Berlusconi je sila naklonjen tudi ligin ideolog Gianfranco Miglio, ki ni sicer član Bossijevega gibanja: »Saj sem nanj prvi opozoril;« se je pohvalil sinoči pred televizijskimi kamerami.

OBČINA TRST / NADZORNI ODBOR ZAMRZNIL PROGRAMSKI SPORAZUM

Spet pod vprašajem deželni zakon o Krasu

Sicer pa naj bi šlo za popravljivo formalnost

TRST - Glavnina deželnega zakona 16 iz leta 1992, znanega tudi kot zakon za Kras, bi lahko spet za nedoločen čas ostala mrtva crka. Kaže namreč, da je razveljavljavljn programski sporazum, ki so ga po nešteti težavah in zavlačevanjih sklenile Dežela FJK, Kraska gorska skupnost, Pokrajina Trst in Občina Trst za izvedbo vrste ukrepov za zaščito in družbeno-gospodarski razvoj Vzhodnega Krasa, ki ga je prizadela namestitvev sinhrotro na pri Bazovici. Sporazum je baje razveljavil tržaški pokrajinski nadzorni odbor z zavrnitvijo sklepa tržske občine, da pristopi k njemu, čes da je to napravila z bistveno pomanjkljivim in zato nezakonitim aktom.

Pri navajanju vesti rabimo pogojnik, ker doslej ni bila še uradno objavljena, toda vse kaže, da je zanesljiva. Če je resnična, pa konkretno pomeni, da je pod vprašajem 15 projektov v skupni

vrednosti 15 milijard lir. To je seveda takoj vzbudilo reakcije med našimi ljudmi.

»Preden natančneje ocenimo ta dogodek, moramo vedeti, s kakšno utemeljitvijo je pravzaprav pokrajinski nadzorni odbor zavrnil sklep tržske občine,« nam je dejal podpredsednik deželnega sveta Milos Budin. »Ob tej zavrnitvi se vsekakor postavlja tudi vprašanje, ali ne bi bilo vredno spremeniti sam deželni zakon 16/1992, ki očitno predvideva zapletene in tako rekoč nemogoče birokratske postopke. Bolje bi bilo, da bi celotno pristojnost za izvajanje zakona imela KGS. Vprašanje je tudi, ali ne bi bilo vredno nekatere predvidene projekte še poglobiti. A to je že drugo poglavje,« je se pristavil Budin.

Deželno tajništvo SSk je v tiskovnem poročilu izrazilo veliko začudenje nad zapletom, ki ga je označilo kot »neverjetno.« »Ni

nam znano, zakaj je pokrajinski nadzorni odbor razveljavil pristop tržske občine k programskemu sporazumu. Dejstvo pa je, da ostaja spet prazen rok prebivalstvo na Krasu, ki je utrpelo tolikšno škodo za koristne in nekoristne ali celo škodljive posege za javno korist na teritoriju... Preučiti bo treba odgovornosti za vse to, zlasti pa takoj popraviti ukrepe, če so pomanjkljivi, in odpraviti neverjetne zamude pri uresničevanju obvez,« je se rečeno v sporočilu SSk.

Predsednik KGS Ivo Sirca pa je nekoliko manj zaskrbljen. »V pogovoru s tržaškim občinskim tajnikom sem ugotovil, da gre za zgolj formalno pomanjkljivost, ki naj bi bila popravljiva« nam je dejal. »Sicer pa je res, da bi kazalo popraviti predvsem sam deželni zakon 16/1992, saj vsebuje predpise, zaradi katerih ga je zelo težko izvajati,« je pristavil.

TRST / TRŽAŠKI LUŠKI DELAVCI V PRECEPU

Kdaj bo stekla reforma pristanišč

Ukrep bi sprostil finančna sredstva

DRAGO GASPERLIN

TRST - Včeraj smo opozorili na hudo stisko, v kateri se je znašlo tržasko podjetje luskih delavcev (Culpt), ker vlada se zmeraj ni odobrila odluka o izvajanju reforme pristanišč, s katerim bi sprostili finančna sredstva za predčasno upokojitve odvečne delovne sile in s tem za reorganizacijo dela, brez katere sploh ni mogoče sprožiti usklajenega privatizacijskega postopka. Trenutek je se prav posebno težak zaradi tega, ker mora Culpt ta mesec izpolniti obveznosti do skrbstvene ustanove Inps in zavoda za nezgodno zavarovanje Inail, a že doslej je podjetje potrosilo pol milijarde lir lastnega denarja za dopolnilno blagajno, ki bi jo morala v resnici plačati država. Zakaj v Rimu odlašajo, ne ve niti Achille Vinci Giacchi, komisar avtonomne luske ustanove, ki ravno tako potrebuje državni prispevek, saj je treba tudi v Eapt polovično oklestiti organik.

Nad pristaniščniki Culpta (526) in ustanove Eapt (640) pa se je pojavil še en Damoklejev meč: Evropska skupnost bi utegnila oporekati sistemu členu reformnega zakona, ki določa, da bodo imeli delavci obeh organizacij v prihodnjih starih letih prednost pred drugimi pri delitvi dela, in tako za stiri leta onemogoča deregulacijo. Je ta člen nezakonit in v nasprotju z rimsko pogodbo, v kateri so zapopadene ekonomska načela dvanajsterice? Bruseljska oblast, ki je se pred nedavnim tako ostro nastopila zoper delavske monopole na bankinah (sicer predvidene po pomorskem zakoniku) in proti denarni podpori podjetjem, kakršno je Culpt, za zdaj molči: morda se bo oglašila, morda pa tudi ne, saj bi s cenurnim nastopom zaustavila celovito reformo (ceprav se sploh se ni začela). Seveda, omejen zakonski člen omejuje pristojnosti privatnikov oz. koncesionarjev ter jim otežuje poslovno

organizacijo, res pa je tudi, da bi divja deregulacija povzročila se večji kaos. Ne samo, pregon ES bi preprečil posodobitev luk in izničil nova pravila, s katerimi je nujno potrebno zamenjati dosedanja, ki jih vsebuje se kraljevski pomorski zakonik iz leta 1938!

Reforma pristanišč je nujna že zato, ker gre skozi kar 60 odstotkov uvoznega in 80 odstotkov izvoznega blaga, a bi ga bilo lahko se mnogo več, ko bi bile strukture ter infrastrukture moderne, ko bi bili rezijški stroški manjši in ko se ne bi bili upravitelji zadolžili do las - vse to pa je močno zavrla stopnja tekmovalnosti s severnoevropskimi pristanišči, ki so si zadala izrazito industrijsko podobo, in azijskimi, katerih glavni adut je v ceneni delovni sili.

Reforma bo stala 2.200 milijard lir: 1.200 jih bo slo za predčasne upokojitve (v Trstu okoli 500 delavcev), 1.000 pa za

kritje dolgov, ki bremenijo luske ustanove; teh 1.000 milijard naj bi država izplačala do leta 2004 z letnimi obroki po 91 milijard. Tega denarja kajpak ne bo podarila, ampak ga bo spet pridobila z raztegnitvijo taks za pretovorne operacije, ki so zdaj v veljavi samo v večjih pristaniščih (kakor so Trst, Genova in Benetke), na vse luke. Skratka, reformo bomo plačali mi - potrošniki: ker bodo takse bremenile uporabnike luk, bodo ti pač navili cene blaga.

Uresničevanje reforme bo treba torej temeljito nadzirati. Zlasti pozorni bodo morali biti sindikati in izvoljeni predstavniki tistih političnih sil, ki so si za spremembo tržskega luskega aparata resnično prizadevali. To ne velja seveda za tržske desničarske kroge, katerih zastopniki so v parlamentu sistematično bojkotirali osnutek reforme, zaradi česar tudi ni tak, kakršen bi moral biti.

TRST / POZIV SINDIKATOV DEŽELI

Sredstva ES gre smotrno izrabiti

Potrebni usmerjeni razvojni načrti

TRST - Deželni tajniki sindikatov CGIL Pasqual, CISL Bruna Arbo in UIL Snidero so izdali skupno tiskovno sporočilo, s katerim opozarjajo družbene, gospodarske in politične kroge na nevarnost razpršitve finančnih sredstev iz evropskih skladov 2 in 5B za razvojne načrte na hribovitih in goratih območjih Furlanije-Julijske krajine oziroma v tistih njenih predelih, kjer je industrija v krizi. Iz sklada 2 je Evropska skupnost pravkar nakazala 45 milijard lir za razmah industrijskih dejavnosti v tržaski in gorški pokrajini ter v spodnji Furlaniji.

Nevarnost razpršitve prispevkov vidijo sindikati v okoliscini, da krajevne ustanove, podjetniki, trgo-

vinske zbornice in drugi subjekti kot za stavo snujejo nebroj načrtov, ki naj bi bili deležni evropskega denarja, namesto da bi vsi skupaj izbrali kvečjemu dva ali tri natančno usmerjene projekte v vse-dezelnem interesu. Pasqual, Arbova in Snidero zahtevajo zaradi tega nujnost sestanka z deželno vlado, obenem pa vabijo na locena srečanja predstavnikov Confindustrie, Confapija, Intersinda, obrtniških organizacij in druge. Sindikati so namreč mnenja, da je treba evropska sredstva porabiti v prvi vrsti za postopno odpravo brezposelnosti, za odpiranje novih podjetij, za učinkovito servisiranje proizvodnje ter za varstvo okolja in teritorija.

MILJE / 41. MILJSKI PUST

Vse nared za nedeljski sprevod Cela vrsta stranskih prireditev

MILJE - V Miljah je že vse nared za otvoritev pustnih prireditev, ki bodo za ves teden prijetno obmorsko mesto spreminile v pravcato malo prestolnico modernega pusta, v kateri je starodavni ljudski običaj dobil novo sodobno preobleko in obenem ohranil ljudskost. Miljski pust je s časom postal nadvse obsežna prireditev, ki z izdelavo bogatih kostumov in velikih, do osem metrov visokih vozov z zapletenimi mehanizmi zapljuje mestno prebivalstvo skoraj skozi vse leto. Vrhunec doseže v nedeljo z velikim pustnim sprevodom, ki privabi na miljske ulice tudi do 70.000 gledalcev.

Z leta v leto se pustne prireditve nezadržno množijo. Otvoritev bo na pustni četrtek, ob 16. uri z mažoretkami iz Nove Gorice, ki bodo devet nastopajočih pustnih skupin privedle na Trg Marconi, kjer bo deset parov izvedlo stari pustni ples »ballo della verdura«, za katerega Miljčani trdijo, da izvira il 17. stoletja. Ob 18.30 se bodo udeleženci 41. miljskega pusta tudi ob tej razposajeni priložnosti spomnili tra-

Veliki voz skupine Bora na lanskem Pustu v Miljah

gedije v bivši Jugoslaviji z baklado, ki jo bodo ponovili vsako leto, dokler ne bo vojne konec.

V petek bo kot vsako leto natečaj za »zlato fan celj«, po nagrajevanju pa bo nastop uličnega gledališča Teatro tascabile iz Bergama z vrhovodcem Kelvinkom Ramonom, ki bo svoje vragolije izvajal na vrvi 30 metrov od tal. V soboto bo natečaj za najboljši nasemljeni par -

nagrada za zmagovalca je enotedensko potovanje na Korziko, ki ga nudi UTAT.

V ponedeljek bo pustno koledovanje z nabiranjem jajc za 41 metrov dolgo omleto, ki ga bodo ocvrli zvečer. V torek ob 16. uri bodo pustne skupine zopet krenile v sprevod, a tokrat brez vozov. Praznovanja se bodo zaključila na pepelnico sredo s pustnim pogrebom. (bov)

PRODAJA OBUTVE

calzature da piero

SEZONSKA RAZPRODAJA

ženske, moške
in otroške obutve,
torbic, usnjene galanterije,
kovčkov.

IZREDNO ZNIŽANE CENE

Pozzuolo del Friuli - državna cesta Videm - Lignano (le 6 km od avtocestnega izvoza Udine Sud)

NOVICE

Otroški kotiček na Prešernovi proslavi

V okviru današnje proslave ob dnevu slovenske kulture bo poseben kotiček posvečen otrokom. Udeleženci tečaja za animatorje pri SDZPI, ki ga vodijo članice Združenja Lupusinfabula, se že nekaj tednov mrzlično pripravljajo na dveurno animacijo, ki bo v mali dvorani Kulturnega doma. Starsi bodo lahko svoje otroke prepustili skupini 15 animatorjev. Pricakali jih bodo na pomolu Kulturnega doma ob 16.45, od koder se bodo z ladjo odpeljali na Otok prijateljstva. Tako bodo tudi otroci doživljali in ustvarjali ob Dnevu slovenske kulture, medtem ko bodo njihovi starsi prisostvovali osrednji prireditvi v veliki dvorani.

Konferenca o teritoriju v Domu na Brdini

Sekcija Demokratične stranke leve za Općine in Bane prireja v torek, 8. februarja, ob 20. uri, v Domu Brdina na Općinah Konferenco o teritoriju, ki naj bi prispevala k večji povezanosti in sodelovanju med raznimi dejavniki, ki delujejo na teritoriju, kot so kulturna in športna društva, razne skupine in druge organizacije. Hkrati naj bi izpostavila vse probleme, ki so se odprli na tem območju, ter vzpostavila tvornejše stike s krajevnim rajonskim sosvetom. Skratka, openska sekcija želi s to pobudo preosnovati in izboljšati svojo prisotnost na teritoriju.

Obnovili vodstvo Cappelle Underground

Vodstvo Centra za kinematografske raziskave, ki deluje v okviru Cappelle Underground so popolnoma prenovili. Predsednik je Salvatore Ambrosino, podpredsednik Cristina D'Ossualdo, upravitelj pa MariaGrazia Filipaz. Novoizvoljeno vodstvo se ob tej priložnosti zahvaljuje ustanovnim članom ter predstavnikom prejšnjega vodstva za opravljeno delo v vseh teh letih.

Praznik včlanjevanja SKP pri Sv. Segiju

Danes, ob 17. uri bo v Ljudskem domu v Naselju sv. Sergija (v Ul. Di Peco, 7) praznik včlanjevanja krozka Stranke komunistične prenove "Davide Pescatori". Ob 19. uri bosta v imenu pokrajinskega vodstva spregovorila Fausto Monfalcon in Sergio Perini.

Zasedanji rajonski svetov

Jutri, ob 20.30, se bo sestel rajonski svet za Rojan-Greto-Barkovlje-Kolonjo-Skorkljo. Poleg ostalih vprašanj upravnega značaja je na dnevnem redu tudi resolucija o vprašanju pooblastil rajonskim svetom. V četrtek, 10. t.m., pa se bo ob 20. uri sestel zahodnokraški rajonski svet. Dnevni red predvideva med drugim razpravo o oprostitvi placila solske refekcije, o spremembi 1. člena pravilnika mestne tržnice za sadje in zelenjavo in o osnovnih socialnih uslugah za zahodni Kras; rajonski svet bo tudi izrazil svoje mnenje o občinskem proračunu.

SREČANJE / POBUDA SVETOVALK

Ženske o proračunu

Na srečanju 17. t.m. bodo izdelale predloge in pripombe

Mnenja in predlogi žensk v zvezi z občinskim proračunom za leto '94. Pobudo so dale občinske svetovke Zavezništva za Trst, Demokratične stranke leve in nove Ljudske stranke, ki so v petek priredile prvo javno srečanje z občankami, da bi z njimi pregledale smernice komaj predstavljenega finančnega dokumenta.

Poleg svetovalk Marie Stelle Malafronte, Pier

Montanesi, Anne Marie Paolinelli, Margherite Hack, Arielle Pittoni, Stefanie Jacopo in Ester Pacor se je petkovega srečanja udeležil tudi občinski odbornik za finance Franco Degrassi, ki je na kratko predstavil nekatera ključna poglavja proračunskega dokumenta. Zaustavil se je predvsem pri poglavjih, ki se nanašajo na davke, zmanjšanje stroškov, urbanistični nacrt, nove strateske prijeme, storitve in pobude glede razvoja mesta.

Na petkovem srečanju, ki se ga je udeležilo tudi veliko predstavnic raznih ženskih organizacij in gibanj, so se dogovorili za novo snidenje v četrtek, 18. februarja ob 18. uri, na katerem bodo izdelali dokument s predlogi in pripombami na občinski proračun.

Petdeseto zborovanje Edinosti

Družbeno politično društvo Edinost bo danes priredilo svojo petdeseto protestno manifestacijo na Trgu Zedinjenja Italije. Tokrat bo shod izjemoma od 10.30 do 11.30, ker bodo kasneje druga zborovanja in bi sočasnost lahko motila javni red in mir. Današnji protest je uperjen proti več kot 60-letni zamudi pri izdaji izvršnih predpisov za izvajanje Ustave, proti poskusu vlade, da bi z rednim zakonom omejila pravico do rabe slovensčine v odnosih z oblastmi, proti pravno neosnovanemu in na laži temelječemu odgovoru Travanuta na vprašanje o možnosti rabe slovensčine pri placilu avtomobilskega davka in proti odredbi župana Illyja glede rabe slovenskega jezika na Obcini.

PRIREDITVE / DANES IN JUTRI NIZ MIROVNIH POBUD

Živ spomin na žrtve vojne

Cerkev obhaja tudi Dan življenja

OTROŠKI POHOD ZA MIR

V cerkvi sv. Antona Novega je včeraj popoldne potekalo molitveno srečanje. Priredila ga je tržaska katoliška Cerkev v okviru obhajanja Dneva življenja, za katerega je dala pobudo italijanska skofovska konferenca.

Danes bo v tem sklopu tudi Otroški pohod za mir. Prireja ga Otroška katoliška akcija. Mladi udeleženci se bodo zbrali ob 15. uri pri Rossettijevem spomeniku ob Ljudskem vrtu ter od tu krenili po središčnih mestnih ulicah do cerkve sv. Antona Novega. Spremljal jih bo tržaski škof Lovrenc Bel-

lomi. Prireditelji nameravajo s to pobudo podpreti kandidacijo sarajevskih otrok za Nobelovo nagrado za mir. V ta namen bodo tudi poslali posebne razglednice.

Niz raznih prireditvev za obhajanje Dneva življenja se bo nadaljeval in zaključil jutri zvečer z Recitalom življenja, ki bo na sporedu z začetkom ob 20. uri v gledališču Ananian. Pripravila ga je mladinska skupina župnije sv. Vincencija.

KONCERT ZA TRI TRŽASKE NOVINARJE

V spomin na Sasa Ota, Marca Lucchetto in Daria D'Angela, ki so 28.

januarja umrli med opravljanjem svojega novinarskega poklica v Mostarju, bo danes z začetkom ob 11. uri poseben koncert v dvorani Tripicovich v Trstu. Nastopila bosta orkester in zbor tržskega gledališča Giuseppe Verdi. Pod vodstvom dirigenta Michela Tabachnika bosta izvajala Mahlerjeve, Brahmsove in Beethovove skladbe, sodelovala pa bo tudi francoska mezzosopranistka Nadine Denize.

Vstopnice si je mogoče nabaviti v blagajni dvorane Tripicovich od 9. ure dalje, prireditelji pa nameravajo izkupicek pokloniti Združenju mednarodne solidarnosti.

RAZSTAVA NA ČAST OTE, LUCCHETTE IN D'ANGELA

Spominu na tragično preminule novinarje bo posvečena tudi zanimiva fotografska razstava z naslovom Južni Slovani, ki jo bodo odprli jutri ob 11. uri v prostorih Ljudske knjižnice v Ul. Del Rosario 4. Gre za posnetke Maria Boccie in Tiziana Neppija o tragični vojni, ki ta čas divja na Balkanu.

Razstavo prireja tržaska koordinacija Italijanskega konzorcija solidarnosti, pri katerem sodelujejo tržaska mirovna gibanja ter verske organizacije, na ogled pa bo do 21. t. m. od 15. do 19. ure.

ČRNA KRONIKA

Trije malopridneži v baru v Ul. Oriani so se znesli nad policijskim agentom

V včerajšnjih zgodnjih jutranjih urah, okrog 4.30, je 41-letni Luigi Lokatos v baru "Max" v Ul. Oriani napadel agenta javne varnosti. Agent je opravljal svoje redno delo in se ustavil v baru ter se predstavil; ko je pokazal osebne dokumente so ga Luigi Lokatos in se druga dva gosta bara napadli in "obdelali" s pestmi.

Luigiju Lokatosu sta "pomagala" 30-letni Antonello Spanu in 30-letni Romolo Lokatos, ki imata stalno bivališče v Trstu. Takoj so posegle se druge osebe, da bi prekinile "pretep", med njimi tudi agenti javne varnosti. Kljub temu pa sta Antonello Spanu in Romolo Lokatos nadaljevala z grožnjami in grozila tudi drugim osebam, ki so se nahajale v lokalu.

Ko je trojica hotela zapustiti javni lokal, jo je ustavila patrulja agentov letetečega oddelka, ki je prihitela na pomoč kolegom, potem ko je bila o dogodku obveščena po telefonu.

Napadenega agenta javne varnosti so pospremili v glavno bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč, za posledicami udarcev pa se bo moral zdraviti sedem dni. Storilce kaznivih dejanj so aretirali pod obtožbo groženj, zaljenja in upiranja javnim oblastem ter jih pospremili v korojske zapore, kjer so na razpolago sodnim oblastem.

Aretirane osebe, kot poroča policijski urad za boj proti kriminalu, so že imele opravka s pravico zaradi različnih kaznivih dejanj, ki so jih zagrešile v preteklosti.

ŠEMPOLAJ / PROSLAVITEV DNEVA SLOVENSKE KULTURE V PRIREDBI DRUŠTVA VIGRED

Prešernova proslava v znamenju 100-letnice rojstva Iga Grudna

Prizor s Prešernove proslave v Šempolaju (Foto Krilžmančič/KROMA)

Letošnja Prešernova proslava je v Šempolaju potekala v znamenju nedavne stoletnice rojstva Iga Grudna. Na sporedu je bila predsinocnjim v prostorih društva Vigred, ki jo je tudi priredilo, udeležilo pa se je prav veliko nastopajočih in publike, tako da je bila društvena dvorana res pretesna. V preteklih letih so proslavo prirejali v šempolajski soli, ki pa je trenutno zaradi preureditvenih del zaprta.

Večer je uvedla predsednica društva Elena Legisa. V svojem pozdravnem nagovoru je podčrtala nekatere skupne poteze Franceta Preserna in Iga Grudna, med temi skupno zavze-manje za miroljubno sožitje med narodi. Takoj za tem pa so razne Grudnove pesmi recitali osnovnosolski otroci. Odrezali so se prav dobro, za kar se je treba

zahvaliti skrbni pripravi njihovih učiteljic.

Drugi del večera je bil posvečen predstavitvi monografije o Igu Grudnu Narcis sirokega srca, ki jo je pred nedavnim izdalo nabrezinsko kulturno društvo v okviru proslav ob 100-letnici rojstva pesnika, po katerem nosi ime. Govorila sta oba avtorja knjige, se pravi Ivan Vogric in Marko Tavcar ter razkrila marsikatero podrobnost o tem, kako in zakaj sta se lotila tega dela. Ob koncu večera je nastopil se moski pevski zbor Igo Gruden iz Nabrežine ter pod vodstvom Katje Kos podal pet pesmi.

Prireditvev je prijetno povezovala Nataša Paulina, med drugimi pa se je je udeležila tudi Grudnova hči Marija, ki je nalasc za to priložnost prisla iz Ljubljane, kjer živi.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.00 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994

Poštni tr. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

GLASBA / V KULTURNEM DOMU

Črtomir Šiškovič jutri gost koncertne sezone GM

Izvajal bo dela Tartinija, Nardinija, Merkuja, Sofianopula in Honeggerja

Priznani glasbenik Črtomir Šiškovič bo jutrišnji gost letošnje koncertne sezone Glasbene matice v Trstu. Koncert bo ob 20.30 v trzaskem Kulturnem domu in bo imel kot znano solidarnostni pečat sprico hude krize, ki pesti naso osrednjo glasbeno ustanovo. Zamejski violinist je pricel svoje glasbene studije na soli Glasbene matice in nato nadaljeval v razredu prof. C. Veroneka v Ljubljani. Pri dvajsetih letih je z odliko opravil diplomu na trzaskem konservatoriju ter se nato izpopolnjeval na Musikhochschule v Koelnu in pri Francu Gulliju v Bloomingtonu v ZDA. Sledil je tudi Master courses Maxa Rostala. Ob udeleževanju v komornih zasedbah in v orkestrih, je večkrat solistično koncertiral pod taktirko Lajovica, Nanuta, Muniha, Bamberta in Tabachnika.

Na koncertnem odru se bo Šiškovič predstavil kot solist: program bo izvajal na violino Stradivari, znano z imenom Abergavenny iz l. 1724. Prvi del sporeda bo posvečen violinistični tradiciji 18. in 19. stoletja. Program bo pricel s

Tartinijevo Sonato A 2 v A duru, ki jo bo Šiškovič izvajal brez spremljave, kot tudi Sonato d 3 v d molu istega skladatelja; razlog take izbire je popolnoma utemeljen, saj je Tartini izvajal svoje sonate brez continua, kot sam pojašnjuje v pismu Algarottiju l. 1750. V prvem delu sporeda bo Šiškovič izvajal še dva Capriccia Pietra Nardinija in pa Paganinijev Capriccio st. 14. Sledila bo sodobna skladba Citira zamejskega skladatelja Pavleta Merkuja, priznanega skladatelja in publicista, ki se je uveljavil tako v slovenskem kot tudi v italijanskem okolju. Program vključuje se kompozicijo Varianti sopra una danza popolare dell'Epiro skladatelja Marca Sofianopula. Tudi Marco Sofianopulo je priznana figura v našem mestu, saj je poleg poučevanja na konservatoriju Tartini, tudi direktor mestne kapele Sv. Justa. Večer bo zaključila Sonata za violino švicarskega skladatelja Arthurga Honeggerja, ki je nastala leta 1940 in spada torej v zadnje kreativno obdobje tega skladatelja.

Luisa Antoni

Črtomir Šiškovič

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

OBVESCA, DA SE BOSTA V KRATKEM ZACELA TECAJA:

1. OSNOVNA INFORMATIKA MS-DOS 5, WINDOWS 3 (40 ur)

2. UREJANJE DATOTEK Data Base III Plus (60 ur)

Razpoložljivih je še nekaj mest: vpis v tečaja je možen do 11. februarja t.l. Vse informacije dobite na sedežu Zavoda v Trstu, Ul. Revoltella 37 (tel. 394515 vsak delavnik med 9. in 13. uro).

SPORTNA SOLA TRST

prireja v sodelovanju s KD S. Skamperle tradicionalno

OTROŠKO PUSTNO RAJANJE

v nedeljo, 13. februarja, od 15. do 19. ure v Borovem športnem centru v Trstu, Vrdejska cesta 7 (Sv. Ivan). Za dobro voljo bodo skrbele Valentina, Ivana, Erika in Tanja, igral bo ansambel »Zvezde«.

Danes, 6. februarja, bo v župnijski dvorani v Nabrežini ob 17. uri

Prireditve za katoliški tisk

Spored: MPZ Fantje izpod Grmade, urednik mladinske revije ognjišče Franc Bole, recitacije z glasbo in srečolov.

BARKOVLJE / DRUŠTVENI VEČER

Filmski ustvarjalec Aljoša Žerjal priljubljen gost kulturnih društev

Barkovljansko društvo je imelo v petek v gosteh priljubljenega in priznanega filmskega ustvarjalca in snemalca Aljoša Žerjala, ki se je številnemu občinstvu predstavil z nekaterimi svojimi filmi iz potovanja po svetu, med temi z dokumentarcema iz popotovanja po Tibetu in Patagoniji, katerima je moral, na željo udeležencev, dodati še film o Benetkah in dokumentarec "Po poti svileni niti".

Za Žerjalove večere ni treba delati posebne reklame. Najboljša reklama so njegovi filmi, ki jih je z veliko večino dobrega filmskega ustvarjalca ter z veliko ljubeznijo in globoko željo po resničnem spoznavanju ljudi in krajev, ujel v svoj objektiv in jih nato predstavil občinstvu, pa tudi številnim kritikom, ki so mu za že več kot 50 filmov podelili nad 150

državnih in mednarodnih priznanj.

Filme, ki jih je Aljoša Žerjal predstavil v barkovljanskem društvu, so nekateri že videli v lanskem sezoni v Kulturnem domu, ko je bil njegovemu 30-letnemu umetniškemu ustvarjanju posvečen poseben večer.

Tudi v Barkovljah so bili udeleženci ocarani nad vsem, kar jim je Žerjal prikazal, pa tudi nad njegovim na pol saljivim, vedno pa zelo zanimivim načinom pripovedovanja.

Za lep večer, ki se je kot vedno zaključil z družabnostjo, se mu je v imenu domačega društva zahvalila Sandra Poljsak, medtem ko so se mu udeleženci večera zahvalili s stiskom roke in z vzpodbudno besedo, da bi po tej poti nadaljeval in se veliko ustvarjal.

Neva Lukeš

PREŠERNOVE PROSLAVE / KD ŠKAMPERLE

Violine in poeti za dan kulture

Med prvimi kulturnimi društvu, ki so s primerno prireditvijo obeležila dan slovenske kulture, je tudi svetoivansko SKD Skamperle. Sodobna ustvarjalnost in glasbena poustvarjalnost najmlajših: to sta bila nosilna stebra petkovega večera. Z izborom svojih poezij sta se predstavila pesnika Irena Žerjal in Marj Cuk, medtem ko so za glasbeni okvir

poskrbeli mali violinisti, gojenci Igorja Kureta. Irena Žerjal je za to priložnost izbrala nekaj poezij iz vseh svojih zbirk, medtem ko se je Marj Cuk omejila na svoje najnovejše objavljene pesmi. Goste je predstavila Milica Kravos, ki je tudi povezovala program. Na sliki (foto KROMA) utrinek iz petkove Prešernove proslave pri Sv. Ivanu.

V ZADNJI POZDRAV

V Sežani umrl medvojni aktivist OF Karlo Gec

JOZE KOREN

Prejšnji petek so svojci in znanci pospremili na sezansko pokopališče trzaskega rojaka, slovenskega rodoljuba in medvojnega aktivista OF v Trstu, Karla Geca. V starosti 89 let je umrl v Sežani, kjer je zadnje case živel v Domu upokojencev skupaj z ženo Angelo r. Udovič, znano trzasko aktivistko od Sv. Ivana.

Pokojni Karlo Gec se je rodil 10. maja 1905 v Trstu. Izučil se je za elektromehanika. Najprej se je zaposlil v Tovarni strojev, po odsluženju vojaškega roka pri mornarici pa je nekaj časa delal v skedenjski železarni. Leta 1935 se je poročil a so ga takoj po poroki spet poklicali k vojakom v Abesinijo. S pomočjo organizacije TI-GR se je mobilizaciji izognil s prebegom v Jugoslavijo. Naselil se je pri svojcih v Zagrebu, kamor je čez nekaj časa prišla za njim tudi žena. Nekaj časa je bil brez dela, potem je dobil službo nočnega električarja v tovarni papirja. V Zagrebu je Karlo skupaj z drugimi Slovenci deloval v antifasističnih in narodnih organizacijah in v Zagrebu doživel razpad jugoslovanske vojske ter bil priča nezaslišanim grozodejstvom ustave nad prebivalci nehrvaskega rodu in nad antifasisti.

Kmalu po začetku vojne se je žena Angela s sinčkom vrnila v Trst, k očetu in bratu, Karlo pa je ostal v Zagrebu. Angela se je že leta 1941 vključila v ilegalno delo v mestu in pri Sv. Ivanu in pri njej so se pogosto

zadrževali tudi vodilni aktivisti narodnoosvobodilnega gibanja. Januarja 1942 so jo aretirali in nato odgnali v taborišče v Fraschette Alatri, od koder se je vrnila po kapitulaciji Italije, se na Učki za kratek čas pridružila partizanom nato pa se vrnila na aktivistično delo v Trst a so jo spet aretirali, tokrat skupaj z možem Karlom, ki je medtem ob kapitulaciji Italije prišel iz Zagreba in se se on povezal v ilegalno delovanje. Angelo so po zaslišanju izpustili, Karla pa so Collo-tijevci v zloglasni »Villa triste« v Ul. Bellosguardo strahovito pretepali in ga sele za Božič vsega izmučenega izpustili. Spomladi leta 1944 so ga Nemci mobilizirali na prisilno delo, vendar je na delu ostal samo en mesec naker se vrnil v Trst in tu med ilegalnim delovanjem končno dočakal osvoboditev.

Po vojni je bil nekaj časa nestalni solski sluga na slovenskih solah potem pa do upokojitve odvisen električar pri raznih podjetjih.

Kljub v zadnjih casih pogostim boleznim in

operacijam je skupaj z ženo Angelo, vse dokler je mogel, redno zahajal na razne sestanke bivših aktivistov, na zborovanja in predavanja, pa tudi na prireditve v Kulturni dom in drugam. Bil je človek, ki je v dolgem življenju preživel skupaj z ženo mnogo hudega, a je ostal zvest načelom, ki so ga vodila od mladih let. Kot je tiho živel, tako se tudi tiho poslovil.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega

Mirka Pernarčiča

se zahvaljujemo vsem, ki so nam na katerikoli način pomagali v teh težkih trenutkih.

Družina in vsi, ki ga imajo radi

Medja vas, 6. februarja 1994

Dijaki I. A EO razreda DPZIO Jozef Stefan

izrekajo sošolcu Goranu iskreno sožalje ob izgubi dragega očeta.

Združenje aktivistov narodnoosvobodilnega gibanja na Trzaskem se klanja spominu svojega člana, medvojnega aktivista OF v Trstu

Karla Geca

Zeni Angeli in svojem izreka iskreno sožalje.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše predrage, nepozabne

Lidije Cotić por. Gregori

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali v teh težkih trenutkih.

Posebna zahvala g. župniku Živcu, darovalcem cvetja, sorodnikom in vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Moz Emil in sin Renato z družino

Padrice, 6. februarja 1994

ZAHVALA

Ganjen ob izrazih toliškega sočutja ob smrti moje žene

Danile

se toplo in iskreno zahvaljujem prijateljem, znancem, vaščanom in vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku; družinski prijateljci Lidiji Stržaj za nesebično pomoč v tem težkem trenutku; tovarišici Nerini Švab za izredno prizadete in obcutene besede v zadnjem pozdravu pokojnici; darovalcem cvetja in vsem, ki so mi stali ob strani.

Moz Nino

Dolina, 6. februarja 1994

ZAHVALA

SVOJCI

Štefanije Danieli vd. Skerl

se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z njimi.

Trst, Buenos Aires, 6. februarja 1994

(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

6.2.1991

6.2.1994

Ob tretji obletnici smrti drage

Gabrijele Švab por. Briščik

se je z ljubeznijo spominjala

mož Pepi in hčerka Anamarija z družino

Prosek, 6. februarja 1994

3.2.1993

3.2.1994

Ob prvi obletnici smrti drage

Otilije Zudich por. Zerjul

se je z ljubeznijo spominjala

mož Guerrino, hčere Nives, Sonja in Tiziana z družinami ter sin David

Krmenka, 6. februarja 1994

SLOVENSKA
PROSVETAZVEZA SLOVENSKIH
KULTURNIH DRUŠTEV

vabita na

OSREDNJO PROSLAVO DNEVA SLOVENSKE KULTURE

Ljubim jih,
te preproste besede

(Srečko Kosovel)

po izboru besedil Jurija Paljka in v odrski postavitvi
Adrijana Rustje

Slavnostni govor bo podala prof. Majda Kaučič - Basa ob 16.30 se začne knjižni sejem z razstavo Izdaj kulturnih društev na Trzaskem 1963-1993 v sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico, Trzaska knjigarna pa ponuja izbor knjig o krajih in ljudeh naše dežele.

ob 16.45 se v Mali dvorani začnejo zbirati otroci za animacijo na Otoku prijateljstva z animatorkami združenja Lupusinfabula

ob 17. uri začetek slavnostne prireditve ob kulturnem prazniku danes, 6. t. m. 1994, v KULTURNEM DOMU v Trstu

SSG in SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA
POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

sporočata, da bo

GLEDALIŠKA ŠOLA

ob torkih in četrtek od 16. ure do 18.30 v Kulturnem domu.

Vabljeni!

PREŠERNOV DAN

TRŽASKA KNJIGARNA

in

ZDRUŽENJE KNJIŽEVNIKOV PRIMORSKE

Vas vabita v torek, 8. februarja, ob 17.30 v TRŽASKO KNJIGARNO na predstavitev knjige Rafka Dolharja

STEZICE

Sodelovala bosta prof. Zora Tavčar in Livio Valencic

KD FRANCE PREŠEREN

vabi na

PROSLAVO DNEVA
SLOVENSKE KULTURE

V gledališču France Prešeren v Boljuncu 8. februarja ob 20. uri.

Sodelujejo: COS Fran Venturini, Dekliski pevski zbor Valentin Vodnik iz Doline; slavnostni govornik Marij Cuk.

DRUŠTVO
SLOVENSKIH
IZOBRAŽENCEV
v Trstu

vabi na predavanje jutri, 7. februarja, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3.

Predaval bo
dr. Jože KRAŠOVEC
na temo:
»Kolektivna
kazen v
stari zavezi«

nejše primere..

Lekarne odprte od 19.30

do 20.30

Ul. Settefontane 39, Largo Osoppo 1, Ul. Cavana 11.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

v sredo, 9. februarja, ob 16. uri PREŠERNOVO PROSLAVO v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Franciska 20. Uvodna beseda prof. J. Pečenko, recitacije S. Raztresen, glasba Trio kitar gojencev Glasbene matice, A. Mocilnik, I. Rolich, C. Volpi. Vljudo vabljeni!

OBVESTILA

PRESERNOV DAN - Trzaska knjigarna in Združenje književnikov Primorske vabita v torek, 8. februarja, ob 17.30 v Trzasko knjigarno na predstavitev knjige Rafka Dolharja STEZICE. Sodelovala bosta prof. Zora Tavcar in Livio Valencic.

SINDIKAT SPI-CGIL Zahodnega Krasa vabi upokojence na PRAZNIK VCLANJEVANJA, ki bo v Krizu pri Bibcu (kmečki turizem) jutri, 7. februarja, ob 16.30. Gost bo MPZ Vesna.

V DRUŠTVU SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV v Ul. Donizetti 3 bo jutri, 7. t. m., ob 20.30 govoril dr. JOŽE KRAŠOVEC na temo »Kolektivna kaznen v stari zavezi«.

KLUB PRIJATELJSTVA in VINCENCIJEVA KONFERENCA iz Trsta vabita na PUSTNO SREČANJE s predvajanjem filma in s tombolo v sredo, 9. februarja, ob 16. uri v dvorani v Ul. Donizetti 3.

SKUPINA 85 vabi na predstavitev dela MARKA KRAVOSA: POGLED V SKRITOSTI ZEPE TRZASKE POEZIJE. Predstavila ga bo prof. Marija Pirjavec. Prvi od ciklusa starih večerov, ki želijo spodbujati stike in poznavanje med raznorodnimi obrazy trzask literature, bo ob avtorjevi udeležbi v četrtek, 10. februarja, ob 19. uri v knjigarni Nuova Universitatis v Drev. XX. septembra v Trstu.

JADRALNI KLUB CUPA vabi člane na informativno sejo O DRUŠTVENEM SEDEZU, ki bo v petek, 11. februarja, ob 19. uri v dvorani v Ul. Donizetti 3.

KAM PO BENCIN

Danes bodo na Trzaskem obratovalce naslednje crpalke:

AGIP
Largo Piave
Drevored Campi Elisi 59
Largo Sonnino 10
Trg Sansovino 6

MONTESHELL
Rotonda del Boschetto
Ul. Baiaumonti 4
Riva N. Sauro 6/1
Miramarski drev. 233/1
Istrska ulica 212

ESSO
Largo Roiano 3/5
Općine (cesta 202 - krizisce)
Ul. Giulia 2

IP
Riva O. Avgusta 2
Trg Libertà 3
Ul. F. Severo 2/7

ERG PETROLI
Ul. Piccardi 46

API
Ul. Baiaumonti 48

TAMOIL
Ul. F. Severo 2/3

NOCNE CRPALKE
(self service)

TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3

ESSO - Trg Valmaura 4

AGIP - Istrska ulica

AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH
(odprte 24 ur)

AGIP
Devin (sever)

AGIP
Devin (jug)

Kolegica in vzgojiteljica
Fausta je povila hčerkico

Terezo

Staršema izrekamo iskrene cestitke, mali Terezi pa želimo veliko ljubezni in zdravja v življenju.

Kolegi in gojenci
Slovenskega dijaškega doma »S. Kosovel«

bruarja, ob 20.30 v Seslanskem zalivu.

SKD VIGRED vabi vse otroke na PUSTNO RAJANJE, ki bo v društvenih prostorih v Sempolaju v nedeljo, 13. februarja, od 15. do 18. ure.

SPORTNA SOLA TRST v sodelovanju s KD Skamperle priredi tradicionalno OTROSKO PUSTNO RAJANJE v nedeljo, 13. februarja, od 15. do 19. ure v Borovem športnem centru pri Sv. Ivanu. Igral bo ansambel Zvezde.

SLOVENSKI DIJASKI DOM SRECKO KOŠOVEL sporoča, da bo v torek, 15. februarja, od 15. do 18. ure v prostorih Dijskega doma PUSTNO RAJANJE ZA NAJMLAJŠE.

ČESTITKE

Draga RENATA v Praprotnu svoj 50. rojstni dan slavisi! S teboj se veselimo tudi mi, tu zbrani vsi, in ti klicemo se na mnoga zdrava in srečna leta! Prijateljska družina.

ŠOLSKE VESTI

SSS - TAJNISTVO TRST sporoča, da je podaljšan do 10. februarja rok za premetitve učiteljev.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - sporoča, da je trzasko solsko skrbništvo razpisalo tri natečaje na podlagi uradnih listin, namenjenih neučnem osebi (A.T.A.), ki je zacaso namesceno na solah in ze vključeno v permenantne lestvice: 1. za prehod na 4. funkcionalno kvalifikacijo v vlogi upravne sodelavca - uradnika; 2. za prehod na 4. funkcionalno kvalifikacijo v vlogi tehničnega sodelavca - uradnika; 3. za prehod na 3. funkcionalno kvalifikacijo v vlogi sluge - pomožne osebe. Pogoji za pripravitelje k natečaju 2 leti (24 mesecev) službovanja na državnih solah. Rok za vložitve prošnje zapade 28. februarja. Morebitne informacije, razpise in obrazce dobiti na sedežu Sindikata, Ul. Carducci 8, Trst, tel. 307301.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.

OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.

OSMICO je odprl Slavko Svara, Trnovca 14.

OBČNI ZBOR SGZ / ZANIMIVA POROČILA IN POZDRAVI

Podjetniki pomladili vodstvo združenja

Med navzočimi na skupščini številni ugledni gostje

Slovenski podjetniki so v petek zvečer do kraja napolnili konferenčno dvorano na Trgovinski zbornici. Prisli so na občni zbor Slovenskega gospodarskega združenja v Gorici, na prvi občni zbor, odkar so se pred dvema letoma osamosvojili. Pocastili so jih gostje, ki igrajo pomembno vlogo v gospodarstvu pri nas, na Trzaskem in v Sloveniji.

Ob koncu poročil, pozdravov in razprave, so člani SGZ izvolili svoje novo vodstvo, ki je precej pomlajeno, kar zagotavlja, da se bo ta stanovska organizacija v bodoče razvijala. Izvoljeni so bili: Boris Caudek, Boris Nanut, David Grinovero, Drago Tomsic, Elena Pintar, Hadrijan Corsi, Ivan Miklus, Josko Sirk, Magda Ferlat, Miha Primožič in Rudi Petjan. V odboru bodo poleg teh se "de jure" načelniki sekcij in sicer Dario Bensa, Benedikt Kosic, Avgustin Devetak in Igor Cernic.

Po uvodnih besedah vsilca dolžnosti predsednika, Hadrijana Corsija, je predsedstvo občnega zbora sprejel dr. Stefan Bukovec. Kot prvi je zborovalce pozdravil predsednik Goriske trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua. Soglašal je predvsem s tistim delom uvodnega poročila, kjer je receno, da ni več časa za jadikovanje. Poudaril je povečano mednarodno vlogo Gorice ter delez, ki ga v njej imajo slovenski podjetniki. Svoj govor je zaključil s slovenskim "hvala lepa". Predsednik SDGZ Bo-

Številni člani in gostje na občnem zboru SGZ (foto Studio Reportage)

ris Siega je poudaril, da posamezne sekcije združenja tako iz Gorice kakor iz Trsta se naprej sodelujejo, da je treba najti skupna stališča in nastope v vseh vprašanjih, ki so dezelnega značaja, in da je treba biti koordinirani tudi v odnosih s Slovenijo. Senator Darko Bratina je dejal, da ima Gorica velike razvojne perspektive, če bomo znali pripraviti primerne programe. K besedi so se oglašili se Andrej Gergolet, podpredsednik bančne sekcije SDGZ, ki je dejal, da pobuda slovenskih bank za pomoč podjetnikom na Goriskem zal ni dobila odziva ter predsednik goriske SKGZ dr. Karlo Devetak, ki je dejal, da je podjetniški sloj najbolj

zdrava komponenta slovenske skupnosti pri nas. Pozdravili so tudi Rino Velikonja od Gospodarske zbornice iz Nove Gorice, dva zastopnika Zunanjega ministrstva Republike Slovenije (generalni konzul v Trstu Jože Susmelj in svetovalec Rudi Merljak) ter dva zastopnika Gospodarskega foruma (gospodarske organizacije, ki jo je ustanovila slovenska kršćansko-demokratska stranka) Matej Kovac in Marko Valentincic. K besedi se je oglašil tudi predsednik obrtniškega združenja CNA Cosolo, prisotni so bili tudi predsednik in podpredsednik zveze trgovcev ASCOM Bisesi in Blasig ter funkcionar Zveze industrijev Fla-

mio. Castna priznanja so bila podeljena svojcem v spomin organizatorjev slovenskega podjetništva na Goriskem Vilku Nanutu in Antonu Nanutu, priznanje je dobil tudi dolgoletni funkcionar združenja Danilo Rojc.

Le malo prostora nam je ostalo, da pove-mo se, kako je potekal najpomembnejši del občnega zbora. Poročali so v.d. predsednika Hadrijan Corsi, direktor Igor Orel ter načelniki sekcij Avgustin Devetak za gostince, Igor Cernic za zunanjo trgovino, Dario Bensa za obrtnike ter Benedikt Kosic za malo trgovino. V razpravo so posegli tudi nekateri drugi podjetniki. (AWS)

ZAGRAJ

Opozicija utemeljila razloge odstopov

Novo upravo naj izberejo volilci

Številni domačini so se včeraj v Zagraju odzvali vabilu na srečanje s sesterico občinskih svetovalcev levice, ki so s kolektivnim odstopom povzročili krizo in komisarsko upravo na občini. Svetovalci so pojasnili, da je bila njihova poteza neizbežna.

Denise Flebus, ki je spregovorila v imenu skupine, nam je povedala, da je bilo sedanje stanje nevzdržno in da bi uprava, ki jo je podpisalo le 7 od 15 svetovalcev (dva sta že prej odstopila), kar ali drugače bila prisiljena k odstopu se ta mesec, ko bi glasovali o proračunu. Spopad okrog variant k regulacijskemu nacrtu, ki je bil povod za odstop in glede katerega je Denise Flebus pripisala upravi poskus izigravanja, je torej imel skorajda blagodejni učinek. S takojšnjim razpustom bodo namreč nove občinske volitve možne že konec maja. Tako bo končno Zagraj upravljala večina, ki jo bodo izbrali ljudje in ne skupina, ki je doslej bila izraz političantskih spletkarjenj, pravi svetovalka Flebus.

Upravo so doslej podpirali nekateri svetovalci svojčas večinske levicarske liste, ki so se povezali s KD. Očitno pa je bila ta poteza kratkovidna, saj tako oblikovana uprava ni dolgo trajala, medtem pa so se na italijanski politični sceni zvrstile take in tolikšne spremembe, da so ti ljudje najbrž dokončno odpisani, so pojasnili predstavniki levice na včerajšnji skupščini.

NOVICE

Danes skupščina mestne sekcije socialistične stranke v Gorici

Na sedezu pokrajinske federacije socialistične stranke bo danes skupščina članov mestne sekcije. Poleg razprave o političnem trenutku in državi ter v stranki in o razmerah v Gorici, bodo na skupščini, ki je napovedana za 9.30 izvolili tudi novo vodstvo. Osnovo za razpravo predstavlja dokument, ki izraza podporo vsedržavnemu tajniku Del Turcu in ki jasno opredeljuje, da je mesto stranke v progresističnem zavezništvu in izraza pripravljenost na sodelovanje. Na pokrajinski ravni pa so v okviru stranke sestavili odbor, ki pripravlja programski dokument in ki bo, skupaj s tremi člani ozjega vodstva (Gasparin, Santangelo, Lupi) spremljal potek pogovorov z drugimi strankami in gibanji.

Obisk gen. Lamberta Disibia

V Gorici se je v petek mudil na svojem prvem uradnem obisku general Lamberto Disibio, novi poveljnik območnega poveljstva karabinjerjev iz Vidma. General Disibio je obiskal tudi goriskega prefekta dr. De Matteisa ter se zadržal z njim v pogovoru o javnem redu v pokrajini.

Prometna nesreča v Kminu

V prometni nesreči v križišču ulice Ara Pacis in državne ceste st. 56 je bilo ranjenih pet oseb. 50-letno Natalijo Rupnik iz Nove Gorice so potem ko so ji nudili prvo zdravniško pomoč v gorški bolnišnici premestili v Sempeter. 30 dni se bo zdravila Assunta Lazzatti iz kraja Cerro Maggiore v pokrajini Milano, lažje so se ranili Paolo Zamignan, Anna Zamignan ter Dora Zatti.

V Ronkah med rušenjem hiše našli ročno bombo, ki je bila vgrajena v betonskem stebri

Neprijetno presenečenje za člane družine Danielis v Ronkah. Med rušenjem stare hiše v Verdijevi ulici 17, ki jo obnavljajo, so med ruševinami našli tudi ročno bombo, ki je bila, kakor so ugotovili na podlagi odtisa, vgrajena v betonski stebel, po vsej verjetnosti po koncu druge svetovne vojne. Bombo ki je bila v hiši skoraj petdeset let, ne da bi stanovalci vedeli zanj, so prevzeli pirotehniki.

TRGOVINA OBUTVE

ČOTAR

SEZONSKO ZNIŽANJE CEN

POPUSTI OD 20% do 50%

GORICA

Raštel 72 - Tel. (0481) 533667

URARNA

ZLATARNA

Lo Scrigno

- ure najboljših znamk;
- nakit in predmeti iz srebra in zlata neposredno od proizvajalca;
- konkurenčne cene;

GORICA - Ul. Arcivescovado 3

(nasproti Katoliške knjigarne)

Telefon 0481/534633

V TRGOVINI

CASA DELLA LANA

SE NADALJUJE

RAZPRODAJA

VSEH PREDIV IN ARTIKLOV ZA VEZENJE

Ponudbe 3x2 - 4x3**IZREDNE CENE ZA PLETILNE IN ŠIVALNE STROJE**

GORICA

Ul. Garibaldi 10 - ☎ 534476

obj. občini

GORICA / TRGOVCI V LJUBLJANI

Možnosti, da bi kmalu sprostili uvoz krompirja

Obstaja možnost, da bo Slovenija v kratkem sprostila uvoz semenskega krompirja iz Italije oziroma iz nase dezele. Kdaj in kako se bo to zgodilo, pa je zdaj odvisno predvsem od pristojnega dezelnega odbornistva v Trstu. V petek sta se na Ministrstvu za kmetijstvo v Ljubljani mudili dve delegaciji trgovcev, ena iz goriske pokrajine in ena iz trzasko pokrajine.

Gorisko je vodil podpredsednik dezelnega združenja ASCOM branse trgovcev s semeni in kmetijskimi potrebščinami, Milan Koglot. V pogovoru z glavnim inšpektorjem mag. Marto Cirajevo so obravnavali celotno problematiko in zaplet glede pre-

povedi uvoza semenskega krompirja ter različne pristojnosti države in dezele. Na ministrstvu za kmetijstvo v Ljubljani seveda hočejo imeti jasen odgovor na že pred meseci poslano vlogo. Namesto Rima, oziroma pristojnega ministrstva ki je menda odgovor poslalo preko Beograda, bi omenjeni odgovor lahko posredovalo dezelno odbornistvo za kmetijstvo. Tak je bil dogovor, ki sta ga delegaciji, goriska in trzaska, v petek dosegli v Ljubljani. Kako se bo zaplet reševal naprej pa je odvisno od pristojnega odbornistva, ki je z zadevo, kakor nam je poročil Milan Koglot, že seznanjeno. Predvsem pa od tega, kako hitro bodo odgovor poslali.

GORICA / VČERAJ NA OBČINI

Komisar de Luca pozdravil uslužbence

Zahvala za sodelovanje in vestnost pri delu

Komisar de Luca se poslavlja (foto Studio Reportage)

Podprefekt Lorenzo de Luca di Pietralata, ki je vodil kot komisar gorisko občino od 14. septembra lani, odhaja na novo službeno dolžnost. Te dni je že opravil vrsto poslovnih obiskov, včeraj pa se je srečal tudi z uslužbenci in sodelavci na Občini, s katerimi je, kakor je sam poudaril, uspel vzpostaviti visoko stopnjo sodelovanja. De Luca se je zahvalil za sodelovanje in je izrazil prepričanje, da bodo sodelavci, zlasti pa njegov namestnik Mantini, znali zagotoviti kontinuiteto v vodenju občine od izvolitve statutar-nih organov. Vladnemu komisarju so na srečanju izročili tudi spominsko kolajno.

DIJAŠKI DOM / POGOVOR Z RAVNATELJICO KRISTINO KNEZ

Z novimi dejavnostmi smo doživeli preporod

Vse večje zanimanje za prenovljeno vlogo in ponudbo

JURIJ PALJK

Letosnje šolsko leto je v marsičem prelomno za delovanje slovenskega dijaškega doma Simon Gregorčič v Gorici. O tem smo se pogovorili z mlado in delavno ravnateljico Kristino Knez.

»Leto je prelomno zato, ker smo letos prvič v dijaškem domu brez notranjih gojencev. To pomeni, da pri nas dijaki in gojenci ne spijo več, razen treh polnoletnih dijakov, ki pa imajo iste pravice in dolžnosti kot univerzitetni študentje, se pravi, da imajo ključke doma. Naše delo je tako osredotočeno na popoldanske ure, ko pridejo gojenci k nam iz sole in jih imamo v oskrbi do 19. ure. Vsak dan razen sobote in nedelje,« prijazno pravi ravnateljica.

Nadaljuje z razmišljanjem: »Odločitev, da ne bomo več imeli notranjih gojencev je bila po štiridesetih letih drastična in povem vam, da smo se res bali, kakšen bo odziv. Iz stvil vpisanih gojencev pa izhaja, da je bila usmeritev pravilna. Lani smo recimo imeli 25 gojencev, od teh 14 notranjih in 11 zunanjih. Letos pa imamo 34 gojencev, ki so vsi zunanji razen treh že omenjenih polnoletnih dijakov. Z vpisom sem več kot zadovoljna, saj kaže na sodoben trend staršev, ki je v tem, da vpisujejo v nas dom predvsem osnovnošolske otroke in manj srednješolcev, medtem ko je bilo to pred leti prav obratno. K nam

Posnetek potrjuje, da je vzdušje v domu res prijetno (foto Studio Reportage)

prihajajo otroci iz starih slovenskih osnovnih šol, iz Doberdoba, Standreza, Pevme in ulice Brolo. Vse hodimo iskati v solo mi z dvema kombijema. Največ otrok je iz mesanih zakonov in zato jim slovensko okolje v dijaškem domu se kako prav pride, da niti ne govoriva o vseh dejavnostih, ki jih imamo v domu letos.

In nadaljuje z nastevanjem: dva tečaja angleškega jezika, prvi za malčke do 7. leta in drugi za osnovnošolce, laboratorij slovenskega jezika, ki je izredno dobro obiskan, laboratorij in tečaj računalništva na osmih računalnikih, ki jih je preskrbel ljubljanski inštitut Jozef Stefan. Vsi tečaji so odprti tudi zunanjim otrokom in dijakom, ki niso v dijaškem domu. Odziv je

zelo dober, saj je na vseh tečajih kar polovica "zunanjih" otrok. Otroci imajo seveda v popoldanskem času proste ure in igrice na razpolago, tudi videoteko in računalniški laboratorij, za prosti čas imajo posebnega vzgojitelja.

Ravnateljica Knez je mnenja, da je letos več gojencev v dijaškem domu tudi zato, ker jim sedaj nudijo veliko več. Za male obiskovalce imajo več kot eno prireditev na mesec, saj so do božiča imeli dvakrat v gosteh slovitega glasbenika in pravljicarja Janeza Bitenca, dve lutkovni skupini, dve igrici v priredbi Stevana Vilerja, miklavževanje in silvestrovanje, carinca Grego iz Ljubljane in se kaj bi se naslo. Za 11. marec pripravljajo Domski dan: gojenci bodo pokazali, kaj so se v

dijaškem domu naučili, staršem in vsem, ki bi radi izvedeli, kako deluje dijaški dom.

»Predvsem bi rada dosegla, da bi ljudje vzljubili naš dijaški dom in ga bolje spoznali. Danes namreč skorajda ni več socialnih težav v družinah, zaradi katerih se je včasih dajalo otroke v dijaški dom. Zato pa postaja danes dom odprt vsem novostim in je dejansko urejeno in prijetno okolje, za katerega skrbimo vsi. Res bi rada, da bi naše delo spoznalo se več ljudi in prav zato tudi pripravljamo letošnega bogato Poletno srečanje, ki bo trajalo stiri tedne in bo odprto vsem slovenskim otrokom in vsem, ki bi radi slovensčino bolje spoznali, ob zabavi in igri seveda,« pravi ravnateljica Kristina Knez.

ŽENSKE / KOMISIJA ZA ENAKE MOŽNOSTI

Vsa ostra polemika s Pokrajino zgolj posledica nesporazuma?

Predsednica Marcolini ni razumela, za kaj prazapprav gre

Predsednica Pokrajine Monica Marcolini je pred nedavnim na nenehne zahteve predstavnic politične, sindikalne in civilne sfere mestnega življenja po sklicu pokrajinske komisije za enake možnosti med spoloma, v svojem znanem slogu odgovorila tako, da je okarala nestrpne predstavnice žensk, češ da se s silo ne pride nikamor. Povedala je, da ona potrebuje čas, da preuči problematiko enakih možnosti in se dodala, da se ji zdi ta pokrajinska komisija nepotrebna sara, ker naj bi v državnih ustanovah bile enake možnosti tako ali tako zajamčene.

Predsednica Marcolini je, milo rečeno, slabo razumela za kaj gre in zamajala komisijo za

enake možnosti s komitejem za preverjanje udejanjenja enakih možnosti, ki deluje kot notranji disciplinski organ na pokrajini. Zaradi tega nesporazuma, se ji ni zdelo primerno izgubljati časa s prebiranjem zakonskih aktov Evropske skupnosti, italijanske države in tudi naše dežele, ki urejujejo delovanje podobnih komisij.

Ta skorajda neverjetna nerodnost neizkušene predsednice je prišla na dan v petek zvečer na javni tribuni pred številnim publiko. Srečanje so sklicale zgoraj omenjene predstavnice žensk in povabile predsednico Marcolini, da bi si z direktnim in konkretnim pogovorom razjasnile stališča. Mariella Montemurro,

podpredsednica deželne komisije za enake možnosti, Grazia Vendrame deželna svetovalka za enake možnosti, predstavnici sindikatov CGIL in CISL Mirella Argulla in Marisa Zorzenon, predsednica združenja mastektomiziranih žensk Rosy Cucit, bivša občinska svetovalka Carla Cabrini, bivša pokrajinska odbornica za enake možnosti Maria Rosaria Di Dato in številne druge aktivistke so izkoristile priložnost, da so obnovile zgodovino goriške komisije, njene dosežke in razložile predsednici nujnost obstoja te ustanove, kontinuitete njenega delovanja in nenazadnje razliko med komisijo, ki deluje v prid skupnosti in komiteja, ki deluje

znotraj pokrajine. Z materinsko potrpežljivostjo so novopeceni političarki pojasnile, da ne vse ženske delamo samo zato, da pridemo do pokojnine, in da v casih finančne stiske pomagamo družini z dodatno plačo, ampak tudi iz osebne želje po samopotrditvi. Prav zato je ženska brezposelnost, ki v odstotkih presega moško, po njihovem mnenju problem, ki ga je treba jemati resno in mu najti primerno politično rešitev.

Ob osuplem in presečenem izrazu predsednice so ji bolj izkušene politične kolegice se svetovale "naj se oddalji od šepetalske luknje" in na odru javnega življenja nastopa sama s svojo vlogo.

ELIZABETA TOMŠIČ

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE

Helmut Peschina

BOŠ ŽE VIDELA

Igra Mira Sardoč,
režija Jože BabičV sredo, 9. t. m., ob
20.30 v Kulturnem domu
v SOVODNJAH

SPORTNO DRUŠTVO SOVODNJE

vabi na

PUSTNI PLES

z žrebanjem nagrad in nagrajevanjem najlepše maske.

V soboto, 12. februarja 1994, ob 20.30 v Kulturnem domu
v Sovodnjah. Vabila pri poverjenikih.

SCGV EMIL KOMEL

GLASBENA MATICA

vabita na

KONCERT

ob zaključku klavirske sole, ki jo je vodil

Sijavus Gadžijev.

Katališki dom, sredo, 9. februarja 1994, ob 18. uri.

Slovensko katoliško prosvetno društvo

Francišek B. Sedej - Števerjan

vabi na

PREŠERNOVO PROSLAVO

ki bo v Sedejevem domu v Števerjanu v torek,
8. februarja 1994, s pričetkom ob 20.30

Sodelujejo:

gledališki igralec Stane Raztresen
Fantovski oktet iz Dornberga

PRIREDITVE

Ob praznovanju najine 50. letnice poroke se želiva zahvaliti vsem, ki so naju s svojo prisotnostjo razveselili in tako omogočili, da bo nama ta dan ostal nepozaben. Posebej se želiva zahvaliti gospodu zupniku Simčiču za cerkveni obred, pevcem, ki so naju s svojim petjem počastili, vasčonom in vsem prijateljem.

Bojana in Poldo Ozbob

KINO

GORICA

VITTORIA 16.00-18.00
-20.00-22.00 »Demolition man«. I. S. Stallone in W. Snipes. Dolby stereo.CORSO 15.15-17.30-
19.45-22.00 »Mrs. Doubtfire, mammo per sempre«.

TRŽIC

COMUNALE 16.00-
18.00-20.00-22.00 »Il banchetto di nozze«.

ČESTITKE

Pevovodkinji Marjanki in mozu čestitata ob 10. letnici poroke Mladinski zbor Vrh sv. Mihaela in Cerkveni svet Gabrje-Vrh.

Dajani in Igorju se je pridružila mala SARA. Čestitajo Robert z Barbaro in Dušan z Marjano.

PRISPEVKI

Za sklad Mitja Cuk sta darovali Mirka Brajnik 100 tisoč in Vida Cuk 100 tisoč lir.

Društvo slovenskih upokojencev se zahvaljuje za prispevek 50 tisoč lir, ki ga je darovala F. Devetak iz Standreza.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZVEZA SLOVENSKE KULTURNE DRUŠTEV

DAN SLOVENSKE KULTURE

LJUBIM JIH, TE PREPROSTE BESEDE

Slavnostni govornik: prof. Milko Renar

Sodelujejo: člani Gledališke šole Gorica in Odra 90 ter zbori: ženski Rože majave iz Režije, mešani zbor Podgora iz Podgore, mešani zbor Oton Župančič iz Standreza

Izbor tekstov: Jurij Paljk

Glasbena zamisel in spremljava: Valentina Pavio

Odrska postavitev: Emil Aberšek

Katališki dom Gorica - danes, 6. februarja 1994, ob 17. uri

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne bencinske črpalke:

GORICA

IP - Ul. don Bosco

MONTEHELL - Ul.

Trieste

AGIP - Ul. Aquileia

FINA - Korzo Italia

TRŽIC

MONTEHELL - Ul.

Matteotti

IP - Ul. Boito

ESSO - Ul. 1. Maggio

FINA - Ul. Cosulich

KRMIN

MONTEHELL - na

državni cesti stev. 56

GRADISČE

AGIP - na cesti v Marjan

SLOVRENC

ERG - Trg Montesanto

RONKE

MONTEHELL - na le-

taliscu

FOLJAN

AGIP - Ul. III. Armata

ROMANS

API - Trg Candussi

VČERAJ-DANES

Iz goriskega maticnega urada v tednu od 30. januarja do 5. februarja:

RODILI SO SE: Lisa

Grusovin, Andrea Anastasio, Giovanni Comelli, Aleksija Antonica, Giacomo Gava, Caterina Solidoro, Giulia Zucchiatti.

UMRLI SO: 69-letni upokojenec Rino Tavagnacco, 93-letna upokojenka Maria Bressan vd. Taljanut, 90-letni upokojenec Massimiliano De Senibus, 100-letna upokojenka Angela Zei vd. Franco, 85-letna upokojenka Maria Decorti vdova Dean, 81-letni upokojenec Giuseppe Morelli, 83-letna upokojenka Elisabetta Medeot vdova Bregant, 67-letni upokojenec Giovanni Bregant, 85-letna Romana D' Isep vd. Klein de Hermannsfels, 70-letna upokojenka Loretta de Fornasari, 73-letna upokojenka Maria Zocchi vdova Hrovatin, 26-letna Luisa Azzarone, 78-letna upokojenka Angela Abua, 83-letni upokojenec Mario Mauri, 82-letni upokojenec Ferruccio Sfiligoi, 70-letni upokojenec Mario Duri.

OKLIČI: uradnik Gordan Gregor in uradnica Rossana Candia, uradnik Massimo Cicigoi in prav-nica Manuela Milani.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA
V GORICI

OBCINSKA 2 pri sv.
Ani, Ul. Garzarolli 154,
tel. 522032.

DEŽURNA LEKARNA
V TRŽICU

RISMONDO, Ul. Toti
52, tel. 410701.

PARIZ / PROTEST FRANCOSKIH RIBIČEV SE NADALJUJE

Razjarjeni ribiči zažgali bretonski parlament

Zgodovinsko poslopje so Bretonci imeli za svoj Versailles

PARIZ - Ribiška vojna se v Franciji nadaljuje z nezmanjšano silovitostjo. Včeraj so ugotovili kakih 70 ranjenih v spopadih med ribiči in policijo, v noci na soboto pa se je vojna se stopnjevala: v Rennesu je namreč zgorel bretonski parlament, stavba iz 17. stoletja, ki se je vnela najbrž zaradi eksplozije dimnega naboja, ki ga je najbrž izstrelil eden od upornih ribičev. V poslopju ima svoj sedež tudi sodišče, kjer dela sodnik Renaud Van Ruymbek, ki vodi preiskavo o protizakonitem financiranju strank. Velik del dokumentov je zgorel in marsikdo povezuje požar s preiskavo sodnika Van Ruymbeka. Predsednik francoske vlade Balladur je takoj sporočil, da bo država poskrbela za obnovo zgodovinske palače, na katero so Bretonci zelo navezani in jo imajo za svoj Versailles. Zupan iz Rennesa je takoj prihitel na kraj požara skupaj s kakimi 300 prebivalci, od katerih so mnogi imeli solzne oči. Zupan Herve je že v petek obtožil policijo, da ni preprecila številnih vandalskih dejanj, ki so jih jezni ribiči zagresili v mestu.

Kot znano, protestirajo francoski ribiči zoper uvoz poceni rib iz sverne Evrope, ZDA in Kanade, kar jim ogroža zaslužek. Zato zahtevajo ribiči vsaj delno prepoved uvoza, nočejo pa se zadovoljiti s pomočjo, ki jo je obljubila država, da

bi delno nadomestila zaslužek ribičev. V spopadih s policijo, kjer so se ribičem pridružili tudi mladi krajevni pretepači, so se demonstranti poslužili vsega, kar jim je prišlo pod roke: od železnih palic do raket in kamnov. Doslej je bilo po uradnih podatkih 77 ranjenih, od teh je velika večina policajev (48).

Ribiči iz Calaisa in Dunkerquea so blokirali pristanišči obeh mest in preprečujejo plovbo trajektov, ki povezujejo Francijo z Veliko Britanijo. Samo ribiči iz Normandije so pristali na to, da nehajo z demonstracijami.

Na slikah (telefoto AP): bretonski parlament v plamenih

NOVICE

Terapevtski ljubimci

LONDON - Zgodbe nam ni navdihnil Boccaccio: v Veliki Britaniji »pacientke«, deprimirane in s partnerjem nezadovoljne ženske, res hodijo po pomoč k terapevtom, radodarnim in zdravim moskim, ki s potrpežljivostjo, ki je soprogi navadno nimajo, opravijo nalogo, da jim razkrijejo eros v vseh oblikah. Nastali so torej specializirani »terapevtski ljubimci«, ki se jih neki birminghamski zdravnik na lastno pobudo poslužuje, ne da bi s tem kršil kak zakon, čeprav Britansko združenje za seksualno in zakonsko terapijo pobude za sedaj se ne odobrava.

Gora višja po potresu

WASHINGTON - Potres, ki je v prejšnjih tednih razdejal Kalifornijo, je imel tudi nekaj sila čudnih posledic. Tako se je na primer gora Oat Mountain, severno od Doline San Fernando, zvišala za celih 38 cm. Ne samo, temveč jo je potres premaknil za 15 cm proti severu in 12, 5 proti zahodu. Tudi nekatera mesta, ki so bila zelo blizu epicentra, so se premaknila za nekaj centimetrov.

Britanski minister trdi da so vse države razen Velike Britanije korumpirane

LONDON - Izjave britanskega zakladnega ministra Michaela Portilla, enega voditeljev konservativnega desnega krila, so v Veliki Britaniji povzročile val negodovanja. Kdor ima fakultetno diplomu v Veliki Britaniji, je trdo delal, da si jo je priboril, je med drugim dejal, v drugih državah so diplome na prodaj. Isto velja za pogodbe. Skratka, vse države razen Velike Britanije so korumpirane, kar je seveda povzročilo takojšnje reakcije britanskih partnerjev v okviru Evrope. »Sreča, da Portillo ni zunanji minister,« je komentiral laburist John Denham.

Kitajske oblasti obsodile tibetanske redovnice

PEKING - Kitajske oblasti so obsodile 11 tibetanskih redovnic na zaporne kazni, ker so se udeležile protikitajskih demonstracij, ki pa jih po tibetanskih virih sploh ni bilo. Najstarejšo redovnico, 25-letnico Ngawang Dedrol, so Kitajci obsodili na 11 let zapor. Amnesty International trdi, da je v zaporu Drapchi v Lhasi zaprtih 208 političnih jetnikov, od teh je 49 redovnic, 124 menihov in 35 laikov.

Ylenio sedaj iščejo na Floridi

NEW ORLEANS - Italijanski popevkar Al Bano je pozval tisk, naj za nekaj časa ne piše o izginotju njegove hčere Ylenie, da ni bi ovirali preiskav, ki so se vedno v teku, čeprav je vedno manj upanja, da bi 23-letno Ylenio se dobili živo. Včeraj naj bi se izvedelo, da je dekle morda na Floridi, kjer naj bi se udeležila shoda hipijev. Njen brat Yari naj bi odšel tja, da bi preveril verodostojnost glasov. Kaze pa vsekakor, da ima domneva, da je nesrečna Ylenia skocila v Misisipi, vedno več pristavev, čeprav bo mogoče zadnjo besedo izreči le takrat, ko bo reka vrnila njeno truplo.

BRAZILIJA / VSAKO LETO UMRE NASILNE SMRTI VEČ TISOČ OTROK

Peklensko otroštvo

Presunljivo poročilo človekoljubne organizacije Americas Watch

SAO PAULO - V zadnjih starih letih so oddelki smrti ubili skoraj 6000 »meninosev«, brazilskih poulicnih otrok. Uboj otroka stane v Riu skromnih 50.000 lir. V Pernambucu 54.000 otrok gara pod pripeko osem ur dnevno v nasadih sladkornega trsa. Na brazilskih plazah se 2000 brazilskih prostitutk, starih od 8 do 14 let, prodaja turistom.

Te podatke je objavil dnevnik »Folha de Sao Paulo« na podlagi studije človekoljubne organizacije »Americas Watch«, ki bo svoje poročilo predstavila v Washingtonu prihodnjega 10. februarja. Poročilo je dolgo 120 strani in ga je mednarodna organizacija za človekove pravice v celoti posvetila poboju in nečloveškim zivljenjskim razmeram otrok in pubertetnikov v Braziliji.

Vsaj 7, 5 milijona mladoletnikov, starih od 10 do 17 let, se v največjih brazilskih mestih preživlja s pouličnimi posli. V

samem Riu dela več kot 5.000 otrok za prekupcevalce z mamili, medtem ko podatkov o otrocih, ki jih izkorišajo v kmetijstvu po vsej Braziliji, sploh ni mogoče dobiti. Samo v nasadih sladkornega trsa v Pernambucu dela okrog 54.000 mladoletnikov, katerih povprečna življenjska doba je 46 let. Več kot 54 odstotkov teh delavcev je na delu žrtev kake hude nesreče.

»Americas Watch« trdi, da je v Braziliji v razdobju od leta 1988 do leta 1991 bilo umorjenih vsaj 5.644 mladoletnikov, starih od 5 do 17 let, v zadnjih dveh letih pa so se razmere celo poslabšale. V samem Rio de Janeiru je bilo leta 1992 ubitih 424 otrok, lani pa jih je bilo umorjenih mogoče celo dvakrat toliko. Uradnih podatkov se ni, zadostuje naj le dejstvo, da so v četrti Baixada Fluminense, na severu Ria, v prvem polletju leta 1993 ubili mladoletnikov narasli za celih 83 odstotkov v

primerjavi z istim obdobjem leta 1992.

»Ni upanja za rešitev, se zlasti ko postane jasno, da je sama policija odgovorna za velik del teh umorov,« je eden najbridkejših zaključkov poročila. Leta 1992 je vojaska policija v Sau Paulu ubila 1.470 oseb, eno vsakih šest ur. Po poboju v Carandiruju, ko so posebne enote vojaske policije pobile 111 zapornikov, kaze, da je mednarodni odpor od takih dejanj vendarle nekaj dosegel. »Americas Watch« pa opozarja: policija si sedaj noče več mazati rok in uboje prepusca drugim. V Riu na primer posadijo otroka na prednji sedež policijskega avtomobila in ga peljejo po ulicah uboznih četrti, tako da trgovci z mamili mislijo, da nesrečnik sodeluje s policijo, in ga zato ubijejo.

Eden od pglavitnih vzrokov za narascajoče nasilje nad mladoletniki je dejstvo, da brazilska

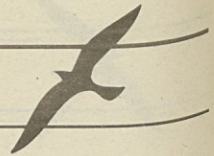
zakonodaja teh zločinov ne kaznuje. V Duque de Caxiasu, revnem okoliskem mestu Ria, je bilo od leta 1973 do leta 1991 umorjenih 2.115 otrok, v 90 odstotkih primerov pa krivcev niso nikoli aretirali.

V skladu s strašno smrtjo je se strašnejše življenje. Otroška prostitucija bo osrednja tema »brazilskega kongresa spolnih delavcev«, ki se bo odvijal v Riu marca. Prostituke in transvestiti bodo skušali pritegniti svetovno pozornost do vprašan, kot je na primer Fortaleza, novo brazilsko obmorsko turistično središče po propadu Ria, kjer se približno 2.000 prostitutk, starih od 8 do 14 let, ponuja turistom na plazah in pred hoteli. Ne pozabimo na Amazonijo, kjer na tisoče deklic dela v javnih hišah za »garimpeirose«, iskalce zlata, ki živijo neke sredi pragozda. Te prostitutke so pri 16 letih že »prestare«.

Oldtimerji

Kronično pomanjkanje nadomestnih delov za sedaj že zgodovinske avtomobilске modele, ki krožijo po kubanskih cestah, je prisililo mehanike, da demontirajo nekatere dele z avtomobilov, ki niso več uporabni, kot je buick 1958 na sliki, in jih potem vgradijo v avtomobile, ki se jih se splaca popraviti. (Telefoto AP)

BOSNA IN HERCEGOVINA

Najhujši pokol v Sarajevu je terjal več kot šestdeset žrtev

Bosanski podpredsednik Ganić: Ta vojna je boj med dobrim in zlim

SARAJEVO - V soboto je na tržnico treščila granata prav v trenutku, ko je bilo tam zbranih največ ljudi in ubila 61, ranila pa vsaj 140 ljudi. To je doslej najhujši pokol v že 22 mesecev trajajoči državljanski vojni. Mnogica ranjenih moških in žena je preplavila bolnišnice, kjer preživeli stekajoč leže kar na tleh hodnikov, zdravniki pa se kar preštevajo vedno nove žrtve. Ranjene so v bolnišnice pripeljali z osebnimi avtomobili, mrtve pa kar s tovornjaki. Granata je namreč v sredo tržnice udarila ob približno 12.30, ko se ljudje najbolj vneto zenejo za kosom kruha. Eksplozija je za seboj pustila kupe ranjenih in mrtvih, ki so v lužah krvi obležali med stojnicami, za katere bi težko rekli, da se sibijo pod izdelki. »Nekateri ljudje so bili dobesedno raztrgani na kosce,« je dejal očitavec. »Povsod so ležali od teles odtrgani udje.«

Sarajevska televizija je takoj objavila opozorilo prebivalcem, naj se zadržujejo doma, podpredsednik Ejup Ganić pa je za napad okrilil Srbe, ki oblegajo mesto.

»Vse svoje moči usmerjajo na ubijanje civilistov, ne vojakov,« je dejal. »To nikakor ni več boj med dvema vojskama, ampak boj med dobrim in zlim.« Predstavniki Združenih narodov so dejali, da do nedelje ne bo mogoče ugotoviti, kdo je izstrelil bombo. Toda to se je zgodilo le dan zatem, ko so Srbi med divjim celotedenskim obstreljevanjem ubili devet Musli-

manov, ki so stali v vrsti za hrano v predmestju Dobrinja. General sir Michael Rose, poveljnik Unproforja v Bosni, je v soboto zavrnil srbska zaničanja o odgovornosti za napad na Dobrinjo. »Ne sprejemam srbskih zaničanj. Streljanje na tako gosto naseljena območja je nesprejemljivo. Odgovorni morajo tudi sprejeti posledice svojih dejanj.« Predstavniki srbske armade v Bosni in podpredsednik samozvane Republike srbske, Nikola Koljević, sta dejala, da so za napad na Dobrinjo odgovorni Muslimani, ki si želijo pridobiti naklonjenost svetovne javnosti.

Prav ista srbska taktika se je »obnesla« že v preteklosti, ko so na ta način »zameglili« dejstva o odgovornosti za grozodejstva, izvršena proti civilistom, odkar je bila Bosna priznana kot neodvisna država. Oficir ZN za stike z javnostjo, major Jose Labandeira, je dejal, da so Srbi samo v petek nad Sarajevo poslali 200 »rund« artilerijskega ognja. Opazovalci ZN niso videli nobenega ognja z nasprotni strani. Ob prejšnjih podobnih napadih je že bilo mnogo mrtvih, vendar se nikoli toliko hkrati. Pobjo 16 ljudi, ki je postal bolj znan pod imenom »masaker v vrsti za kruh«, leta 1992, je Združene narode preprical, da je uvedel sankcije proti bivši Jugoslaviji in da so poslali svoje cete proti srbskim četam, ki so se brez sramu izživljale nad Bosno. Po bombardiranju Dobrinje sta tako predsednik Izetbegović kot premier Silaj-

V koševsko bolnišnico so včeraj vse popoldne vozili ranjence (Telefoto: AP)

džić poslala svoje proteste Združenim narodom in Natu. Izetbegović je sekretarju Nata Manfredu Woernerju, dejal, da pričakuje, da bodo »brez obotavljanja uporabili vsa sredstva, da bodo preprečili popolno iztrebljenje Sarajeva in drugih bosanskih mest.«

Vse tri strani naj bi se zopet sestale v Ženevi 10. februarja, da bi obnovili pogovore.

Se pred napadom na Dobrinjo in pokolom na tržnici so nekateri dvomili, da bi bilo kar koli moc doseči. Te možnosti so se sedaj se zmanjšale. Izetbegović je že tako odklonil svojo udeležbo na sestanku z besedami, da je to le izguba casa. Obenem pa je dejal, da pričakuje, da bo hrvaški predsednik Franjo Tudman naslednji teden prišel v Rim.

Mark Heinrich / Reuter

Vsi sarajevski zločini

SARAJEVO - Granata, ki je v soboto na sarajevski tržnici ubila 61 ljudi, je povzročila v oblegani bosanski prestolnici pokol brez primere, čeprav so srbski napadalc doslej zagrešili že vrsto zločinov nad civilnim prebivalstvom Sarajeva:

maja 1992: Izstrelki so ubili 16 ljudi, ki so v vrsti čakali na kruh. Incident je končno preprical OZN, da je uvedla sankcije proti ZRJ.

junij 1993: 15 Sarajevčanov je umrlo, več kot sto pa je bilo ranjenih, ko so granate priletele med množico, ki je spremljala nogometno tekmo blizu letališča.

12. junija 1993: V topniškem napadu na muslimanski pogrebni sprevod v središču mesta je izgubilo življenje osem ljudi, pet jih je bilo ranjenih.

27. junija 1993: V starem delu Sarajeva so granate umorile sedem mladih ljudi, starih od 4 do 22 let.

22. novembra 1993: Trije otroci so bili žrtve obstreljevanja mestnega središča.

22. januarja 1994: Sest otrok je umrlo, trije pa so bili hudo ranjeni, ko sta v bližini srbskih položajev dve granati prileteli na breg, kjer so se otroci sankali.

4. februarja 1994: Smrtonosna toča je zasula cakajoče na hrano in ubila devet Sarajevčanov. Bosanske oblasti so ponovno zahtevale, naj svet ukrepa proti srbskim napadalcem.

(Reuter)

MÜNCHEN / POSVET O VARNOSTI

Ameriški dežnik nad Evropo

Washington meni, da so razmere v Rusiji negotove

MÜNCHEN - Novi ameriški obrambni minister William Perry je v soboto izjavil, da so ZDA sicer uspele razrešiti dilemo, v kateri se je po koncu hladne vojne znašel Nato, vendar pa mora Zahod se naprej intenzivno krepiť vezi z nekdanjimi sovjetskimi sovražniki.

»Nacelno se z necim strinjati je eno, to tudi storiti pa drugo,« je dejal in imel pri tem v mislih odločitev januarskega zasedanja Nata, da ponudijo Partnerstvo za mir, ki bi se približalo članstvu v zvezi in varnostnim zagotovilom, Rusiji in drugim mladim demokracijam v vzhodni Evropi.

Perry se je z novinarji pogovarjal ob odhodu iz Washingtona v Evropo le dan potem, ko je na čelu obrambnega ministrstva zamenjal Lesa Aspina. Odletel je namreč v München na dvodnevno letno varnostno zasedanje evropskih političnih voditeljev. »Stiri države (Poljska, Litva, Estonija in Romunija) so Partnerstvo že podpisale,« je povedal Perry. »V nekaj tednih se jim bo pridružil se ducat drugih. Zadevo moramo peljati naprej, to pa pomeni načrtovanje manevrov. V belgijskem Monsu je treba pripraviti vse potrebno, da se bodo lahko predstavniki države, ki pristopi k Partnerstvu, takoj vključili v aktivnosti.«

Iz Pentagona je prišlo tudi neuradno sporočilo, da zeli Perry zagotoviti Zahodni Evropi, da se ZDA zavedajo možnosti padca demokracije v Rusiji, čeprav so v Washingtonu v tem pogledu optimisti. »Kakor koli že, želimo si se letos videti vojake Nata in podpi-

William Perry

snic sporazuma, kako skupaj sedijo okrog tabornega ognja,« je dejal neimenovani uslužbenec obrambnega ministrstva.

Po Perryjevemu mnenju je uspelo Ameriki s Partnerstvom za mir na novo postaviti temelje Severnoatlantske zveze in se utrditi na čelu organizacije. »Nato je v zadnjih letih zasel iz prave smeri, zato je bilo treba ponovno nastaviti kompas,« je povedal novinarjem med polurnim pogovorom na krogu svojega letala.

Zatrnil je, da se bo poskusil na vsak način ogniti nekaterim napakam, ki jih je zagrešil njegov predhodnik. Aspen je bil namreč pogosto v zobeh ameriške javnosti zaradi svoje neelegantne svetle obleke iz polplina, Evropejci pa so mu zamerili, da je na lanski Münchenski konferenci ves dan zapravljal za dvostranska srečanja z obrambnimi kolegi, namesto da bi se udeležil osrednjega zasedanja. Perry je zato v sali obvestil novinarje, da si je za prisrkel novo temnomodro obleko, ki jo bo nosil na slovesni prisegi čez stiriinajst dni.

Charles Aldinger / Reuter

Srbi nasprotujejo sankcijam proti Hrvaški

BEOGRAD - Uradnega odziva na grožnjo z »ostrejšimi ukrepi proti Hrvaški« v Srbiji in Črni gori se ni bilo, vendar mediji na široko poročajo o debati v Varnostnem svetu Združenih narodov in o sankcijah, ki bi jih utegnile proti Hrvaški uvesti evropske države in ZDA. Prvo uradno izjavo s srbske strani je dal predsednik samozvane Republike srbske Radovan Karadžić, ki je poudaril, da »bosanski Srbi nasprotujejo sankcijam proti Hrvaški, vendar ne zato, ker si jih ne bi zaslužila, pač pa zato, ker bi morali sankcije umakniti iz mednarodne prakse«. Umik hrvaških čet iz Bosne bi po njegovem moral slediti podpisu miru, ker bi sicer kazenski ukrepi le še bolj zapletli trenutno stanje na ozemlju bivše Jugoslavije. Predsednik vlade samozvane Srbske krajine Djordje Bjugović ni komentiral grožnje s sankcijami, vendar je opozoril na izjavo hrvaškega veleposlanika v ZN, Maria Nobila, da bo Hrvaška napovedala vojno Srbom na območjih pod nadzorom ZN, če bi do sankcij res prišlo. Po Bjugovićevih besedah so stalisce ni presenetljivo, da pa bo Krajina pripravljena na napad. V časopisih in na televiziji v Beogradu pa pojasnjujejo, da v besedilu VS ni besede »sankcije« in da bi radi le pridobili na času, saj najbrž niso pripravljeni sprejeti odgovornosti, ki jo resolucija kot obvezujoč dokument nalaga: namreč popolna pojasnila in natančno formuliranje posledic. Neki časopis iz Bruslja pa se vse bolj posveča novemu vojaškemu scenariju v Bosni, po katerem si Srbi in Hrvati nesebično pomagaju pri iztrebljanju Muslimanov. »Zanimivo je, da imajo predstavniki ZN vec dokazov o »bratski pomoči« s hrvaške strani, kar pojasnjuje dejstvo, da Unprofor nima najboljšega vpogleda na ozemlja pod srbskim nadzorom, torej niti ne vedo, kaj se tam dogaja,« piše časopis. Davor Kriska

KOSTARIKA

Volitve in zdrahe v tropski Švici

Predvolilni boj je potekal predvsem v znamenju osebnih napadov

SAN JOSE - Po dolgem predvolilnem boju, ki je potekal v znamenju osebnih napadov, bodo Kostaricani danes končno lahko izvolili novega predsednika, in sicer bodo izbirali med dvema kandidatom, ki ju javnost po zadnjih anketah že bolj ali manj postavlja z ramo ob rami. V državi, ki je edinstven primer sredneameriške demokracije, so namreč volitvene polemike zavzele že predznak političnih debat, kakršnih Kostarika v predvolilnih kampanjah še ni doživela.

»Postel in sposoben, clovek, ki mu lahko zaupate,« Konzervativni kandidat stranke Zveze krščanskih socialistov (PUSC), ki je trenutno na oblasti, Miguel Angel Rodriguez, meni, da mu čut dolžnosti vleva ra-

zkriti senčno plat nasprotnikove preteklosti. Njegov nasprotnik, kandidat Social-demokratske stranke, José Maria Figueres, bi s tem imel seveda občutno manjše možnosti za stirlentni predsedniški mandat. »Figueres, ki ga je ustolčila Stranka nacionalne resitve (PLN, opozicijska stranka), predstavlja veliko grožnjo za našo državo,« je izjavil Rodriguez, 54-letni poslovnež, ki ni pomisljal niti pred obtožbo, da je njegov nasprotnik povezan »z ljudmi, ki razpečujejo mami-la«. Figueres je hladnokrvno odvrnil, da so Rodriguezevi zaljivi napadi le »obupen maneuver« PUSC. Vendar pa so bili dvomi o Figueresovi morali javno izraženi tudi s strani voditeljev njegove lastne stranke. Nobelovec Oscar Arias,

Konzervativni kandidat za predsednika Kostarike Miguel Angel Rodriguez

bivši predsednik, sicer član social-demokratske stranke, je ob teh volitvah očitno ostal nedejaven in čeprav je prejšnji teden končno izdal poslanico, v kateri se zavzema za to, da bi ljudje volili za PLN, ni podal niti predloga za predsedniškega kandidata.

Kandidat pozicije se lahko ponasa z legendarnim imenom. Njegov oče, José »Pepe« Rodriguez, ki je bil predsednik trikrat zapored,

velja za očeta kostariške demokracije po državljanski vojni leta 1948. S tem, ko je zmanjšal vojsko, je zagotovil obstoj socialne države, ki se je uspela obdržati vse do gospodarske krize v osemdesetih letih. Pod geslom »z močjo ljudstva« bi njegov sin rad postavil teziše državne vloge spet pomoči tistim najbolj prikrajšanim in srednjemu razredu. Rodriguez se v svojem programu še vedno vztrajno drži go-

spodarske politike sedanjega predsednika Rafaela Angela Calderona, ki predvideva 6,5 odstotka letne gospodarske rasti in zmanjšanje inflacije za 9 odstotkov.

Obenem bo izvoljenih še 57 namestnikov Nacionalnega sveta in kakih 500 županov, priloznost, da bodo lahko oddali izpolnjen volilni listič, pa bo dobilo kar 1,9 milijona volilnih upravičencev.

Francis Kohn/AFP

ISLAMSKI FUNDAMENTALIZEM NA POHODU

V Alžiriji že dve leti bijejo krvavo vojno

Pesimisti že napovedujejo »sredozemske ljudi s čolnov«

V Alžiriji se že dve leti bije zagrizena državljanska vojna med vojaškimi oblastmi in mladimi islamskimi radikali, ki bi državo in družbo radi ukrojili po strogih islamskih načelih. V omenjenem konfliktu je v zadnjih dveh letih izgubilo življenje v povprečju vsak dan po petnajst Alžircev, skupaj med dva in tri tisoč, ter samo v zadnjih starih mesecih 27 tujih državljanov. Skupina petnajst- in šestnajstletnikov je dvanajstim hrvaskim delavcem hladnokrvno prerezala vratove. V taborisce so jih spustili, ker niso mogli verjeti, da bi jim mladci, se skoraj otroci, lahko storili kaj zalega, so kasneje povedali preživeli.

Enako neusmiljeno ubijajo tudi posebni vladni oddelki smrti, ki ponoči preiskujejo območja, kjer bi se utegnili skrivati fundamentalisti, odvedejo jih z domov, njihova trupla pa puscajo v neposredni bližini. Obstajajo sumi, da oddelke organizira državna varnostna služba oziroma, da imajo z omenjenimi strukturami vsaj močne zveze. Tudi vojaki in policisti so z ujetimi islamisti neusmiljeni: vsakega zajetega gverilca praviloma takoj ubijejo.

Vojna v Alžiriji je tudi generacijska. Ali Belhadi, eden od dveh zaprtih voditeljev Islamske fronte resitve (FIS) ima 37 let; Oboroženo islamsko skupino (GIA), eno od številnih skupin, ki sestavlja ne najboljše organizirano in povezano fundamentalistično gibanje, v katerem je po podatkih poznavalcev več kot sto bolj ali manj bojevitih razpoloženih mladih Alžir-

cev, pa vodi 25-letni mladenič.

Razmere so se začele zaostrovati leta 1988, ko je po množicnih neredih takratni predsednik Sadli Bendzedid obnovil moč policijskega in vojaškega režima, ki je pred tem četrtoletja usmerjal življenje v državi. Zahod je ploskal. Potem se je Bendzedid odločil, da bo verskim strankam omogočil sodelovanje na lokalnih volitvah leta 1990, na katerih je FIS dobil presenetljivo veliko glasov. Namesto da bi predsednik, dokler je imel še kaj moči, se enkrat premislil nadaljnje politične poteze, je na vrat na nos razpisal parlamentarne volitve za december 1991. FIS je pozel še eno presenetljivo zmago. Dobil je 188 od 228 sedežev v parlamentu. Januaria 1992 se je vojska zato odločila odstaviti predsednika in preklicati drugi krog volitev. Evropa in ZDA sta blago protestirali, obenem pa si globoko oddahnili. Danes so mnogi Alžirci prepričani, da se je tega dne začela državljanska vojna.

Ljudje so obupani. Do lanskega septembra je v Alžiriji zivel 25.000 francoskih državljanov. Četrtna se jih je že vrnila v domovino. Francoske oblasti se bojijo, da bi nadaljevanje nasilja in poslabšanje gospodarskih razmer, ki so iz dneva v dan vse obupnejše, saj zmanjkuje že osnovnih živil, tako da vrste pred trgovinami niso nič nenavadnega, utegnile bi proti njihovi državi pogrniti več deset tisoč beguncev, s katerimi potem ne bi vedeli kam. V Franciji že zdaj zivi 4 milijone tujcev. 150.000 Alžircev bi lahko

po veljavni francoski zakonodaji zahtevalo francosko državljanstvo. V Parizu se dobro zavedajo, da alžirski vojaški režim počasi, a nezadržno zgublja nadzor nad stanjem v državi, zato ne čudi, da nek francoski vladni strokovnjak odkrito meni: »Če bo Alžirija postala islamska država, bo to sprožilo podobne dogodke v vsej severni Afriki od Maroka do Egipta«. Val beguncev, ki bi ga sprožil tak razvoj dogodkov, bi ogrozil stabilnost evropskih sredozemskih držav od Spanije do Turčije, tega pa se na Zahodu se najbolj bojijo.

Pesimisti že govorijo o valu »sredozemskih ljudi s čolnov«, ki da bodo v kratkem zapluli proti evropskim obalam. Zato so tudi pripravljeni spregledati vsakršno kršenje človeko-

vih pravic, ki ga zganjajo prozahodne oblasti omenjenih držav in z vladaми, kot je alžirska, ki je imajo počasi dovolj tudi liberalno misleci državljani, saj njenega početja ne morejo nadzorovati, ker ni javno, sklepajo milijardne dolarске posle. Ameriske naftne družbe so pred kratkim z Alžirijo podpisale 475 milijonov dolarjev vreden sporazum o gradnji plinovoda in črpanju zemeljskega plina. Kar v sporazumu ni omenjeno, je dejstvo, da trasa bodočega plinovoda vodi preko območja, na katerem potekajo najsrditejši spopadi, v zahodni Alžiriji, kjer je bilo v enem samem spopadu v začetku letosnjega leta ubitih šestdeset vladnih vojakov.

Taki sporazumi ne bodo mogli preprečiti gospodar-

SUDAN / OBDODBJE NOVIH NEMIROV

Pokol vernikov pred mošejo v Omdurmanu

Tudi vladne reforme niso prinesle sprememb

Neznanci so v petek pred eno od mošej v mestu Omdurman ubili 19 in ranili 15 ljudi, ki so se vračali s petkove molitve. To je najhujši incident v Sudanu, velja za eno najbolj pravovernih islamskih držav na svetu. Policija je že sprožila široko akcijo iskanja petih napadalcev. Na vse pomembne točke v mestu so namestili policijske patrulje, notranji minister pa je prebivalce, ki bi karkoli vedeli o napadalcih, pozval, naj to čimprej sporočijo policiji. Neki predstavnik oblasti je že sporočil, da so napadalci iz Omdurmanga prek mostu pobegnili v sosednji Kartum. Pred petkovim pokolom pa sta dva neznanca najprej napadla policijsko postajo, kjer sta ukradla avtomatično orožje, nato pa se s policijskim avtomobilom odpeljala do mošeje, kjer so ju čakali se trije pajdasi. Sudanske oblasti se niso sporocile, katera skupina bi lahko izvedla ta napad.(AFP)

KARTUM - Sudanska vlada je že pred dvema letoma napovedala spremembe, s katerimi naj bi vzpodbudili gospodarski rast. Kljub temu pa postaja življenje ljudi, ki dobivajo zamrznjene place, tako v državnem kot v privatnem sektorju, vsak dan težje. Vlada je takrat sprejela tudi devalvacijski program, ukinila je subvencijo osnovnih proizvodov in nadzor nad uvozom in rastjo cen.

Vlada, ki jo vodi proislamski predsednik Omar Hassan al-Bashir, je prišla na oblast po krvavem državnem udaru leta 1989. Takrat je obljubljala, da se bo produktivnost povečala in da bodo vsi Sudanci kmalu bolje živeli. Sprva naj bi cene sicer narascale, kasneje pa naj bi se položaj izboljšal in cene proizvodov naj bi začele padati, je obljubil tedanji finnačni minster Abdel-Rahim Hamdi.

Kljub temu pa so se cene le dvigovale, predvsem osnovnih živil - mesa in kruha. Narascale so hitreje kot place, zato si zdaj ljudje lahko privoščijo le dva obroka dnevno. Hamdija, ki je vodil reforme - le-te je podprl tudi Mednarodni de-

narni sklad - so novembra lani odstavili s položaja. Sudansko gospodarstvo je obremenjeno s tujimi dolgi, ki znašajo kar 16 milijard dolarjev. Zaradi državljanske vojne, ki je zajela južne predele, je državo zajela huda lakota. Letna inflacija je 105-odstotna, place so zelo nizke. Najnižja znaša 3000 funtov (9, 4 dolarja), najvisja, ki jo dobivajo državni uslužbenci, pa 25.000 funtov (78 dolarjev). Zaradi dragega življenja si Sudanci ne morejo privoščiti, da bi si kupili nove obleke in celvje, pa čeprav so stara oblačila že ponošena. Vse, kar zaslužijo, porabijo za hrano in življenjske stroške. Veliko ljudi pravi, da ne vedo, kako jim uspe preživeti. Pravijo, da »z božjo pomočjo«.

Zaradi nizkih plac se vedno več ljudi zeli izseliti. Mesečna plača zdravnika specialista v Kartumu znaša 23.000 funtov (72 dolarjev). Njegovi kolegi, ki delajo v zalivskih državah, zaslužijo na mesec 5000 dolarjev, torej 70-krat več. V Savdski Arabiji dela že več kot 100.000 Sudancev. Razmere kažejo, da so reforme koristile neizobraženim Sudan-

Z islamskimi skrajneži obračunavajo posebne vojaške enote

skega zloma države, ki ima 27 milijard dolarjev zunanje dolga in mora zaradi sirjenja političnega nasilja uvažati že polovico vsega zita, medtem ko vse več do-

mačih polj ostaja neobdelanih. Večina Alžircev se doslej še ni odzvala pozivom na množični upor, toda vprašanje je, koliko časa bodo se pripravljeni tiho tr-

peti politično in ideološko nasilje in pritiske. Prej ali slej se bo fundamentalistom verjetno priključila večina prebivalstva

Milos Ekar

Sudanski otroci si želijo predvsem dobiti vsakdanji obrok

Zaradi podobnih razmer veliko mladih ne obiskuje sol, raje si poiščejo kako delo, saj so preprosta opravila izredno dobro plačana. Vlada se zaveda, da je položaj za mnoge težak, zato je nekaterim družinam namenila mesečno podporo v vrednosti 600 funtov (1, 9 dolarja). Takšno pomoč dobiva kar 700 tisoč družin. Pred kratkim je predsednik obobil pomoč novim družinam, tako da je zdaj že dva milijona

na družin deležnih državne pomoči. Vlada namerava kupiti tudi večjo količino zitaric, ki naj bi jih poslali v severnozahodno provinco Sodari. Tamkajšnji načelnik je namreč sporočil, da se ljudje zaradi suse množično izseljujejo. Vlada pa kaj nerada odgovarja na vprašanja v zvezi s pomanjkanjem in lakoto, ki je prizadela Sudan, predvsem severne dele države, kjer vlada mir.

Alfred Taban / Reuter

NOVICE

Eksplozije na Severnem Irskem

BELFAST - Na Severnem Irskem je v noči na soboto eksplodiralo več bomb. Ena je eksplodirala v neki veleblagovnici, druga na tržnici v Belfastu in se v neki restavraciji v mestu Lisburn. Po mnenju policije je bombe podtaknila Irska republikanska armada. (STA)

Predsedniške volitve na Finskem

HELSINKI - Na Finskem bo danes potekal drugi krog predsedniških volitev, ki naj bi potrdil željo te nordijske države po spremembah in tesnejšem povezovanju z Zahodom. Za položaj predsednika se bosta potegovala Marti Ahtisari, diplomat, ki je precej let služboval v OZN, in obrambna ministrica Elisabeth Rehn. Po zadnjih raziskavah imata oba kandidata enake možnosti za zmago. Oba sta skušala volivce prepričati, da lahko Finsko, ki ima sicer kar 1270 kilometrov dolgo mejo z Rusijo, približata Zahodu. Finska bi se lahko kmalu priključila tudi Natu, zlasti zaradi zapletenih razmer v Rusiji in vzpona ruskega nacionalista Vladimirja Žirinovskega. (Reuters)

Grke jezi rusko priznanje Makedonije

ATENE - Poglavar grške pravoslavne cerkve Serafim je izrazil svoje nezadovoljstvo, ker je Rusija napovedala vzpostavitev diplomatskih odnosov z Makedonijo. Serafim je dejal, da bo ta ruska odločitev poslalska tradicionalno dobre odnose med Grčijo in Rusijo. »Od ruskega predsednika Borisa Jelcina smo pričakovali vsaj, da bo upošteval zgodovinska dejstva,« je dejal Serafim. Rusko priznanje Makedonije pod tem imenom je izzvalo ogorčenje tudi v grški vladi. Zunanji minister Papulias je v petek izjavil, da bodo sprejeli vse potrebne ukrepe za zascito svojih stališč. (AFP)

Ubili ključno pričo v procesu proti islamskim skrajnežem

KAIRO - Neznanci so v Shibin al Qanatirju, 35 kilometrov od egiptovskega glavnega mesta, napadli in ubili ključno pričo v procesu proti islamskim skrajnežem, ki so obtoženi poskusa uboja egiptovskega premiera Atefa Sedkija. V napadu so bili ubiti še trije ljudje. Ubila prica Sajed Jahija bi moral v soboto na sodišču pričati proti 15 islamskim skrajnežem. Eden od obtoženih si je 25. novembra, ko so poskusili ubiti egiptovskega premiera, od Jahije izposodil avtomobil. Jahija, ki je skrajneza prepoznal, ga je ovadil policistom. Za to je od egiptovske policije dobil okrog 12.000 ameriških dolarjev. Napadalci na egiptovskega premiera so pripadniki skupi-

ne Dzihad. Ti so izvedli napade na vidne politike, medtem ko je največja skupina islamskih skrajnežev Gama al Islamia predvsem napadala varnostne sile in tuje turiste.

Egiptovska vlada pa je tujim novinarjem prepovedala spremljanje procesa proti napadalcem na Sedkija. Predstavniki vojske so v soboto samo domačim novinarjem dovolili spremljanje procesa proti islamskim skrajnežem, ki so obtoženi poskusa uboja egiptovskega premiera. Vlada meni, da tuji novinarji delajo propagando islamskim skrajnežem, ko objavljajo intervjuje z njimi, poročajo o njihovih protivladnih stališjih in objavljajo, da policija nehumano ravna z njimi. (Reuters)

STRANKE / SKZ PRI SLS

Jamstvo obstoja domačega kmeta

Občni zbor Slovenske kmečke zveze

TROJANE - Včeraj so se predstavniki 90 podružnic stranke iz vse Slovenije zbrali na Trojanah, da bi ocenili dosedanje delo in začrtali naloge za letosnje leto.

Na zboru je bilo prisotnih tudi več gostov, večina predstavnikov državnih kmetijskih ustanov, poslancev državnega zbora in državnega sveta, pa seveda tudi matične stranke SLS. Predsednik SLS Marjan Podobnik je v nagovoru delegatom zbora poudaril, da je SKZ vseskozi najtrdnější temelj SLS, kar je se toliko pomembnejše v casih, ko državna kmetijska

politika ni naklonjena slovenskemu kmetu in slovenskemu podeželju. Vse, kar je bilo lani storjenega v korist slovenskega kmetijstva, je po njegovem mnenju zasluga obeh strank, ki sta tako dokončno postali edini jamstvi nadaljnega obstoja in razvoja slovenskega kmetijstva. Kot so kasneje sklenili na obnem zboru, bo SKZ letos nadaljevala z izvajanjem nalog, ki si jih je zadala že na prejšnjem obnem zboru v Hoca, od konkretnjših zadolžitve pa so sklenili, da bodo skušali popraviti krivico stipendijsko politiko do kmečkih otrok, vztrajali

na tem, da bo proračun kmetijstvu namenil več sredstev, da načrtovalci slovenskih avtocest ne bodo teh speljali po najboljših kmetijskih zemljiščih, da bodo kmetom izplačevali pravična nadomestila za gradbiščem namenjena odvezta zemljišča. Letos naj bi sprejeli tudi vso kmetijsko zakonodajo, ki bo dolgoročno določila razvoj in usodo slovenskega kmeta, ob uvajanju lokalne samouprave pa se bo SKZ pri SLS zavzemala za taksne rešitve, ki bodo tudi slovenskemu podeželju zagotovile demokratičen upravni ustroj in vse možnosti za nadaljnji razvoj.

Tokratni občni zbor ni imel volilnega značaja, tako da predsednik SKZ pri SLS se naprej ostaja dr. Franc Zagožen. Ta je v pogovoru za Republiko izjavil, da

v stranki pričakujejo, da bo tudi letošnje leto polno političnih zapletov, vsaj kar se tiče prizadevanj stranke, ki ni zadovoljna z vladno kmetijsko politiko. Vlada je po daljšem odklanjanju stranke kot enakovrednega partnerja pri pogajanjih o socialnem paktu sicer sprejela tudi Sindikat kmečke zveze, z marsičem pa SKZ ni zadovoljna. Na primer s tem, da - kot je znano Zagožnu - v proračunu za leto 1994 ni predvidenih dovolj sredstev za spodbujanje razvoja slovenskega kmetijstva ter, da po lanskem sprejetju vladine strategije razvoja slovenskega kmetijstva se niso bili sprejeti s strategijo usklajeni izvedbeni pravni akti, čeprav je odbor državnega zbora za kmetijstvo in gozdarstvo že pred tremi meseci od vlade to tudi zahteval.

Brane Piano

SLOVENIJA - ITALIJA / MEŠANA ZGODOVINSKO KULTURNA KOMISIJA

Temne in svetle strani medsebojnih odnosov

Pisatelj Sašo Vuga je novi član slovenskega dela komisije

OTOCEC - V petek in soboto je zasedala mešana italijansko-slovenska zgodovinsko-kulturna komisija, ki se ukvarja s temni in svetlimi stranmi medsebojnih odnosov. Na temelju poročil, ki sta ju napisala Branko Marušić (v slovenscini) in Angelo Ara (v italijanscini) so proučili obdobje med zadnjimi desetletji preteklega stoletja, do konca prve svetovne vojne. Zaključki zasedanja, predvsem osnovni koncept in pogle, so bili začuda podobni, kar govori o resnem znanstvenem pristopu obeh strokovnjakov. Na tej osnovi bo mogoče izdelati skupno besedilo, kar je tudi glavna naloga komisije.

O delu in zaključkih sta na temelju tiskovnega poročila spregovorila oba predsednika: Milica Kacin-Wohinz in Sergio Bartole. Milica Kacin-Wohinz je povedala, da je to že drugo zasedanje komisije; na prvem v Benetkah so se domenili za način dela, tokrat pa so obravnavali zadnja desetletja preteklega stoletja, čas prebujanja narodov, pa vse do konca prve svetovne vojne.

Na zasedanju so ugotovili, da se osnovne teze in glavni rezultati raziskav ne razlikujejo, ujemajo se in dopolnjujejo, razlike so zgolj v podrobnostih, poudarkih, nekaterih formulacijah in videnjih. O vsem tem se dogovarjajo in iščejo skupne formulacije.

Sedaj bodo postopno in na podoben način obravnavali se ostala obdobja. Na prihodnjem zasedanju se bodo ukvarjali s časom med obema svetovnima vojnama, torej od konca prve svetovne vojne, do ra-

Naslednje zasedanje mešane komisije bo v Italiji (Foto: Bojan Velikonja)

zpada Jugoslavije in okupacije ljubljanske pokrajine.

Predsednik italijanskega dela zasedanja Sergio Bartole je izvajanja dopolnil z izjavo, da bodo skušali ustvariti skupen dokument, ki naj bi zaokrožil njihovo delo. Ni se znano, koliko časa bo trajalo zahtevno delo, ki je izključno znanstveno-strokovno.

Bartole pravi, da zaključkov se ni mogoče predvideti, saj so z delom sele začeli, vendar na osnovi dosedanjih poročil izhajajo

dokaj sorodne misli, tako da bodo lahko obema poročevalcema naložili zahtevno nalogo priprave skupnega besedila.

Sporočili so, da je slovenska stran izpopolnila komisijo in vanjo imenovala pisatelja Sašo Vugo, tako kot je italijanska stran že prej v komisijo vključila znanega pisatelja Fulvia Tomizzo. Komisiji so torej okrepili in izpopolnili po kulturni plati, kajti do sedaj so v njej prevladovali zgodovinarji.

Ozračje med člani ko-

misije je izrazito delovno, sproščeno in prijetno. Prihodnje zasedanje bo čez približno dva meseca, tedaj na italijanskem ozemlju. Resen zgodovinski, strokovni in načelni pristop k tako koclji temi, kot je razvoj zgodovinskih odnosov med Sloveni in Italijani, utegne pripeljati do konkretnih, zanimivih in pomembnih rezultatov, saj odstranjuje nesporazume in ustvarja temelje za plodno sožitje in sodelovanje.

Bogo Samsa

OB 50-LETNICI POHODA 14. DIVIZIJE NA ŠTAJERSKO

Ponosni, ker pohod vendarle ni bil zaman

"Tudi osamosvojitve Slovenije ne bi bilo"

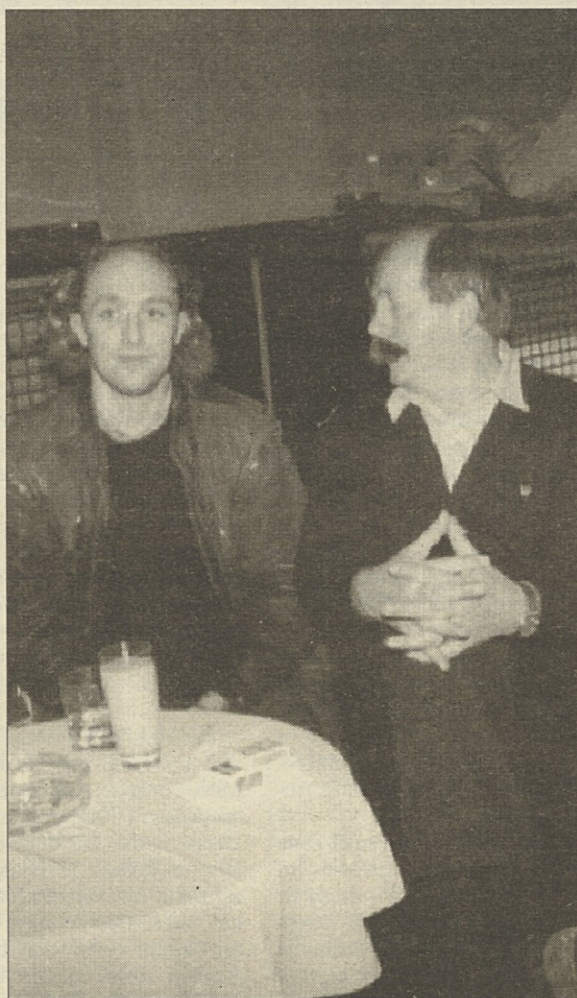
MARIBOR - V prepolni dvorani Narodnega doma je bila včeraj proslava ob 50-letnici legendarnega pohoda XIV. divizije na Štajersko. Pripravila sta jo Skupnost borcev XIV. divizije in skupščina mesta Maribor. Poleg 150 se živčnih pohodnikov, so se proslave udeležili tudi številni gostje, med njimi predsednik države Milan Kučan, ministrica Jozica Puhar in general Ivan Dolničar. V imenu Maribora je udeležence proslave pozdravil podžupan Ales Arih, slavnostni govornik na proslavi pa je bil podpredsednik državnega sveta Polde Bibic.

»Kot otrok sem doživel vojno, ki mi je zapustila se ne povsem zaceljeno rano v moji duši. In ko

danes gledam drobne siromacke, žrtve nerazumnega nasilja in zverinskosti, se vedno bolj zavedam pogubnosti sovrastva, ki se v zadnjem času pri nas tako rado razplamteva. Se vedno ni ugasnilo v nekdanjih pomagacih iztrebljevalcev slovenskega naroda. O tem se lahko prepričamo, ko poslušamo na televiziji izjave, ki kipijo od nespravljalivosti in želje po mascevanju,« je med drugim poudaril Polde Bibic in nadaljeval: "Kako, da nekateri ne doumejo preproste resnice, da je vendarle razlika med tistimi, ki so se borili za svoj narod, in tistimi, ki so pomagali iztrebljevalcu naroda? Kaze, da so med nami se vedno takšni, ki jih neskončno trpljenje v

očeh bosanskih otrok ni cesar ne nauči. Učili pa bi se lahko tudi iz trpljenja, junastva in predanosti narodu tistih, ki so 6. februarja 1944 prekoracili So tlo. Brez njih danes ne bi bilo ne nas, pa tudi tistih ne, ki so napak računali, da si bodo s sodelovanjem z motoriziranim džingiskanom, kot je nasilnike imenoval Matej Bor, resili svojo kožo. Tudi te nase mlade neodvisne Slovenije ne bi bilo brez predanosti in žrtve tistih, ki so zastavili svoja življenja za obstoj slovenskega naroda. Vsem prezevelim udeležencem pohoda stiri najste divizije gre priznanje in zahvala, ki jo besede težko izrazijo in lahko so ponosni, saj njihov pohod ni bil zaman.«

Janko Struc

Janez Škof in Milan Dekleva (Foto: Bojan Velikonja)

Trnovski terceti

LJUBLJANA - S tretjim »tercetom« so se v petek v KUD France Prešeren sklenili prvi Trnovski terceti, ljubljanski pesniški festival, ki se je kljub neprijetnemu dejstvu, da ministrstvo za kulturo dve leti ni niti odgovorilo na prošnjo za podporo, že v prvem letu izkazal za odlično prireditelja: uživali so pesniki, ki so prvokrat na »amerisko-fakultetni« način, brez slehernih prigodnih omejitev, po lastni izbiri in svobodno brali svojo poezijo; uživali smo poslušalci, ki smo iz istih razlogov - menda tudi prvokrat v življenju - neobremeno prisluhnili slovenski pesniški besedi. Društvo slovenskih pisateljev in KUD oziroma organizatorja Iztok Osojnik in Tone Skerja-

nec sta v nemogočih pogojih, ki pa očitno tradicionalno pozitivno vplivajo na slovensko kulturo (tudi mesto je KUD France Prešeren zaradi podpore Mreži za Metelkovo odtegnilo vse subvencije), izdelala vzorec za prireditelja, ki utegne na lahkoten način premostiti - umetno in solsko-represivno zadelano - luknjo med Umetnostjo in Ljudstvom. Rockersko občutje ob Skofovih péti izvedbah pesmi Daneta Zajca (!) in zbrana tšina med vsemi nastopi najvidnejših slovenskih poetov Debeljaka, Salamuna, Grafenauerja, Zupana, Dekleve, Kovica, B. A. Novaka, Potokarja in K. Kovica) so dejanski garant za tako optimistične napovedi.

Tone Vrhovnik

PRIPRAVE NA PREDČASNE POLITIČNE VOLITVE

27. in 28. marca bomo volili po povsem novih pravilih

Vse izgleda zelo zapleteno, z glasovnicami v roki pa bo veliko lažje

ITALIJA
PRED
VOLITVAMI

27. in 28. marca bomo sli na predčasne parlamentarne volitve s popolnoma novo zakonodajo in torej s popolnoma novimi pravili. Zakonodajalec je izbral volilni sistem, ki je neke vrste mešanica med (novim) večinskim sistemom in (starim) proporcionalnim, s katerim smo ves povojni čas izvolili senatorje in poslance. Kljub temu kompromisu, če ga lahko tako imenujemo, pa se s temi volitvami popolnoma spreminjajo pravila politične in parlamentarne igre.

Senat in poslanska zbornica ohranjata dotedanje število mandatov. V Palaci Madami bo tudi po 28. marcu sedelo 315 senatorjev, v Montecitorioju pa 630 poslancev. Spreminja pa se način izvolitve novih parlamentarcev. Približno tri četrtine senatorjev in poslancev bomo izvolili na osnovi novega večinskega sistema, eno četrtno pa na osnovi dosedanjega proporcionalnega.

V ta namen je vlada razdelila celotno državno območje na toliko enomandatnih volilnih okrožij kolikor je število parlamentarcev, ki bodo v njih izvoljenih. Po novem imamo tako 472 okrožij za poslansko zbornico in 237 okrožij za senat. Poslanska okrožja so za približno polovico manjša od senatnih. V zbornico bomo torej izvolili 472 poslancev v enomandatnih okrožjih, 158 pa na osnovi proporcionalnega sistema. V senat pa 237 senatorjev v posameznih okrožjih in 78 senatorjev na osnovi dosedanjega sistema. Vsaka deželna enota ima pravico do določenega števila parlamentarnih mandatov v sorazmerju s številom prebivalcev oziroma volilnih upravičencev. Dežele in večje volilne enote so razdeljene v posamezne volilne okoliše, ki pa pridejo v postev le za izračunavanje parlamentarnih mandatov na proporcionalni osnovi.

Za vsakega volilca je vsekakor bistveno volilno okrožje. Pred kratkim smo vsi dobili na dom sporočilo, v katerem nas zupan seznanja, v kaksno okrožje sodi naše volišče. Gre za bistveno informacijo, saj bo vsako okrožje (za senat in za zbornico) imelo svoje kandidate, svoje volilne programe in podobno. Nova volilna zakonodaja bo v vsakem primeru popolnoma spremenila dosedanje volilne navade, načine volilne kampanje ter zadržanje posameznih kandidatov.

Na voliscu bomo dobili tri glasovnice: dve za poslansko zbornico in eno za senat. V prvi glasovnici za zbornico bomo volili kandidata v našem enomandatnem okrožju. Izvoljen bo kan-

didat, ki bo dobil največ glasov, tudi enega več kot ostali kandidati. Te volitve so v marsičem podobne drugemu krogu za občinske volitve, v katerem je izvoljen za župana kandidat, ki dobi največ glasov. Isti volilni sistem velja za senat. V obeh primerih ni balotaze, zato bodo morali kandidati že pri predložitvi kandidatur in programov stremeti po povezavah in po širših zavezništvih, saj v enomandatnih okrožjih vsakdo pravzaprav starta na zmago.

27. in 28. marca bomo dobili še eno glasovnico za poslansko zbornico. Z njo bomo izvolili poslance v takozvani proporcionalni kvoti. Ta volilni sistem je precej zapleten, glasovnica pa bo verjetno precej podobna glasovnicam z dosedanjih volitev. Na njej bodo namreč nastali marsikateri simbol tradicionalnih političnih strank. Bistveno pa je znati razlikovati oba volilna sistema, s katerima bomo izvolili nov parlament.

Sandor Tence

Volilna okrožja v naši deželi

Furlaniji Julijski - krajini pripada po novih volilnih pravilih sedem senatorjev in trinajst poslancev. Na osnovi večinske volilne zakonodaje bomo izvolili pet senatorjev, kar pomeni, da je vlada razdelila ozemlje naše dežele na pet enomandatnih okrožij, dva senatorja pa bosta izvoljena na podlagi dosedanjega proporcionalnega sistema. Enomandatnih okrožij je v Furlaniji Julijski krajini deset, kar pomeni, da bomo imeli isto število poslancev, ki bodo direktno izvoljeni od ljudstva. Trije poslanci bodo izvoljeni na osnovi proporcionalnega sistema.

SENATNA OKROŽJA

Okrožje številka 1 zajema občine Trst, Milje in Dolino.

Okrožje številka 2 je tisto, ki zaobjema v povprečju največje število volilcev slovenske narodnosti. Posebna vladna komisija, ki je razmejevala nova volilna okrožja, je v tem primeru kolikor toliko dosledno upoštevala načela volilne zakonodaje, ki določajo zemljepisno prisotnost narodnih in jezikovnih manjšin v določeni volilni enoti. Drugo senatno okrožje je geografsko gledano zelo obširno.

Zaobjema občine Devin - Nabrežina, Repentabor in Zgonik, vse občine goriske pokrajine in v bistvu celotno območje področja, kjer živijo Beneski Slovenci, vse tja do Re-

zije. V tem okrožju so med drugim občine Južne Furlanije (na primer Oglej, Fiumicello in Cervignano) ter beneške občine Fojda, Bardo, Praprotno, Dreka, Speter Slovenov, Cedad, Grmek, Sovodnje in še nekatere druge uprave.

Okrožje številka 3 obsega občino Videm in vse bližnje občinske uprave ter področje tako imenovane Srednje Furlanije.

Okrožje številka 4 zaobjema vzhodno in severno Furlanijo, del Karnije v pordenonski in videmski provinci.

Okrožje številka 5 zaobjema območje pordenonske pokrajine. Občina Pordenon je po številu volilcev največja občina v tem okrožju.

OKROŽJA ZA POSLANSKO ZBORNICO

Okrožje številka 1 zaobjema trzasko mestno središče. Pravzaprav ozemlja nekdanjih rajonskih okrožij Kolonje, Novega mesta, Starega mesta, Kjadina in Sv. Jakoba.

Okrožje številka 2 zaobjema predmestni in kraški del trzasko občine. Točneje Vzhodni in Zahodni Kras, Rojan, Barkovlje, Sveti Ivan, Skedenj in Sveto Anjo.

V to enoto sodijo tudi okoliške občinske uprave Milje, Repentabor, Dolina, Zgonik in Devin-Nabrežina. Zakonodajalec je pri

tem v nekaterih obrisih upošteval stopnjo naseljenosti slovenske narodnostne skupnosti na teritoriju.

V tretje volilno okrožje sodijo vse občine goriske pokrajine, z izjemo Gradeža, ki ga je posebna komisija pri predsedstvu vlade uvrstila v četrto okrožje Južne Furlanije.

Okrožje številka 4 se razprostira na območju vseh občin Južne Furlanije v videmski pokrajini in kot rečeno zaobjema tudi občino Gradež.

Občini Videm in Tavagnacco tvorita peto volilno okrožje.

V okrožje številka 6 spadajo občine Karnije in severnega dela pordenonske pokrajine.

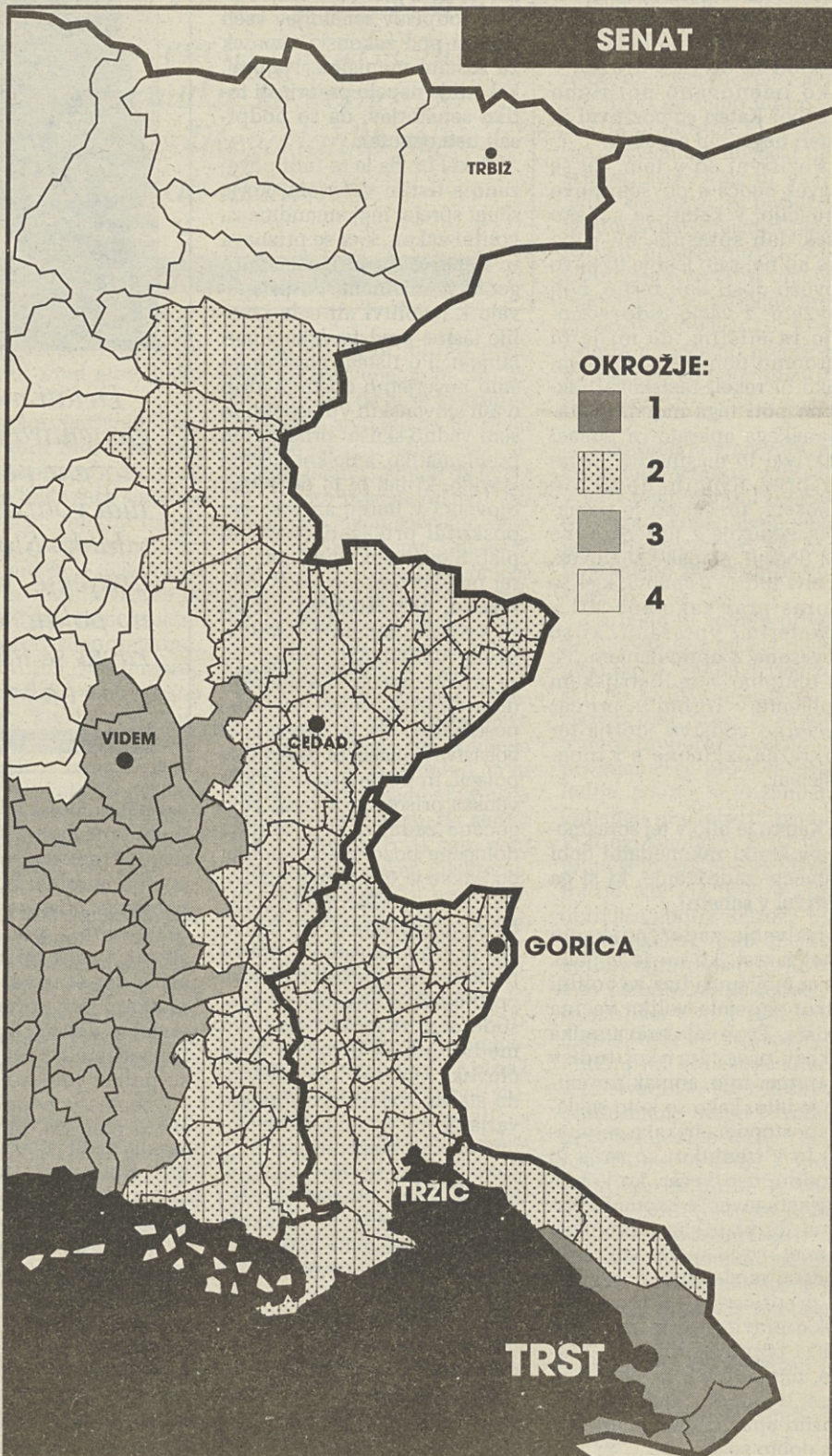
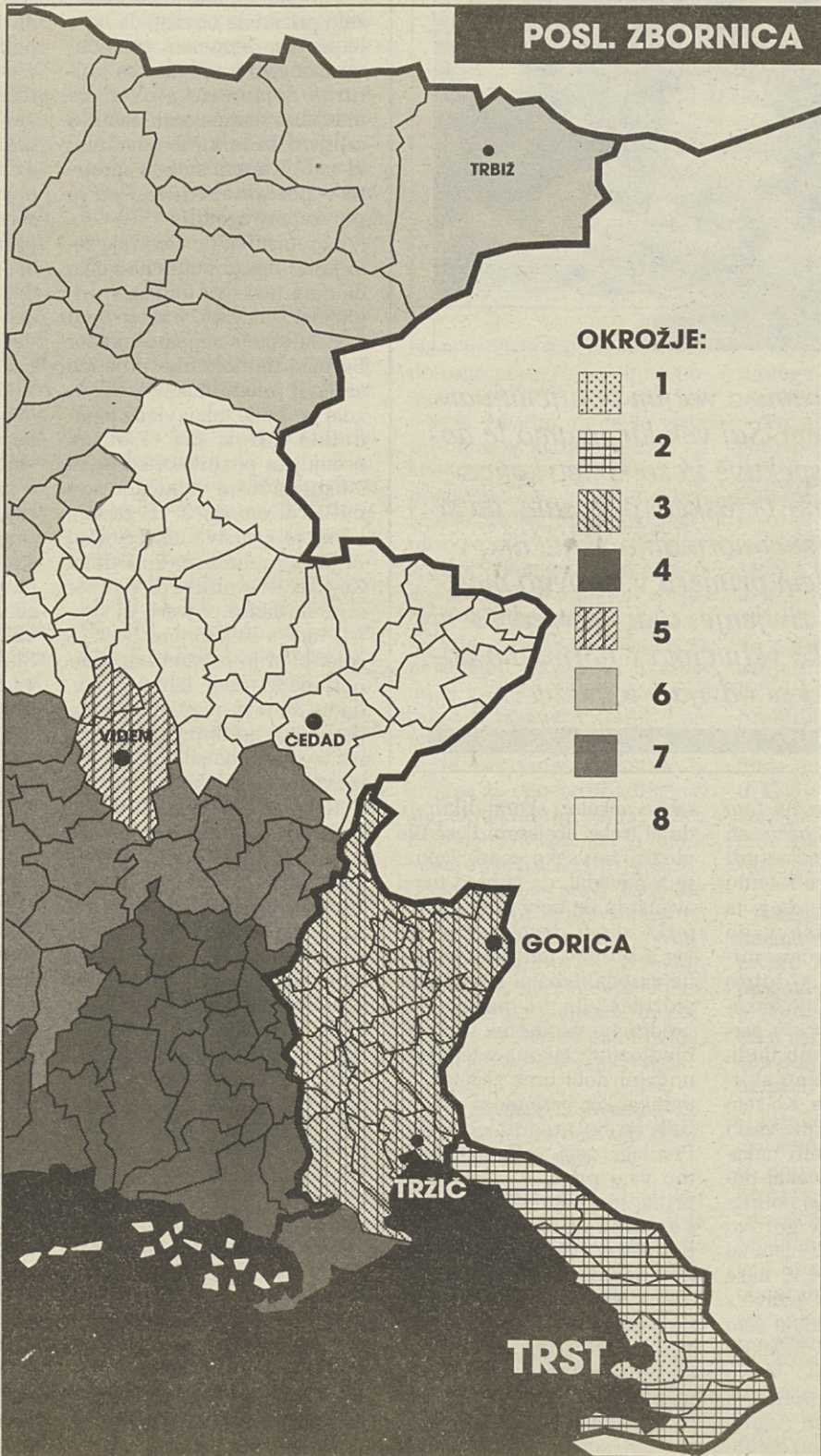
V okrožje številka 7 je zakonodajalec uvrstil občine Srednje Furlanije in dejansko vse upravne enote, ki obkrožajo furlansko prestolnico.

Velika večina Beneskih Slovencev bo 27. in 28. marca volila v osmem volilnem okrožju, ki zaobjema Benecijo in Vzhodno Furlanijo.

Okrožje številka 9 zaobjema Karnijo in gorato območje pordenonske pokrajine.

V okrožje številka 10 sodijo občine, ki mejijo z Venetom in ki sodijo v glavnem v pordenonsko pokrajino. Največja občina v tej enoti je Pordenon.

Objavljamo preglednico okrožij vzhodne dela Furlanije - Julijske krajine.

ITALIJA PRED VOLITVAMI

Darko Bratina, sociolog, profesor na tržaški univerzi, je bil edini slovenski predstavnik v italijanskem parlamentu v 11. zakonodajni dobi, ki se je pravkar predčasno končala. Izvoljen je bil v goriškem senatnem okrožju na listi Demokratske stranke leve. Ob izteku mandata smo se z njim pogovarjali o italijanski politiki, o slovenski manjšini, se predvsem pa o njegovih občutkih in doživetjih v senatni zbornici.

V aktivno politiko si na zadnjih političnih volitvah prišel z univerze. Nisi torej poklicni politik, kar si sicer že večkrat dejal. Kaj je pomenil zate prehod od profesure v politiko?

Prehod od profesure v politiko je bil zame prehod v fazo političnega oziroma v tem primeru parlamentarnega vaještva. Pocutil sem se kot vajenec v povsem novi situaciji in sem seveda s tega vidika doživljal tudi to svoje politično formiranje kot neke vrste politično obrt, če se lahko temu tako reče. Seveda pa ne morem trditi, da bi bil brez politične kulture; politično kulturo sem imel že prej in torej nisem bil popoln laik.

To vsekakor, ampak verjetno velikih izkušenj, se zlasti v upravnih telesih, kot jih je imela večina poslancev in senatorjev, ni bilo. Kakšen je bil v tem pogledu neposreden prehod iz civilne družbe v tako imenovano politično družbo? Kateri so pozitivni in kateri negativni aspekti?

Pozitivni so v tem, da se clovek sooča s povsem novo situacijo, v kateri se nekako vsak dan sprašuje, ali ji bo kos ali ne; zato jemlje to novo obvezo dosti bolj resno, bolj zavzeto, z večjo radovednostjo in mislim, da mi je to ogromno pomagalo, da sem, kako bi rekel, raziskoval različne poti tega močnega italijanskega aparata in počasi odkrival to masinerijo. Seveda brez drugih upravnih izkušenj; precej mi je pomagala izkušnja z univerze, ne kot docent, ampak kot clovek, ki živi tudi v ustanovi, kjer se moraš prav tako soočati z nekaterimi vprašanji, ki so povezana z upravljanjem. Pa še obdobje v industrijskem ambientu v Turinu in pri nas večletno vodstvo Slorija ter enkratna izkušnja s Kinoa- teljem.

Katero je bilo v tej sorazmerno kratki zakonodajni dobi največje zadoščenje, ki si ga doživel v senatu?

Največje zadoščenje sem imel takrat, ko mi je uspelo, da je moj amandma za volilni zakon sprejela velika večina senata. To je bila prava muka tako v proceduri kot tudi v prepricavanju, ampak zanimivo je bilo, kako se je to soglasje postopoma nekako sestavilo. In v trenutku, ko se je to zgodilo, tisti večer, ko je bila v senatu stvar že skoraj brezupna, da bi bil ta amandma sprejet, se je skoraj kakor po čudežu med senatorji razširilo prepričanje, da je vendar nekaj pravičnega in potem je bil ta popravek odobren. Zame, moram reči, je bil to najlepši trenutek. Potem sem sel mirno spat in sem tisto noč res dobro spal.

In morda največje razočaranje?

Teh je bilo kar precej, recimo prav na tem področju. Ko sem si za isto vprašanje prizadeval v zbornici, sem tam odkril, da je bilo do tega problema mnogo več brezbriznosti kot v senatu. Ugotovil sem, da so bili takrat v zbornici poslanci z mislimi drugje in je samo ozja skupina sledila vprašanju v zvezi z volilnim zakonom. Reči moram, da tudi na levi ni bilo veliko poslušanja za to vprašanje. Konec koncev se moram zahvaliti poslancu Balocchiju, krščanskemu demokratu iz Siene, ki pa je dobro poznal naše razmere, in moram reči, da je bil v zbornici on moj refrent za to vprašanje.

Eden od velikih uspehov, ki ti ga priznava vsa manjšina, je, da ti je uspelo zbrati toliko podpisov senatorjev vseh skupin pod zakonski osnutek za zaščito manjšine. Najprej, kako ti je uspelo prepričati toliko senatorjev, da so podpisali tisti osnutek.

Rekel bi, da je to tudi povezano s tistim večerom, ko je senat sprejel moj amandma za volilni zakon, kjer se priznava to načelo, da je treba omogočiti manjšinam, da prispevajo k izvolitvi ali celo izvolijo lastne predstavnike v parlament. Po tistem glasovanju smo neverjetno dosti govorili o teh slovenskih vprašanjih in sem vedno skušal prikazati to problematiko, a ne kot kakšno krivico, ki naj bi jo doživljali Slovenci v Italiji, ampak sem poskušal prikazati pozitivno plat. Slovence v Italiji sem torej predstavljal kot pozitivnega, lojalnega, demokratičnega, razvit in kulturno opremljenega sestavnega del italijanske družbe. To se pravi, da so italijanski državljani, ki imajo določene posebnosti, kar je pravzaprav bogastvo, s katerim Italija razpolaga, in na tej osnovi je slovenska prisotnost v Italiji dragocena zadeva, ki je vredna določene pozornosti. Mislim, da, ko se je to mnenje razširilo, ni bilo velikih problemov, da so posamezniki, ker moramo pač upoštevati, da gre za posameznike, ta osnutek tudi podpisali. Z nekaterimi sem sodeloval tudi na nekaterih mednarodnih forumih, kjer cloveka spoznaš, in mislim, da sta to vsakodnevno dogovarjanje in vsakodnevna komunikacija obrodila sadove. Dodal pa bi še, da sem se v tem mandatu obnašal kot normalen senator; to se pravi, da sem se vključeval v katerokoli drugo tematiko ali problematiko, ki je bila v tistem trenutku politično prisotna. S tem da sem skušal dati svoj doprinos kot italijanski senator, sem si nekako zagotovil tudi, upam si trditi, neko spoštovanje. Ko sem zbiral

podpise, so nekateri rekli: če predlagas ti, ti verjamem, da je dobro, in ti podpisem.

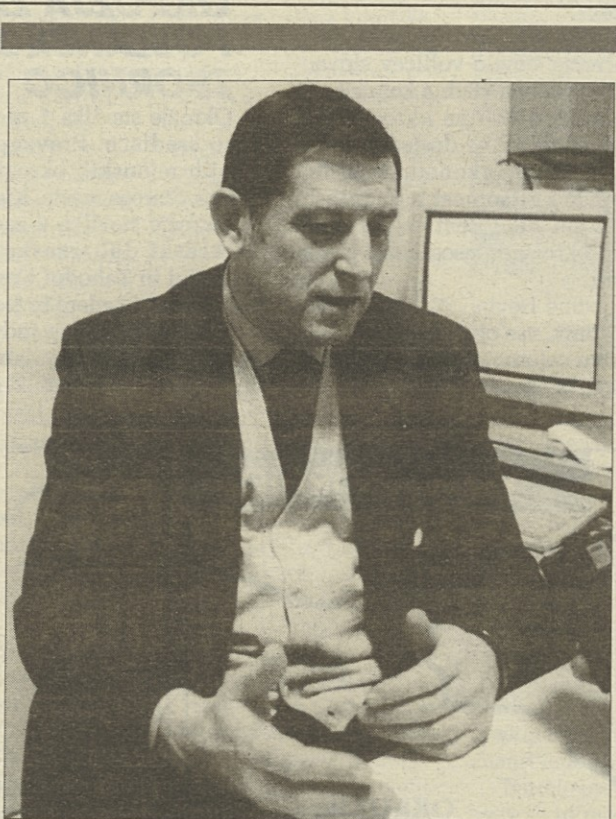
Med podpisniki je tudi mnogo senatorjev, ki ne bodo več kandidirali in ki ne bodo več izvoljeni. Kakšen pomen imajo ti podpisi za prihodnjo zakonodajno dobo in se zlasti, kakšen političen pomen imajo lahko podpisi nekaterih senatorjev, za katere domnevamo, da so končali svojo politično kariero?

Mislim, da sta važni dve vprašanji. Prvo, da je to vsekakor tekst, ki je sad vseh slovenskih komponent. Vsakdo bo imel potem svoje pomsleke, tudi sam mislim, da ta zakon verjetno ni najboljši;

staja tudi na dezelnih ravni neko soglasje.

Znotraj enotnega predstavnstva je prišlo do spora ali nesporazuma, morda kratkega stika, tako da so tri komponente Slovenske skupnosti, Stranka komunistične preno ve in Svet slovenskih organizacij predhodno vložile zakonski osnutek. Sedaj, ko sta obe besedili natisnjeni, smo lahko ugotovili, da gre za isto besedilo, če morda izvzamemo kaksne jezikovne malenkosti. Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Zgodilo, da se je nekaterim neverjetno mudilo. Sam sem skušal razložiti, da se ni čas. Sestali smo se v juliju in tak-

Delati moramo z večjim političnim argumentiranjem. Saj vendar imamo le določene perspektive in so konec koncev tudi volitve na Tržaškem pokazale, da se lahko Slovenci normalno vključimo v življenje, v tem primeru v celovito mestno politično življenje; tudi na vsedravnih ravni se lahko vključimo v normalno politiko, ki se odvija v tej državi.

vendar nobena stvar na tem svetu ni najboljša. Je pa važen rezultat nekega procesa tudi znotraj manjšine. In če k temu potem se pristoje, da je ta tekst dobil podpise vseh strank razen misovcev, mislim, da startamo z dobro platformo za prihodnjo zakonodajno dobo. Tudi če v parlamentu ne bo več istih ljudi, se potem lahko vedno sklicujemo na te podpise. Ko sem zbiral podpise, sem pri vsaki stranki le skušal dobiti nekatera imena, ki tudi nekaj pomenijo in ki bodo vsaj politično simbolično prav gotovo obdržala svojo težo. Potem so se nekateri senatorji iz naše dežele, ki imajo tudi težave s sodnimi oblastmi. Takrat sem bil malo v zadregi, vendar se mi je zdelo važno, da so zakon podpisali tudi senatorji naše dežele, z izjemo Agnelija; to namreč pomeni, da ob-

rat so nekateri skoraj diktirali, da je treba do jeseni besedilo vložiti za vsako ceno. Takrat sem povedal, da je pred nami avgust in da bo v tem mesecu težko zbrati dovolj podpisov, ker avgusta v Italiji parlament ne zaseda. Izhajal sem tudi s stališča, da bo parlament predčasno razpuščen in da bo predložitev zakona v tej zakonodajni dobi brez zelenega učinka, ker parlament zakona itak ne bo utegnil odobriti. Predlagal sem torej, da skušajmo vsaj pripraviti teren za prihodnjo zakonodajno dobo, s tem da zberemo čim več podpisov. Verjetno nekateri niso verjeli, da bo to mogoče. To je lahko razlaga; v drugačne interpretacije se ne bi spušcal. Mislim, da je bolje, da to vprašanje damo »ad acta« in da skušamo nadaljevati bolj trezno. Je pa res, in to večkrat ponavljam zadnje ča-

se, da se moramo Slovenci tako med seboj kakor tudi v odnosih z večinskimi narodom naučiti drugačnega sloga v interagiranju. Večkrat imam občutek, da so med nami odnosi, kako bi rekel, spikasto zavistni, mar ne? In to nam marsikaj skvari. To je, kot bi kar naprej metal med kolesje malo grusca, malo peska, tako da začne vse skripati in da ne pridemo skoraj nikoli gladko do cilja. Konflikti v družbi seveda morajo biti, ampak konflikt mora biti oprt na dokaze, se reševati s soočanjem. Mora biti na konsistentnih zadevah. Večkrat pa se gremo tako, da tisti, če pripada tisti skupini, se obnaša tako; da oni, ker pripada drugi skupini, drugače, ali pa tretji ker ima sina, pa četrti, ker je poročil tisto ženo itd. Tega se moramo otresti in delati z večjim političnim argumentiranjem. Saj vendar imamo le določene perspektive in so konec koncev tudi volitve na Tržaškem pokazale, da se lahko Slovenci normalno vključimo v življenje, v tem primeru v celovito mestno politično življenje; tudi na vsedravnih ravni se lahko vključimo v normalno politiko, ki se odvija v tej državi.

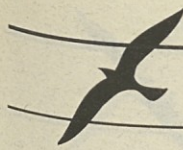
Ob začetku leta je manjšino zelo prizadela novica, da bo v letošnjem državnem proračunu namesto 8 milijard za kulturne dejavnosti slovenske manjšine namenjenih samo 6 milijard in to kljub obvezam, ki so bile v tem smislu sprejete v parlamentu. Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Iz zapisnika senatne seje zelo jasno izhaja politična volja, da nam tisti dve milijardi pripadeta. V naglici, v kateri smo to delali pa je verjetno senator Bernassola nekoliko površno sestavil amandma. Vsekakor, zdaj je stanje tako: vlada je izdelala odlok. Jaz ta odlok ocenjujem pozitivno, ker nam s tem, da takoj vključuje šest milijard, omogoča, da dežela lahko ta sredstva takoj koristi in jih torej tudi mi koristimo. Za tisti dve milijardi pa, kar sem do danes preveril in skupaj tudi s senatorjem Bernassola, ki si je prevzel odgovornost, da to uredi, lahko rečem, da se zadeva rešuje. Mislim, da bo kar nekaj priložnosti za rešitev; prva bo zdaj ko bo potrjevalne tega dekreta, samo tu je treba paziti, da ne bi s tem tega odloka zaustavili. Zato menim, da je bolje, da se vprašanja v tej fazi ne dotikamo. Prava priložnost bo v trenutku sprememb državnega proračuna, tam nekje junija; tedaj bi to postavko lahko brez težav vključili, ker pač obstaja jasno izražena politična volja, da se to naredi. Tako, da upam, da bomo tudi tisti dve milijardi spravili pod streho tako, kot je pravzaprav parlament konec koncev odločil. In ker že govorimo o tem, druga stvar, ki jo velja poudariti in ki sem se je naučil v tem vaještvu v parlamentu je, da je politika zelo fina zadeva in si je treba vedno zelo jasno predociti vse možne poteze, s katerimi lahko operiramo. Prav pri tem proračunu je dilema recimo, ali je bolje zdaj vztrajati in dvigniti prah za dve milijardi, ali pa je bolje, da takoj koristi-

mo šest milijard. Tukaj gre za politično izbiro. Tudi za volilni zakon in za volilna okrožja je bila dilema ista. Takrat sem bil pod pritiskom, ker mi je marsikdo rekel, da bi moral izkoristiti priložnost, ker je bila v razpravi tudi sprememba ustavnega zakona za italijanske volilce na tujem in bi lahko takrat vrinili tudi vprašanje zajamčenega predstavnstva. Takrat sem rekel: glejte to je iluzija. In izkazalo se je, da je tako; druga pot, o kateri ne trdim, da je to boljše, pa se je izkazala kot možna in ki vsaj delno reši določene stvari.

Sedaj imamo nova volilna okrožja. Ali smo Slovenci lahko zadovoljni s to razdelitvijo?

Ta razdelitev ni optimalna, vendar, upoštevajoč kriterije, ki so bili začetni in s tem, da se je ta tehnična komisija hoteli ravnati po določenih načelih in tudi po načelu, da zajamci dokaj dobro število Slovencev, ki naj bi bili vključeni v ta okrožja, mislim, da so to delo konec koncev posteno opravili. Mislim, da pač moramo upoštevati, da so se ta okrožja nekako risala in začrtovala na osnovi ocene prisotnosti Slovencev v Italiji in jaz sem se ob tej priložnosti zavedal, da je to lahko hudo, ampak nekaj osnovnih podatkov je treba imeti. Se zdalec ne recem, da je potrebno prestevanje ali kaj takega, ampak brez neke vrste popisa z nekaj osnovnimi podatki ne moremo operirati. V študijskem centru senata sem našel oceno glede prisotnosti Slovencev v Italiji, ki jo je ISTAT po občinah izdelal leta 1983. Iz te ocene sicer izhaja, da je Slovencev v vseh treh pokrajinah samo nekaj manj kot 60 tisoč; je pa zanimivo, da upošteva tudi Videm, torej tudi določene občine, ki jih mi nikoli ne upoštevamo; to je bil edini indikator o prisotnosti Slovencev na teritoriju, s katerim sem lahko razpolagal. In na osnovi teh števil, recimo za senatno okrožje, dobimo podatek, da je v senatno okrožje na Goriškem vključenih 57,2 odstotka vseh Slovencev v Italiji, to se pravi več kot polovica. Kar se tiče teže Slovencev v tem okrožju, nas je po teh ocenah 14 odstotkov. Mislim, da je ta podatek kar zanimiv. V obe senatni okrožji, na Tržaškem in na Goriškem je vključenih 92 odstotkov Slovencev, ki živijo v Italiji, seveda vedno po tistih ocenah. Pri poslanski zbornici je nekoliko težje in tam nimam točnih podatkov, mislim pa, da bo drugo tržaško okrožje kar ugodno tudi za slovensko komponento. Seveda, s temi novimi sistemi ja jasno, da se bomo, in to so dokazale že volitve na Tržaškem, morali Slovenci začeti miselnost drugače vključevati v politični sistem. To sploh ne pomeni, da bi se morali odpovedati raznim narodnim in političnim identitetam, v katerih se naši deli, torej sestavni deli Slovencev v Italiji, prepoznavajo. Ampak moramo vendarle imeti pred očmi, da način vključevanja je, ali bo v prihodnosti popolnoma drugačen kot je bil v preteklosti s proporcijami sistema.

O NJEGOVEM DELU V PARLAMENTU IN NJEGOVIH POGLEDIH NA SEDANJO STVARNOST

od starega na novo

parlament - O dveh milijardah, o Segniju in Berlusconiu ter o naših slabostih

Ti si bil izvoljen v senat še v starem sistemu, ko je vladala leva sredina in ko so bile stranke v bistvu še vedno tiste kot v prvih povojnih letih. Koncal si svojo mandatno dobo v času, ko je ta sistem popolnoma razpadel. Prosim za zelo odkrit odgovor: ali si pričakoval tak razvoj?

Ne, mislim, da taksnega razvoja v tako kratkem času ni pričakoval nihče. Točno se spominjam svojega prvega tedna v Rimu, ko sem tudi na lastni kozi občutil ta politični blok, tako imenovani CAF, se posebej takratno realno moč Craxija. To je bilo nekaj neverjetnega. Teško je opisati, ampak to je bilo čutiti v vseh strukturah, tudi v državnem aparatu. Potem se je začelo z izvolitvijo predsednika republike. In v prvi fazi je kazalo, da bo vse potekalo normalno in da bo izvoljen tisti, ki ga je dolocil CAF, da bo slo skozi, ker je večina se vedno obstajala. Moram reci, da smo v trenutku, ko kandidat Forlani ni bil izvoljen za predsednika republike, na skupnem zasedanju obeh zbornic imeli skoraj fizični občutek, da se je nekaj koncalo. V tistem trenutku smo imeli vtis, da se je zaključila faza supremacije neke politične grupacije. Takrat se zdalec ni bilo jasno, kaj vse se bo zgodilo. Kar se je potem dogajalo v dveh letih, je seveda dolga zgodba. To je treba pripisati vsemu, kar je sledilo: sodnim postopkom, razvoju političnega sistema, tudi dejstvu, da se je vrnil na italijansko politično sceno nov pojav, kot je Severna liga. Ze po dezelnih volitvah, ko se je ta formacija takrat je bila se Lega Lombarda - prvič uveljavila, sem prav na srečanju z novinarji Primorskega dnevnika podčrtal, da moramo previdno opazovati, kaj se bo s tem dogajalo, ker sem imel vtis, da je bila takrat to glavna novost s perspektivo, da preseže deželni okvir Lombardije. Seveda potem so pretese prinesla tudi nekatera mednarodna dogajanja, a mislim, da se ni vsega konec.

Ce bi hotel na kratko oceniti nove politične formacije, kot se predstavljajo volilcem ob sedanjih volitvah, kaj bi na primer rekel sedaj o Severni Ligi?

Severna liga je imela nezamenljivo vlogo v spremembah političnega sistema v Italiji; tukaj nekateri že razlikujejo prvo obdobje Severne lige od drugega, ker je bila v prvem obdobju Severna liga pravzaprav neke vrste, če lahko dam to primerjavo, italijanskega Demosa. Kar je bil Demos v Sloveniji, nekaj podobnega velja tudi za Ligo na začetku: nastajala je režimu z upoštevanjem osnovnih elementov, tudi večjega uveljavljanja nekaterih lokalnih posebnosti, kar ni lokalizem, ampak to, kar mi imenujemo identiteta. Na začetku je imela Liga celo neke jezikovno etnične zile, potem so na to spotoma malo pozabili, čeprav se obstaja. Zdaj se je seveda gibanje močno razširilo in iz gibanja prehaja v institucionalizacijo. Vsekakor moramo za končno oceno se počakati. Nekateri trdijo, da gre Liga v desno, pa vidimo, da to ni tako shematično. To mi potrjujejo stiki, ki sem jih imel

s predstavniki Lige v senatu, recimo prav s tem senatorjem, ki je podpisal naš zascitni zakon. Ta mi stalno pravi: »Mi nismo fasisti, nimamo nič opraviti s fasizmom, velik del Severne lige je antifasističen; tega ne izjavljamo, ampak je tako.« Dejal mi je tudi, da jim sodelovanje z Berlusconiem ne ugaja dosti, ker bi moglo priti do velikih sporov. Dejal mi je celo, da ne izključuje, da se v nadaljnjem razvoju zna tudi zgoditi, da lahko prav levica postane v doglednem obdobju sogovornik Severne lige.

Omenil si Berlusconija. Kaj praviš o politični prihodnosti Berlusconija in njegove skupine?

Ne vem, morda se bom celo zmotil pri oceni, ampak mislim, da se bo ta Berlusconijev pojav izkazal kot velik 'flop'. Kajti politika je le nekaj, cesar ne moreš načrtovati z vrha. Politika je tudi vsakodnevno vključevanje ljudi, aktiviranje. Naj bo to tudi staromodno, ampak po vsem svetu politika deluje na ta način. Državni udar lahko pripravim pri mizici in uporabljam določene resurse. Ampak demokratično vključevanje v politiko je nekaj drugega. Seveda ne zanikam določenih perspektiv in možnih uspehov, ampak mislim, da to ne bo imelo velike bodočnosti. Prav ob tem pojavu mi stalno prihaja na misel - ne vem, koliko je znan med Slovenci - film Orsona Wellesa Citizen Kane (Cetrta sila), kjer je opis podobnega protagonista, ki je velik založnik in ima močno kontrolo nad časopisi. Potem se vključi v politiko in doživi velik neuspeh.

Kaj pa praviš o tisti formaciji, ki se od vsega začetka predstavlja kot nova alternativa staremu sistemu, to je Segni?

Glede Segnija bom navedel dva dogodka.

Ko sem šel prvič v brivnico v senat, me je začel brivec spraševati, od kod prihajam, v kateri stranki sem itd. Potem ko me je tako postavil v pravi predalček, mi je zasepetal: Jaz vas, DSL, ne razumem, ker s tistim Segnijem boste videli, da bo se gorje; to je clovek, ki je večji desničar kot je bil njegov oče. Drugo oceno pa mi je dal Flaminio Piccoli: Tam ni kaj, moraš se zavedati, da je edinec in da je poročil bogato zeno. Od takih ljudi ne moreš veliko pričakovati.

Kaj pa na levisci, ali ni malo preveč gneče?

Mislim, da je na levisci kar precej gneče in da bi bilo tudi za levico nespametno, da bi sla zdaj na volitve s kakšno posebno evforijo, kot nekateri počenjajo. Tudi ne bi bilo dobro, ko bi slo za neko splošno opredeljevanje za zmagovalca, ker se pač sistem spreminja in se kljub vsemu opremika na levo, čeprav vem, da so to normalni pojavi v tej družbi. O levisci bi lahko s Cankarjem rekel, da je potrebno očiscenje in pomlajenje. In to pri vseh komponentah. Edino - pa tega ne pravim, ker pripadam tej stranki, ampak tako zares mislim - Occhetto je pravčasno opravil tisti skok iz bivše KPI v Demokratično stranko levica.

Tudi glede skupnega predstavnistva vem, da stalno letijo kritike - tudi sam sem kdaj kakšno iznesel. Mislim pa, da moramo biti tudi pri tem trezni, to se pravi, da si bomo lahko samo v trenutku, ko bomo sposobni ponuditi kaj drugega in boljšega lahko privoščili, da to premostimo ali ukinemo.

Na ta način je pravzaprav odprl dolocene poti. To pa se ne pomeni, da je DSL premostila vse tezave. Mislim, da je se vrsta problemov znotraj same Occhettovne stranke, ki prav tako potrebuje očiscenje in pomlajenje. Ta levica, ta levičarski blok se mora torej se otresti nekaterih bremen preteklosti in le tako se lahko ohrani specifična valenca vsake komponente. Kajti specifične valence so neverjetno dragocene. Bistveno je vsekakor, da se reši moralno vprašanje v Italiji. Prepričan sem, da je to najvažnejše vprašanje, na katero je svojcas že opozoril Berlinguer, ampak takrat mu skoraj nihče ni verjel. Z vsem, kar je bilo v osemdesetih letih, je treba počistiti. To se pravi, da je italijanska družba pravzaprav na novem začetku, tudi zaradi takih vrednot, ki ustrezajo pravzaprav normalnim ljudem, normalnemu življenju, in poštenost v teh elementarnih vrednotah je vendarle ključ vsega.

Vsi govorijo o novem. V kolikšni meri bo po tvoji oceni novo še vedno staro?

Hvala za to vprašanje, ker dilema staro/novo ni tako čista in jasna, kot se zdi. Mislim, da moramo ločevati to, kar je dobro, in to, kar je slabo; ampak to, kar je dobro, in to, kar je slabo v starem, in to, kar je dobro, in to, kar je slabo v novem. Mislim, da moramo dilemo novo/staro krizati z dilemo dobro/slabo.

Mimo tega krizanja ali je kaj novega tudi med slovensko manjšino?

To je težko vprašanje. Prav gotovo se tudi Slovenci vsak dan sprašujemo o novem, je pa tudi res, da ima vsaka situacija neko določeno interno logiko ter ustaljene načine in navade. Morali bi biti bolj dejavni in treba bi bilo opustiti vrtice in usmeriti drugače tudi strukture, s katerimi razpolagamo, začeni s družbi. Mislim torej, da ne nam ni potrebno kakšno prebujenje, ker je manjšina vedno pozorna na lastno identiteto, ampak moramo napraviti kvaliteten skok, se posebej verjetno v politiki, kar lahko rodi in omogoča tudi nove stvari v kulturnem življenju.

Manjšina ima skupni forum, imamo samo enega, v tem trenutku se imenuje skupno predstavnistvo; včasih je bila to enotna delegacija. Ko bi hotel o tem predstavnistvu izreči eno pohvalo in eno kritiko, kaj bi rekel?

Najprej pohvala: konec koncev smo kljub velikim mukam in dolgotrajnemu delu prisli do skupnega besedila zakona za zaščito Slovencev v Italiji. Mislim, da je to vredno pohvale. Kritika pa je v tem, da imam občutek, da večkrat tudi pri srečanjih vseh teh komponent prevladuje način obnasanja, kdo bo koga, namesto volje, da vsi skupaj nekaj naredimo za dogovorjen projekt. Mislim, da je ta druga vrednota bolj odsot-

na, in o tem bi morali malo razmisljati. Verjetno bi bilo tudi potrebno, da bi se to skupno predstavnistvo enkrat ne samo soočilo na tem tehnično političnem terenu, ampak da bi celo skupno predstavnistvo, organiziralo javno soočanje, zborovanje Slovencev. Danes bi morali ponovno odpreti proces aktivnega in suverenega vstopanja italijanskih državljanov slovenske pripadnosti v normalno politično življenje. Mislim, da imamo danes na zalost kar precej delov slovenske manjšine v neki vrsti politične pasivnosti. A to ni dobro, to ni zdravo. Tudi glede skupnega predstavnistva vem, da stalno letijo kritike, tudi sam sem kdaj kakšno izrekel, mislim pa, da moramo biti tudi pri tem trezni, to se pravi, da si bomo lahko samo v trenutku, ko bomo sposobni ponuditi kaj drugega in boljšega, če gremo na tisto kategorijo staro in novo, lahko privoščili, da to premostimo ali ukinemo. Ampak dokler nimamo drugega, mislim, da je - na zalost ali na srečo - to le edino telo, ki naj bi funkcioniralo kot sogovornik ali sobesednik v različnih situacijah. Na tem področju sem pred leti sprožil idejo; Slovenci so, razen Slovenske skupnosti - ampak mislim, da se zdaj v novih razmerah tudi za Slovensko skupnost postavlja nova vprašanja - razpršeni po različnih strankah, nam pa je potreben skupen moment. Tega skupnega momenta seveda

ne moremo realizirati po posameznih strankah. Potrebujemo nekaj, kar smo nekako definirali kot civilno družbo, kar se danes malo zlorablja. Mislim, da sta SSO in SKGZ seveda izraz civilne družbe, ampak to se ni civilna družba v tem pristnem smislu. Izmisli si moramo take oblike, da bo lahko ta civilna družba prisla do izraza. Svojčas sem rabil izraz manjšinski sindikat, ki ga seveda vsi niso odobraval; s tem sem hotel prav podčrtati analogijo s tem, kar se dogaja ravno v klasičnem sindikatu. Sindikat je organizacija, ki se organizirano bori za določene pravice in seveda sprejema določene pobude. Ni stranka, ampak je v stalnem soocanju in spodbujanju stranke, da stranke potem uresničuje določene zahteve, ki jih sindikat formulira. Zato bi bila verjetno ta formula etničnega sindikata sprejemljiva. Seveda bi se bilo treba temu tudi malo privaditi. Moram reci, da smo se pred prvimi volitvami na Slovenskem o tem pogovarjali prav s Pucnikom in z njegovo skupino. On se je takrat pravkar vrnil v Slovenijo in ko sem to predložil, je rekel, da gre za zanimiv predlog. Taksna je moja zamisel. Seveda besed ne gre jemati tako togo: nekateri na primer govorijo o slovenskem parlamentu. Zdaj ni važna formula, ampak nekaj takega potrebujemo. Kot Slovenci bi morali imeti ne samo forum, ampak prav prostor, ki bi vsakemu Slovincu omogočal neposreden stik, kjer bi vsakdo lahko spraševal, se posluževal, iskal nasvete, prejemal pomoč. Ko pa posamezniki, ki so vključeni v tovrstni organizaciji, stopijo v politično areno, gredo preko stranke, ki bolj ustreza njihovemu prepričanju in s katero se bolje identificirajo.

Smo pred novimi volitvami. Po zadnjih trzaskih volitvah si v neki reviji napisal oceno, da so »skoraj konec dvajsetletja«, fasističnega namreč. Kaj bi rad napisal po naslednjih volitvah?

Ce bodo te volitve privedle do pomebnega, takega prelomnega skoka v Italiji, bi rad zapisal, da to ni nič drugega kot začetek tiste Italije, ki je bila že v dobi preporoda nekako napovedana, se pravi federalna Italija, kot sta si jo zamisljala Cattaneo in Gioberti, prvi laik in drugi katolican. Predstavljal sta si federalno sliko bodoče Italije, ker sta mislila, da ta oblika najbolje ustreza temu življenjskemu, družbenemu in kulturnemu prostoru. In to bi bilo paradoksalno dobro tudi za nas, ker bi bili tudi mi kot dežela, tudi kot Slovenci, kot Furlani itd. drugače vključeni v to stvarnost. Na zalost se to ni uresničilo ne pri formiranju prve kraljevine Italije, ne po prvi in ne po drugi svetovni vojni, ker je Italija se vedno močna centralistična država. Prehod v bolj artikulirano obliko pa ne pomeni razbijanja države, to pomeni dajanje prave oblike temu, kar pravzaprav Italija je.

Razgovor zapisal Bojan Brezigar.

Fotografije Foto Studio Reportage

ITALIJA PRED VOLITVAMI

V KRALJEVINI PRED FAŠIZMOM IN V REPUBLIKI PO PRIKLJUČITVI TRSTA K ITALIJI

Kdo nas je doslej zastopal v italijanskem parlamentu

Spomini poslanca Škerka ter senatorjev Gerbčeve in Spetiča

Slovenci smo izvolili v italijanski parlament že mnogo predstavnikov. Tako ali drugače smo bili v Rimu zastopani vedno, kadar so politični in številčni pogoji dopuščali. Sedaj, pred novimi volitvami, objavljamo nekaj osnovnih podatkov o poslancih, ki so zastopali Slovence v Italiji po koncu prve svetovne vojne in pred prihodom fašizma na oblast ter o poslancih in senatorjih, ki so bili izvoljeni v rimski parlament po priključitvi Trsta k Italiji.

Objavljamo tudi pogovore z Albinom Škerkom, Jelko Gerbec in Stojanom Spetičem o njihovih osebnih doživetjih v Rimu. Pogovore je zapisal Danilo Bizjak.

Engelbert Besednjak

Doma iz Gorice
Novinar
Izvoljen za poslanca leta 1924 na listi Edinost

Josip Lavrenčič

Doma iz Postojne
Podjetnik
Izvoljen za poslanca leta 1921 na listi Edinost

Karel Podgornik

Doma iz Cepovana pri Gorici
Odvetnik
Izvoljen za poslanca leta 1921 na listi Edinost

Jože Srebrnič

Doma iz Solkana. Delavec
Izvoljen za poslanca leta 1924 na listi komunistične partije

Virgil Šček

Doma iz Trsta
Duhovnik
Izvoljen za poslanca leta 1921 na listi Edinost

Josip Wilfan

Doma iz Trsta.
Odvetnik
Izvoljen za poslanca l. 1921 in ponovno l. 1924 na listi Edinost

Albin Škerk: »Za eno svojih zmag se moram zahvaliti Andreottiju«

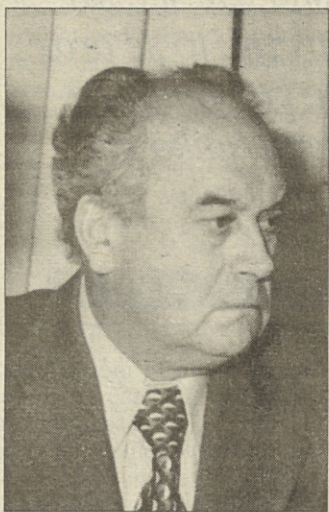
»Stranka me je najbrž izbrala, ker sem se kot zupan upiral naseljevanju beguncev v našo občino,« je pri obujanju spominov na svoja rimska leta povedal bivši parlamentarec Albin Škerk. »Kot zupan v devinsko-nabrezinski občini sem bil odstavljen, ker nisem hotel podpisati dovoljenja za gradnjo begunskega naselja Sv. Mavra v Sesljanu, in to mi je med Slovencev nedvomno naredilo veliko reklamo, za kar je imel za slugo predvsem Primorski dnevnik, ki ga je naše ljudstvo vedno rado citalo. Izvoljen sem bil v parlament, breme, ki sem si ga prevzel, je bilo težko, veliko, bil sem precej v skrbeh, če bom kos tej nalogi, kljub temu sem vzdržal in skušal čimveč prispevati k skupni stvari, to je predvsem v boju za delavske pravice in za pravice naše narodnostne manjšine, ki je bila vedno zapostavljena, kot je na zalost še do danes.«

V Vašem boju za narodnostne pravice ste imeli veliko zadoščenja. Kaj stejete kot največji uspeh?

Marija Bernetič

Doma iz Trsta.
Delavka.
Izvoljena v poslansko zbornico leta 1963 na listi KPI

»Nedvomno je več takih primerov, v prvi vrsti slovenska sola. Zavedal sem se, da je sola glavni stebel, na katerem sloni vsa naša skupnost v Italiji. Ob strani sem imel veliko takih, ki so mi nenehoma pomagali in lahko rečem, da so me preganjali. Mislim na Sindikat slovenske sole v Trstu, ki ga je vodil dr. Franc Škerlj: vedno mi je bil za petami, me spodbujal in zahteval, da posezem pri ministrstvu za solstvo, pri vladi... Iz tega je tudi nastal zakon za slovensko solo, ki sem ga predložil že 1968. leta, takoj ob začetku. Zakon se imenuje Belci-Skrk. Tudi Belci je predložil svoj zakon, tako da je iz dveh zakonskih osnutkov nastal en sam zakonski osnutek, ki pa je bil odobren kasneje, stiri pet let kasneje, ker je zapadla zakonodaja, parlament je bil razpuščen tik pred odobritvijo. Ister je bil dolg, treba je bilo mnogo posegov pri ministrstvu, pri podtajnikih, pri članih komisije za solstvo. Zakon je bil ponovno predložen leta 1972, čim je bil parlament ponovno izvoljen. Zatem je bila pot lažja in je prišlo do odobritve. Menim, da je ta zakon pomanjkljiv, predvsem glede Benecije, je ne omenja, o Beneciji tedaj ni bilo mogoče sploh crhniti, vlada se je postavila vedno po robu.«

Glede člena v kazenskem zakoniku ste imeli opravka neposredno z Andreottijem...

»Takrat se je pojavila priloznost, parlament je razpravljal o zakoniku o kazenskem postopku. Vrinil sem člen, ki se je skliceval na našo manjšino, na pravico do uporabe manjšinskega jezika tudi med kazenskim postopkom. Moj namen je bil doseči čimveč. Prvotni predlog je predvideval, da bi v Trstu ustanovili sodišče za vso manjšino v naši deželi. Sodišče naj bi bilo popolnoma slovensko, v celoti naj bi delovalo v slovenscini. Skliceval sem se na staro Avstijo, ki je že leta 1885 v Trstu uvedla tri sodišča, slovensko, italijansko in nemško. Če nam je takratna Avstrija dala to pravico, zakaj ne bi tudi demokratična Italija naredila kaj takega? Ko sem ta člen izdelal, sem sel k Andreottiju, bil je vodja poslanske skupine KD, najmočnejše stranke, ki je imela, lahko rečemo, vsa poveljna leta oblast v pesti. Med zasedanjem poslanske zbornice sem stopil do njega in ga zaprosil, da mi pomaga, da speljemo skozi ta člen. Vse sem mu dopovedal, pokazal tudi osnutek govora, ki sem ga pripravil, in mu pustil vso dokumentacijo, da bi tudi kak njihov poslanec podpisal ta člen. Andreottiju nisem imel za zaveznika, temec kot tistega, ki odloča, ki lahko prispeva, da se zakon odobri ali pa ne. Ko je pregledal dokumentacijo, ki sem jo pripravil, mi je odgovoril, da ne more podpreti tega člena, da zahtevam prevec. Tisti trenutek me je presnila misel: »Pa če te vprašam malo manj, kako se boš obnašal?« Odvrnil je, naj poskusim sestaviti drugačno besedilo, naj zahtevam nekaj manj. Hitro sem sel okrog teh naših odvetnikov, do Spagnolija, do Južnotirolca Rizza, se koga drugega, ki so bili spretni v pisanju zakonskih členov, in se vrnil k Andreottiju. »Ma sì, così può andare«, to bi lahko slo, je rekel in me za

podpis poslal k Belciju, ki je bil iz Trsta. Lahko rečem, da je bila takrat zmaga že dosežena. Prvi sem podpisal tisti člen, sel k Belciju in k vsem drugim strankam v parlamentu razen k misovcem, razen k fašistom. Vsi so podpisali. Za to zmago se moram v prvi vrsti zahvaliti Andreottiju, ceravno je bil nasprotnik, sovražnik in je se vedno.«

Pravijo, da je Andreotti odgovarjal na vsako pismo, čeprav po več letih...

»Ne samo on, tudi drugi ministri so v glavnem odgovarjali. Imam več takih odgovorov, takih pisem, od Mora na primer, on ima zaslugo, da smo v Trstu dosegli poklicno solo. Tedaj je bil zunanji minister, opozoril sem ga, da je bila v Istri ustanovljena take vrste sola, italijanska, in da bi morala tudi italijanska vlada poskrbeti, da bi za nase manjšino odprla tako solo. Odgovoril mi je pisмено, da bo prihodnje jesen stvar urejena. Besedo je držal.«

»Omenil bi se drugo bitko, ki se je tudi srečno končala. Ob razpravi o reformi italijanske radiotelevizije (če se ne motim leta 1975), sem vrinil člen o ustanovitvi televizijskih oddaj tudi v slovenscini, za Slovence v naši deželi. Na zalost teh oddaj se danes nimamo, čeprav so zakonjene. Upati je, posebnost bomo 27. marca letos izvolili levicarsko napredno vlado, da bo ta pot lažja.«

približno sto tisoč. V svojem govoru je to povedal in je imelo odmev po našem časopisu, po radiu, po koprski televiziji, in tako naprej.«

»Spominim se tudi na Pertinijo. Ob 25-letnici smrti prvega slovenskega poslanca na listi KPI, Srebrnica (letos poteka 50-letnica) sem želel počastiti njegov spomin, kot enega bivših kolegov. Predsedoval je Pertini. Zal, je dejal, prošnji ne morem ustreči, pravilnik tega ne dovoljuje: to bi lahko počeli vsak dan, in kdaj bi delali? Spomin na poslance se namrec počasi samo mesec dni po smrti. Pertini pa je Srebrnica poznal, bil je njegov velik prijatelj, skupaj sta bila internirana. Zato sem ga zaprosil, naj napiše kratek spomin nanj. Čez nekaj dni mi je poslal dopis o liku Srebrnica, ki ga se hranim v originalu.«

Vam je pri delu morebiti kdo bil za zgled?

»Južnotirolski poslanci. Kot manjšina so ogromno dosegli za svojo narodnostno skupnost in zato so mi bili vedno nekaj vzor, pri njih sem se zgledoval. Na primer glede doklade za dvojezičnost. Oni so to že davno dosegli. Zato sem posegel pri ministrstvu za pošto in zahteval, naj tudi našim slovenskim uslužbencem v postnih uradih, kjer živi naša manjšina in ki imajo opravka s Slovenci, priznajo tako doklado. Se danes jo uživajo, ceravno ne popolnoma vsi, in niti ne v taki visini kot Južnotirolci.«

Kaj je važno pri tako zahtevni funkciji?

»Da si poslanec prizadeva, da cuti to odgovornost. Prizadevnost in vztrajnost. Imel sem tudi srečo. Strankarski tovaris Scaini, prijatelj iz Pordenona (bil je solski ravnatelj), mi je večkrat očitil, da sem srecen, ker sem pripadnik narodnostne skupnosti, ki ima polno takih problemov, ki mi dajejo možnost, da pogostoma pose-

gam in da lahko tudi kaj dosežem. »Sem številka, ena od 170 (toliko je bilo komunističnih poslancev), « je rekel, »in delam, kar mi stranka naroči, nosim vodo, sem nekaj pomočnik, a ne pridem tako do izraza, že stranka sama misli na vse večje zakone, jih izde-luje in podpisuje.«

Ce se torej o kaksnem našem parlamentarcu slisi bolj malo, pomeni, da ne dela?

»Ne, ne bi rekel, da ne dela nič, lahko tudi dela na višji ravni, z večjimi »kalibri« same stranke, ki imajo polne roke dela. Sam nisem bil med miji-mi, bil sem med temi malimi, sem delavskega izvora, nisem imel visoke izobrazbe, nisem bil odvetnik, nisem bil bivši sodnik ali ne vem kaj. Kljub temu, ne glede na izobrazbo, ima clovek vedno priloznosti, posebno če je pripadnik neke manjšine. Vendar parlamentarca ni mogoče pustiti samega, naj za vse skrbi sam. Treba ga je preganjati, mu pomagati, ga obiskovati, napravi to, napravi ono, ga seznanjati s problemi. Veliko je odvisno od te zunanje pomoči, od organizacij, od stranke, od sindikatov.«

Je bil sploh kak trenutek ugoden za zakon o naši zasciti?

»Ne bi rekel, ni bilo takih ugodnih trenutkov, da bi bili izgledi, da bo čimprej odobren. Ta, ki je bil na oblasti, je bil vedno pripravljen, da vse ustavi. Gre za zakon velike obseznosti, ki potrebuje mesece in mesece debat v komisijah, raziskav in tako dalje. Velike bodo težave, preden bo odobren. Se to bi omenil. Maccanicov zakonski osnutek, ki je bil predložen v predzadnji dobi in ga je minister Paladin zadnje dni spet predložil, nam ne ugaja, ni popoln, a kljub temu kaže neki namen vlade, da bo prej ali slej tudi do tega prišlo. Vendar bo osnova vladni osnutek, ta ima premoč nad vseni drugimi.«

Jelka Gerbec: »Kompromisom se ni mogoče vedno izogniti«

»Proti vsakemu pričakovanju sem se v novo vlogo vzvela dokaj hitro,« je svoje spomine začela senatorka Jelka Gerbec. »Sicer je bilo nekoliko problematično lotiti se zakonodajnega dela. Na tem področju nisem imela nobene priprave. Takrat pa vse parlamentarne skupine se niso imele zakonodajnega urada oz. strokovno usposobljenih svetovalcev. Tudi naša ne. Zato sem se pogostoma zatekala k drugim senatorjem naše skupine, ki so imeli dolgotrajne parlamentarne izkušnje oz. strokovno juridično izobrazbo. Po kakem poldrugem letu pa sem premostila glavne težave v tej zvezi in se »osamosvojila.«

»Parlamentarna izkušnja je moje življenje precej spremenila. Znašla sem se v novem okolju, spoprijeti sem se morala z novimi nalogami, obveznostmi, z drugačnim ritmom dela, v tem velikem mestu (v Rimu), kamor se vse steka in se odvija počasi, kjer izgublja veliko dragocenega časa, kjer se ti zdi, da moraš premakniti visoke, težke gore, če hočeš nekaj doseči. Vendar sem vedno ohranila povezavo z našimi kraji, s Trstom, s trzaskimi delavci, z delavci in z drugimi kategorijami vseh mest naše dežele, s slovensko manjšino, z našimi organizacijami, in to mi je omogočilo, da sem veliko dela opravila s pomočjo struktur (javnih in zasebnih), ki so prisotne v Furlaniji - Julijski krajini.«

Katera so bila glavna vprašanja, s katerimi ste se srečali med Vašim mandatom?

»Prva moja skrb je bila vedno rešitev vprašanj slovenske manjšine. Zakonski osnutek, ki ga je KPI predložila že leta 1970, smo poglobili, predelali in ga postavili v razpravo vseh slovenskih strank in organizacij ter sprejeli v vednost mnenja, nasvete, po-

korist slovenskega solstva, učnega osebja, Slovenskega gledališča, Glasbene matice, Slovenske študijske knjižnice, slovenskih informacijskih sredstev, tudi Primorskega dnevnika, seveda.«

»S pomočjo svoje skupine in nekaterih parlamentarcev drugih strank (priladnikov manjšinskih, levčarskih, v nekaterih primerih tudi sredinskih skupin) sem prvič iztrgala nakazila za slovensko manjšino v Italiji v proračunskem zakonu (35 milijard), ki so nam jih potem, v naslednjih mandatih, postopoma znižali. Seveda sem tudi velikokrat posegla v korist italijanske manjšine v Istri.«

Vas spremlja občutek, da bi se česa bili morali lotiti drugače? Obžalujete kaj?

»Včasih človeka tare kak dvom. V glavnem se mi zdi, da bi bilo v tisti dobi težko ravnati drugače. V vsaki dobi se je namreč treba ravnati z upoštevanjem stanja, dogodkov, razmerja sil, razpolaganja s sredstvi. Vendar me danes boli dejstvo, da smo se nekoč tudi mi odločili za izvolitev Cossiga na mesto predsednika republike, a se je potem izvedelo, da moli na desno in da je bil gladiator in se s tem danes ponasa. In naša manjšina, zlasti v videmski pokrajini, dobro ve, kaj pomeni organizacija "O" in kaj pomeni "gladio". To dobro vedo tudi slovenski duhovniki v Beniciji, ki so na lastni kozi okusili "dobrote" teh prevratniških tajnih organizacij.«

A največja izkušnja iz tega obdobja?

»Največja izkušnja iz tega obdobja? Ni bila ena sama. Spominjam se srečanja s Pertinijem, ko sem spremljala dijake Glasbene matice, ki so zapeli predsedniku republike tudi po slovensko. Spominjam se, ko sem pospremi-

la Slovenski oktet na obisk k Pertiniju in ko je predsednik ostal izredno in prijetno presenečen, ko je slisal naše pevce. Spominjam se, ko so me izvolili v Evropski svet v senatu in so vse skupine glasovale moje ime, razen fašistov (prisotni so bili samo trije), tako da je na 188 prisotnih bilo za mojo izvolitev 184 glasov (sama sem se, seveda, vzdrla). Takrat me je predsedujoči senator Valori (podpredsednik senata) poklical na predsedstvo in mi čestital rekoč, da gra za zgodovinski dogodek, saj nihče nikoli ni bil izvoljen s tako množično podporo. Izkušnja v Evropskem svetu, kamor svoje zastopnike izvolijo razne države pripadnice v lastnih parlamentih, se je izkazala za zelo zanimivo in mi je odprla nova obzorja, dala mi je možnost, da sem spoznala politično in socialno stanje drugih evropskih dežel ter da tudi na tistem mestu posežem za rešitev manjšinskih vprašanj, zlasti slovenskega vprašanja, o katerem sem večkrat govorila, tako v komisijah kot na plenarnem zasedanju sveta.«

Parlament je tudi kraj kompromisov, ki so lahko napol uspeh, a so lahko tudi zelo boleči. Ste doživeli kaj podobnega?

»Kompromise sem doživela, seveda, na teh mestih se jim ne moreš vedno izogniti. Doživela sem jih, ko smo razpravljali in iztrgali zakon za podporo ženskam, ki so nosile živila, oblačila in strelivo vojakom na gorški fronti in v Karniji za časa prve svetovne vojne, ko sem hotela popolnoma rešiti njihov položaj, a drugi, zlasti demokristjani, so bili samo za delno rešitev. Zato smo bili prisiljeni, da podpremo omejen zakon, raje kot nič! Tako se je zgodilo ob raznih primerih, ko je slo za druge zakone, za rešitev vprašanj upokoencev, bivših internirancev v

nacističnih taborišcih, bivših borcev, vprašanj slovenske sole, celo mednarodnih vprašanj in se mnogo drugih. Seveda, kompromisi motijo. Čeprav je treba reči, da v casih mojih parlamentarnih dob niso bili kompromisi zelo hudi in boleči. Verjetno bodo danes, ko gre za volilni nastop z večinskim sistemom in je treba (in bo treba) zaježiti pohod skrajnih desnic, prav gotovo težji kot v preteklosti.«

So vas kdaj spremljali dvomi, negotovost na poti v Rim? Kaj vas je bremenilo?

»Veliko dvomov sem imela ob začetku mandata. Zelo sem se bala, da ne bom storila potrebnega, da ne bom zadostila zahtevam ljudi, da ne bom znala rešiti tega ali onega vprašanja. To me je vedno mucilo, tembolj, ker v Rimu mlini zelo počasi meljejo, kot pravi Stojan Spetič v svojih spisih, in ker ni dobre volje za rešitev vprašanj, ki jih ljudje cutijo. Danes je vsem jasno, kako so odgovorni zanemarjali ljudske težnje, kako so izvajali korupcije, kako so kradli in skrbeli za svoj dobiček. V mandatnih dobah, ko sem bila v parlamentu, v senatu, nismo se vedeli, da je "tangentopoli" tako obsežen pojav, nismo niti vedeli, da obstaja. Smo pa dobro vedeli, da so odgovorni zelo nemarni, in smo zato dobro vedeli tudi, da naši posegi ne bodo vedno učinkoviti in uspešni ter da nas čaka veliko ovir in težav. Zato, seveda, sem bila zelo zaskrbljena in ta skrb me je stalno mucila. Tudi me je mucilo dejstvo, da so minevale mandatne dobe in da nismo uspeli iztrgati globalnega zakona, osnutek katerega smo predstavili (mi in tudi druge stranke) v vseh naslednjih mandatnih dobah. V deveti mandatni dobi smo bili zelo blizu rešitve, vendar je doba predčasno nehala in smo morali začeti vse znova.

Stojan Spetič: »V odnosu do manjšin me KPI ni pogojevala«

»Parlamentarno življenje je bilo izredno intenzivno, izredno bogato,« je pogovor začel Stojan Spetič. »Iz svojih spominov bi predvsem poudaril to nereseno vprašanje zascitnega zakona. V mandatu, ki sem ga opravil, se pravi v deseti zakonodajni dobi, smo prisli do faze avdicij, spet tja, kjer je že svojčas Grčeva prisla z Garibaldijevo komisijo. Manjkalo je samo se usklajevanje besedil, da bi presli v konkretno razpravo, ko je vse prekinila najprej politična kriza, potem razpustitev parlamenta.«

»A vsaj nekaj je bilo storjenega, v pomanjkanju nekega zascitnega zakona mi je za trilete uspelo zagotoviti finančno podporo za slovenske kulturne ustanove, torej tistih 8 milijard lir letno, ki so bile zagotovljene do letosnjega leta. Morda je zanimivo, kako je do tega prišlo. Razpravljali smo o zakonu za obmejna področja, in sicer v komisiji za obmejna področja, ki ji je predsedovala sen. Beniamino Andreatta, sedanjemu zunanji minister. Andreatta je bil zelo zainteresiran za vso zadevo in v razpravo o zakonu za obmejna področja sem v glavnem posegal sam. Tudi zato, ker je tov. Battello ravno takrat žal zbolel, bil je v bolnišnici. No, bilo je več vprašanj, kot npr. vprašanje ukinitve Palamarovih dekretov, ki so preprečevali jugoslovanske, slovenske investicije v Trstu. Predložil sem popravek k členu in Andreatta je na trzaski prefekturi in trgovinski zbornici skušal preveriti, ali se strinjajo ali ne. Meni je bila sreča mila. Bila je sobota popoldne, v Trstu ni dobil nikogar in so nekje mislili, da to ni sporno vprašanje, če se pac nihče zaradi tega ne vznemirja. In tako so tisti Palamarovi dekreti bili ukiniti.«

»Drugo vprašanje je bilo vprašanje 14. člena, ki je dolocal tistih 8 milijard podpore za slovenske kulturne organizacije. No, takrat je bila zanimiva reci-

mo igra števil. Nismo se namreč takoj zedinili za 8 milijard lir. Demokristjanski poslanec Coloni, ki sicer ni imel posebnih funkcij, je izredno pritiskal, da bi za Italijane v Istri in Slovence v Italiji dali enako vsoto, se pravi 4 milijarde enim in 4 milijarde drugim ali 6 in 6. Uprl sem se, a oni so se pri tem poslužili celo trika: rekli so, da ne morejo izčrpati vsega razpoložljivega fonda, ker bi sicer zmanjkalo denarja za globalno zascito. Tekal sem iz nadstropja v nadstropje, iskal poročevalca Guzzettija, ki je bil prav tako demokristjan in ki je skrbel za usklajevanje besedil zascitnega zakona. Vprašal sem ga: "Si pripravljen podpisati, da bo zascitni zakon odoben za letoš? " In on: "Si nor? Ne, seveda ni mogoče, da bi bilo to za letoš." "Bi mi bil torej pripravljen napisati, da tega zakona se letoš ne bo?" sem vztrajal. "To pa ti lahko podpisem," je odvrnil. No, in tako sva skupaj napisala pismo za Andreatto, da zascitni izakon za Slovence ne bo sprejet v tekočem letu in zaradi tega so tisti denarni fondni na razpolago, ker jih ne bodo izkoristili. In takrat je Andreatta predlagal: "Vključimo v člen formulacijo, da ta podpora velja, dokler ne bo sprejet zascitni zakon." Verjetno je mislil, da bo zascitni zakon sprejet v nekaj letih in je zato računl, da se s tem italijanska država zavaruje pred možnostjo, da bi morala se enkrat plačevati. Dejansko nam je dal neko garancijo več od tega, kar smo pričakovali. Žal je bil ta člen razveljavljen z zadnjim finančnim zakonom, nastali so novi problemi za vsoto in tako naprej.«

»Poleg zascitnega zakona je se nekaj neresenih vprašanj, za katera mi je žal, ker jih nisem uspel pripeljati do konca. Tu bi omenil predvsem vprašanje openskega strelišča pa tudi nekatera socialna vprašanja, kot je recimo dogovor za tiste, ki so delali v coni B v času

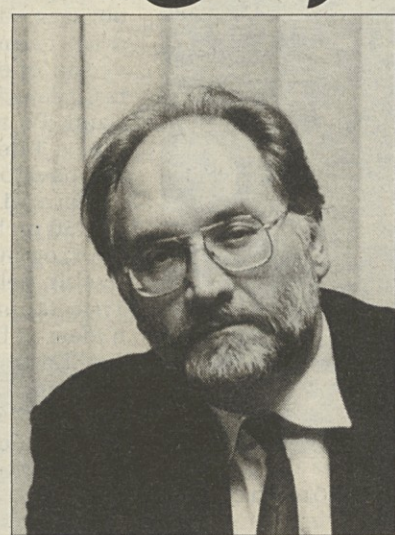
Trzaskega ozemlja. To je več tisoč družin na tej in na drugi strani meje, ki čakajo na rešitev tega problema.«

Če ne bi bilo Trsta, bi bilo glede Slovencev verjetno marsikaj rešeno, mar ne?

»Svojčas je to veljalo in gotovo to se velja. Vendarle bi rekel, da ni to samo Trst. Recimo, da v Trstu poznamo nacionalistično strukturo, ki je delovala zaviralno vsa ta leta in ki je bila, hvala bogu, tudi poražena, ampak ne dokončno. V Furlaniji je delovala druga, ravno tako nacionalistična, recimo gladiator-ska struktura, ki je bila povezana z vladajočimi strankami in ki je prav tako zaviralno delovala. Včasih so se pojavljali kot veliki nasprotniki Slovencev tudi ljudje, ki so v naših krajih hlinili pirateljstvo. Omenil bi direktno, ni me sram recimo govoriti o Biasuttiju ali o Scaranu, bivšem goriskem zupanu, ki je v Gorici igral vlogo velikega prijatelja Slovencev, v Rimu pa je govoril o slovenski nevarnosti. Ali o Biasuttiju, ki je negativno vplival takrat, ko je vlada sprejela Maccanicov osnutek in je iz tega osnutka izločil Kanalsko dolino, Podgoro, Milje in tako naprej. So nekateri ljudje, ki so pod vplivom teh struktur, ki so bile ustvarjene v času hladne vojne, ki so bile ustvarjene v času blokavske konfrontacije, v času, ko se je mejno življenje obravnavalo predvsem skozi prizmo državne varnosti. Lahko bi recimo omenil bitko, ki smo jo vodili za priznanje dvojezične sole v Spetru, proti solskim in proti policijskim oblastem. A danes so že kot riba na suhem.«

Kaj je v parlamentu pomembno, poleg seveda podpore svoje stranke, intucija, vztrajnost, osebna prijateljstva...?

»Osebna prijateljstva gotovo imajo svojo vlogo, vendar ni tako velika.

Osebnost prijatelje, s katerimi se se danes družim, sem recimo imel v vrstah Krščanske demokracije, manj v socialističnih vrstah. Celotno z nekaterimi desničarji sem imel neke take znanstvene odnose in mi je včasih to pomagalo. Enkrat se je celo zgodilo, da so se misovci vzdrljali glasovanja o nekem popravku, ki je zvisal neko postavko za slovensko manjšino. Že to, da so se vzdrljali, je bilo zame pozitivno in če sem takrat prijatelju oz. znanцу med misovci pri večerji placal steklenico vina, mi za tisto vino res ni žal. Vendar to so epizode. Konec koncev v politiki vedno obvelja razmerje sil in uradno stališče posameznih skupin.«

Vam je kdo posebej ostal v spominu?

»V mojem mandatu je bilo teh ljudi zelo veliko, a izmed vseh se mi je morda najbolj vtisnil Benigno Zaccagnini, bivši sekretar, postena duša v Krščanski demokraciji, ki mi je malo pred smrtjo

pripovedoval, kako je partizanal na Slovenskem in kako so se mu pravzaprav v Novem mestu slovenski partizani približali, spoznali v njem antifasista. Bil je zdravnik. Najprej so ga prosili, naj pomaga nekaterim otrokom, potem nekaterim starejšim fantom. No, končno so ga prosili, če bi zdravil partizane. Dolgo časa je zahajal v kmečke hiše in tudi partizanom nudil pomoč in po kapitulaciji Italije se jim je dejansko pridružil. Bil je nekaj časa v Kočevskem rogu in potem so ga preko Gorskega kotorja spravili do morja in preko morja v Italijo, kjer se je kot znano pridružil garibaldincem in pripomogel k osvoboditvi Emilije Romagne in dela Severne Italije. No, vtisnila se mi njegova strastna želja, da bi se vrnil v Slovenijo in se srečal s svojimi bivšimi znanci, sorbci, spet videl kraje, kjer se je boril. Žal se mu želja ni uresničila.«

Interesi stranke, kateri ste pripadali, niso bili vedno identični interesom manjšine. Je bilo težko to usklajevanje?

»Mene je pri tem vodil nasvet Albina Skerka. Ko sem bil izvoljen, mi je rekel: "Stojan, ne glede na to, kaj pravi stranka - in KPI je bila, kot znano, manjšinskih vprašanjem zelo naklonjena - drži se vedno solidarnosti tudi z drugimi manjšinami in nikoli ne glasuj proti manjšinam." Tako se je včasih dogajalo, da je recimo grupa KPI glasovala proti določenim stvarim, ki so zadevali južnotirolske Nemce, jaz sem takrat vedno glasoval drugače in se držal principa solidarnosti. V tem primeru so bila načela zame vedno nad strankarsko disciplino. Moram reči, da sem najprej v Komunistični partiji in pozneje tudi v Komunistični prenovi vedno zahteval, ko je slo za manjšinka vprašanje, da govorim v imenu manjšine in nikoli v imenu stranke. In to so mi tudi drugi priznavali.«

SVET, KI GA NIHČE NE MARA

Otok v hribovju, ki ga ljudje zapuščajo, ker v njem ni moč preživeti

Kar zadeva oblast in republiko, so prva stvar, ki pride ljudem na misel, davki

»Za Republiko, reportažo o Brkinih delam za Republiko,« sem se zapletel v pogovor pred trgovino na Pregarjah.

»Zalostno, to je zalostno,« je odvrnil vaski posebnež, ki je čakal, da odprejo trgovino, in je pod tem imenom razumel nekaj drugega. »To ni neč. Zalost, republika, zapejlana... Ma veste, jaz mam tle parcelo, ti je bla njiva in vse, pa sem jo moral obvezno oddat in se danes plačujem davk zanjo. Ma, kaj je to država, to je banda. Do ceste so vzeli, nikomu nista, bos plačal davk. Sem pa ponosen, da sem pokojnega Titota odsluži. Je reku, mi bomo vse to odplačali, samo njega niso pustili...«

Mladi so vedno redkejši

Joze Konestabo je vaški original, ki govori s prisrčno grobstvijo. »Skozi na Pregarjih živim, jaz sem rojen tle... v gozdi. Ja, ja, ni blo enaintridesetega, nimaš kam. Dostikrat pridem na občino. Kje si rojen?« - 'Na gmajni! Pod

let naprej pa njihovo število neprestano upada. Zadnja leta se vrtili okoli 55, leta 2000 jih bo se približno 30. Če bo sola takrat sploh se obstajala.

V zahodnem delu Brkinov, ki sodi v sezansko občino, je slika podobna. V stiri-razredni soli na Mislicah je dober ducat otrok, starejši se vozijo v solo v Divačo in Kozino.

Šola je zadnje oporišče Brkincev

»Kar ima ta konec, je samo sola,« je dejala Mirka Valencić, ena od sedmih učiteljic na pregarski soli. Vse se na delo vozijo iz Ilirske Bistrice. »Če kraju vzames se to, je resnično mrtev.«

Joze Bubnić, nekdanji predsednik krajevnega skupnosti Pregarje in poslovodja edine trgovine v tem kraju, razmišlja podobno. »Tukaj so trgovina, sola in cerkev. To je vse, kar imamo za zabavo, za vse... Za mlade je to premalo. Niti ene gostilne nimamo, niti enega društva. Mladi se odseljujejo, saj zaposlitve tukaj ni. Pred leti so

V krajevnem leksikonu Slovenije je napisano, da so Pregarje metropola Brkinov.

dov? Izkoristek tistih, ki so se ostali? Turizem? Pogoji so, čist zrak, narava, lov, ribolov, gobe. Toda ce ni gostilne, niti ene sobe za oddajo, je težko privabiti ljudi. Manjkata pobuda in denar.

Brkinska jabolka sobila znana na Dunaju

Brkini so nekoč sloveli predvsem po odličnih jabolkih in slivah, tudi po brkinskem prsutu. V času Marije Terezije so vozili jabolka s kočijami na Dunaj, brkinsko slivovko so prodajali v Trstu. Po vojni so prisli kolhozi, obvezna oddaja pridelkov in drugi nesmisli, na katere se vedno opozarja velikanski razpadajoči hlev pod Pregarjami. Po mnenju Ivan Gajšaka s Tater je ravno ta prisila povzročila odseljevanje. »V tej vasi je bilo pred vojno 350 prebivalcev, zdaj nas je okrog 50. Po vojni so se izselili, cele družine so šle. Tiste skupnosti, kolhozi, to ljudem ni bilo všeč in so šli. So bile te obvezne oddaje, niso mogli nič, so šli v Avstralijo, Francijo, Kanado...«

Joze Konestabo se v svoji pripovedi spominja tistih časov na nekoliko drugačen način. »Sem moral pet let vsako leto eno kravo dat doli v Bistrici, na obvezno oddajo. Nič niso plačali. Sem reku v klavnici, ma dej mi, samo en kosček kosti mi dej za zupo... Ma ni dal!

Pa so imeli tu puno ovc, po petsto, šeststo. So vse vzeli, živinozdravnik je reku, to so vse bolane, morajo vse it na kamion. So vse pobrali. Tako so pol ljudje ratali vsi siromaki.

So ljudje meli tudi pule. Krompirja se je pridelavalu, da nikjer tolku. Tle je dvorana, a je bilo naloženo do stropa krompirja. Tam doli v stali je bilo, taku, do stropa. Noč in dan smo to nakladali, je slo dol, k južnim bratom. Bezi, tam to, hodi v rit. Zdej pa delamo samo za svojo rabo. Kaj bos tle prodal, eno kilo...«

Dokaj urejena infrastruktura, vendar...

Elektrika je v te kraje prisla že po vojni, tam okoli petdesetega leta. Potem voda okoli osemdesetega, kasneje telefoni, ceste pa v glavnem že po sedemdesetem letu. Prej so bile makadamske in z avtomobili ne ravno lahko prevozne. Včasih je slo tudi s kolesom in z motorjem težko.

»Z motorjem sem doli hodil s Pregarja na Jelsje, Harije,« vzroji Joze Konestabo, samo da se spomni teh časov. »Snež, mraz, led, vse taku, da sem moral koraciti, da sem doli spasal z motorjem, nazaj lih taku. Pa sem moral delat tudi po dvanajst ur. V Toki sem trideset let delal... In to ta strup, ko v Nemčiji ga niso smeli delat, obrat je bil nemški, ni bil nas, pa... siromaki, siromaki.

Pa tudi z biciklam sem od zacetka hodil. Sem prisel dol, ni bilo treba zljafat prav nič, to je bilo blata, samo blato je bilo dol. Sem prisel na ravan, sem bicikel kar ke bo-

bnil, ma, bezi...«

Sedaj so ceste kar v redu, vendar je med Prelozami in Pregarjami se asfalt iz leta 1971, torej vedno manj ga je. »Takrat je bila to republika cesta,« je vzroke lukenj na cesti začel pojasnjevati Joze Bubnić, »in se je se nekaj dalo, sedaj pa tukaj vztrajamo že par let, da bi se ta del popravil, vendar ne uspemo. Demografska sredstva? Bila so, samo nobeden ne ve, kam so šla. Edino tisti, ki je z njimi razpolagal. Drugače se nikoli nisem slisal za ta sredstva...«

Nekateri vztrajajo

Brkine, do 800 metrov visok hribovski otok sredi kraskega sveta, deli nestvarna občinska meja. S Tater na vzhodnem robu sezanske občine je do Divače petindvajset kilometrov, do Pregarj (v ilirskobistrski občini) so le stiri-je. Otroci se iz »sezanskega« dela Brkinov od petega razreda naprej vozijo v solo v Divačo. Le pri Mahnetovih na Tatrah so starsi poskrbeli, da hodijo v solo na Pregarje. »Smo trmasti,« pove Albin

Mahne. »In se sola bo obstala.« Trmasti so tudi pri vztrajanju na zemlji. Njihova kmetija je z več kot tridesetimi glavami govedi med največjimi, ce ne kar največja v hribovitem delu Brkinov, kjer se močnejše kmetije lahko presteje na prste ene roke. In kaksno je življenje na brkinski hribovski kmetiji?

»Ne prav lepo,« pravi Albin Mahne. »Vztrajati moraš in biti zadovoljen s tistim, kar dobiš.« Poleg tega ga moti tudi razdrobljenost parcel. »Dokler ne bo prisla taka politika, da bo tisti, ki ne obdeluje zemlje, dal parcelo v najem ali jo prodal, ne bo nič. Dokler jih ne bremeni, si vsakdo misli, tam naj bo za rezervo. Samo nima nič od tega, propada, zarasca se. Ja, tako je, ljudje so šli proč, delat ne znajo več... Pridejo le dvakrat na leto pogledat, ce je hisa se pokonci.

Mislijo, da bomo zmeraj mi delali... Verjetno ne bo ratalo, bomo pa svoje otroke preusmerili kam drugam. Ampak se mora obrnit. Upajmo, da se bo obrnilo, ce ne, bomo se mi dren delali tam dol po mestih.«

Dario Cortese

Hlev pod Pregarjami je razpadajoči ostanek povojnega časa.

smreko. A da sem prpaljen... Sem prpaljen, sem, ma da povem po pravici, bogati, ma takrat ni bilo boga. Mater sem sesal, ma ni mela mleka, vojska je bila, vojska.«

Po vojni so na Pregarjah stali samo ostanki pogorelih his, vas so požgali Nemci. Takrat se je začelo tudi odseljevanje z Brkinov, ki traja še danes. V osemdesetih letih je prebivalstvo krajevnega skupnosti Pregarje upadlo za deset odstotkov, sedaj jih je že manj kot petsto.

Nataliteta je porazna. Na Pregarjah in v bližnjih Hujah je vsaj se opazna, na leto se rodita po en ali dva otroka, v drugih krajih pa se v desetih letih rodi komaj kak otrok. V osnovni soli Pregarje je bilo pred stiriidesetimi leti tudi do 150 otrok, od šestdesetih

se tukajšnji ljudje največ ukvarjali s kmetijstvom, zdaj pa to ne daje več dohodka. Ljudje so se začeli odseljevati zaradi vseh sort politike, kreditov ni bilo, zato so začeli malo tehtati, ali je bolje iti v fabriko ali delati na kmetiji, in so šli v fabriko.«

Skoraj četrtnina his na Pregarjah je praznih. »Čez dvajset let jih bo najmanj se enkrat toliko,« nadaljuje Joze Bubnić. »V njih živi po en starejši clovek ali pa največ dva. Za mlade tu ni perspektive. Ne vem, kaksno kmetijstvo bi se lahko tukaj razvijalo... Včasih je bilo precej sadja, zdaj pa se je to opustilo, obdelovano ni, vse je zarasceno... V glavnem je tu gozd in pa divjad. In gobe.«

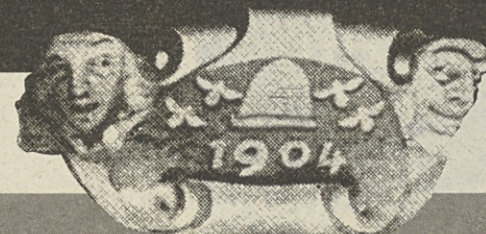
Moznosti za prihodnost so precej picle. Obnova nasa-

Kako dolgo še? Obnovljena pregarska šola zadržuje dokončno izselitev mladih iz tega dela Brkinov.

VISOKA TEHNOLOGIJA / SPREHOD PO OBRATIH ELEKTRONSKE INDUSTRIJE MIPOT

RAZGLEDI
PO GOSPODARSTVU
SLOVENCEV V ITALIJITehnološki
razvoj

Mipotovi dosežki prepričali avtomobilskega velikana

Pogovor s predsednikom upravnega sveta družbe inž. Dragom Miličem

»Vsi Fiatovi avtomobili Punto bodo od prihodnjega aprila opremljeni z žarometi, izdelanimi tudi z Mipotovimi stroji.«

Z inženirjem Dragom Miličem, predsednikom upravnega sveta podjetja Mipot, se pogovarjava v njegovem, rekli bi skoraj asketskem opremljenem uradu.

Tema: Slovenci, manjšinci v Italiji in visoka tehnologija. O abstraktnih pojmih mu beseda ne teče rada. Kot inženir, torej tehnik, pa tudi kot upravitelj raje govori o stvarnih uspehih te sicer majhne, a uveljavljene elektronske industrije s sedežema v Krminu in na Devinsceni pri Proseku.

»Sodelovanje s Fiatom,« nadaljuje inž. Milič, »oziroma z znanim italijanskim proizvajalcem avtomobilskih luči, firmo Carello, ki bo izdelovala žaromete z našimi stroji, predstavlja seveda za Mipot velik uspeh, saj ga postavlja v sam vrh italijanske industrije. Predvsem pa nas navdaja s ponosom dejstvo, da je ta uspeh sad dela naših ljudi. Projektiranje stroja je namreč vodil naš fizik Slavko Sulčić, ki ima seveda tudi največjo zaslugo za njegovo realizacijo.«

Kako deluje ta stroj?

»Na plastično ogrodje avtomobilskih žarometov bo stroj naparil tanko kovinsko prevleko, od katere se bo odbijala luč. To je tudi eden izmed zadnjih projektov, ki so ga na Devinsceni dokončali v sklopu Konzorcija Galileo Vacuum Special Equipment, ki ga sestavljata prav Mipot in znana italijanska industrija Galileo iz Firenc.

Sodelovanje z Galileom ni edino v italijanskem okviru?

»Ne, se zdalec ne. Omenil sem ga kot prvo, ker se mi zdi lepo, da bodo opremljali novo Fiatovo vozilo z "nasimi" lučmi. Tesno sodelovanje smo v zadnjih letih vzpostavili na primer tudi z Agusto, to je z uveljavljeno italijansko letalsko industrijo, za katero smo izdelali marsikateri

posebni izdelek visoke tehnologije. Mipot sodeluje tudi pri različnih projektih, ki se rojevajo v italijanskem državnem inštitutu za nuklearno fiziko, znanim pod kratico INFN. Sodelovanje smo vzpostavili tako z njihovim centrom v Trstu kot tudi s prestižnim središčem Frascati pri

je bila in je se nasa, si ni mogla, kot bi si tudi sedaj ne smela privoščiti odliva takih izobraženih in mislecih ljudi z visokim tehnološkim znanjem. Treba jih je bilo priklicati domov oziroma prepričati, da bi odhajali se drugi. In nastal je Mipot s prvim sedežem v Krminu.«

Zakaj v Krminu?

»Prvič zato, ker smo tam našli primeren teren po dostopni ceni. Drugič, ker smo se zavedali pomena naše industrijske prisotnosti na obrobih Benecije. Prepričan sem, da je tudi Mipot prispeval k ustavitvi depopulacijske politike v Beneciji. Danes je tudi v Beneski Sloveniji, Reziji in Kanalski dolini zaznavna gospodarska in z njo tudi kulturna navzočnost Slovencev. Resnično si težko predstavljam, kako bi se lahko brez gospodarskih pobud uspešno uresničila zamisel o zasebni dvojzicni soli v Spetru.«

Katera je bila - in je pravzaprav še - osnova Mipotovega dela?

»Proizvodnja elektronskih sestavnih elementov, kot so na primer mikro potenciometri, od koder tudi ime Mipot. Prek sodelovanja in skupnega dela z najrazličnejšimi inštituti in podjetji so se nato razvile nove tehnologije, kot na primer tehnologija tankih filmov (prevlek, op. ur.), hibridna vezja, senzorji in celo izdelovanje strojev in razvijanje tehnologije za vakuumsko nanasanje materialov.«

Omenili ste sodelovanje z različnimi raziskovalnimi inštituti. Ali sodelujete tudi s tržaskimi raziskovalnimi centri in na kakšen način ste vključeni v proces, ki naj bi Trst spremenil v evropsko mesto znanosti?

»Rekel bi, da smo v ta proces vključeni od samega začetka. Veliko uspešnih raziskav na področju merilcev pritiska smo na primer opravili s Centrom za znanstveno in tehnološko raziskovanje pri Padricah. In stikov je še in se. Z Areo, s tržasko Univerzo in tudi z družbo Sincrotrone Trieste, za katero bo Mipot razvijal nove tehnologije za mikro mehaniko...«

Mikro mehaniko? Bi lahko nam, laikom pojasnili ta pojem?

»Da, z uporabo precizne sinhrotronske luči naj bi se razvila proizvodnja motorčkov, manjših od urnega kolesca. Uporabljivi bodo na medicinskem področju, na primer kot motorčki, ki bodo premikali raz-

ne sonde po clovekovem telesu.«

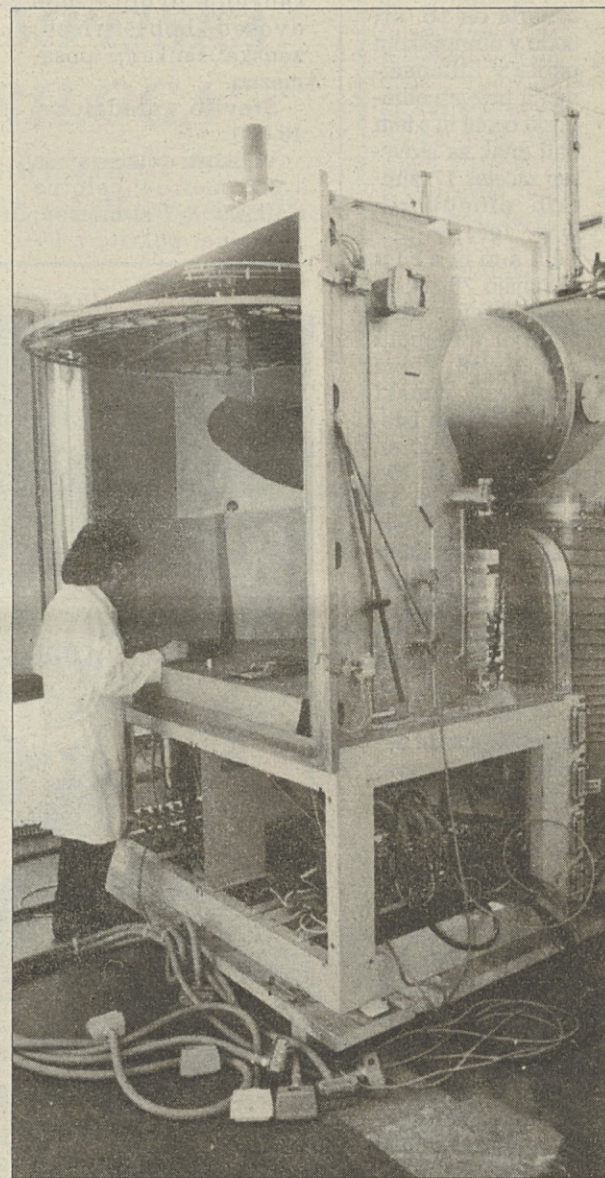
Vrnimo se k sodelovanju s tržaskimi inštituti.

»Da smo del tržaske znanstvene stvarnosti, dokazuje tudi naša prisotnost v centru Bic (Business Innovation Center). V tem centru se je tako rekoč rodilo na primer podjetje Micro M, ki je sodelovalo pri delikatni fazi izračunavanja fokusiranja svetlobnega žarka v sinhrotronu in je električno in procesorsko opremljeno več robotov.

Se zelo mlado, a perspektivno je tudi podjetje ACCORD, ki je nastalo po zaslugi ali, bolje, ki sloni na znanju in podjetnosti našega človeka, v tem primeru inž. Marjana Silovica.«

S čim pa se ACCORD ukvarja?

»Njegovi proizvodi temeljijo na znanju, pridobljenem na področju regulacij električnih motorjev, pretvorbe in varčevanja z električno energijo. Danes svoje proizvode plasira na različna področja, od industrijske avtomatizacije do ekologije in do posebnih električnih vozil. Če je le mogoče, se podjetje opira na lokalne znanstvene institucije, kot so Univerza ali Raziskovalno območje, sicer pa je tudi ACCORD začel svojo dejavnost v centru Bic. Povezanost s Trstom je torej močna, a ne edina. Niti ACCORD se namreč ne more omejevati na lokalni trg. Poslovne stike je navezal z nekaterimi svetovno znanimi organizacijami, kot so npr. Fiat Ricerche in Piaggio-Facind v Italiji, AEG in KSB v Nemčiji, Ciba Geigy v Svisi.«

Stroj za vakuumsko metalizacijo avtomobilskih žarometov

nih izkušenj.

V Sloveniji smo povezani tudi s tovarno Iskra Hipot iz Sentjerneja. V sodelovanju z nekdanjo Raziskovalno skupnostjo Slovenije smo opravili več nalog na področju tankoslojne tehnologije, in, da ne pozabim, večkrat uspešno sodelovali z Inštitutom Jozef Stefan iz Ljubljane in z Mikroelektroniko, prav tako iz Ljubljane.«

Kaj bi se povedali v dopolnitev podobne tega gospodarskega dela slovenske manjšine?

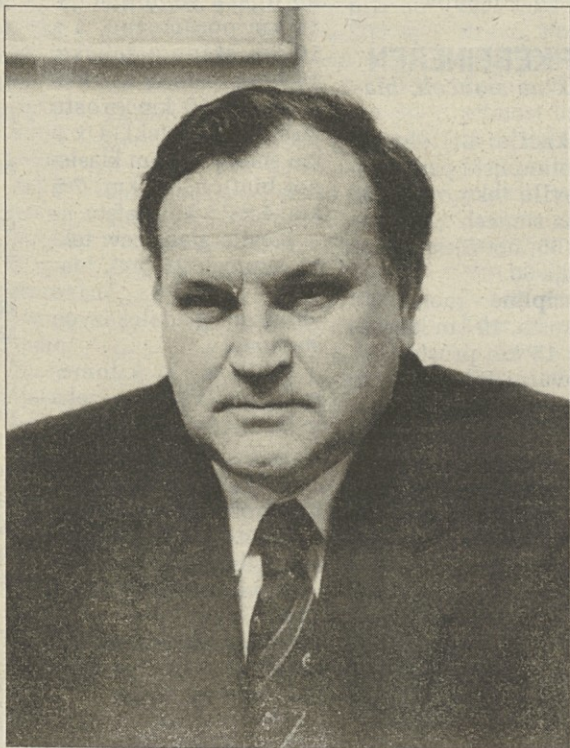
»Ko sva se med tem pogovorom sprehodila po poti našega manjšinskega udejstvovanja na področju znanosti in tehnologije, ki ni bilo in ni preprosto, sem se spomnil na kitajski pregovor, ki me spremlja že od mladih nog in ki pravi takole: Vsi cvetovi prihodnosti rastejo iz semen sedanosti. Podjetja in projekti, ki smo jih manjšinci realizirali na tem tehnološkem področju so sad naših ljudi in njihovih razmiselnj, njihovega studija, njihovega dela. Vedno smo veliko vlagali v razvoj: razvoj idej in ljudi, za katere se danes lahko pohvalimo, da so veliki eksperti na svojem področju. Semena, ki smo jih zasadili in jih pridno zalivamo, bodo obrodila dobre sadove.«

Pogovarjala se je

Ani Pertot

Fotografija

Davorin Krizmancic/KROMA

Inženir Drago Milič

Rimu.

Od leta 1988 delamo tudi z Alezio, Litton Industries in Microelettronico, ki sodijo med glavne italijanske industrije na področju profesionalne elektronike.«

Začeli smo pravzaprav pri »konici« Mipotovega delovanja. Mogoče bi kazalo stopiti korak nazaj, na začetek tega tehnološkega vzpona. Kdaj in zakaj je bil ustanovljen Mipot?

»Njegovi začetki segajo v leto 1974. Skupina slovenskih inženirjev je takrat ocenila, da obstajajo tudi na našem območju stvarne možnosti za uresničitev nekaterih pobud na področju visoke tehnologije. Skupina je načrt predlagala slovenski finančni družbi Safti, kjer je naletela na veliko pozornost, ker bi njegova uresničitev lahko priklicala domov vse tiste ljudi, ki s svojo visoko izobrazbo niso našli delovnega mesta v Trstu ali v bližnji okolici. Imeli smo ljudi v Milanu, Turinu, pa tudi v Svisi in Nemčiji. Skupnost, kakršna

Zunanost Mipotovega obrata v Krminu na Goriškem, katerega začetki segajo v leto 1974

Z OTVORITVENO SLOVESNOSTJO SE V SOBOTO V LILLEHAMMERJU

Lillehammer'94

Začenja se

Lillehammer deset let po Sarajevu

V soboto, 12. februarja ob 16. uri bodo v olimpijskem parku v Lillehammerju prizgali olimpijski ogenj in s tem dali znak za slovesen začetek 17. zimskih olimpijskih iger. Igre v Lillehammerju prihajajo 70 let po prvih Igrah v Chamonixu v Franciji pred 70 leti. V tem času so zimski športi doživeli izreden razvoj. V Franciji je nastopilo 294 sportnikov iz 16 držav, na Norveškem bo aktivnih sportnikov približno 2000, branili pa bodo barve skoraj 80 držav, kar je daleč največ doslej. Če pred sedemdesetimi leti svet še ni poznal grozot 1. svetovne vojne in je bil šport rezerviran samo za redke izbranice, je danes stanje povsem drugačno. Šport je v pretežnem delu sveta postal ena najosnovnejših sestavin življenja mladih in manj mladih.

Toda na žalost povsod ni tako. Najbolj tragičen primer je Sarajevo, ki je pred desetimi leti organiziralo 14. zimske olimpijske igre. Takrat so bili v bosanski prestolnici in na pobocjih Jahorine zgrajeni olimpijski objekti, ki danes ne služijo več ničemur. Sarajevo je mesto ruševin, v njem divja strahotna vojna vihra, v kateri vsak dan padajo številne nedolžne žrtve, med katerimi so v izredno velikem številu tudi otroci.

Sportniki sami ne morejo dosti storiti za ustavitev te morije. Lahko pa s svojimi dejanji in zgledi na drug način pomagajo trpečim ljudem v Bosni. Prav zato lahko olimpijske igre v Lillehammerju izvenijo tudi kot opomin celotni mednarodni javnosti in predvsem najbolj vplivnim v njej, da so doslej storili premalo ali skoraj nič za ustavitev krvave morije. (rg)

Kje bodo potekala letošnja tekmovanja

LILLEHAMMER
Bob in sankanje
Lokacija: Lillehammer, Hunderfossen
Število tekmovalcev: bob 170, sankanje 90
Discipline - moski: sankanje posamežno, sankanje dvojice, bob dvosedi, bob stirised; ženske: sankanje posamežno.
Število gledalcev: 10.000
Velikost: dolžina steze 1.365 metrov; celotna dolžina: 1.760 metrov; površina, pokrita z le-

dom: 6.400 kvadratnih metrov; visinska razlika: 120 metrov.

HAFJELL
Alpsko smučanje
Lokacija: Hafjell, občina Øyer
Število tekmovalcev: 310 (vsi nastopajoči v alpskem smučanju)
Discipline - moski: slalom, veleslalom, kombinacija; ženske: slalom, veleslalom, kombinacija.
Število gledalcev: 22.000
Velikost: 22 kilome-

trov prog, visinska razlika 850 metrov.

KVITFJELL
Alpsko smučanje
Lokacija: Kvittfjell, Fåvang
Število tekmovalcev: 310 (vsi nastopajoči v alpskem smučanju)
Discipline - moski: smuk, kombinacijski smuk, superveleslalom; ženske: smuk, kombinacijski smuk, superveleslalom.
Število gledalcev: 25.000

Velikost: dolžina 3.007 metrov; visinska razlika 838 metrov

BIRKEBEINEREN
Tek na smučeh, biatlon
Lokacija: Lillehammer, olimpijski park
Število tekmovalcev: teki na smučeh 220, biatlon 165, nordijska kombinacija 60.
Discipline - moski: 30 km prosto, 10 km klasično in 15 km prosto (zasledovalni tek), 4 x 10 km stafete, 50 km klasi-

no; biatlon: 20 km, 10 km, 4 x 7,5 km stafete; nordijska kombinacija: 15 km posamežno, 3 x 10 km ekipno; ženske: 15 km prosto, 5 km klasično in 10 km prosto (zasledovalni tek), 4 x 5 km stafete, 30 km klasično; biatlon: 15 km, 7,5 km, 4 x 7,5 km stafete.

Število gledalcev: teki na smučeh 25.000, biatlon 13.500 (niso vključeni gledalci izven stadiona)
Velikost: 35 kilometrov prog (26 km za teke in 9 km za biatlon)

moskih)
Discipline - ženske: 500 m, 1000 m, 1500 m, 3000 m in 5000 m; moski: 500 m, 1000 m, 1500 m, 5000 m, 10.000 m.

Število gledalcev: 8000, sedežev: 4000.
Velikost: 22.000 kvadratnih metrov, dolžina: 250 m, višina: 35 m.

Raba po olimpijskih igrah: po igrah bodo prostor za gledalce povečali na 10.000 - 20.000 mest, dvorana pa bo namenjena nogometu v dvorani, atletiki, bandyju, smučarskim tekom, konjskim dirkam, dirkam z motorji, sejmom, kongresom in koncertom.

KANTHAUGEN
Akrobatsko smučanje
Lokacija: Lillehammer, olimpijski park
Število tekmovalcev: 110
Discipline: akrobatski skoki, smučanje po grbinah, balet na snegu
Število gledalcev: skupno 25.000.

LYSGÅRDBAKKENE
Smučarski skoki, otvoritvena in zaključna slovesnost ter mesto, kjer bo gorel olimpijski ogenj
Lokacija: Lillehammer, olimpijski park
Število tekmovalcev: skoki 80, nordijska kombinacija 60.
Discipline - velika skakalnica: posamežno, ekipno; mala skakalnica: posamežno, nordijska kombinacija posamežno in ekipno.
Število gledalcev: 33.000, sedežev: 8.000.
Velikost: velika skakalnica (K-120), mala skakalnica (K-90).

DVORANA HAKON
Hokej na ledu
Lokacija: Lillehammer, olimpijski park
Število tekmovalcev: 12 ekip s 23 igralci (skupaj 276)
Discipline: hokej na ledu 30 tekem
Število gledalcev: 10.500 gledalcev, skupaj s 600 novinarji in 150 sportnimi komentatorji od tega 9.500 sedežev
Velikost: 23.124 kvadratnih metrov, dolžina: 130 m, višina: 35 m, širina: 120 m.
Poolimpijska raba: dvorano se zlahka pregradi v več manjših prostorov, ki bodo namenjeni squashu, kegljanju, streljanju, atletiki, fitnessu, konferencam in koncertom.

DVORANA HAMAR
Hitrostno drsanje
Lokacija: Akersvika, občina Hamar
Število tekmovalcev: 120 (50 žensk in 70

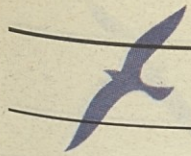
OLIMPIJSKI AMFITEATER HAMAR
Umetnostno drsanje in hitrostno drsanje na kratke proge
Lokacija: poleg obstoječega drsalisca v Hamarju
Število tekmovalcev: 130 umetnostnih drsalcev in 115 hitrostnih drsalcev.

Discipline - umetnostno drsanje: obvezni program za pare, pari s prostim programom, moski in ženske z obveznim in prostim programom in plesni pari z obveznim in prostim programom; hitrostno drsanje na kratke proge - moski: 500 m in 1000 m posamezniki ter 5000 metrov stafeta; ženske: 500 m, 1000 m in 3000 m stafete.
Število gledalcev: 6.000 (po olimpijskih igrah 6.500)
Velikost: 6500 kvadratnih metrov.

DVORANA JAMA GJØVIK
Hokej na ledu
Lokacija: Røverdalen, občina Gjøvik
Število tekmovalcev: 12 ekip s 23 igralci (skupaj 276)
Discipline: hokej na ledu - 31 tekem
Število gledalcev: dvorana steje 5505 sedežev.
Velikost: 7000 kvadratnih metrov talnih površin.

Velicasta dvorana je zgrajena v votlini, ki so jo izdolbili 120 metrov globoko v hrib. Razstreljevali so 10 mesecev, odpeljali pa so 29.000 tovrstnih gradbenih materialov, ki so ga največ porabili ob gjoviski obali, nekaj pa so ga porabili tudi pri gradnjah v no-tranosti.

NA NORVEŠKEM ZAČELE LETOŠNJE ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE

»beli cirkus«

Skrb za okolje na prvem mestu

Norvežani ob predstavitvi olimpijskih iger velikokrat poudarjajo odnos iger do ekologije. Pri tem seveda ne trdijo, da bodo to ekološko čiste igre, temveč zgolj manj škodljive kot ostale. Očitno se ekološka formula pri olimpijskih igrah obnese, saj je nenazadnje v kandidaturi za poletne igre leta 2000 zmagal Sydney, ki je v nacrtih za igre prav tako ogromno pozornost namenil ekologiji. Norvežani, ki so močno povezani z naravo, so se poleg organizacije iger in izgradnje olimpijskih objektov lotili tudi nekaj obrobni stvari, ki naj bi pripomogle k temu, da bi sama tekmovanja in z njimi povezani dogodki čim manj vplivali na okolico.

Norveške železnice bodo v času olimpijskih iger v gozdove južno od Lillehammerja

prepeljale velike količine hrane za severne jelene, da bi jih na ta način odvrnili od prometnih poti. Vsaj 500 severnih jelenov na leto postane žrtev v trčenjih z vlakmi. Zaradi sečnje dreves na področju iger in na pobočju Kvitfjela, kjer bo na sporedu smuk, so otroci širom po Norveški posadili precej več kot 10.000 dreves. Obiskovalci iger bodo jedli iz kroznikov, izdelanih iz krompirjevega skroba, ki jih bodo nato predelali v gnojilo. Podobno je tudi z 20.000 znaki, ki bodo usmerjali in obveščali obiskovalce. Kar 70 odstotkov jih bo izdelanih iz kartona in ne iz plastike ali pločevine. Organizatorji so poskrbeli tudi za to, da so progo za bob in sankanje uspešno skrili za drevesi, tako da ne kazita pokrajine. V ta namen so ob gradbišču predčasno označili

vsa drevesa, izvajalec pa bi moral plačati 6.650 dolarjev za vsako napačno posekano drevo. Podobno je z gradnjo hokejske dvorane, ki so jo izdolbili v hrib. Posebnost te dvorane, ki ne kazi okolja, pa je ta, da bo ob minimalnih stroških vzdrževanja trajala vsaj 250.000 let! Pri tem podatku se zdi leden zmagovalni oder, ki bo izklesan iz ledenika in bo star piclih 500 let, povsem nezanimiv. Tudi vrh zaletišca skakalnice ze po nacrtih ni smel segati više od vrhov okoliskih dreves, doskocišca pa so zgradili tako, da so izkopali kar se da malo odvečnega

materiala, ki so ga potem večino uporabili za gradnjo okoliskih spremljajočih objektov. Svinec je zelo škodljiv za okolje in ker bi

med biatlonskimi tekmovanji tekači izstrelili okoli 500 kilogramov svinca, so Norvežani izdelali poseben jeklen zbiralnik, v katerega bodo le-

tele krogle. Prislo pa je tudi do nesrečnega naključja, ko so otroci s pobočja, kjer so začeli z gradnjo skakalnic, odstranili redke cvetlice in jih presadili, vendar gradbinci za to »zavetišče« niso vedeli in so pomotoma z buldožerjem unicali nasad. Verjetno najbolj promoviran objekt iger je dvorana za hitrostno drsanje v Hamarju, katere nosilci strehe so narejeni iz lepljenega lesa, sama konstrukcija pa daje videz obrnjenega dna vikinske ladje. Nacrt vhoda v dvorano so morali zaradi gnezdisca redke vrste ptic prestaviti na drugo stran.

(M. J.)

Od sobote, 12. februarja

OLIMPIJSKA
PRILOGAVsak dan štiri strani
o dogajanjih v Lillehammerju:
Rezultati

Komentarji

Zanimivosti

Napovedi

Sporedi

Olimpijska dvorana v Gjoviku

Veličastna dvorana je zgrajena v votlini, ki so jo izdolbili 120 metrov globoko v hrib. Razstreljevali so 10 mesecev, odpeljali pa so 29.000 tovornjakov granita, ki so ga največ porabili ob gjoviški obali, nekaj pa so ga porabili tudi pri gradnjah v notranjosti.

- 1 Glavni vhod
- 2 Informacijski center
- 3 Telefonske govornice
- 4 Restavracija
- 5 Kuhinja
- 6 Plavalni bazen
- 7 Tehnični oddelek
- 8 Prostori za počitek
- 9 Stojišča
- 10 Garderobe
- 11 Dvigala
- 12 Lože za ugledne goste
- 13 Glavna kamermanska tribuna
- 14 Zasilni izhod
- 15 Vhod za goste in zasilni izhod
- 16 Komentatorska mesta
- 17 Prezračevalne naprave

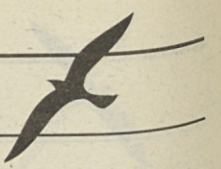
Ekološke prednosti

- Blizina mestnega središča, vendar ne zavzema dragocenega prostora.
- Dvorana je vsekana v skalo, kar zagotavlja konstantno temperaturo in s tem zmanjšuje porabo električne energije.
- Povezava z bazenom in norveškim Telecomom.
- Dostop z ekološko najmanj oporečnimi prevoznimi sredstvi.
- Posebne naprave za varčevanje z energijo, ki vključujejo toplotne črpalke, kar omogoča dvojno izkoriščanje energije, ki jo porabijo za hlajenje ledenih površin.

Dogodek: Hokej na ledu - 16 tekem
Mesto: Røverdalen, občina Gjovik
Število tekmovalcev: 12 ekip s 23 igralci (skupaj 276)
Velikost: približno 7.000 kvadratnih metrov talnih površin.
Dvorana je vsekana 120 metrov globoko v hrib.
Število gledalcev: 5.505 sedežev

Vhod
v predor

AP/Ed De Gasero

Je 145 ravno toliko okroglo kot 13?

Prešernove pesmi imajo celo več povedati nam,
kot so imele povedati njegovim sodobnikom

»Sto let bo minilo 8. februarja, odkar je Prešeren umrl. Več kot sto let nas loci od časov, ko so nastale njegove pesmi. In vendar so danes enako žive, enako veljavne, enako tehtne, kakor so bile ob svojem nastanku. Celotno imajo povedati nam, kot so imele povedati pesnikovim sodobnikom. In mirno lahko rečemo: enako žive bodo ostale tudi rodovom, ki pridejo. Od kod ta njihova življenjska sila, ta veljavnost preko dobe, v kateri so nastale? En odgovor je dal na to vprašanje pesnik sam: 'Iz srca svoje so kali pognale.' Seveda - to moramo dostaviti - iz srca velikega človeka; iz srca, ki je nosilo v sebi pekel in nebo, vdano nosilo vse, kar more človeško srce cutiti, in vse tudi vdano izpovedalo. Iz živega, resničnega življenja so Prešernove pesmi zrastle, ziva srčna kri je v njih, izpoved človeka so, človeka v vsem obsegu in v vsej globini te besede, zato so več kot samo osebna izpoved pesnikova; za vse veljajo, za vsakega človeka in za vse čase. Kakor pa so resnične in pristne na znotraj, po vsebini, tako so resnične in pristne tudi na zunaj, po izrazu. To je drugo, kar daje Prešernovim pesmim veljavo za vedno.«

To misel Janka Glazerja (Realizem v Prešernovih pesmih), nič manj uporabno danes in jutri, je pred 45. leti objavil Tovarish, ilustrirani te-dnik Slovenskega poročevalca. Njegova pet-stevilka je izšla (4. II. 1949) »od glave do pete« posvečena največjemu pesniškemu geniju Slovencev. »Dr. France Prešeren. 9. februarja bo minilo 100 let po smrti našega Pesnika. Plastika akad. kiparja Franciska Smerduja.« (Z naslovnice)

In ves ta čas, najsi sta me življenje in delo se tako metala sem ter tja, me je ta Tovarish spremljal. Potapljal se je med druge papirje in mi vselej znova v različnih časovnih ritmih prihajal pod roke. Tako tudi zdaj in ko ga prelistavam ter prebiram, vsakic znova najdem kaj novega na njegovih prepognjenih, posteno zdelanih straneh, ki jih robijo orumenele "cipeke."

Zdaj, ko mineva 145 let od

Prešernove smrti, ko je slovenski kulturni dan državni praznik, ko smo že nekaj časa samostojni, ko je Zdravljica himna, France Prešeren pa upodobljen na tisočaku, in je časopisja sicer veliko več kot v Tovarishovih casih, zagotovo ne bo casnika, ki bi bil ves posvečen Prešernu. Kljub številnim prslavam idr. prireditvam doma in na tujem ne tega in se marsičesa drugega ne bo, kot v tistem davnem devetinsiridesetem letu, ker - kako so mi že rekli? - "145 ni nikakršna obletnica; 145 je ravno toliko okroglo kot 13!"

Avtocesta zapeljivka

Ampak nazaj k Tovarishu, ki se v sliki najprej pomudi v "Vrbi, vasi domači", "slikoviti starinski gorenjski vasi blizu Bleda", kjer se je "v kmetijski hiši narodil slovenski pesnik France Prešeren, po domače Ribičev France" (fotografije: pogled na Vrbo, Prešernova rojstna hiša z dvoriščne strani, njena notranjost, "Bliznji sosed Svet" Marka, starinska lipa v Vrbi). Dandanašnji pride na ogled Prešernovega doma - muzeja, kakor ve-

sova oljna podoba Primicove Julije, Marijin trg 1850, predpotesna gimnazija na Vodnikovem trgu, Cekinov grad, Julijin dom v Wolfovi, Rotarjeva gostilna - pri Kovaču v Tomacem, Blasnikova tiskarna, kjer so proti koncu 1846 natisnili Poezije, Sodček na Zabjeku).

Spomini na Prešerna v sliki zasedajo četrto Tovarishovo stran, kjer dr. France Kidrič, prezident Akademije znanosti in umetnosti, nas vodi pri Prešernoslovcu, razkriva gradivo, nanasajoče se na Prešerna, ki ga je zbral sam, zvečina pa posljal akad. slikar Miha Males (fotografije: hiša v Bleiweisovi v Kranju, kjer je prebival in umrl Prešeren, spominska plošča v Vrbi, Prešernov bratranec France Svetina, gostilna pri Vakseljnu v Kranju, pohištvo Prešernove spalnice, Prešernov blejski spomenik, domnevni portret kranjskega dekana Dagarina, Prešernovi kavni

kako globoko je bilo njih prijateljstvo. Ta trojica castno zastopa to obdobje nase zgodovine: Smole kot najrazboritejša in najradikalnejša politična glava, Cop kot prvi nas veliki est et evropskega formata in Prešeren, ki je kot genialni pesnik tvorno združeval v sebi oboje.)

Državna jubilejna izdaja Poezij

Slovensko založništvo, ki »že dolgo posveča Prešernovemu delu potrebno pažnjo, ima ob stoletnici Prešernove smrti se posebne naloge.« Državna založba Slovenije ima v tisku dve deli: Prešernov album (v dveh delih; prvi: Kraji, listine in sorodniki, drugi: prikaz upodobitev pesnika in najznačilnejših ilustracij njegovega dela in življenja, zasnova dr. France Kidrič) in državno jubilejno izdajo Poezij. Napovedan je nov natis miniaturne izdaje Poezij, ki bodo tako dosegle že 30 tisoč izvodov (SKZ), sedmih Prešernovih pesmi in izbora samospelov na Prešernove besede (glasbeni oddelk DZS), v Nasih zbiorih pa samo novih skladb na Prešernove pesmi ter Prešernove bibliografije, VII. zvezka Slovenskega biografskega leksikona s prispevkom prof. F. Kidriča o Prešernu ter Prešernovo korespondenco (AZU). Vodilne revije bodo pripravile posebne številke, posvečene Prešernu...

Kako pa strežemo tej reci danes, ko je odtepel pa v zadnjih skoraj pol stoletja izšlo se veliko drugih knjig o Prešernu ali v cast slovenskega kulturnega praznika? Na primer: nekdanja Državna založba Slovenije to sicer ni več, je pa ostala DZS in je tudi v cast Prešernovega dne izdala faksimile Gregorčičevih Poezij 1882.

Legitimacija za svetovno literaturo

In kako je s Prešernovimi poezijami v prevodih? France Prešeren je najpopularnejši ter najbolj ljudski slovenski pesnik in je tudi med drugimi narodi eno najpogostejše omenjanih imen iz našega slovstva. Povsod, kjer je beseda o slovenski kulturi, je omenjan Prešeren: tako kakor Cankar, je tudi pesnik nesmrtnih Poezij naša legitimacija za svetovno literaturo. Vendar pa je prevajanje Prešernovih poezij v tuje jezike tako težavno in tvegano delo, da ni čuda, če imamo doslej tako malo dobrih prevodov, ki bi mogli Neslovence prepričati, da je Prešeren resnično velik pesnik. Prevodi so taki, da so »bolj cvetlice v herbariju, kakor pa sopki, ki bi iz njih dihala lepota in vonj življenja«, piše B. B.

Potem ko v odlomku Boris Kidrič ugotavlja, zakaj da nam je Prešeren »danes dražji kot kdajkoli prej«, nam na srednjih Tovarishovih straneh Alfonz Gspan podrobneje razgrinja bogato prešerniano NUK in Narodnega muzeja v Ljubljani, po-

Justin 1937/ Anno 1849 (ilustracije iz Prešernovega albuma 1949)

tem pa, ko to ali ono izpustimo, zvezo iz prispevka o arhitekturnem snovanju v Prešernovem spominskem letu, da »naj bi Vrba, poveljana s pesnikovo rojstno hišo in grobom, postala osrednja slovenska romarska pot.« Po drugi strani pa se, kaj vse bodo preuredili v spomin na Prešerna v Kranju, mestu pesnikovega poslednjega bivališča.

»V počasjenju« Prešernovega tedna Tovarish napove prvo razstavo Zveze upodablajočih umetnikov FLRJ v Moderni galeriji v Ljubljani in jih nekatera predstavi. Jutri, na predvečer slovenskega kulturnega praznika '94, pa bodo v galeriji CD odprli zdaj že tradicionalno razstavo slovenskega avtorja. Tokrat se bo predstavil akademski slikar Jože Ciuha z razstavo Iz mojega pariskega ateljeja, medtem ko bodo njegova dela na papirju na ogled v Galeriji Tivoli.

Zmagal Prešeren 13

Naslednja Tovarishova stran je Prešeren v delih slovenskih umetnikov. Pesnikove podobe izza njegovega življenja nimamo, po izročilih pa ga je upodobila vrsta umetnikov - od Goldensteina prek Ferda Vesela, Alojzija Gangla, medaljerja Antona Severja, Borisa Kalina, Maksima Gasparija, E. Justina in Ivana Vavpetica... kasneje pa se drugi, do današnjih dni ... med zadnjimi Stane Jagodič (»V potrlih prsih up budi,« 1991, monaža - risba) in za zdaj zadnji, dipl. inž. fizike Andrej Dolinar iz Gradca. Za izhodišče mu je menda služil Goldensteinov portret; naslikal je nov por-

tret Franceta Prešerna, kakršen naj bi bil, ko se je s studija na Dunaju vrnil v Ljubljano...

In slednjič Tovarish na ogled postavi 17 idejnih osnutkov za Prešernove znamke izmed 48, kolikor so jih naši umetniki pripravili na povabilo Filatelističnega društva. (Sprejet je bil osnutek z oznako Prešeren 13, delo akademskega slikarja Bozidarja Jakca.) Zdaj pa v Filatelističnem društvu pravijo, da so naši slavni ljudje letos že izšli. Prešerna pa ne bo, ne. Ze res, da mineva 145. leto od njegove smrti, vendar bo na vrsti spet sele za okroglo obletnico. Sicer pa je zanimanja med filatelisti za nase slavne može »nacionalno dosti«, čeprav je treba priznati, da je zanimanje za zivali večje. In za Planico tudi!

In zdaj lahko Tovarisha, kjer je na zadnji strani upodobljen pesnik na smrtni postelji (E. Justin) in objavljenih nekaj odlomkov iz Justinovega obsirnega spisa Prešernova smrt, spet zganem in spravim. Bogve kdaj mi bo spet prišel pod roke, kakšno podrobnost bom v njem prihodnjič se nasel...

P.s.: Prešernov praznik mora ostati poudarjeno izročilo v življenju Republike, pesnikove pobude pa smer za nase kulturno in družbeno delovanje ter merilo vrednosti nase vsakodnevne državljanske zavzetosti. Te misli pa v Tovarishu ni; po lanski podelitvi nagrad je bil upravni odbor Prešernovega sklada prvokrat v vsem času Prešernovih slovesnosti z nagradenci vred delezen slovesne sprejema pri predsedniku Republike; gostitelji jih je povdal ob tej priložnosti.

Marjan Kunej

Pirnat 1940/ Kam?

HENRIK SMREKAR 1939 / PRAVA PREŠERNOVA PODOBA

Skesani Ševardnadze v Jelcinovem objemu, Clinton pa spet vozi kokakolo v Vietnam

**V TEDNU
DNI
OKOLI
SVETA**

Ves svet je skoraj cel teden pisal o zmagovalcu ruskih decembrskih volitev Vladimirju Zirinovskem, ki se je po oddihu na Bledu sprehajal po Srbiji, Crni gori in okupiranih delih Hrvaske, tulil o novih južnih in zahodnih mejah slovanstva in pravoslavja, grozil na vse strani in igral klovna. Medtem je porazenec ruskih parlamentarnih volitev, vendar zmagovalec zdaj ze manj pomembnega predsedniškega referenduma Boris Jelcin skoraj neopazno sklepal sporazume v Tbilisiju, uresniceval groznje Zirinovskega in opozarjal tiste, ki se gromovniku iz Alma Ate samo prizanesljivo smeji. S pomočjo Edvarda Ševardnadzeja, ki se mora Moskvi oddolžiti za bratsko pomoč in svoje življenje, je Jelcin spet pomaknil mejo novega ruskega imperija cez Kavkaz.

Gruzinci bodo nekoč v prihodnosti, ko se bodo zavedli tragedije, zapisali v zgodovino, da je bila druga neodvisnost njihove domovine - po razpadu sovjetskega imperija v začetku devetdesetih - prav tako kratka kot tista po razpadu starega ruskega carstva v začetku dvajsetih let tega stoletja. Črno morje bo zahvaljujoč Ševardnadzeju torej spet rusko na zahodni strani, severno obalo pa utegne v objem materij Rusiji pripeljati Jurij Meškov, ki je zmagal na krimskih lokalnih volitvah, potem pa sporočil v Kijev, da polotok Krim pravzaprav sodi k Rusiji, ne k Ukrajini.

Bog ve, morda pa zamisel o panslovanski pravoslavni domovini od Vladivostoka do Knina ni zrasla zgolj na zelniku razvpitega Zirinovskega, ki lahko izjavi karkoli, dokler ga ne pesti odgovornost sefa države ali vlade. Zahodnim politikom, ki so po zlomu Sovjetske zveze izgubili marsikateri argument za prepričevanje svojih volil-

Konec druge gruzijske neodvisnosti: Ševardnadze in Jelcin v četrtek v Tbilisiju (Telefoto: AP)

cev, bi bila močna, vsaj malo nevarna Rusija najbrž kar po volji. Spet bi bili lahko skrivnostnejši in pomembnejši, manj ranljivi kot zdaj, ko vsemu svetu kažejo svojo nemoc in nesposobnost ze ob tako obrobni vojni, kot je balkanska.

Ker si niso upali zares kaznovati Srbije, so se namenili podobno kot doslej Beogradu groziti se Zagrebu, Hrvate pa (morda) kaznovati s sankcijami. In vojna se bo lahko v miru nadaljevala. Do zadnjega Muslimana ali pa do naslednjih sankcij, ki jih bo morda Butros Gali namenil obkoljenim Sarajevčanom, ce bodo preživeli srbske napade, ali pa Mostarčanom, ce jih ne bodo prej pobile hrvaske granate.

Embargo proti Srbiji ali tisti, ki utegne doleteti Hrvaske, bo trajal, dokler pobudniki sankcij ne bodo ugotovili, da bi lahko z Zagrebom ali Beogradom uspe-

sno trgovali in kovali dobiček. Ameriški embargo proti Vietnamu je trajal dve desetletji, do predčerašnjim, ko so poslovneži ugotovili, da bi v Hanoju lahko prodajali kokakolo in

hamburgerje. Tudi protesti veteranov, ki so nekoč v imenu domovine pobijali Vietnamce, v svojem pa umirali ali odhajali domov brez rok in nog, niso več zalegli.

Tone Hočevar

Namestnik zunanjega ministra Le Mai se zadovoljno smeji (Telefoto: AP)

Trst se je poslovil od treh novinarjev, padlih v Bosni

Trst je pretekli teden se vedno zaloval zaradi smrti novinarja in dveh snemalcev trzasega sedeža RAI v Mostarju. V ponedeljek se je na pogrebni slovesnosti zbralo veliko stévilu ljudi, kar je za mesto, ki je doslej precej neprizadeto spremljalo vojno v Bosni in Hercegovini, izjemen dogodek. Pomembno je tudi dejstvo, da je mesto sprejelo slovenski jezik v stolnici sv. Justa ter da na berilo in dve prsnji v slovenscini ni bilo pripomb, ki so v preteklosti vedno spremljale slovensko molitev.

V Trstu pospešeno potekajo priprave na parlamentarne volitve, ki bodo 27. in

28. marca. V naslednjem tednu bodo morale stanke objaviti imena kandidatov, saj se bo ze cez sedem dni začelo zbiranje podpisov za kandidate. Predstavniki slovenske manjšine so se o tem v sredo pogovarjali na javni tribuni, skupnih stališč pa zaenkrat niso sprejeli. Tako lahko zagotovo rečemo le, da bo v goriskem senatnem okrožju znova kandidiral dosedanjí senator Darko Bratina, ni pa se jasno, ali bo na kandidatni listi na Trzaskem sploh kak Slovenec. Bratina ima na volitvah vsakakor dobre možnosti, saj kandidira v okrožju, kjer je levica najmočnejša.

(J. J. N.)

PRESS OD ZAGREBA DO SKOPJA

O Sloveniji in ZRJ, hrvaški vojski v Bosni in zimski idili v Črni gori

ПОЛИТИКА

POLITIKA je 2. februarja objavila poročilo ljubljanskega dopisnika: »Pozornost slovenske javnosti je trenutno usmerjena v napoved slovenske diplomacije, da bo Slovenija vzpostavila meddržavne in gospodarske odnose z ZR Jugoslavijo, ko bodo odpravljeni mednarodni ukrepi proti novi jugoslovanski državi... Slovenski mediji o tem ne pišejo veliko, ker težko pridejo do informacij. Do zdaj niso objavili niti vesti, da je slovenska delegacija menda obiskala Beograd.« Dopisnik ne navaja podrobnosti o srečanju, omenja pa izjavo zunanjega ministra Peterleta, da »Slovenija razmišlja o odnosih z ZRJ«. Politikin dopisnik je »iz dobro obveščenih krogov« izvedel tudi, da »slovenske oblasti resno razmišljajo o odpravi vstopnih vizumov za državljane ZRJ, s čimer bi pokazale pripravljenost na vzpostavljane diplomatskih in gospodarskih odnosov...«

POLITIKA je objavila tudi sporočilo upravnega odbora Zveze novinarjev Jugoslavije, v katerem »zaskrbljeno opozarjajo na cedalje hujše politične pritiski na novinarje«. »Politiki v boju za medije brez sodelovanja novinarjev sprejemajo nove zakone in statute, ki usodno vplivajo na položaj novinarjev, kar pa je nedopustno, saj tako novinarji postajajo le sredstvo za izvrševanje tujih ukazov in propagiranje politične volje.«

Večernji list

VECERNJI LIST je 31. januarja objavil tajni sporazum o konfederaciji med BiH in Hrvaske, ki sta ga podpisala predsednika obeh držav. Sporazum predvideva, da se bodo »odnosi med bosansko-muslimansko republiko in hrvaske republiko v okviru bosansko-hercegovske unije razvijali na vseh področjih, sodelovanje pa naj bi pripeljalo do nastanka skupne države, ki bo stopila v konfederacijo s Hrvaske«.

Isti casopis je 2. februarja objavil odzive na pismo premiera BiH Silajdzica VS ZN. Hrvasko-muslimanska demokratska stranka in Muslimanska demokratska stranka za BiH sta podprli »pravico do samoopredelitve vsakega naroda v BiH, poudarili pa sta svoje nasprotovanje vsakemu nasilju in etničnemu ciscenju kot načinu medsebojne razmejitev«. Obe stranki sta obsodili Silajdzicevo izjavo o Hrvaski kot agresorju v BiH.

VJESNIK je 2. februarja v

VJESNIK

uvodniku zapisal, da »je nenavadno, da VS razpravlja o navzočnosti hrvaskih sil v BiH le nekaj dni po tem, ko je veleposlanik Kovanda obtožbe o tem zanikal«. »Ce bi se v Bosni res borili hrvaski vojaki, zlasti pa v stevilu, ki ga omenjajo (sest do dvanaest tisoč moži), bi bil voja-

ski položaj zagotovo drugačen. Kako lahko govorijo o hrvaski agresiji, ko pa so samo v zadnjih mesecih iz Bosne pregnali nekaj deset ali pa celo nekaj sto tisoč Hrvatov, posamezna območja, kjer so Hrvatje nekoč predstavljali vecino, pa so ze popolnoma etnično čista.«

Vjesnik objavlja tudi intervju s Fikretom Abdićem, članom predsedstva BiH, ki so ga odstavili, ko je razglasil avtonomijo v zahodnem delu Bosne. Abdić je stanje v tem delu države opisal takole: »Ni tako hudo, kar pa ne pomeni, da ne bi moglo biti bolje. Veste, da smo s srbskimi predstavniki podpisali sporazum o ustavitvi vojskih spopadov in da smo del ozemlja celo demilitarizirali; ta sporazum spoštujeta obe strani. Ravno zato ljudje ves čas neovirano prihajajo in odhajajo, pa tudi del proizvodnje v Agrokomercu smo pognali. Taksno je stanje v AP Zahodna Bosna, v južnem delu, okoli Cazina in Bihaca, pa je položaj dosti slabši, ker to območje nadzirajo vojske enote 5. korpusa bosanske vojske. Hrana je tam celo desetkrat dražja. Vreca moke v Kladusi stane sedem do deset mark, v Bihacu pa kar 70 mark.«

BORBA je 27. januarja obja-

Borba

vila novico, da je »nekdanji jugoslovanski premier Panić odklonil ponudbo o nakupu slovenskega orožja in streliva ter izjavil, da je ruska ponudba sprejemljivejša«. Po objavi novice so prekinili sejo slovenske vlade, Panićev in Mećarjev kabinet pa sta novico zanikala.

»Prvo veliko nagrado holdin-ga SMB, ki jo podeljujejo za ziviljenjske dosežke, je prejel srbski predsednik Milošević za pomemben prispevek k ohranitvi nacionalne biti, svobode in srbske samostojnosti.« Milošević se je v korist Združenja upokojencev odrekel denarni nagradi, ki znaša deset tisoč dinarjev.

POBJEDA je objavila, da je

ПОБЕДА

crnogorska vlada sprejela zakon o zajamčenem osebnem dohodku v Crni gori, ki bo odslej znašal 20 dinarjev. Dodaja, da novemu dinarju, ki je izenačen z nemsko marko, ne gre najbolje, saj marko v Podgorici prodajajo za 1,2 dinarja, v Nikšiću pa celo za 1,5 dinarja.

Pobjeda je objavila tudi novico, da so bila pobojca Bjelasice in Kolasina pretekli vikend prizorišče zimskih užitkov. Vse je bilo po starem: vrste pred žicnicami, polna parkirišča, gneča v restavracijah... Glavni turistični naval pričakujejo ta teden, ko bodo na smučisca pršli uživati novosadski študentje, ki bodo seboj pripeljali tudi 150 grških kolegov. Kolasin bo edino crnogorsko turistično središče, ki ga bodo obiskali tudi tujci, zato so tam priskrbeli dovolj kurilnega olja, da gostov ne bo zeblo.

AVSTRIJA

Pogajanja z Evropsko unijo, češka elektrarna in afera Klestil

DUNAJ, CELOVEC - Evropska unija, gradnja česke jedrske elektrarne v Temelinu in razplet afere Klestil so bile v preteklem tednu glavne teme avstrijske zunanje in notranje politike.

V odločilnem delu pristopnih pogajanj v Bruslju so avstrijski predstavniki zaključili se tri od 29 poglavij (carinska unija, zunanja trgovina ter znanost in raziskovanje). Ostalo jih je se enajst, med njimi pa so najbolj kocljiva področja: kmetijstvo, tranzit in ureditev drugega stalnega bivališca za tuje v Avstriji. Pogajalci so se znasli v hudi časovni stiski, saj Avstriji grozi enoletna zamuda pri priključitvi k Evropski uniji, ce pogajanja do 1. marca ne bodo zaključena. Zunanji minister Mock je zato napovedal pospešitev pristopnih pogajanj: sestali se bo z zunanjima ministroma Francije in Nemcije, Juppejem in Kinklom, 10. februarja pa se bo o spornem vprašanju tranzitne pogodbe med Avstrijo in EU pogovarjal z nemskim ministrom za promet Wissmannom.

Avstrijsko javnost je močno vznemirila vest o odločitvi česke vlade, da bo dogradila sporno jedrsko elektrarno v Temelinu, potem

ko je Ameriška banka za pospeševanje izvoza Westinghousu, koncernu za jedrsko tehnologijo, zagotovila posojilo v višini starih milijard silingov. Predsednika vlad Češke in Avstrije, Klaus in Vranitzky, sta se sporekla, ker je avstrijski parlament sprejel sklep, da bo skusal prepredit gradnjo nuklearke. Ali bodo napovedani ukrepi - Avstrija razmišlja tudi o uradnem protestu pri ameriški vladi - uspešni, je vprašljivo: po zadnjih informacijah iz ZDA se je »vlak namreč ze odpeljal«. Ameriški kongres bo verjetno odobril posojilo in tako omogočil gradnjo nuklearke.

V notranji politiki je Avstrijce zanimal razplet afere Klestil. Na vprašanje, ali bo predsednika na obisku v Egiptu spremljala diplomatka (in prijateljica) Margot Löffler, je ta odgovorila sama: poslovi-la se je od predsedniške pisarne in sla na vectedenski dopust. K odločitvi sta - za kulisami - prispevala predvsem vicekancler Busek in zunanji minister Mock, raziskovalci javnega mnenja pa so ugotovili, da se je ugled predsednika Klestila močno zmanjšal, vendar bi ga Avstriji še vedno izvolili za svojega predsednika. **Ivan Lukan**

SKRAJNA DESNICA

Zgodba o deklici, ki se je rešila pekla le tako, da je ustrelila očeta

Atlas desnega radikalizma: s prihodom Žirinovskega se vanj vključuje še Rusija

Radikalna desnica se organizira. Oprta na najbolj sodobna komunikacijska sredstva ustvarja mrežo mednarodnih povezav, ki segajo iz Evrope v Rusijo in v ZDA. V sami Nemčiji je več kot 70 neonacističnih in skrajnodesničarskih organizacij, ki imajo skupaj 41.500 članov. Medtem ko je doslej veljalo, da gre za skupine, ki so si med seboj v lašeh, pa zadnje čase varuhi ustave tudi v Nemčiji ugotavljajo, da so podcenjevali povezanost teh skupin. Tisto, kar vzbuja strah, je zdaj tudi militantnost tega prizorišča: konec leta 1993 so v Nemčiji nasteli 1814 nasilnih dejanj, katerih nagib je bil desni ekstremizem.

Skrajne desničarske organizacije v Nemčiji

STRANKE

Republikanci (REP) - Stranka je bila ustanovljena v Münchnu leta 1983. Njen vodja Schönhuber si je prizadeval, da bi naredil razmejitve med stranko in neonacizmom vidno, vendar pa je znano, da imajo številni pripadniki stranke dobre stike z neonacistično sceno. Stranka ima kakih 25.000 članov.

Nemška liga za ljudstvo in domovino (DL) - Stranka zbira nekdanje pripadnike republikanske stranke in pa neonacistične MPD. Njen predsednik, nekdanji član Republikanske stranke, sedi v Evropskem parlamentu in si prizadeva ustvariti povezave, ki bi zajele celotno Evropo. Stranka ima okoli 1000 članov.

Nacionalna demokratska stranka Nemčije (NPD) - Stranka je personalno tesno povezana z neonacistično sceno. Vanjo se včlanjajo pripadniki prepovedane organizacije Nemška alternativa (DA), sodeluje pa tudi z organizacijo Vikinska mladina (WJ). Stike ima tudi z drugimi ekstremističnimi organizacijami in se opira na okoli 5000 članov.

Nemška ljudska zveza (DVU) - S 26.000 člani je ena od največjih skrajnodesničarskih organizacij. Založnik Frey, ki izdaja neonacistični Nationalzeitung, sodeluje z ruskimi fašisti iz stranke Žirinovskega. Stike ima tudi z omenjeno Nemško zvezo za ljudstvo in domovino DL.

Nemška svobodnjaska delavska stranka (FAP) - Gre za edino dopuščeno stranko, ki javno izraža nacionalsocialistične težnje. V njej so včlanjeni tudi mnogi aktivisti prepovedanih neonacističnih organizacij. V oči bije s pohodi in militantnimi akcijami ter ima okoli 220 članov.

KROVNE ORGANIZACIJE

Skupnost enakomislečih Nova fronta (GdNF) - Organizacija se ima za kadrovske koordinatore desničarskega gibanja v Nemčiji. Njen cilj je obnovitev Hitlerjeve NSDAP. Stranka v zveznem merilu koordinira akcije in skrbi za stike s tujimi desnimi ekstremisti. V nje-

nem članstvu so vsi vodilni nemški neonacisti.

PREPOVEDANE ORGANIZACIJE

Nemška alternativa (DA) - Najmočnejša militantna neonacistična skupina z območja nekdanje Vzhodne Nemčije. Ima 350 članov in je aktivna predvsem na Saskem in v Brandenburg. Od 10.12.1992 je prepovedana. Veliko njenih članov se je zato preselilo k NPD.

Nacionalistična fronta (NF) - Vodi jo nekdanji pripadnik NPD Schönbrun. Opremljena je z orožjem in strekovom. Prepovedana je od 27.11.1992. Velik del njenih aktivistov (okoli 130) se zbira v Pospesevalni skupnosti srednjenemške mladine (FMJ).

Nacionalna ofenziva (NO) - Gre za organizacijo, ki skuša zaleteti razočarane člane FAP na Bavarskem, Saskem in v Brandenburg. Prizadeva si ustvariti tako imenovane avtonomne strukture in je od decembra 1992 prepovedana. Po zadnjih podatkih naj bi imela okoli 150 članov.

ORGANIZACIJE

Nacionalna lista (NL) - Ustanovljena je bila leta 1989 v Hamburgu, ima se za konico kopja in pogosto nastopa na prireditvah desničarskih organizacij. Po podatkih nemške službe za varstvo ustave ima kakih 30 članov.

Nemški Hessen (DH) - Gre za majhno, vendar pa pozornost vzbujajočo skupino, katere voditelji sodijo v notranji krog nemške neonacistične scene. Sodeluje z WJ, s FAP in s prepovedano DA. Po podatkih varuhov ustave ima 60 članov.

Vikinska mladina (WJ) - Gre za najstarejšo skrajnodesničarsko organizacijo v Nemčiji. Ustanovljena je bila že leta 1952. Na taborjenjih uri mlade ljudi v paravojskih veščinah. Stike ima z NPD in šteje kakih 400 članov.

Pospesevalna skupnost srednjenemške mladine (FMJ) - Velja za naslednika prepovedanih DA in NF. Aktivna je predvsem v deželi Brandenburg in izdaja hujskasko glasilo Angriff (Napad). Stela naj bi okoli 100 članov.

Wotanovo ljudstvo (WV) - Njen vodja Prien je bil že leta 1974 kandidat NPD za deželni

zbor. Gre za skupino, ki se formalno ukvarja z vojaškimi sporti, nastala pa je leta 1987 kot podružnica nemskorasistične Asgardove zveze (Asgard Bund). Steje okoli 40 članov.

INTERNACIONALA SKRAJNE DESNICE

ZDA - Najpomembnejša organizacija na ameriški sceni je NSDAP/AO, ki je tudi najpomembnejši oskrbovalec nemških neonacistov z orožjem in drugo opremo. Ima dobre stike z nemško GdNF ter ima po vsem svetu kakih 5000 članov.

Avstrija - Osrednja desničarska skupina je Ljudstvu zvesta zunajparlamentarna opozicija (VAPO), katere vodja Küssel je pogost govornik na neonacističnih prireditvah v Nemčiji.

Rusija - Osrednja oseba ruskega neonacizma je Žirinovski, ki se zavzema za nemskorusko zavezništvo v »boju za belo Evropo«. Ima dobre stike z DWU in DL.

NEONACIZEM

PO DRUGIH DRŽAVAH

Nizozemska - Nederlandse Blok, nekaj sto članov.

Belgija - Flams Blok, okoli 3000 članov.

Francija - Front National, 80.000 članov, Parti Nationaliste Francais et Europeen, nekaj sto militantnih članov.

Spanija - Cedade, 2000 članov,

Svedska - Beli arijski odpor, 50 do 100 militantnih članov

Danska - Dansko nacional-socialistično gibanje, več sto članov.

Litva - Gibanje za nacionalno neodvisnost, 1600 članov.

Velika Britanija - British Nationl Party, 2000 članov, Blood and Honour, nekaj tisoč članov po vsem svetu.

Italija - Movimento Sociale Italiano/Destra Nazionale, 60.000 članov

Hrvaška - HVO (Hrvaški obrambni svet), v vrstah te organizacije se bojujejo tudi nemški neonacisti.

Grcija - Chrisy Aughi (Zlata zora), okoli 500 militantnih članov.

Zgodilo se je leta 1989 v blizini francoskega mesta Lille. Ida Beaussard je imela 17 let, ko je 18. julija 1989 ubila svojega očeta s pistolo vrste luger. Oče je bil znan neonacist, ki je Ido ter njene sestre Mathilde, Christine in Edwige dresiral v kultu Hitlerja in njegovega Mein Kampf. Ce so se uprle, jih je mučil, se s posebnim veseljem pa nežno Ido, ki jo je oče Jean-Claude Beaussard zmerjal z »mongoloidko«.

Francosko pravosodje je na pomlad leta 1992 Ido oprostilo. Njena zagovornica Blandine Lejeune se je na prvem sojenju sklicevala na silobran in je na procesu tudi zmaga. V kratkem bo v Franciji izšla knjiga, ki pripoveduje zgodbo o Idi, morilki očeta. Knjigo, ki nosi v izvirniku naslov Histoire d'une parricide, je napisala Francoise Hamel.

Ida bo v kratkem stara 22 let in ko jo vprašujejo, kaj si danes zeli, odgovarja, da bi rada živela s hčerko Denise in imela trgovino, kjer bi prodajala živali: kanarčke, zlate ribice in podobno. Za preteklost pravi, da je bila strahotna, da pa mora ostati preteklost. »Oče mi je ukradel otroštvo, ne bo pa mi ukradel prihodnosti,« pravi in pove, da bo s knjigo, ki jo je napisala Francoise, ob prvi priložnosti odšla na njegov grob. Knjiga je plod dolgih ur pogovora in snemanja in vse kaže, da je ravno ta pogovor Ido pomagal k temu, da se počuti bolj prosta, kajti življenje, ki ga je Ido nudil njen neonacistični oče, je bilo življenje brc in klofut, življenje nenehnega ponavljanja in pisanja Hitlerjevih citatov, nabranih iz Mein Kampfa. Ida bo obiskala očetov grob zato, da bo lahko rekla: Pogledaj oče, tvoja mongoloidka konec koncev le ni bila takšna ničla. Ida je danes mlada ženska z lepim jasnim obrazom, temnimi očmi in cudovitimi usti. Pisateljici Francoise Hamel je pripovedovala o vsem, tudi o svojem spodleteljem zakonu, ki ga je sklenila že po očetovi smrti in v katerem se je rodila Denise, ki je zdaj stara dve leti. Nacistični oče je svojim hčeram vsilil uniformo in vojasko urjenje. Hotel je, da ga

imenujejo »poziralec Arabcev in Zidov«, da bi se ga prebivalci vasi Salomé, ki leži blizu mesta Lille, bali. V soli so morale Beaussardove hčere pozdravljati s Hitlerjevim pozdravom, solske naloge pa so morale podpisovati z Beaussard, kajti esesovci so bili za njihovega očeta angeli masčevanja. Oče, ki je bil eden od najbolj vnetih propagandistov PNF, Francoske nacionalne stranke, je bil pogosto tudi v zaporu, ker je sirlil rasno mrznjo.

»Očeta sem ubila z enim samim strelom iz pistole luger 22 long rifle. Nisem ga zgrešila. Vzela sem pistolo, s katero me je naučil ravnati on sam. Oče je spal na boku, kot da bi sesal palec. Pistolo sem prišla z obema rokama

hno opozarjal, da jih gleda Hitler, ni bila tako spretna kot sestra Mathilde in Christine, ji je nekega večera ukazal, naj stopi z njim na vrt. Sestra ga prosila, naj ji ne stori zlega. Na vrtu ji je potisnil v roke lopato in ji ukazal: »Koplji, mongoloidka, to bo tvoja jama«. Vprašala ga je, kaksna jama. »Tvoj grob«, ji je odgovoril. Ida je dolgo časa kopala, oče se je sukal okoli nje in se igral s psi, potem pa je rekel: »Mar res misliš, da te hočem ubiti?«. Odgovorila je: »Da, oče, česa taksnega si sposoben.« Oče se je zasmel, toda oporekal ji ni.

Ko je ena od starejših sestra, Christine, pobegnila z zidovskim deckom, so se za Jean-Clauda začeli dnevi nadzorovanega besa. Zeni in

Ida Beaussard danes.

in sem pritisnila na petelina. Zadela sem ga v glavo. Kri mu je pritekla iz usesa. Potem sem odšla k materi in sem rekla: ubila sem očeta. Pravijo mi, da taksnega življenja, kot smo ga živeli mi, v našem času ne more biti. Pa ni res, jaz sem ga živela.

Odveč je vprašanje, ali se je Ida za svoje dejanje kesala. Sama pravi takole: »Mislim, da bom nekega dne zivela kot vsi drugi ljudje. Vendar pa bodo tudi dnevi, ki bodo strašni. Poskusala jih bom preživeti. Zdaj ne jemljem več mamil in moja hči je zdrava. Živim zanjo. Doživela sem hude reči, dotaknila sem se dna obupa. Ostanek mojega življenja ne more biti še slabši.«

Jean-Claude Beaussard je svojo hči obravnaval kot cloveski odpadke, ker je bila operirana na srcu. Zelel si je sina, vendar je imel kar pet hčera, zadnja med njimi Erika, pa se je rodila leta 1988. Kar dvakrat je skušal Ido, »mongoloidko«, ubiti. Tudi igre z lutkami ji ni dovolil. »Nekega dne je vzel lutko, ki mi jo je podaril stric, jo postavil na sedež in jo z nekaj streli razkosal.«

Seveda je imel ta oče tudi nekaj cloveskih potez. Denimo tedaj, ko je govoril o zvezdah ali pisal pisma iz zapora. Vendar pa je slo za kratke in minljive trenutke. Po mnenju Francoise Hamel je bil Jean-Claude Beaussard paranoik. Ida sama se spominja časa, ko je imela 12 let. Ker pri urjenju, kjer je hčere nene-

Idi je ocital, da vesta, kam je pobegnila hči. Pretepal ju je tako hudo, da sta klicali na pomoč, vendar ni bilo nikogar. Beaussarda so se bali vsi v okolici, tudi orožniki. Sklenil je, da bo Christine ubil. Po mestu je krožil s pistolo, s tistim orožjem, katerega žrtev je bil potem sam. Vsak dan posebej je zeni in hčeram opisoval muke, ki jih bo moral prestati Kiki, kot so imenovali Christine, ko jo bo ujel. V kleti je obesil vrv in pripovedoval, da bo nanjo privezal Christine z glavo navzdol, da ji bo med noge potisnil steklenico s pivom in iz nje pil po slamici, potem ko bo ubil Christine, pa naj bi v njen grob vrgel se Ido. Grozil je tudi tako, da je pripovedoval, kako bo vso družino pobil z bombo, ki naj bi raznesla tudi njega. Ida je vedela, kje se skriva Christine. Groznje je jemala resno in je vedela, da bo oče nekega dne sestro tudi nasel. Tako vse do 17. julija 1989, ko je bedela vso noč in razmišljala o tem, kaj storiti, da oče ne bi ubil sestre. Kajti če bi ubil sestro, bi takoj potem iztrebil vso družino. Potem je nenadoma prisla resitev. »Rekla sem si: ubila bom očeta. Nič drugega ne morem storiti.«

Idi so oprostili vsi, tudi sestra Mathilde, ki jo je oče imel za svojega edinega zvestega privrženca, tista sestra Mathilde, ki jo je oče že dovolj zastrupil, da je Ido zagrozila, da ji bo poslala svincenko v glavo. (M. S.)

Nemčija: neonacisti s prepovedano rajhovsko bojno zastavo.

Srbi in Rusi imamo dva sovražnika: katolicizem na Zahodu in islam na Vzhodu

SKRAJNA DESNICA

BEOGRAD - »Heil Zirinovski!« je na tiskovni konferenci v Podgorici vzkliknil krepko nadelan starejši mož in trikrat salutiral z iztegnjeno roko. Ta človek pa ni bil kdorkoli, temveč sam pokrovitelj turnee ekscentričnega ruskega nacionalista, na Dunaju živci srbski poslovnež Petar Ivanović. Ta »sponzorska gesta« dokaj ustrezno ponazarja ozračje, v katerem se odvija stiriidnevni obisk Zirinovskega v »srbskih deželah«.

Ruski politik, ki skuša ustvariti sloves imperialnega vodje, je na trgih in v svečanih dvorinah med potoki ruske vodke in srbske sliovke v nedogled ponavljal nacionalistične fraze, ovite v ideološki plasc slovanstva in pravoslavlja. »Samo Rusi lahko prinesemo mir na Balkan!« je vresčal in spravljal v ekstazo srbske somišljenike, ki so menda končno odkrili svojega idejnega borca.

Predsednik ruske LDS je brez obotavljanja izjavil prav to, kar so prisotni želeli slišati. V Bijeljini je gostitelju Radovanu Karadžiću izrazil podporo v vsakem pogledu, povsem isto je povedal tudi Milan Martiću v Tovarniku. V Vukovarju se je na mitingu pojavil v spremstvu mestnega »gošpodarja vojne in smrti«, razvipitega Željka Raznjatovića - Arkan. Iz Trebinja je Vatikanu sporočil, da se meje vpliva katoliške cerkve nahajajo v Italiji.

V Podgorici je pred 10 tisoč ljudmi na glavnem trgu ugotovil, da se bo v 21. stoletju na Balkanu govorilo izključno srbsko in rusko. Vseč mu je bila crnogorska parola »nas in Rusov - 200 milijonov«; takoj si jo je izposodil in jo po svoje predelal ter nato nenehno ponavljal »vas in Rusov - 300 milijonov«. Obenem je navdušeno delal reklamo za novo »Zvezo od Vladivostoka do Knina«.

Ustavil se je tudi v Brčkem, kjer naj bi bila po njegovih besedah nameščena skupina ruskih castnikov, ki imajo skrivno orožje, s katerim bodo »ohladili razgrete glave na Zahodu«. Svojemu političnemu bratu dvojčku Vojislavu Seslju je pojasnil, da gre za orožje, ki bo »povsem unilo nasprotnika, ob tem pa ne bo škodovalo našim vojakom in naravi«.

Na tak način zmagovalec ruskih volitev v svojem političnem »happeningu« z neznosno lahkoto pozablja na dejstva, ne upošteva argumentov, vsepriek posplošuje in ponuja nekakšno suverenost vseslovanski utopiji. Obljublja življenje v znamenju samozadostnosti in avtokratskega nasilja nad lastnim narodom.

Pred izlivi ruskega imperializma in dobro znane revolucionarne ruske kontinentalne hegemonije, ki jo zdaj ponuja Zirinovski, je ostal imun le ozek krog beograjskih intelektualcev. Ti Zirinovskemu očitajo »agresivno slovanofilsko retoriko, naklonjenost vojni, nasilju in smrti ter zmedene ideje o panruskemu imperializmu, ki poskuša kolonizirati področje celotne Azije in vzhodni bazen, obenem pa se zanasa na eksplozivno energijo velikosrbske norosti«. Sporočajo mu: »Pasol damoj (pojdi domov)!«

Človek, ki odkrito izjavlja, da svojo življenjsko nalogo vidi v podziganju k oboroževanju, s čimer bo Rusija ponovno postala močna, je zbranim v Podgorici povedal: »Srbi in Rusi imamo samo dva sovražnika: katolicizem na Zahodu in islam na Vzhodu.« Pohvalne besede je našel samo za

Irak, »ki je z vso pravico okupiral Kuvajt«, in za Srbijo, »zaradi katere bo, če nanjo pade samo ena granata, Rusija svetu napovedala vojno do konca«.

Sele po prihodu Zirinovskega v »srbske države« sta Društvo za srbsko-rusko prijateljstvo in Srbska demokratska stranka (-SDS), ki jo vodi Radovan Karadžić, razglasila, da ruski gost prihaja na njuno povabilo, in ne na lastno pobudo. V Podgorici ga je sprejel generalni sekretar Socialdemokratske stranke Crne gore Svetozar Marović. Sogovornika sta po besedah Zirinovskega »popolnoma enakega mišljenja glede vseh vprašanj, o katerih sta se pogovarjala«. V Beogradu se je pogovarjal z vodjem radikalcev Vojislavom Sesljem, ki meni, da »severna srbska meja poteka po črti Virovitica-Kar-

lovac-Karlobag, pripravljen pa jo je braniti z vsemi sredstvi, ce-tudi bi moral zaradi tega bombardirati Rim in Dunaj«. Zirinovski mu je zatrdil, da so »Srbi in Rusi en sam velik narod, saj govorijo podobna jezika, so iste vere in velikega duha«. Povedal je tudi, da bo v 21. stoletju nastopila renesansa slovanskih pravoslavcev. Svojemu srbskemu sogovorniku je predlagal, da bi v Beogradu kot protiutez strasbourgškemu ustanovili vzhodnoslovanski parlament.

Obisk Zirinovskega je imel tudi verski pomen, saj ga je sprejel patriarh srbske pravoslavne cerkve. Ob koncu obiska pri patriarhu Pavlu je Zirinovski, ki sta ga spremljala predsednik SNO Mirko Jović in predsednik SSJ Željko Raznjatović - Arkan, ponosno povedal, da ga je patriarh Pavle bla-

goslovil. Zirinovski ga je povabil, naj 4. aprila pride v Moskvo in blagoslovi kongres slovanskih pravoslavskih narodov.

Vendar Zirinovski na svoji turneji ni samo nudil »politične in vojaške pomoči svojim srbskim bratom«, temveč so tudi Srbi njemu izrekli vso podporo za uresničevanje njegovih vizij. Tako je eden najuglednejših članov organizacije pravoslavne enotnosti Nova Viznacija Jovica Vlahović, ki ga javnost bolj pozna po njegovem sodelovanju v »jogurt revoluciji«, ko je v Ljubljani poskušal zrusiti »birokratsko slovensko oblast«, izjavil, da Srbija ne pozablja svojih pravih prijateljev, ki jih bo podpirala vedno, kadar bo treba: »Zagotavljam vam, da bo v primeru ogrožanja vaše ozemeljske celovitosti že v nekaj dneh 100 tisoč Srbov pripravljenih na posredovanje.«

Nekateri srbski državljani so si navdušenje Zirinovskega do vojske, policije in KGB razložili kot njegovo lastno ljubezen do uniform in orožja kot simbola patriarhalnega reda.

V svoji knjigi z naslovom Skok na jug, v kateri je objavil vizijo novega pravoslavnega sveta, je ruski armadi obljubil moč starega formata: »Nove vojske enote je mogoče ustanavljati le kot rezultat vojaških operacij. Vojske moči ni mogoče krepiti v vojašnicah... Armada se bo okrepila le, če bomo izvedli vojaško operacijo, s katero bomo na jugu postavili novo mejo.«

Zirinovski je politik, ki za doseganje novih patriotskih ciljev v ruskem kaosu izkorišča splošni strah pred revščino, torej: z bajoneti proti bankrotu, z ekspanzijo proti inflaciji, geostrategija namesto ekonomije

in rasizem namesto reformizma.

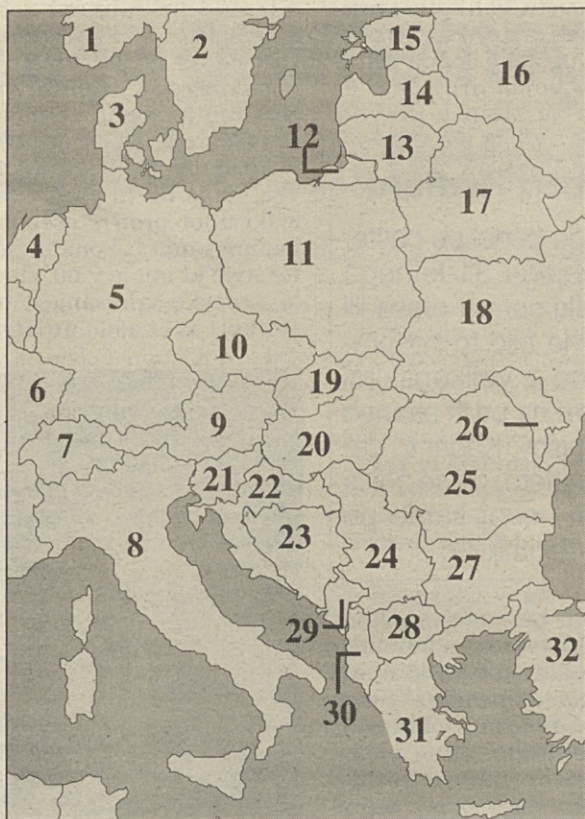
Mnogi pa vseeno upajo, da bo instinktivni in agresivni politik, ne glede na splošno zmedo v ruski politiki, ostal le klovn, ki se samo igra s sposobnostjo, da posasti nacionalizma in genocida privleče v mednarodno areno.

Hamburski časopis Die Zeit je o Zirinovskem nedavno zapisal: »To je človek, ki ni preživljal brezskrbne mladosti. Oceta je izgubil že v prvem letu svojega življenja, nato pa je 18 let živel v rojstni sobi v Alma Ati skupaj s svojo mamo, sestrama, materinimi prijatelji in karavanami srodnikov različnih narodnosti. Človek, ki poskuša vstopiti v narodno zgodovino zato, ker mu njegova lastna družina ni posvečala dovolj pozornosti, ne more postati oče naroda.«

Davor Kriska

Evropa po meri Žirinovskega

Na novem idejnem evropskem zemljevidu ruskega ultranacionalista Vladimirja Žirinovskega ni več Slovenije, Avstrije, Češke in treh baltičskih držav, njegove sanje o novem ruskem imperiju pa bi ozemeljsko močno zmanjšale Poljsko in Romunijo. Po podatkih francoskih in danskih medijev je Žirinovski svoj zemljevid že izročil nekaterim tujim diplomatom, zagotovo pa sta ga dobili diplomatski službi Francije in Švedske. Zemljevid so ta teden natisnili v mnogih evropskih časopisih. Tuji opazovalci so zaskrbljeni, ker Žirinovski s svojimi zmedenimi idejami pridobiva vedno več privržencev med razdvojenimi in razočaranimi ruskimi volilci.

Evropa danes:

1. Norveška	18. Ukrajina
2. Švedska	19. Slovaška
3. Danska	20. Madžarska
4. Nizozemska	21. Slovenija
5. Nemčija	22. Hrvaška
6. Francija	23. Bosna in Hercegovina
7. Švica	24. Srbija (Jugoslavija)
8. Italija	25. Romunija
9. Avstrija	26. Moldavija
10. Češka	27. Bolgarija
11. Poljska	28. Makedonija
12. Kaliningrad (Rusija)	29. Črna gora
13. Litva	30. Albanija
14. Latvija	31. Grčija
15. Estonija	32. Turčija
16. Rusija	
17. Belotusija	

AP/Wm. J. Castello

»Novi Nemčiji« bi pripadle Slovenija, Avstrija, Češka in ruska enklava ob Baltičkem morju Kaliningrad. Priključila bi tudi kos Poljske, vključno z Gdanskom, »Nova Rusija« pa bi si prisvojila vzhodni del Poljske.

»Nova Rusija« bi vključevala Estonijo, Litvo in Latvijo, estonsko glavno mesto Talin in mesto Kanaus v osrednji Litvi pa bi postali mestni državi.

Nova Rusija (vključuje vse republike nekdanje SZ)

»Nova Madžarska« bi si na račun Romunije podredila Transilvanijo.

Nova Bolgarija

Države, ki bi izginile:

Estonija	Moldavija
Latvija	Bosna in Hercegovina
Litva	Slovaška
Belorusija	Češka
Ukrajina	Avstrija
Slovenija	

Bosna in Hercegovina bi izginila z delitvijo ozemlja med Srbe in Hrvate. Na svojem zemljevidu je Žirinovski na Bosno napisal: »ZN ven!«

»Nova Bolgarija« bi dobila velik kos Romunije, Grčije, Makedonije in Turčije.

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Za otroka strah ni votel in ga okrog nič ni

Pomagajmo s potrpežljivostjo in ljubeznijo

Kadeči Azijci

V zadnjih petih letih se je poraba cigaret v Aziji povečala za 13,5 odstotka. Prodajo 2600 milijard cigaret, kar pomeni, da vsak njen prebivalec pokadi na leto povprečno skoraj 900 cigaret. Pričakujejo, da se bo kadijski »bum« prenesel tudi v prihodnje tisočletje, oziroma da se bo poraba cigaret leta 2000 povečala na 2886 milijard. Po sedanjih napovedih naj bi to veljalo zlasti za Bangladeš, kjer pričakujejo dobrih 16 odstotkov več kadičev, in za Japonsko, kjer naj bi se število kadičev do konca stoletja povečalo za pet odstotkov. (KaN)

Otroci problemov ne morejo videti relativno, le absolutno. Zato so njihovi strahovi posebno veliki. Otroška terapevtinja An-negret von Osterroht je iz svojih raziskav izdvojila nekaj najhujših vzrokov za otroške strahove.

Nihče me nemara... Veliko staršev se je že srečalo s tem problemom pri svojem otroku. Opazili so, da se otrok zadržuje večinoma doma, posedla v svoji sobi ali kar tako tava po hiši. Nekaj je narobe, vendar se otrok na pobudo, naj gre k sošolcu ali ga povabi k sebi domov, odzove tako: »Ne grem, saj me nihče ne mara!«

Bo tudi pri nas vojna? - je vprašanje, ki nekega dne nenadoma prizadene tudi najmlajše med nami. Po raziskavi je ta strah kar na drugem mestu. Dnevno ga podziviljajo ob televiziji, ob komentarjih, ki jih odrasli govorijo ob vojnih poročilih. Pri tem ne pomislijo na otroka, ki je (potem,

vsaj dokler starši tega ne opazijo) sam prepusten strahu pred vojno in uničenjem.

Vzrok za otrokov strah je velikokrat tudi misel: »Saj tega ne zmorem.« Morda je dovolj že to, da pri igri pošlje zogo nekajkrat v napačno smer in ga drugi otroci »vzamejo na piko«. Osramočen bo in se manj mu bo slo od rok. Ta otrokov strah zna biti kar velik in že nevarno načtenja njegovo samozavest. Se dodatno se poveča, če je vzrok zanj pritisk odraslih, ki zahtevajo od otroka nekaj, česar res se ne zmore.

Brezizglednost povzroča strah pri otrokih, ki so že sposobni dojeti, kaj se dogaja okrog njih. Živijo v svetu, ki razgrinja pred nje vse manj perspektiv. V svojih samotnih razglabljanjih se jim podobe budocnosti rišejo kot temna grozljivka in začnejo izgubljati voljo za delo in učenje. Takšno počutje pa pripelje tudi do revolta, ki ga otrok izrazi tako,

da na primer razbije šipo s kamnom in se odraslim niti ne sanja, zakaj je to storil.

Otrok se boji pretepanja. Ne toliko tega, da ga bo natepel oče, saj ve, da je to največkrat le kazna. Boji se pretepanja na šolskem dvorišču ali kje na poti domov, ko ga prestreže in natepe starejši solar ali pa ga ustrahuje večja skupina fantov. Otroci se rodijo kot zaupljiva bitja in jim kasnejše izkušnje že v zgodnjem otroštvu pokažejo, kaj je to strah pred grobostjo in nasiljem.

Strah pred smrtjo se pojavi pri otroku kar nenadoma. Največkrat se to zgodi ob smrti v družini, v soseski, v soli... Psihologinja Osterrohtova pravi, da je srečanje s smrtjo za otroka zelo občutljiva in pomembna faza in v njej ne sme ostati sam. Če tako je vzdušje med domačimi turobno in se otrok ob teh mislih o smrti potegne vase, če ga ne opazujemo in mu pomagamo s stvarnim

pogovorom o življenju in smrti. Ta tema ne sme biti tabu.

Strah pred solo oziroma pred neuspehom se je tudi znašel na spisku strahov v omenjeni raziskavi. Otrok ga izraza prav tipično: zjutraj se obira pri zajtrku, celo večnost potrebuje, da se obleče, ob odhodu ima solze v očeh - strah ga je sole. Vzroki so različni - od tega, da se ni naučil, da ni napisal naloge, pa do tega, da bo njegov sošolec iz iste klopi spet bolje znal in bo učitelj jezen le nanj. Pri taksem strahu je treba potrpežljivo ugotoviti, kaj je pri otroku zares vzrok zanj in mu pomagati.

Otrok se boji teme, strah ga je črnega moza, ki tici pod njegovo posteljo. Temu pravimo odrasli: »Strah je votel, okrog pa ga nič ni!« Za otroka, ki je nagnjen k strasljivosti, takšna razlaga ni zadovoljiva. Otroci med tretjim in osmim letom starosti živijo v t. i. magičnem svetu, v katerem ima-

jo fantazijske figure veselo lastno življenje. Nekatere predstave pa so tudi mračne, črne in nič dobrotljive.

Velikokrat je otroka tudi strah, da se bosta mama in oče ločila. To ni čudno, saj statistike povedo, da gre v sodobnem času narazen skoraj vsak tretji zakon. Za otroka zna biti ločitev staršev prava katastrofa. Nenadoma se mu podre trdnost, ki jo je dotlej čutil v družini, in če ni deležen pomoči in razumevanja, se bo za dolgo časa pogreznil v temacnost obupa.

Psihologinja staršem svetuje, da je najpomembnejše to, da si vzamejo toliko časa, da čimprej ugotovijo, česa in zakaj se njihov otrok boji. Potem se morajo oborožiti s potrpežljivostjo in otroku po najboljših močeh pomagati iz stiske. Najboljša in najučinkovitejša pa je ljubezen, ki jo mora otrok čutiti, biti z njo obkrožen in je biti deležen na vsakem koraku. (B. N.)

STISKE, SANJE, SREČANJA

Duša

*Pogled in videnje usod
s ptičje perspektive*

Ob jutrih iz toplih stanovanj zadisi po družinski kavi in zajtrku. Iz mestne gneče se po napornem delu pripeljemo domov in zauzijemo slastno kosilo. Urejamo dom ali se posvetimo otrokom in konjičkom in si zaslužimo sladko noč v dotiku z ljubljanim. Temu rečemo urejena družina, sreča, mir ali pa kar naše življenje. Ali pa seveda nesreča in prepad, če ta idilični vzorec opazujemo pri drugih, sami pa smo zunaj te enolične podobe preživljanja nečesa tako edinstvenega, kot je prav naše za vse možnosti odprto, neponovljivo življenje. Ujeti v to opojno leno podobo - znotraj nje ali hrepeneči po njej - dusimo klice svojih otroških sanj, mladeniških nactov in ekstaze prvih ljubezni, v katerih se svet drzno siri v brezmejnost. Cena so ubijajoče stiske, praznina, v kateri ne vidimo naprej. Poiščimo se torej, prislusnimo neslišnim klicem, ki so v vsakem življenjskem položaju radoživo pripravljeni, da nam povedo, zakaj smo obstali, in odprejo perspektivo v trajno pesem obstojanja. Če sami ne razberete razločno, kaj vam stiske sporočajo, pišite Duši, pogledala bo naprej. Izrežite kuponček, pripišite »za Duso«, za daljši odgovor pa dodajte polni naslov ali telefon.

Stara sem 24 let. S fantom sva se razšla po treh letih in pol. Studija nisem dokončala. Zdaj delam na dveh nemocnih honorarno. Ko se bom morala odločiti za eno - ali bom ravnila prav? Bom kaj dostudirala? Bom nasla stanovanje, v katerem se bom dobro počutila? Se bom se zaljubila? Bom znova nasmejana, polna moči in samozavestna? Ana

Prezgodaj ste se predali življenju poročene ženske s sivim vsakdanjkom zgolj dnevnih opravil. Pri tem ste zatirali resen talent, ki zdaj nemocno kliče v vas, da ga razvijete. Tudi če bi morali studirati ob delu, se tega lotite nemudoma; dotlej je vseeno, katero od obeh honorarnih del opravljate, da le vanj vlagate vse svoje sposobnosti, zbranost in ljubezen, saj nam je vsako delo poslano zato, da se ob njem naučimo bistvenega na svoji življenjski poti. Vaša sijajna prihodnost se lahko uresniči samo, če boste v vsej globlini sledili klicu svojega daru. Postali boste doktorica znanosti in svoje delo kombinirali z nekim posebnim, umetniškim pristopom, ki bo novost na vašem področju. Imeli boste hišo v Sloveniji in Grčiji, kjer boste srečali svojo življenjsko ljubezen. Vase delo bo prineslo radost otrokom po vsem svetu. Čez stiri leta boste srečno goreli kot zarec plamen, ki bo svetil na vašo pot in vsem vašim bližnjim.

V mislih imam vse, ki trpijo, otroke in odrasle, a pisem za-

radi svoje 12-letne vnukinje. Ob tri leta mlajši sestrici je zrasla v zdravo deklico. V razredu je priljubljena, a do učenja popolnoma brezbrizna. Obveznosti izpolnjuje le, če jo nadzorujemo. Kako naj ji pomagamo? Kam jo to vodi? Lada

Vaša vnukinja je izjemno inteligentna, občutljiva in energična, zato jo enolični solski red boga v njenem izvirnem premišljevanju. Zelo pomembno bi bilo, da bi ji poleg sole nudili več interesnih dejavnosti pri zasebnih učiteljih. Najbolj ji bo koristil ples - in sicer kombinacija klasičnega baleta in modernih plesov. Tudi zasebne ure igranja kaksnega instrumenta bi ji močno pomagale pri odkrivanju življenjskega poslanstva. Kolikor utegnate, se pogovarjajte z njo o njenem ustvarjanju, na interesne ure pa naj jo spremlja oče, ki ji lahko najbolj pomaga pri usmerjanju njene dragocene energije. Ker je deklica izjemno nadarjena in jo čaka izumiteljska kariera v tujini, se potrudite, da ji boste pri vsakem delu dajali občutek, da se do kraja zanesete na njeno bistrost, izvirnost, dobroto, pogum in resnicoljubnost in da od srca uživate tudi v njeni radostni lenobnosti med temi zaposlitvami; potrebna ji je, da v miru zori v svojo svetlo podobo. Zanesite se, da bo polno zarela pred vašimi ljubečimi očmi in osrečevala veliko ljudi.

Stara sem 45 let, poročena, imam dva sinova in hčer. Od

1990 sem v službi pri svojem možu v zasebnem podjetju. Ne zadovoljna sem v službi in doma, kjer z možem živiva drug mimo drugega. Otroci so bili doslej pridni v soli. Kako bo v zakonu, službi? Kaksna bo usoda in zdravje mojih otrok? Jani

Pojdite v organizirano skupino ljudi, kjer se boste ob pomoči tehnik za notranjo zbranost znali pogovarjati najprej sami s seboj, saj ste v letih, ko je bilo na vas breme velike družine, opustili stik s samo seboj. Sele tako pripravljeni lahko začnete pogovor z možem, ki se je skupaj z vami posvetil zgolj skrbi za materialno preživetje. Vam bo pomagala zrela vrstnica, možu pa mlajši možki. Poleti bosta sla z možem v toplice, kjer se bosta udeležila skupinske prireditve, ki bo popolnoma preokrenila vajino skupnost. Ponočno se bosta nasla kot ob vstopu v zakon, le da se bosta tokrat zavedala duhovnega smisla sožitja. Zlasti mlajša hčerka vama bo pri vajinem ponovnem zbližanju v vsestransko pomoč. Ona bo tudi v poznejšem življenju clovek, ki bo znal pomagati ljudem v duševnih stiskah. Starjši sin bo imel zelo dobro ženo, ki mu bo stala ob strani pri neki zahtevni obrti, mlajši bo svetovni popotnik. Vso vašo družino čaka velika materialna blaginja, ki pa jo boste ustvarjali, da bi jo delili z ljudmi v nesreči. Vi sami boste dosegli globoko srečo in mir in boste duša vaše nove družinske duhovne skupnosti.

ONA IN ON

Če bi si nehale želeti biti matere...

Prvi so se družini »uprli« moški, ki pričakujejo, da bodo ženske bolj moralne

Letošnje leto je Generalna skupščina OZN proglasila za mednarodno leto družine. S to tematiko se po vsem svetu veliko ukvarjajo, zlasti zato, ker strokovnjaki ugotavljajo, da prihaja do »zloma družine«. Pa ne gre za zlom v pravem

Opaznejše spremembe so se začele že v zgodnjih 50. letih, ko so se moški začeli upirati družini. Takrat so bili zelo priljubljeni »osamljeni heroji«, ki so potrjevali ugled moškosti. To je pomenilo svet avantur, »rezerviranih« samo za moški svet, oziroma beg od žene in družine. Hiteova ugotavlja, da je bil to pravi ideološki upor proti utečenemu razumevanju zakona in očetovstva, ki mu je v 60. sledilo »žensko vprašanje«, posebno za časa politike

ga, saj se vendar od žensk pričakuje, da se bodo posvetile družini in da bodo »bolj moralne« od moških. Toda, dodaja raziskovalka, kaj pa, če bi si ženske prenehale želeti biti matere?!

Zastavlja se tudi vprašanje, koliko si ženske želijo

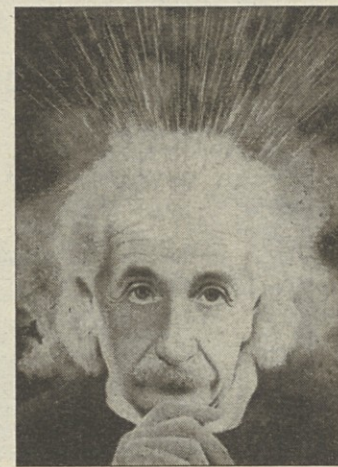
Robert Redford:

Ko je bedel ob postelji svojega 31-letnega sina, ki so mu presadili jetra, je bilo to pospremljeno z velikanskimi naslovi na prvih straneh časopisov. Kadar to delajo matere, pa se zdi to vsem nekaj samo po sebi razumljivega.

pomenu besede, pač pa se preprosto spreminja tradicionalna vloga očeta, ki ni nič več »glava« družine. Seveda je mnogim moškim že zdavnaj jasno, da je poglavitna stvar njihove moškosti v tem, da so očetje v pravem pomenu besede, nikakor pa se ne morejo sprijazniti s tem, kot ugotavlja britanska raziskovalka Shere Hite, da je lahko družina, ki jo vodi ženska, prav tako močna in uspešna in lahko prezivi tudi brez moških.

Clint Eastwood:

Ko je lani pri 63. letih tretjič postal oče, je dejal, da tudi tokrat njegovo očetovstvo ne bo nič drugačno kot je bilo prej. Ko pa je njegova 20-letna hčerka morala na zdravljenje zaradi alkoholizma, je vendarle priznal, da se je zaradi svojega poklica prevečkrat odpovedal družini.

Albert Einstein:

Slavni fizik je imel nezakonsko hčer, ki je ni hotel niti videti. A tudi zakonskemu sinu se ni godilo nič bolje. Celotakrat, ko je vedel, da sin umira, mu ni hotel napisati niti pisma.

»flower powerja«. Takrat so ženske jasno in glasno povedale, da hočejo svoje pravice, neodvisnost, enakopravnost in odločanje o svojem telesu in življenju.

Ce se lahko moški upre družini, zakaj tega ne bi smela storiti ženska, se sprašuje Hiteova. In takoj odgovarja - zato, ker je to za večino ljudi nekaj sokantne-

Warren Beatty:

Očetovski dolžnosti se izmika, če se le da. Njegova žena ob 18-mesečni hčerkici spoznava, kako težko je materinstvo: »Vsak dan moraš vaditi, da se znebiš teže bremena, kako naporno se je truditi biti popolna mama.«

biti matere - samohranilke. Vecina jih seveda kaj takega nikakor ne naredi nactno, saj si želijo, da bi jim pri otrokih pomagali možje. Toda kadar možki odide ali ženska začuti, da tako ne gre več naprej, je postavljena pred odločitev - kaj pa zdaj? V takem primeru se, kot kaže raziskava Hiteove, večina žensk, ki se imajo otroke, odloči, da bodo »najboljše mamice« na svetu, kar jim največkrat tudi uspe. (KaN)

Wilbur Smith:

Ta novelist in milijonar je zapustil svojo ženo in hčerko zaradi slave, ki ga je doletela čez noč. Hčerka, ki je stara 33 let, obtožuje svojega očeta, da jo je vedno zanemarjal in da je njeni materi dejal, da komaj čaka, da bo postala polnoletna, saj bo imel potem »mir pred njo«.

AIDS / VZNEMIRLJIVE NOVOSTI

Naravna imunost na infekcijo s HIV?

V zadnjem času se po svetu precej govori o možnosti, da so nekateri ljudje naravno imuni za infekcijo s hivom. Vprašanje je zanimivo, saj je bolezen znana komaj nekaj let več kot traja povprečna inkubacija, kar pomeni, da bomo odgovore dobili sele čez leta.

Zdi se, da so nekateri ljudje imuni za infekcijo s hivom, trdi poročilo raziskovalne skupine kanadskih in kenijskih raziskovalcev iz Nairobija. Skupina je spremljala 1800 prostitutk osem let v Majengo, v predmestju Nairobija. Med temi so jih našli 25, za katere menijo, da so proti infekciji s hivom imune, čeprav so se v času opazovanja najmanj trikrat inficirale z virusom.

Skupina pa svoje trditve ne opira samo na klinična in epidemiološka opazovanja, našli so tudi nekatere odgovore za svoje trditve. Pri vseh 25 ženskah, ki se zdijo imune, so namreč odkrili poseben genetični marker. Tudi ta ugotovitev je vznemirljiva, kajti opozarja, da najbrž imunski sistem sam daje posamezniku zmožnost, da se infekciji s hivom upira. Genetični marker je HLA: tako imenujemo molekule na površini celic, ki pomagajo imunskemu sistemu razločevati med celicami telesa samega in vdiralcem.

HLA je skrajšanka za humani levkocitni antigen. Gre za glikoproteine, ki jih določajo posebni geni. Kromosom 6 nosi pri človeku gensko področje za informacijo o HLA antigenih (snovi, ki izzovejo imunski odziv, navadno beljakovine). Vsak genetični lokus pa ima več alelov (eden od dveh ali več alternativnih oblik gena, ki so na določenem lokusu in določajo alternativne lastnosti), ki jih zaznamujemo kot HLA-A, HLA-B, HLA-C in HLA-D, odvisno od lokusa, kjer se gen pojavlja. Specifične antigene pa se naprej ozamujemo s številkami npr. HLA-B5, začasno pa se dodatno s črko »w« (npr. HLA-B w5). Opisani geni so pomembni pri določanju tkivne skladnosti in brez tega določanja presajanja organov ne bi bila mogoča, kajti pri neskladju bo telo prejemnika tkivo dajalca zavrnilo.

Sklepi skupine iz Nairobija se ujemajo z opazovanji na Narodnem inštitutu za raka v Združenih državah. Dr. Dean Mann opazuje skupino moskih, inficiranih s hivom, že deseto leto: moski, ki imajo določeno vrsto HLA, so varnejši pred aidsom kot moski, ki imajo navadno vrsto HLA. Se več. Moski z določeno vrsto HLA zbo-

lijo po infekciji s hivom prej. Opazovanje ni presenetljivo, saj dobro vemo, da dedna struktura daje nekaterim ljudem prednost v prepletanju z nekaterimi bolezenskimi povzročitelji. Zakaj ne tudi s hivom? Podobno pa druga dedna struktura pomeni, da so nekateri ljudje občutljivejši za določene bolezni. Tako so npr. ljudje z HLA-B27 pogostni bolniki z ankilozirajočim* spondilitisom (naraščajočo okorelostjo hrbtenice, ki na loncu bolnika docela sključi v dve gubi).

Toliko iz optimističnega razgleda. Med imunologi pa se vedno prevladujejo črnogledi, ki opozarjajo, da vse odgovornosti za nastanek bolezni ni mogoče naprtili le imunosti, kajti pri tem delujejo še drugi dejavniki, ki lahko bistveno vplivajo na opisane razločke. Imunski odziv navadno merimo s količino protiteles, ki nastanejo po infekciji, pri infekciji s hivom pa menijo, da je pomembnejša celicno posredovana imunost, za katero so značilni interferoni, citokini in druge snovi kot protitelesa.

Domnevajo, da izpostavljanje drobnim odmerkom hiva, lahko varuje pred infekcijo v prihodnosti tiste osebe, ki so se odzivalo po prvi infekciji drugega kot večina - niso ustvarjali protiteles. Pojav sam ni nov, ker so ga opazovali tudi že pri nekaterih drugih nalezljivih boleznih. S tem pojavom pa bi lahko pojasnili, zakaj nekateri partnerji oseb, ki so inficirane s hivom in nekatere osebe, ki so se pri delu poskodovali z vbodom z inficirano iglo, reagirajo s celicno posredovano imunostjo, pri tem pa ne ustvarjajo protiteles. Osupljivo je, da osebe, ki so se poskodovali z vbodom inficirane igle, v 75 odstotkih reagirajo na hiv, pri tem pa ne izdelujejo protiteles. Razloček je nenavaden, kajti med prebivalci je v povprečju le 3 odstotke takšnih, ki po stiku s hivom ne ustvarjajo protiteles, odzivajo pa se s celicnim imunskim odzivom.

Razumljivo je, da teoretično razpravljanje inficiranih oseb in bolnikov ne zanima. Treba pa je priznati, da so vprašanja pomembna danes, ko se sprašujemo, kako ravnati glede zdravljenja aidsa. Ali ne nastajajo skupine ljudi, ki bi jih bilo treba zdraviti tudi, kadar pri njih infekcije ne dokažemo z navadnimi metodami. Ali ne vdramo že predalet v najgloblje odzive posameznika?

Miha Likar

Na mačka je treba misliti pred popivanjem

Strokovnjaki s kolumbijske univerze farmaceutskih znanosti so odkrili, da mačka po krokanju povzroča snovi oziroma substance, ki jih proizvaja organizem v glavnem, kadar uživamo alkohol. Čim temnejša je (menda) pijaca, hujsi je naslednji dan glavobol. Kot »zaščitno« sredstvo priporočajo tableto b kompleks in vitamin c pred začetkom popivanja. Če pa se zgodi, da se tega spomnite prepozno, svetujejo v posameznih državah naslednje: V Nemčiji menijo, da je po prekokani noči najbolje jesti slanik v omaki in popiti kozarec piva. »Terapija« iz Puerto Rica je malce drugačna: menda zelo pomaga, če se namazate z limoninim sokom pod pazduho. Nekateri pa prisegajo, da je najbolj učinkovito, če pomešate zdrobljen led s četrto sladke melone, zmrazjenimi in olupljenimi kosi breskve in manga in k temu dodate sok treh pomaranč. Vse skupaj je treba servirati v visokem steklenem kozarcu. Pravijo, da si po tem kot prerojen. Ostaja pa še dobri stari askaseler in aspirin, ki lahko v kritičnem trenutku, ko hoče raznesti glavo, pride tudi kar prav... (KaN)

LJUDJE , ODNOSI, LETA

O prockah in smučeh

O smučanju je v svojem času pisal že Janez Vajkard Valvazor. V Slavi vojvodine Kranjske pravi takole: »Kadar zapade v zimskih casih v visokem planinskem svetu debel sneg, tedaj vzamejo ljudje majhne procke, pletene iz tankega šibja in si jih privežejo na noge. Če pa je sneg zamrzel in trd, si privežejo železne dereze, ki jim pravijo krampezi. Poleg tega poznajo kmetje ponekod na Kranjskem neki redek izum, kakršnega nisem videl še nikoli v nobeni deželi, namrec, da se spuščajo pozimi z neverjetno naglico v dolino. V ta namen vzamejo dve leseni desčici, četrto palca debeli, pol čevlja široki in približno pet čevljev dolgi. K temu ima kmet se čvrsto gorjaco v rokah. Tako se drica, lahko bi zapisal smuka ali leti po najbolj strmih pobočju.« (KaN)

INVALIDSKA PODJETJA

Plačevanje prometnega davka bo pripeljalo nekatere na boben

Nepravilen odnos do invalidskega vprašanja se bo vrnil družbi kot bumerang

Trditev, da se znajde vsaka vlada pri polnjenju državne blagajne v Prokrustovi postelji, verjetno ni pretirana. Vprašanje, kje dobiti denar za državno administracijo, policijo, inspekcijske službe pa seveda za zdravstvo, solstvo, kulturo in tako naprej, je se zlasti občutljivo v državah, kjer je večina podjetij na psu. Da tudi v Sloveniji ni neke carobne abrakadabre, ki bi napolnila proračun tako, da bi bil volk sit in koza cela, je bi jasno vsakomur. Se tako neogovoren cinik pa ne more pričakovati, da lahko prometni davek, ki ga bo država pobrala od invalidskih podjetij, dopolni proračun za več kot kakšno promilo.

Ce bo v prvih mesecih leta prihodek v državno blagajno na račun prometnega davka invalidskih podjetij se neka-ko presega odhodek, izplačan za subvencije plač v teh podjetjih, se bo razmerje kmalu obrnilo. Čedalje manj bo namrec tistih invalidskih podjetij, ki bodo se zmogla plačevati prometni davek. Zato je tovrstno lovljenje tistih, ki so na račun ekonomskih olajšav (zakonito) goljufali državo in si ustvarjali na trzišču monopolni položaj, slaba rešitev, ki se bo vrnila družbi kot bumerang. V past se bodo namrec ujela samo tista invalidska podjetja, ki niso izrabljala državne »dobrote«. Povedano drugače, povečalo se bo število tistih invalidskih podjetij, ki jih bo tovrstna politika spravila na kant.

Negativno razmerje med bruto dobičkom in izgubo v invalidskih podjetjih je bilo v prvi polovici preteklega leta 1:3,73. V istem obdobju leta 1992 je bilo to razmerje se 1:1. Nerealno je torej pričakovati, da bi se pri politiki, ki jo vodi vlada na tem področju, stanje kakorkoli

izboljšalo. Poleg izgub so nekatera invalidska podjetja obremenjena se s starimi nepokritimi izgubami, ki so znašale 30.6.1993 vsaj 692 milijonov tolarjev.

Vsa ta mizerija pa nosi v sebi vprašanje ekonomskega obstoja več kot dva tisoč zaposlenih invalidov v teh po-

djetjih. Propad invalidskih podjetij pa bo najbolj prizadel najtežje invalide, torej tiste, ki so jim bila tovrstna podjetja namenjena. V tem trenutku je ogroženih že najmanj tisoč petsto invalidov. Stevilo neposredno ogroženih pa se bo po zaključnem računu za lansko leto prav gotovo še povečalo.

Pravzaprav lahko trdimo, da v tem trenutku ni ogrožen le manjši del invalidskih podjetij. Sem sodita denimo TVI Grafika Izola, ki je imela v prvem polletju preteklega leta 999 tisoč tolarjev bruto dobička na delavca, in Cetis Graf iz Celja s 745 tisoč tolarji bruto dobička na zaposlenega. V kategorijo uspešnih invalidskih podjetij lahko uvrstimo tudi invalidsko podjetje Sončna pot iz Maribora s 689 tisoč tolarjev bruto dobička na zaposlenega, pa še kakšno bi se našlo. Zal pa navedena podjetja zaposlujejo skupaj le 22 invalidov.

Vprašanj, ki se zastavljajo, je veliko. Najpomembnejši pa sta morda dve. Zazeleno je, da bi nekdo povedal, kdo bo pokrival dosedanje in novonastale izgube v invalidskih podjetjih in, v primeru, da vlada pristane na stecaj invalidskega podjetja, kaj se bo zgodilo z zaposlenimi invalidi v teh podjetjih? Kdo bo tisti, ki bo odgovoren za ekonomske in socialne stiske teh ljudi?

Noblesse oblige, gospoda moja!

Marjeta Smolnikar

Uradnikova užaljenost

Vsem cenjenim potrošnikom naših informacij sporočamo, da jim, vsaj zaenkrat, se ne moremo postreči z odgovorom na vprašanje, katero je bilo tisto invalidsko podjetje, ki je prejelo več nepovratnih sredstev, kot je sicer običajno. Sredstva »poklanja« Republiški zavod za zaposlovanje.

Seveda smo si prizadevali, da bi vsem zainteresiranim, pa tudi čisto navadnim fircem, postregli s tem podatkom. Zal je tako, da se v nasi hisi trudimo, državni uradniki pa zaradi nam neznane užaljenosti ne odgovarjajo na povsem vsakdanja vprašanja. Lep primer tovrstnega državnega uradnika je g. Janez Drobnič iz omenjene državne ustanove, ki nas je seznanil s svojo odločitvijo, da se z novinarji ne pogovarja več.

Cvetka med državnimi uslužbenci pa ni samo omenjeni gospod. Ko smo se na ministrstvo za delo obrnili z vprašanjem: koliko denarja je ministrstvo v novembru in decembru preteklega leta nakazalo na račun Republiškega zavoda za zaposlovanje za »glavarino« zaposlenih invalidov v invalidskih podjetjih in koliko tolarjev je toisto ministrstvo nakazalo na taisti zavod za refundacijo novih delovnih mest, so nam vljudno odgovorili, da ta denar na zavod nakazujejo neposredno iz državnega proračuna in da naj se zato obrnemo kar na ministrstvo za finance, kar smo storili se isti dan. Tudi tam so zelo prijazni. Problem je samo v tem, da so nas znova napotili na prvo stopnjo poizvedovanja. Na ministrstvo za delo torej. Nekdo torej laže, si izmišljuje, blefira ali pa preprosto ne ve, za kaj je pristojno njegovo ministrstvo. V katerem grmu tici resnica, zaradi opisanih »kolobocij« nismo mogli izvedeti.

Ampak kar zadeva užaljenost javnega uslužbenca, je pa že preveč, ali ne? Kljub temu želimo lepo nedeljo vsem rednim in izrednim bralcem Republike, tudi Vam g. Drobnič. (M.S.)

INVALIDI IN DRUŽBA

Kategorialne traparije

Saj ne, da bi se svet vrtel samo okoli ministrstva za delo, toda naj se se tako trudimo, nam nekako ne uspe, da bi se mu v aktualnem dogajanju izognili. Ministrstvo za delo je namrec vsem invalidskim podjetjem v državi poslalo vprašalnike. Na podlagi izpolnjenega vprašalnika in odredbe ministrice, sporočajo v dopisu, ki ga je podpisal Janez Drobnič, bodo vsem invalidskim podjetjem zagotovili proračunska finančna sredstva za zaposlene invalide. Problem pa ni v dopisu, ampak v vprašalniku, ki vsebuje popolno kategorialno traparijo. Kot vrste invalidnosti so namrec nastete: slusno prizadeti, slepi in slabovidni, gibbalno ovirani, duševno prizadeti, duševno bolni, socialno hendikepirani in ostali prizadeti.

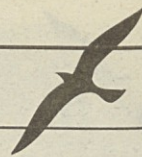
Nova in vprašljiva kategorija, ki se je pojavila, so socialno hendikepirani. V invalidskih podjetjih namrec ne vedo, kateri invalidi naj bi sodili v to kategorijo. Uporaba angleške besede handicap povzroča na področju invalidnosti zmedo in nejasnost, saj jo lahko prevedemo kot oviran, prikrajsan, oskudovan, obremenjen ali otežen. Če nekdo, denimo, prevede besedo handicap kot prikrajsan, tej besedi nato doda se pridevnik socialno, dobi kategorijo socialno prikrajsani.

Da pomenijo vse do zdaj znane vrste invalidnosti tudi oviro, prikrajsanost, oskudovanost, obremenjenost ali oteženost tako za posameznega invalida kot za njegove družinske člane, ni treba posebej poudarjati. Vsak laik razume, da lahko invalidnost pri posamezniku povzroči motnje v socializaciji ali komunikaciji, kar lahko pripelje do socialno motenih oseb. Odgovor na vprašanje, kdo naj bi sodil v posebno kategorijo socialno motenega invalida, pa presega meje laicnega razuma ali znanja. Po vsej verjetnosti pa tudi se nihče v Sloveniji nima tega statusa.

Komisija za invalidska vprašanja

V tem tednu bo državni zbor obravnaval predlog o ustanovitvi, nalogah in sestavi Komisije državnega zbora Republike Slovenije za vprašanja invalidov ter o izvolitvi predsednice, podpredsednice in članov komisije. Komisija bo obravnavala vprašanja, ki se nanašajo na problematiko invalidov, spremljala in proučevala bo njihov položaj in predlagala ukrepe za izboljšanje njihovega družbenega položaja.

Marjeta Smolnikar

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Maškarada

Slab teden nas loči od pustne sobote in pustnega torka. Upam, da ste že izdelali maske, če ne v resnici, pa samo v domisljiji. In vsi vemo, da vse »mega« stvari najprej nastanejo s pomočjo domisljije. Za vas in vaše prezaposlene starše smo pomolili nos na nekatere prodajalne police ljubljanskih trgovin.

Zal tudi letosnja ponudba ni dosti bolj domiselna od lanske. O, seveda je vse polno plastičnih mask, nosov in kostumov, večinoma bolj dolgotrajnih.

Najprej smo pogledali v Namo. Maske stanejo po 478 tolarjev, ocala pa od 265 do 919 tolarjev. Te so seveda s cipkami, namenjena predvsem pustnim princeskam. Največ kostumov je za manjše otroke, v starosti od treh do starih let. Taka sta kostuma za misko, ki stane 4500 tolarjev, in za mušnico, za katero bodo morali stari odsteti 3900 tolarjev. Kostum indijanca je za nekoliko starejše otroke in stane 6000 tolarjev. Ponujajo vam se vampirske zobe in dobra lica, ki jih je mogoče odstraniti kar z vodo. V Mladinski knjigi na Miklošičevi cesti si lahko za 1100 tolarjev kupite klobuk Robina Hooda in pokrivala za Rdečo Kapico, mušnico ali denimo medicinsko sestro. To vas bo stalo 513 tolarjev. Ponujajo vam tudi gusarske sablje in raznobarni krep papir.

Torej, dragi bodoči kavboji, mušnice in Robin Hoodi, v trgovino zavijte le v skrajni sili, morda le po kakšen nos. Zelim vam veliko zabave in pustnih norčij.

Metja

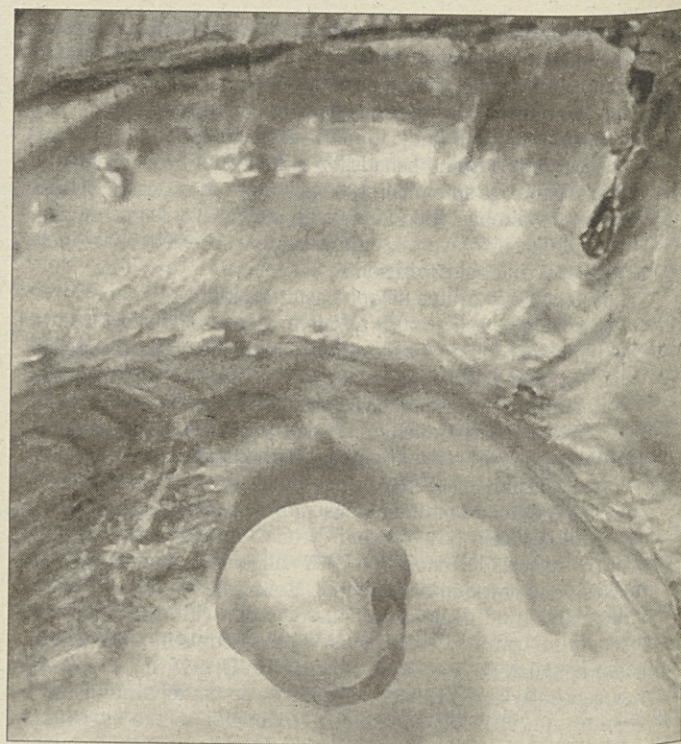

Prebivalci morskih in rečnih globin polzi in školjke si sami gradijo hišice, v katerih bivajo. Za ta namen imajo poseben plašč, ki izloča tanke apnenaste ploščice, ki se biserno svetijo. Notranjo stran lupine imajo prevlečeno z biservino, navzven pa se vrsti več apnenastih plasti. Ko zivali rastejo, svoje hišice - lupine »dograjujejo«. Kadar pod zaščitni plašč prodre kakšen delček snovi, na primer peščeno zrnico ali drobna zivalca, ga školjkin plašč obloži z biserno prevleko, da ne bi poškodoval njene mehke notranjosti. Tako nastanejo biseri.

Biseri niso vedno okrogli, ampak so različnih oblik, veli-

kosti in barv. Prav lahko najdemo modre, črne in celo rumene bisere. Njihova barva je odvisna od barvila biservine. Locijo pa se ne samo po lepoti, ampak tudi po vrednosti. Biseri navadno nastajajo v školjkah, lahko pa tudi v poljih, če imajo le-ti biserno plast. Pravi dragoceni biseri se »rodijo« le v posebnih školjkah bisernicah. Pa se to ne v vsaki, saj jih je treba nabrati sto in več, preden najdemo bisera. Tako lahko čakamo leta in leta, da se jih nabere dovolj za biserno ogrlico. Na Japonskem so kmalu našli rešitev za to, kako bi pospešili nastajanje teh dragocenih kroglic. Pod plašč in lupino živih školjk so začeli vtikati drobna zrnca, iz katerih so se v starih letih izoblikovali biseri, ki v lepoti prav nič ne zaostajajo za tistimi, ki so nastali po naravni poti. Pravimo, da so takšni biseri gojeni, čeprav so pravzaprav pristni. Danes se je razvila že prava biserna industrija, na leto pa na ta način pridelajo 500 milijonov biservov. Preden so bisere začeli umetno gojiti, je bil nakit iz naravnih biservov izredno dragocen.

Bisere lahko najdemo tudi v rečnih školjkah - potocnih bisernicah, ki živijo v bistrh gorskih potokih v Sudetih. Ti biseri imajo svojevrsten sivkast sijaj in so zaradi svoje redkosti izredno

Biser v školjki bisernici

dragi. Na vsakih 1000 do 2700 školjk pride samo ena školjka z biserom. Največje bisere so našli v orjaških filipinskih školjkah in najtežji je tehtal kar šest kilogramov in pol. Najlepše bisere pa lahko nabere v vodah okrog Sri Lanke in na obrezjih Bornea. Pred iznajdbo potapljaške

opreme so morali biti nabiralci školjk izredno dobro izurjeni. V japonskih vodah se z nabiranjem biservov ukvarjajo samo ženske, imenujejo jih ame. Brez opreme se potapljajo od 12 do 30 metrov globoko in zdržijo na morskem dnu tudi več kot minuto.

Mojca

Prijatelj Pierrot

Belo maskiran obraz in belo oblacilo - to je nezna in otrocja podoba Pierrota. V Italiji ga poznajo kot Pedrolina, osebo iz italijanske Comedije dell'arte.

O njem poje tudi pesmica »Ob luninem svitu, moj prijatelj Pierrot...«. In res je bil »malo za luno«: pomokan, prijazen, odkritosrčen in kot nalasc zrtev Harlekinovih norčij. Navdihnil je tudi mnoge skladatelje, tako da je ljudem tudi pel in plesal. Kasneje je postal tihi junak pantomime.

(Iz Velike otroške enciklopedije)

PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALISCE LJUBLJANA, tel.: 061/ 314-789

V četrtek, 10. februarja, ob 17. uri: Boris A. Novak - STOTISOCNOGA, za izven.

V soboto, 12., in v nedeljo, 13. februarja, ob 16. uri: PUSTOVANJE V LGL.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

V soboto, 12. februarja, ob 17. uri: PUSTOVANJE - zabavala vas bosta klovna Pik in Pak z lutkami, plesali boste s Silvo Ros, v otroški lepoticnici pa se boste lahko nalicili po lastnih željah.

DVORANA TIVOLI

V soboto, 12. februarja, od 14. do 18. ure: PUS-

TNI ZIV-ZAV. Nastopajo: Pop Design, Heidi Korosec, Robert in Meta iz oddaje Klub Klobuk in drugi.

FESTIVALNA DVORANA

V soboto, 12. februarja, ob 20. uri: PUSTOVANJE.

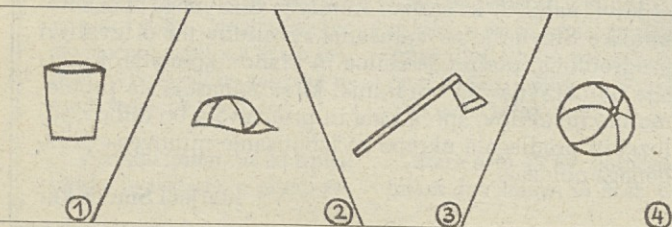
MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALISCE MARIBOR, tel.: 062/ 26-748

Danes, 6. februarja, ob 11. uri: Streda-Polak - KO PRIDE ZVEZDA.

V nedeljo, 13. februarja, ob 11. uri: Grabowsky-Vranc - VOLK IN SEDEM KOZLICEV, za izven

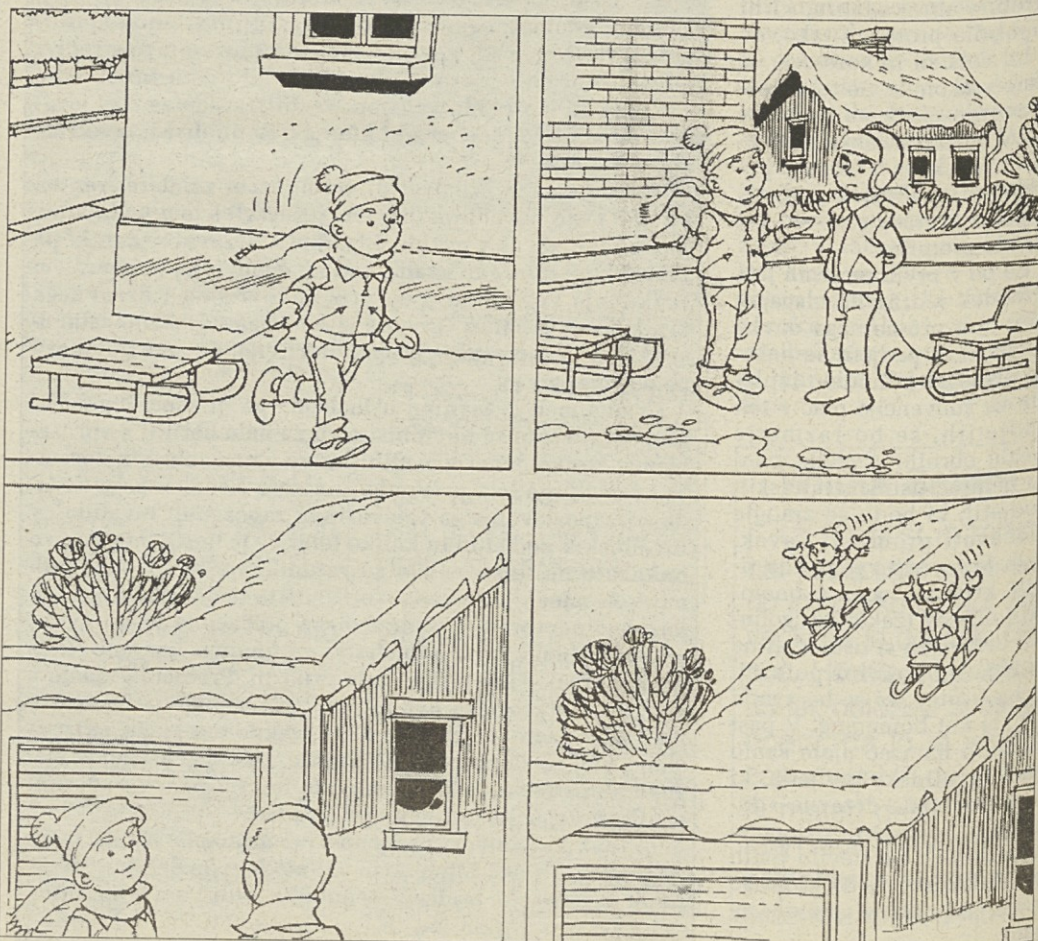
SKRITA PREDMETA

Na zgornji sliki sta skrita dva od predmetov na levi. Poišči ju!

PETER

Rise: Andrej Božić

Vitaminski nas varujejo pred prostimi radikali, ki pospešujejo nastanek raka

○ Te lastnosti vitaminov in nekaterih mineralov ni več dvoma, še vedno pa so sporni odmerki

VELIKE
IN
MAJHNE
RESNICE
O
VITAMINI

Večer je bil užitek, svinjska penca slastna. K temu se dva ali trije kozarci piva in za zaključek več krogov zganja za prebavo ter nekaj cigaret. Ko je Bernd Frey ze po polnoci precej nalt padel v posteljo, se mu se sanjalo ni, kaj se bo v naslednjih urah odigralo v njegovih celicah.

S slehernim grizljajem masti, s slehernim pozirkom alkohola in s slehernim cigareto je Bernd Frey spravlil v svoje telo neprijetne goste, ki se jim rece prosti radikali.

Tisto, kar zveni kot ime punkovske skupine, so v resnici majhne agresivne molekule. Nastajajo kot stranski proizvod presnove ali pa vdirajo v telo od zunaj, na primer kot strupi iz okolja. Sleherne celice mora dnevno prestatiti tudi po deset tisoč takšnih napadov. Onesnaženi zrak, ozon, ultraviolecni žarki in stres so pospeševalci teh napadov. Ze ko potegne vase dim, se v telo kadilca zlije kakih sto bilijonov prostih radikalov.

Visoko reaktivni delci skodijo membrani celice in občutljivi dedni snovi. Zaradi mutacij se lahko normalne celice izrodijo. V naslabsem primeru dobimo iz njih tumor. Vendar pa je narava razvila tudi sredstvo, ki učinkuje v nasprotni smeri. Gre za takimenovane protioksidante ali zaviralce oksidacije, najbolj znani stiri med njimi pa so vitamini A, C, E in betakarotin.

»V prvi polovici tega stoletja smo se z vitamini postavljali po robu samo obolenjem, ki izvirajo iz pomanjkanja vitaminov, kot sta na primer skorbut in beriberi,« pravi Jeffrey Blumenberg, eden od direktorjev Instituta za raziskovanje prehrane na ameriski Tufts University v zvezni državi Massachusetts. »Zdaj pa se le začena novo obdobje raziskovanja vitaminov. Na voljo imamo zgovorna dejstva, ki nam povedo, da nam lahko vitamini pomagajo pri preprečevanju takšnih bolezni, kot sta rak in arterioskleroza.«

V ZDA sega ta čas sleherni tretji državljani po pisanih tabletah. In tudi v Nemčiji se je trg razcvetel: leta 1991 se je prodaja vitaminskih preparatov povečala za 30 odstotkov.

Vitaminska revolucija

Kot je nedavno zapisal ameriski tehnik Newsweek, se pred našimi očmi odvija »vitaminska revolucija«. Osnova za to euforico razpoloženje je velika raziskava, ki je zajela 30 tisoč prebivalcev severnokitajske pokrajine Linxian. Raziskava, katere rezultate so objavili v ameriskem strokovnem časopisu Journal of the National Cancer Institute, je po mnenju mnogih strokovnjakov prinesla prvi zanesljivi dokaz, da lahko smotrna uporaba vitaminov prepreči raka.

Znanstveniki so si prebivalstvo Linxiana izbrali za to, ker je smrtnost zaradi raka na želodcu in požirniku na tem območju stokrat večja kot v ZDA. Kmetje so revni, njihovi obroki za vrat, nos in usesa, odreja primarij Heinz Maier pacientom, ki imajo tumor na območju glave in vratu, visoke terapevtske odmerke vitamina A. Stranskim učinkom se pri tem ni moč vselej izogniti. Vendar pa so prvi rezultati te Euroscan raziskave - v njej sodelujejo klinike iz vse Evrope - pokazali, da se pri takšnem smotrnem odmerjanju vitamina le redko pojavljajo sekundarni tumorji.

Kako si lahko pojasnimo to presenetljivo delovanje vitaminov? »Ce olupljeno jabolko namažemo z limoninim sokom,« pojasnjuje predsednik nemškega društva za prehrano DGE iz Frankfurta, prof. Volker Pudell, »ostane površina svetla in zavarovana pred oksidaci- jo.«

katerih vzrok naj bi bil rak, se je zmanjšalo za 13 odstotkov, splošna umrljivost pa za 9 odstotkov. Primerov raka na želodcu in na požirniku je bilo celo za 21 odstotkov manj. Se posebej učinkovita je bila v tej raziskavi mešanica protioksidantov, sestavljena iz vitamina E, betakarotina in selen.

Naslednje senzacionalno sporočilo z vitaminske fronte pa strokovnjaki pričakujejo iz Helsinkov. V tem mestu je Jussi Huttunen, direktor finskega National Public Health Institute za letosnjo pomlad napovedal objavo rezultatov raziskave, ki je zajela 29.000 kadilcev. Kadilci pogosto trpijo zaradi avitaminoze, ker kajenje v telesu uničuje vitamine. Vprašanje, ali lahko pred rakom na pljučih zaščiti odmerke 20 miligramov betakarotina ali 50 miligramov vitamina E dnevno, je se vedno skrbno varovana skrivnost. Finska raziskava, ki jo bo objavil ugledni strokovni časopis New England Journal of Medicine, bo, kot je razvidno iz doslej objavljenih informacij, potrdila rezultate iz Linxiana. Pri obeh raziskavah gre za takimenovni intervencijski raziskavi, ker se ukvarjata z učinkovanjem dodatno k prehrani predpisanih vitaminskih odmerkov. Doslej so se raziskovalci lahko opirali le na rezultate epidemioloških raziskav, pri katerih ni bilo moč opazovati učinkovanja smotno odrejenih vitaminskih odmerkov, marveč je bilo moč slediti le specifičnim prehrabnim navadam prizadetih.

Američanka Gladys Block je na kalifornijski univerzi v Berkeleyju objavila povzetek takšnih vitaminskih raziskav. Rezultat: od 170 znanstvenih objav jih je kar 132 potrdilo tezo, da vitamini varujejo pred rakom.

»Ce kdo poje dnevno veliko zelenjave, se pri njem jasno zmanjša tveganje, da bo zbolel za rakom. Delo Gladys Block kaže, da je moč tveganje zaradi raka zmanjšati tudi na polovico. Ta trditev je statistično zelo dobro podprta,« pravi prof. Jürgen Wahrenndorf z nemškega Centra za raziskave raka v Heidelbergu. Se posebej velja to za raka na želodcu, debelem crevesu, pljučih in na požirniku.

Sovražnik so prosti radikali

Znanstveniki na Harvardski univerzi v Bostonu so se posebej zanimali za delovanje že zdavnaj znanega vitamina A. Ob tem so se več kot osem let ukvarjali tudi z analizo prehrabnih navad 90.000 bolniških sester. Pri tistih, ki so se slabo zalagale z vitaminom A, je bila stopnja raka na dojki 20 odstotkov višja kot pri tistih, ki so se zavedale pomena uživanja vitamina.

Tudi tistim, ki so se zboleli za rakom, lahko uživanje te mikrohrane koristi. Bolniki, ki trpijo zaradi raka, imajo v krvi manj vitaminov kot povprečni ljudje. Na heidelberški kliniki za vrat, nos in usesa, odreja primarij Heinz Maier pacientom, ki imajo tumor na območju glave in vratu, visoke terapevtske odmerke vitamina A. Stranskim učinkom se pri tem ni moč vselej izogniti. Vendar pa so prvi rezultati te Euroscan raziskave - v njej sodelujejo klinike iz vse Evrope - pokazali, da se pri takšnem smotrnem odmerjanju vitamina le redko pojavljajo sekundarni tumorji.

Kako si lahko pojasnimo to presenetljivo delovanje vitaminov? »Ce olupljeno jabolko namažemo z limoninim sokom,« pojasnjuje predsednik nemškega društva za prehrano DGE iz Frankfurta, prof. Volker Pudell, »ostane površina svetla in zavarovana pred oksidaci- jo.«

Protioksidanti varujejo tudi naše celice pred podobnimi procesi, ker nevtralizirajo (glej grafikon) proste radikale. Kot dobro uigrano mostvo se lotijo molekularne bande teroristov. Zunaj celice je na straži betakarotin, v celicni membrani vitamin E, ki ga podpira element selen, ki brani celico pred vsiljivci. Znotraj celice pa potem vitamin C dokončno izloči proste radikale iz boja.

Molekularni biologi so v epruveti že dokazali, da betakarotin vpliva na upravljanje naših genov. Celo tega je sposoben, da prve pojave izrojevavanja normalne celice v rakavo celico zasuka nazaj.

Kar zadeva vitamine, so naši predniki v evoluciji, živali, v boljsem položaju. Prof. Klaus Pietrzik, strokovnjak za prehrano na bonški univerzi, o ljudeh z nekaj pretiravanja govori kot o bitjih, ki so »defektni mutanti«. Večina živali lahko vitamin C sintetizira v lastnem telesu, in sicer ravno toliko, kolikor ga organizem potrebuje, da se ne prehladi. Ko gre na primer lisica v snežnem metežu na lov, proizvaja njena presnova iz glukoze velikanske količine vitamina C.

Clovek razen vitamina D sam ni sposoben proizvesti nobenega od trinajstih življenjskih pomembnih mikrohranilnih snovi. Kar zadeva vnašanje vitaminov, smo odvisni od zunanje svetla. Vprašanje, koliko vitaminov potrebuje človek, je tudi po pravcati poplavi preventivskih raziskav se bolj eksplozivno kot kdajkoli doslej.

Koliko vitaminov potrebujemo?

Razlog za to je dejstvo, da se tradicionalni raziskovalci prehrane pripravajo z raziskovalci vitaminov o najbolj ključni točki. Ali se moramo ob normalni prehrani oskrbovati se z dodatnimi količinami iz lekarne, ce se želimo v najboljsem močnem obsegu zavarovati pred boleznijo in rakom?

»Večina znanstvenikov, ki delajo na tem področju, sama uživa vitamine,« trdi strokovnjak za vitamine Pietrzik. Ko pa morajo objavljati priporočila za občo rabo, so strokovnjaki običajno zelo zelo zdržani.

Nemski vitaminski strazarji, ki so združeni v Nemskem društvu za prehrano, ostajajo zvesti konzervativni usmeritvi: »Ne objavljamo no-

benih priporočil za povečano uživanje vitaminov, kajti že z običajno prehrano so ljudje kar dobro preskrbljeni.« Vendar pa je merilo, s katerim meri potrebo po vitaminih to društvo, se iz časov, ko je bilo treba zagotavljati le najnižjo nujno količino vitaminov.

Za mnoge raziskovalce vitaminov, predvsem za tiste, ki upajo, da bodo vitamini postali orožje proti civilizacijskim obolenjem, kot sta rak in srčni infarkt, je to premalo. »Priporočila, ki se nanasajo na pomanjkljivo prehrano, nimajo nobene zveze s prevencijo,« pravi prof. Karlheinz Schmidt s tübingenske univerze. Toda - raka je moč preprečevati le z dvojnimi, desetkratnimi ali celo stokratnimi odmerki in prav zastran pravega odmerka ta hip po svetu lahko le spekulirajo.

Po vsem svetu teče ta hip več kot 30 dolgoročnih studij o vitaminih. »Pocakati moramo na nadaljnje intervencijske studije,« priznava Helmut Heseke, strokovnjak za vprašanja prehrane na univerzi v Paderbornu.

Na trenutek, ko bodo v Nemčiji uradno objavili priporočila zastran varovanja pred rakom z vitaminskimi tabletami, bo treba se pocakati. Prof. Heinrich Kasper z univerze v Würzburgu je prepričan, da imajo Američani manj zdržkov, ko je treba priporočati vitaminske tablete: »V Nemčiji vlada določena obrzdanost.« In res je tako, kajti raziskovalcem se hitro zgodi, da jih ozigosajo kot branilce interesov farmacevtske industrije.

Tisti, ki nočejo cakati predolgo, pa imajo že nekaj deset let pomembnega vzornika: vitaminski veteran in Nobelov nagradjenec Linus Pauling, ki je ta čas dosegel ugledno starost 92 let, poje vsak dan 20 gramov vitamina C, seveda v obliki praska, kajti sicer bi moral vsak dan popiti 30 litrov oranžnega soka ali pojesti 10 kg paprike. Dodatno k temu spravi vase tudi 800 miligramov vitamina E, ki po njegovih besedah učinkuje kot zaščita pred staranjem.

Strokovnjak za preventivno medicino Schmidt, meni, da so takšne vitaminske bombe pretirane, kljub temu pa je slej ko prej prepričan, da potrebujemo preparate za boj s stresom. Njegovo priporočilo, nanasajoče se na »magične tri«, se glasi: 200 mg vitamina C, 15 mg betakarotina ter 30 do 60 mg vitamini-

na E. Sele s takšnimi količinami, ki so približno trikrat višje od tistih, ki jih priporoča Nemsko društvo za prehrano, se lahko optimalno zaščitimo. Kar zadeva priporočilo ameriskega National Cancer Institute - 5 porcij sadja in zelenjave na dan -, pa Schmidt meni, da ni v skladu z realnostjo. »Toliko socirja se sami strokovnjaki za prehrano ne zmorejo pojesti.«

Tablete, pravilna prehrana ali kar oboje?

»Pri pravilni prehrani,« računa v nasprotju s tem prof. Claus Leitzmann iz Giessena, »zauzijemo 200 do 250 mg vitamina C.« Zato je njegov osebni recept preprost: dnevno 4 pomaranče ali 6 jabolč ali 2 kivi-ja.

Nase dejansko vitaminsko stanje, ki je raziskoval Helmut Heseke v raziskavi z imenom VERA, ki jo je finansiralo Zvezno ministrstvo za raziskave. V njej so iskali osebni prehrabni urnik kakih 2000 ljudi in so potem v njihovi krvi določali koncentracijo vitaminov. Rezultat prof. Hesekeja se glasi: »Povprečen Nemec je kar dovolj dobro preskrbljen z vitamini.« Vendar: »Pet do deset odstotkov Nemcev zauzije premalo vitaminov.« Ta odstotek pa samo v Nemčiji predstavlja kakih osem milijonov ljudi iz naslednjih rizičnih skupin:

- **kadilci in hudi pivci.** Njihova oskrba z vitamini je ogrožena kar z dveh strani. Sami po sebi zauzijajo premalo vitaminov, ker imajo po pravilu zelo nizko stopnjo zavesti o zdravem življenju. Hkrati pa porabijo dvakrat več vitaminov kot povprečni ljudje. Pri kadilcih sleherne cigarete uniči 1 gram vitamina C. Pri stiriidesetih od stotih kadilcev so zabeležili pomanjkanje vitamina C.

- **ostareli občani:** pri treh od starih občanov pri višji starosti so ugotovili, da jim primanjkuje vsaj enega od vitaminov, ki so potrebni. V starosti telo na splošno na slabše vsrkava vitamine. Razen tega pa se starejši ljudje, podobno kot tudi mladostniki, pogosto slabše hranijo.

- **bolniki:** pri številnih ljudeh z obolenji na želodcu, crevesju in jetrih, telo iz hrane ne more več črpati zadostne količine vitaminov. Tudi zdravlila, posebno sredstva zoper bolezine in zoper pomiritev, močno načenjajo vitaminski proračun, zlasti vitamin B in folno kislino.

- **nosečnice:** pri njih se potreba

po vitaminih močno poveča. Novejšje raziskave so mimo tega pokazale, da se pri dvakratno ali trikratno povečanem odmerku folne kisline (normalni odmerek 0,4 do 0,6 mg) poskodbe na hrbenici redkeje razvijejo.

Tudi številni normalni potrošniki ne želijo tvegati. Kot dnevno dopolnitev si najraje privoščijo vitaminske preparate, tako vsaj piše v vodiču po vitaminih, ki ga je objavila ameriska univerza Tufts. Ali človek sega po bonbonih, po kapsulah ali po penecih se tabletah, je stvar okusa. Vendar pa se sprico takšne pretirane ponudbe splaca pogled v listič, ki je priložen zavoju z vitamini. Kajti pomembo je tudi to, da takšne tablete, razen vitaminov, vsebujejo tudi minerale in mikroelemente. Količina posamičnih učinkovin naj bi bila vedno v okviru dnevnega odmerka ali pa naj bi jo le rahlo presegle.

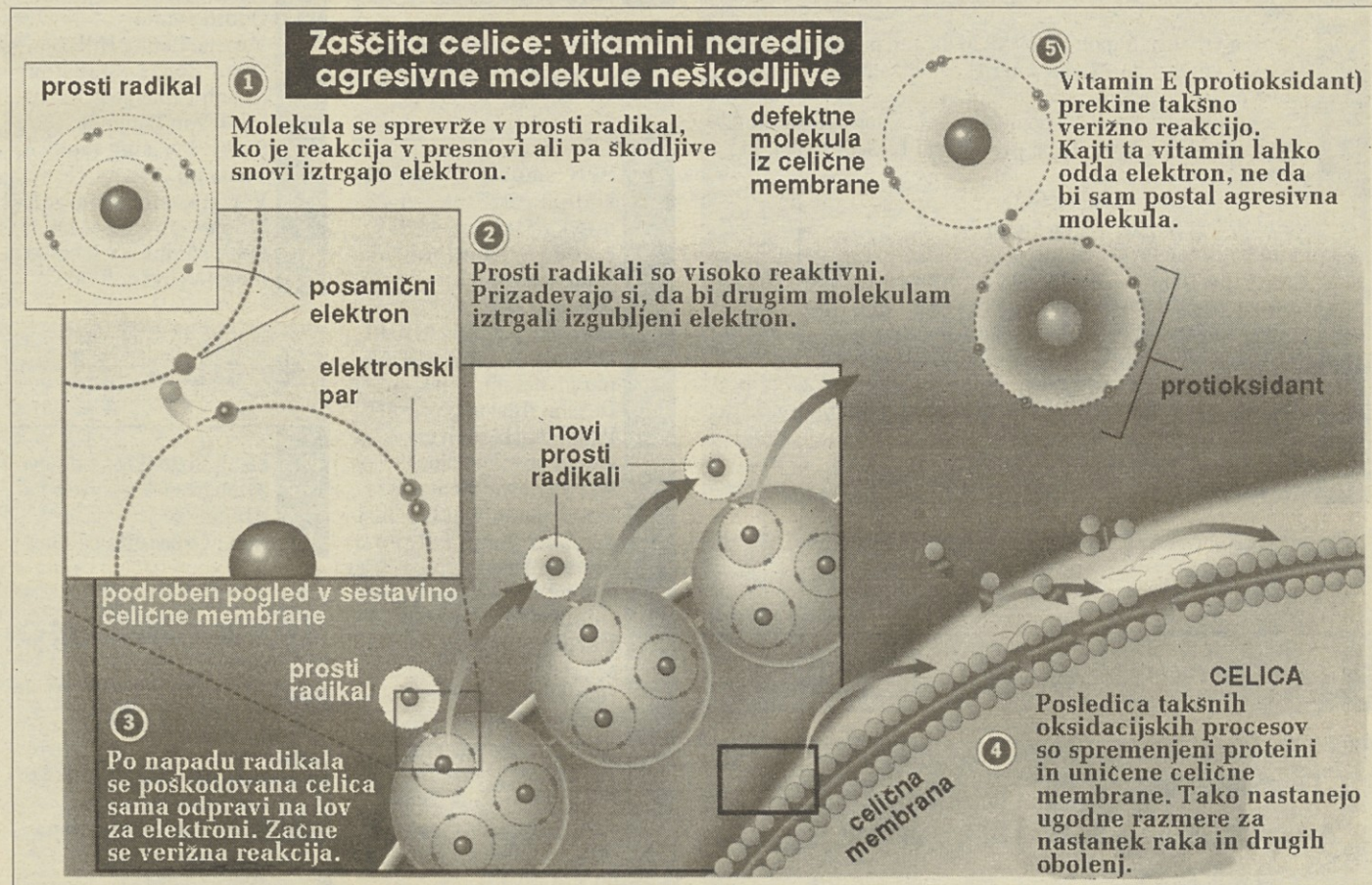
Resnicno tvegani so v prvi vrsti preveliki odmerki vitamina A in D. Oba vitamina se topita v maslci in jih telo vskladisci. Sleherne Eskimo namreč ve, da se lahko človek z uživanjem jeter polarnega medveda ali tjujna zastrupi, ker jeter vsebujejo velikanske količine vitamina D. Dopustni so le majhni grizljaji.

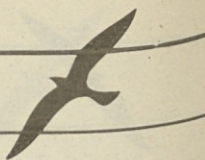
V bistvu se vsi strokovnjaki za prehrano strinjajo v tem, da prehrana s tabletami ne more nadomestiti zdravega načina življenja in uravnotežene prehrane. Prof. Heseke zato posebej svari kadilce pred usodno zmoto v presoji. Vitamini po njegovih besedah niso tableta, ki jo je moč uporabiti »potem«. Zato pravi, da človek škodljivih učinkov kajenja tudi z veliko količino tablet vitamina C ne more oslabiti za več kot deset odstotkov.

Tisti, ki se resno odloči za to, da bo namesto paprike užival tablete, tvega, da bo zaradi tega izgubil številne druge, življenjsko pomembne prehrabne snovi. Snovi, ki nas varujejo, je namreč nekaj sto. »Večine niti se ne poznamo ali pa smo ravno pred tem, da bi jih raziskali,« pravi prof. Kasper. To velja npr. za flavonoide ali alicin iz česna, ki prav tako učinkujeta antikarcerogeno.

Nekaj mora biti jasno, pravi strokovnjak za prehrano Pietrzik: »Namen evolucije ni bil v tem, da bomo hodili v lekarno in si tam kupovali vitaminske preparate.«

Po Focusu priredila K. S.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.20	Ziv zav
10.10	Prva ljubezen, pon. 4/6 dela svedske nadaljevanke
10.35	Sezamova ulica, 3/13 del ameriske otroške nanizanke
11.35	Obzorja duha
12.05	I. Mednarodni festival romarskih pesmi, 2. oddaja
12.35	Vodne pustolovščine, pon. 11/24 dela angleske pzn serije
13.00	Porocila
13.05	Homo Turisticus, ponovitev
13.55	Lila minibus, irski film, 1990
15.10	Habsburžani, pon. 2/4 dela avstrijsko-nemske dokumentarne nadaljevanke
16.05	Calebove hčerke, 6/10 del kanadske nadaljevanke
	Po romanu Arlette Cousture
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po doma
19.00	Risanka
19.15	Slovenski loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zrcalo tedna
20.25	Nedeljskih 60
21.15	Nasi sportniki v Lillehammerju
21.25	Clive James: Slava v 20. stoletju, 5/8 del angl. dok. serije
22.20	TV dnevnik 3, VPS 2220
	Sova
22.45	V civilu, 1/6 del angleske nanizanke
	Igrajo: Jason Isaacs, Peter Howitt, Edward O'Connell, Lennie James, Elizabeth Rider in drugi; režija Karl Francis.
23.45	Inspektor Morse, 6/10 del angleske nanizanke
00.35	Video strani

SLOVENIJA 2

09.30	Video strani
09.55	Garmisch Partenkirchen: Slalom (M), 1. tek, prenos
10.55	Sierra Nevada: Superveleslalom (Z), prenos
12.10	Svila iz puscave, nemška dokumentarna oddaja
	Sportna nedelja:
12.55	Garmisch Partenkirchen: Slalom (M), 2. tek, prenos
13.45	Poglej in zadeni, ponovitev
15.05	Trgovci s sencami, 3., zadnji del novozel. nadaljevanke
15.55	Gore in ljudje
16.55	Zlata dobrot, pon. ameriski film, 1969
	Po scenariju Cabirijine noci Federica Fellinija.
19.30	Dnevik 2
20.05	Alpe - Donava - Jadran
20.40	Hedd Wyn, valeski film, 1992
	Biografska zgodba Ellisa Humphreya Evansa
	Režija: Paul Turner
22.30	Projekt, dokumentarna oddaja
22.45	Sportni pregled
23.15	Video strani

KANAL A

08.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
08.15	Ris, risanke in spoti
09.15	Dance Session, ponovitev 18. oddaje
09.45	Smrtonosne igre, ponovitev filma
	Igrajo: Frank Stallone, Brenda Vacaro in drugi; režija John Bowen.
11.15	Ameriskih deset, ponovitev
11.45	Male zivali
12.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
12.15	Helena, glasbena oddaja
13.00	Video strani
18.00	CMT
19.05	Tropska vročica II., ponovitev 18. dela am. nanizanke
20.00	Tropska vročica II., 22. del ameriske nanizanke
	Bela vročica
	Nick odpotuje v Izrael na pomoč ločeni materi, ki zeli dobiti nazaj ugrabljeno hčer. Ta je pri njenem bivšem možu, ki ga preganja mafija...
20.55	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
21.40	Vohuni, lazi in gola bedra, ameriski film
	Po romanu Liama O'Flahertyja
	Igrajo: Ed Begley, Linda Purl, Harry Anderson, Wendy Crewson in drugi; režija James Frawley.
	Freddy Fallon, agent CIAe, skuša s pomočjo svojega prijatelja Alana in njegove žene Beverly ter svoje bivše žene Evelyn, razkrinkati nevarnega morilca, cigar naloga je prepričati, da bi prislo do srečanja med predsednikoma ZDA in SZ.
23.10	CMT
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Slovenski program
-------	-------------------

KOROŠKA

Dober dan, Koroska

RAI 1

6.00	Variete: Senza rete (G. Cinquetti in Little Tony)
7.45	Dok.: Kvarkov svet
8.30	Otroski variete: La banda dello Zecchino
10.00	Zelena linija Magazine
10.55	Masa
11.55	Aktualno: Parola e vita
12.15	Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Kviz: Toto-TV Radiocorriere
14.15	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Luca Giurato), vmes (15.20 Cambio di campo, (16.20) Solo per i finali
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
19.00	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Io e zio Buck (kom., ZDA '89, r. J. Hughes, i. John Candy, Andy Madigan)
22.25	Sportna nedelja
23.25	Dnevnik
23.30	Sportna oddaja: Tempi supplementari
0.05	Dnevnik in vreme
0.35	Film: Le piace Brahms? (kom., ZDA '61, r. A. Litvak, i. Ingrid Bergman, Yves Montand)
2.30	Film: Gli ordinii sono ordinii (kom., It. '72, i. Monica Vitti, C. Auger)

RAI 2

6.30	Variete: Videocomic
6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik
10.05	Otroski variete, vmes risanke, igre, nanizanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Il bambino del karate
12.00	Variete: In famiglia (vodit A. Cecchi Paone)
13.00	Dnevnik, rubrika o medicini Trentatre in vreme
14.00	Variete: In famiglia
16.20	Mladinska oddaja
17.10	Film: Un maggiolino tutto matto (kom., ZDA '69, i. Dean Jones, M. Lee)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Domenica sprint
21.00	Nad.: Beaufit
22.30	Nan.: Storie incredibili - Benvenuti nel mio incubo (i. D. Hollander), Una vita tra i libri (i. L. Penn)
23.20	Dnevnik in vreme
23.40	Zidovska kultura
0.10	Dok.: Ex Jugoslavija
1.10	Nan.: Un giustiziere e new York
2.00	Videocomic

RAI 3

9.20	SP v smucanju: zenski slalom, 1. tek, 9.45 moski slalom, 1. tek, 11.00 orientacijsko smucanje
11.30	Aletika: kros
12.05	SP v smucanju: zenski slalom, 2. tek, 12.45 moski slalom, 2. tek
14.00	Dezelni dnevnik
14.10	Popoldanski dnevnik
14.25	Quelli che il calcio...
16.30	Aktualna odd.: Italiani brava gente, vmes iz filma Altri tempi - Il processo di Frine
18.50	Vreme, dnevnik, 19.20 Domenica gol, 19.30 Dezelene vesti, 19.45 Sport
20.05	Aktualno: La zattera
20.30	Variete: Tunnel
21.45	Aktualno: Eppur si muove, 22.30 dnevnik
22.30	Film: L'angelo della vendetta (dram., ZDA '81)
0.05	Pregled tiska
0.20	lm v originalu

RETE 4

6.10	Film: Amici più di prima
7.45	Film: Le motorizzate (kom., '63, i. Totò), vmes (9.30) dnevnik
9.40	Affari di cuore
10.10	Nedeljski koncert
11.00	Variete: Il gioco dei 9
11.30	Nad.: Maddalena, 12.30 Celeste, 13.00 Sentieri, 14.30 Primo amore, vmes (11.55, 13.30) dnevnik
15.00	Variete: Ai tempi miei
17.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati, 18.00 Lui lei l'altro, vmes (17.30, 19.00) dnevnik
19.30	Punto di svolta
20.30	Film: Vittime di guerra (vojni. ZDA '89, i. S. Penn, M.J. Fox)
22.30	Aktualno: Kronika (vodi Emilio Fede)
23.00	Glasba: Nedeljski koncert, 23.30 dnevnik
0.30	Pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabožna odaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.00 Reportage, 11.15 Arca di Noè
12.00	Risanke: Simpsonovi
12.30	Glasba: Sueprclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.45	Variete: Buona domenica (vodita Gabriella Carlucci, Gerry Scotti)
18.10	Nan.: Nonno Felice
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Variete: L'edicola di Gommapiuma
20.40	Film: Banana Joe (kom., It.-Nem. '82, i. Bud Spencer, M. Langner)
22.35	Aktualno: Ciak, 23.05 Nonsolomoda
23.35	Zanimivosti o filmu Malice
24.00	Dnevnik
0.15	Nan.: Nonno Felice

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
10.30	A tutto volume
11.00	Sport: Whitbread
11.30	Nan.: Sonny Spoon
12.30	Odpri studio
12.35	Sport: Vodic nogometnega prvenstva
14.00	Odpri studio
14.30	Film: Il pistolero (vestern, '76, i. J. Wayne)
16.30	Nan.: T.J. Hooker
17.30	Odbojka A lige
18.30	Nan.: College
19.30	Odpri studio
20.00	Variete: Benny Hill
20.30	Film: Senza esclusione di colpi (pust., ZDA '87, i. J.C. Van Damme)
22.30	Sport: Pressing (vodi R. Vianello)
23.45	Variete: Mai dire gol - Pillole
24.00	Sport studio
0.30	Sport: Veliki golf

TELE 4

19.15	22.55 Dogodki in odmevi
19.30	21.30, 23.05 Sportne vesti
20.30	Nan.: Lo sceriffo del Sud

MONTECARLO

19.30, 22.30	Dnevnik
15.45	SP v smucanju: zenski slalom, 9.55, 13.00 moski
	Film: Le spie vengono dal cielo (krim., '69)
	Sport: Golgoal

Koper

16.00	TV novice
16.10	Locitev po amerisko, pon. ameriske komedije
	Igrajo: Debbie Reynolds, Dick Van Dyke in drugi; režija Bud Yorkin.
18.00	Kam vodijo nase stezice, pogovor o življenju in delu Slovencev v Italiji, vodi Mario Cuk
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program
20.25	Zrebanje lota
20.30	Leonardo da Vinci: Življenje in delo, 5/6 del tv nadaljevanke
	Igrajo: Philippe Leroy, Giulio Bosetti in drugi; režija Renato Castellani.
21.30	Tedenska notranjepoliticična rubrika TVD
22.15	TV dnevnik
22.30	Shanks, ameriska grozljivka, 1974
	Igrajo: Marcel Marceau, Philippe Clay in drugi; režija William Castle.

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Cebelica Maja
09.30	Waltonovi, am. tv film
11.00	Pogovor s tiskom
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.10	Zlata dekleta, pon. am. humoristicne serije
13.35	Kamela na Divjem zahodu, ameriski vestern
15.00	Sedmi kontinent
15.25	Bog je povsod, 3. del
15.30	Otroski program: Smrkci
15.55	Nadaljevanja ne bo!
16.20	Hobotnica, kviz
17.10	Flying Pickets v Zagrebu
18.00	Cas v sliki
18.05	X-Large reportaza
18.30	Cisto vsakdanja blaznost, 4. del serije
19.30	Cas v sliki
20.15	Kaisermühlen Blues, 3. del serije
	Materinski dan
21.05	K1, oddaja o kulturi
21.55	Vizije
22.00	To je bil Thomas Bernhard
22.50	Trg herojev, predstava iz dunajskega Burgtheatra
02.05	Porocila
	Tisoč mojstrov

AVSTRIJA 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Pan-optikum
09.50	Garmisch Partenkirchen: Slalom (M), 1. tek, prenos
11.00	Dezela gora
12.10	Garmisch Partenkirchen: Slalom (M), 2. tek, prenos
13.45	Dober dan, Koroska
14.15	Slike iz Avstrije
15.00	Sportno popoldne
16.30	Ognjeni pas, 4., zadnji del serije
17.15	Klub za seniorje
18.00	Kultura vsakdanjega življenja
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
20.15	Kraj dejanja, serije
21.50	Pogledi od strani
22.30	Cas v sliki
23.30	Hej, sestra
24.30	Cisto vsakdanja ameriska norost, ameriska komedija, 1988
	Cas v sliki

Hrvaška 1

08.30	TV-koledar
08.40	Porocila
08.45	Mali Abner, ameriski cb film, 1940
	Igrajo: Granville Owen, Martha Driscoll in drugi; režija Albert S. Rogell.
10.00	Porocila
10.05	Nedeljski živzav
11.00	Malavizija
12.00	Porocila
12.05	Kmetijska oddaja
12.55	Narodna glasba: »Baranjske buše«
13.25	Mir in dobrot
13.55	Dusevni klic
14.00	Porocila
14.05	Velike aventure: Ivanhoe, risanka
15.00	Opera Box
15.30	Porocila
15.35	Druzinski zabavnik
17.15	Ljubosumje, ameriski film, 1984
	Igrajo: Angie Dickinson, Paul Michael Glaser, David Carradine, Richard Mulligan, Bo Svenson, France Nuyen in drugi; režija Jeffrey Bloom.
18.50	Maxim, risanka
19.15	TV fortuna
19.27	TV spored
19.30	Dnevnik 1
	Sport
20.15	Sedma noč
21.45	Porocila
21.50	Odletel bom, 13/16 del ameriske nadaljevanke
	Igrajo: Sam Waterson, Kathryn Harrold, Regina Taylor, Jeremy London.
22.40	Sport
22.55	Slika na sliko
23.55	Porocila v anglescini
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

11.20	TV-koledar
11.30	Top DJ Mag
13.55	Cro Pop Rock
	Sportna nedelja
12.30	Tenis: ATP magazin
13.00	DP v dvoranskem tenisu: Finale (M)
15.00	ZOI '94 - Lillehammer, 5., zadnji del oddaje
15.20	Košarka NBA Action
15.50	Sierra Nevada: Slalom (M), posnetek
16.55	Split: DP v kosarki: Croatia Osiguranje-Zagreb, 1. polcas
17.50	Split: Kosarka, 2. polcas
18.30	Cro Pop Rock
19.30	Dnevnik
20.15	Crno-belo v barvah: Macka na vroci plocevi-nasti strehi, amer. film
	Izbiramo glasbo
	Zgodovinska porocila
	Buddy Holly

MADŽARSKA

06.45	Vaska tv
07.30	Risanka
07.55	Biblijsko sporočilo
08.05	Kje, kaj?, mlad. magazin
08.30	Nedeljski magazin
11.00	Koncert: Dido in Aenais
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Tv magister, izobraževalni program
13.40	Pesem doni
14.00	Telexpo '96, gospodarski magazin
14.25	Telesport
16.05	Verski program za evangelicane
16.30	Disneyjevo popoldne: Gumijasti medvedki
	Kako vzgajati otroka?
	Kapitan Balu
17.35	Dallas, 163. del
18.30	Kolo sreče
19.00	Teden
20.00	Dnevnik
20.20	Zabavna glasba
21.30	Liliomfi, madžarski film, 1954
22.45	Telesport
23.45	Top Show, ponovitev

TV SLOVENIJA 1

13.55

LILA MINIBUS
..irski barvni film, 1990

Režija: Giles Foster, scenarij: Shane Connaughton po knjigi Maeva Binchyja, fotografija: John Baker glasba: Ilona Sekacz, igrajo: Con O'Neil, Stephanie Beacham, Beatie Edney in drugi.

Dervla Kirwan, Brendan Conroy, Rynagh O'Grady Vsak konec tedna se pred malim Tomovim avto-busom zbere nenavadna družina, da bi se iz Dublina odpeljala v majhen podeželski kraj, kjer jih čakajo sorodniki in znanci.

Vsak po svoje je nesrečen, vsak se ubada s svojimi problemi. Povezuje in družijo jih omejenost domače vasi, znano okolje, kjer vladajo predsodki in so ljudje neprestano drug drugemu na očeh. Zato je razumljivo, da svoje stiske in bolečine toliko bolj skrivajo in tišijo zase. Tom trpi zaradi sestre Phil, ki se zdravi v psihiatrični bolnici, pa to družina skriva pred svetom, Judy je nesrečna ločenka, ki je bila zaradi svoje mladostne nepremišljenosti ob otroka, Dee je ljubica moškega, ki se z njo samo poigrava, Celia je hči pijanke, ki ima gostilno, Nancy je tajnica, ki se počuti nesrečno in zapuščeno, Mikey do-bri stricček, ki ob koncu tedna pomaga prevarani svakinji, med vožnjo pa brez uspeha poskuša zabavati svoje sopotnike.

Pečica nesrečnikov skratka, ki lahko kjerkoli in kadarkoli najde sebi podobne trpine in nam je zato tako domača in tako blizu. Njihove poti, razpete med službo v mestu in prostimi sobotami, služijo za okvir, znotraj katerega se nam razkrivajo posamezne človeške usode. Tegobe, ki mučijo Toma ali Celia, Judy ali Nancy so sicer karseda različne, kljub temu pa je vsakdo med njimi na poseben način povezan z drugim, poti se jim vedno znova krizajo, če ne drugje, v gostilni Celijine matere, ki je središče družabnega življenja v tem odročnem, a po svoje tako očarljivem kraju.

Žal pa tega Tom že dolgo ne vidi več, odločen je, da se umakne od tod, da prekine z vsem in vsemi in da zaživi novo življenje v Avstraliji. Ker pa se v zadnjem času dogodi mnogo novih in nepričakovanih stvari, ki se rešujejo v dolgo zamolčanih pogovorih, bo morda svojo odločitev tudi spremenil... Topel in priazen film z zgodbo, v kateri začutimo veliko simpatije za človeka z vsemi njegovimi šibkostmi vred.

VOX

22.40

CINCINNATI KID,
ameriški film, 1965

Film se dogaja predvsem za kvartopirsko mizo, a režiser je vanj vpletel tudi prizore iz življenja glavnih junakov in mestnega utripa. Film

bo moral režirati Sam Peckinpah, a produkcija ga je le malo pred začetkom snemanja zamenjala z Jewisonom, ki je do takrat režiral za televizijo. Glavno vlogo je sprejel in jo briljantno odigral Steve McQueen (na sliki), igrajo pa še: Edward G. Robinson, Karl Malden in drugi.

RAI 3

00.20

BRINGING UP BABY
ameriški film, 1938

Palentolog David Huxley ze štiri leta sestavlja okostje dinosavra. Njegovo urejeno življenje je popolnoma spremeni bogata susan, ki ga vplete v najbolj neverjetne dogodivščine, v središču katerih je mladi leopard Baby. Režiser Hawks je posnel živahno komedijo, v kateri je David cisto neobgljen pred vseuničujočo Susanino energijo. Igrajo: Cary Grant, Katharine Hepburn (na sliki), Charles Ruggles in drugi. Režija: Howard Hawks.

TV SLOVENIJA 2

20.05

ALPE-DONAVA-JADRAN,
informativna oddaja

Ptujskega kurenta, ki divje zapleše ob slovesu boginje zime po Ptujskem in Dravskem polju - s svojo podobo je zaznamoval tudi številne svetovne smučarske prireditve - poznamo. Najbolj znan je tisti iz Lancove vasi. Ti demoni razgrajajo so obsedli tudi Aleksandra Blaža. Tako ima Ptuj še Blaževoga kurenta-miniature, ki mora, kot pravi, dišati po poljih in kmetih. Italijansko mesteca Tarcento, v katerem so se srečali izdelovalci lesenih karnevalskih mask, je obiskala ekipa tržaškega studia. Leto za letom se na avstrijskih smučiščih ponesreči okoli 90.000 smučarjev. Najbolj učinkovita je pomoč iz zraka, se je prepričala ekipa stajerskega studia. Vorarberski studio je pripravil prispevek o arhitektu, ki je na mednarodnem srečanju arhitektov v Piranu dobil nagrado za primer uspešne alpske arhitekture. Bavarci so obiskali čuvaja mestne ure, ekipa studia iz Lugana se je pridružila lovcem na divjega prašiča, kolegi iz Bolzana pa nam bodo povedali, kako je bilo na poroki v Kastelrutthu.

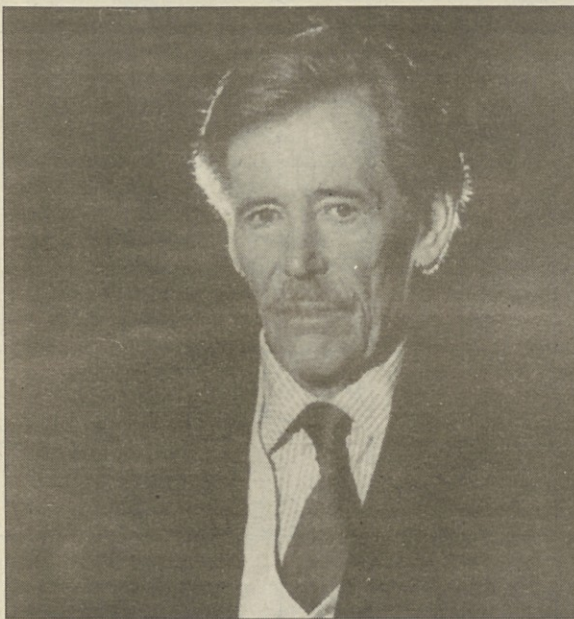
TV SLOVENIJA 2/NOCOJ V SOVI

Nekdanji junaki
na robu družbe

V CIVILU, angleška barvna nanizanka

Scenarij: Lynda La Plante, režija: Karl Francis, glasba: Michael Storey, igrajo: Jason Isaacs, Peter Howitt, Edward O'Connell, Seamus O'Neill, Lennie James, Elizabeth Rider in drugi

Scenarij za nanizanko V civilu je napisala Lynda La Plante, zadnja leta nedvomno najbolj uspešna britanska scenaristka. Zaslovela je s scenarijem za Vdove; kratki nadaljevanji Glavni osumljenec 1 in 2 sta pobrali vrsto uglednih nagrad, in ne nazadnje Televizija Slovenija je v mesecu januarju predvajala njene nadaljevanke Pa ga je... in Zaveznici. Z vsemi omenjenimi nadaljevanji se je Lynda La Plante predstavila kot izvrstna poznavalka podzemlja in boja zoper njega, predvsem pa kot upodobljavka psihološko zanimivih in verjetnih likov. S scenarijem za nadaljevanke V civilu pa je Lynda La Plante - seveda zgolj zacasno opustila kriminalko in se preskusila v novem znanju. Junaki nanizanke so nekdanji profesionalni britanski vojak. Narednik Frank Dillon in njegovi tovariši Harry, Cliff, Jimmy ter drugi so preživeli ulice in ceste Belfasta, zmagali v Falklandski vojni in sploh služili vojaški kruh v najbolj elitni britanski vojaški enoti, pri padalcih. Po več kot desetih letih služenja so dobili nekaj tisoč funtov odpravnine,

stisk roke in nekdanji vojaki so se čez noč znašli - v civilu. V novem življenju se ne znajdejo najbolje. Pred leti so zapustili velemestne ulice zaradi place, službe, ugleda, ki ga je prinasala uniforma. Zdaj je vse to preteklost, pred njimi pa je znova asfaltna džungla. Njihovo vojaško spretnost, moč, vztrajnost in pogum cenijo samo kriminalci, ki v nekdanjih vojakih vidijo predvsem odlične gorile. Frank Dillon in njegovi prijatelji imajo težave tudi v zasebnem življenju. Težko se sporazumevanje s svojimi bliznjimi. Tako eden izmed njih ne more pojasniti, zakaj ni zaposlen, zakaj ga moti sosedova glasba, zakaj... Skratka, junaki nani-

zanke vse bolj eksistirajo na obrobju družbe, neprilagojeni, in vendar pokončni. Sicer pogosto poslušajo ukaze kriminalcev, bežijo pred policaji, vendar spoštujejo svojo vojaško etiko... Nanizanka V civilu je zasnovana zelo veristično, zato ne bo reprizirana v popoldanskih terminih. Namesto nje se bodo zvrstile se nepredvajane epizode iz humoristične nanizanke V avtobusu... Angleske nadaljevanke in nanizanke pogosto predstavljajo kosčke in kose britanske realnosti, vendar le redko s tisto neposrednostjo, s katero so Lynda La Plante in ostali ustvarjalci prikazali usodo nekdanjih angleških padalcev v nanizanki V civilu.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side; 11.00 The Big Picture; 11.30 Braun European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 The Real World II; 14.30 Video; 19.00 US Top 20; 21.00 120 Minutes; 23.00 Beavis & Butt-head; 23.30 Headbangers Ball

SKY ONE

08.00 Fun Factory; 12.00 X-Men; 12.30 The Mighty Morphin Power Rangers; 14.00 Paradise Beach; 15.00 Crazy Like A Fox; 16.00 Bojna ladja Galaktika; 17.00 UK Top 40; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Tradewinds; 1/2 del mini serije; 23.00 Hill Street Blues; 00.00 Entertainment This Week

PRO 7

05.50 Serije, ponovitve; 09.45 Dva proti dva; 10.15 Hardball; 11.05 Ulična poznanstva; 11.45 Pri Huxtablovih; 12.15 Naravni čudeži zemlje; 13.25 Skrivnost Inkov, am. pustol. film; 15.25 Gung Ho, am. komedija; 17.35 Nebo nad Afriko; 18.05 Ljubezen je zasebna stvar; 19.00 Matlock; 20.00 Poročila; 20.15 Trablbi Goes To Hollywood, am. komedija; 22.00 Rookie - Začetnik, am. akcijski film; 00.05 Poročila

PREMIERE

08.00 Treasure, am. film; 10.30 Nevarna afera, am. film; 14.00 Mišek Feivel na Divjem zahodu, am. risanka; 15.15 Sla lepe Rose, am. film; 17.05 Lethal Weapon II, am. akcijski film; 19.00 Kino 94; 20.15 Kuffs, am. akcijska komedija; 21.50 Naked lunch, angleško-kanadski film

SAT 1

07.55 Otroški program; 10.00 Black; 11.00 Politični magazin; 12.00 Košarka, NBA liga; 13.30 Ognjena bovla, nemška komedija; 15.20 Winnetou in apaci, nem.-jugosl. film; 17.20 Deep Space Nine; 18.15 Kolo sreče; 19.15 Nogomet; 20.15 Tujec v moji postelji, am. film; 22.10 Pogovor v stolpu; 23.40 24 ur; 00.15 Kriv je Rio, am. komedija

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Alpsko smučanje, pon. super G (2); 09.30 Sierra Nevada: Slalom (2), 1. tek, prenos; 11.00 Garmisch Partenkirchen: Slalom (M), 1. tek, prenos; 12.15 Sierra Nevada:

Slalom (2), 2. tek, prenos; 13.00 Motošport, dirke na ledu; 14.00 Garmisch Partenkirchen: Slalom (M), 2. tek, prenos; 14.30 Tennis, WTA turnir iz Tokia; 16.00 Motošport; 18.00 Tennis, finale ATP turnirja iz Dubaja; 20.00 Hitrostno drsanje; 22.00 Boks, dvoboji profesionalcev

RTL

06.00 Serije, ponovitve; 11.00 Vrnitev v preteklost; 12.00 Tropical Heat; 13.00 Operacija spodnjica; 13.30 Strah in trepet družine; 15.00 Kosmatinčeva pustolovščina, am. kom.; 17.05 Joe goljuf, ital. film; 18.45 Poročila; 19.10 Toda, hallo; 20.15 Sanjska poroka; 21.50 TV Spiegel; 22.35 Prime Time-Pozna izdaja

RTL 2

06.10-16.25 Ponovitve serij; 16.25 Nasmehnite se, prosim; 16.55 Doktor; 17.55 Class of '96, serija; 18.50 Poročila; 19.00 Zdravnica dr. Quinn; 20.00 Poročila; 20.15 Melvin in Howard, am. komedija; 22.05 Črni angel, am. psih. kriminalka

SKY MOVIES

17.00 Miss Rose White; 19.00 Star Trek VI-The Undiscovered Country; 21.00 Wayne's World; 23.00 Cape Fear

MOVIE CHANNEL

17.00 Jetsons: The Movie; 19.00 The Addams Family; 21.00 Doc Hollywood; 23.00 The Commitments

FILMNET +

14.00 Greyfriars Bobby; 16.00 K-TV; 19.00 Golden Globe Awards 1994, posn.; 22.15 New Jack City

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 Moda; 20.00 Zdaj; 21.00 Govorimo o jazzu; 22.00 Poročila; 22.30 Financial Times Report; 23.00 Šport; 00.00 Kulturni koledar

CNN

05.00-22.00 World News; 08.30 The Big Story; 09.00 Pinnacle; 09.30 World Business This Week; 10.00 Larry King Weekend; 12.00 Earth Matters; 12.30 Business Matters; 13.00 World Report; 16.00 Travel Guide; 17.00 This Week In The NBA; 17.30 International Correspondents; 18.00 Futurere-watch; 19.00 This Week In Review; 22.00

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 8.05 Radijska igra; 9.05 Pomnjenja; 10.05 Šaljivci so med nami; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.45 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 17.30 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 Oktet Luis Braille; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.40 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.00 Slalom; 10.35 Gost; 11.35 Obvestila; 12.05 Z Valom okoli sveta; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevka; 19.00 Večer na 2. progr.; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Drugi val.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Na poljani jutro; 9.00 Evangelizirano bogoslužje; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Mariborski oktet; 14.05 Zabavna igra; 14.35 Operno popoldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkvena glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Božanska komedija (17. del); 21.00 Svet glasbe; 22.05 Literarni portret; 22.30 Vokalnoinstrumentalna glasba; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz) 8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.30 Osmrtnice; 8.45 Poti do zdravja; 9.00 Od otroštva do mladosti; 9.15 Dober nasvet za boljši pridelek; 9.30 Po domače; 10.10, 10.45 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.30 Nedeljski športni ritem; 15.30 Dogodki in odmevi - Prenos RS; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 Večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almannah; 7.50 Horoskop; 8.10 Razstave in prireditve; 9.00 Modri val; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 V knjigarni; 10.00 Film tedna; 11.00 Narečna oddaja; 11.30 Radio live; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Lestvica LP; 15.00-18.00 Športna nedelja; 18.00

Mixage; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Otroški program; 10.45 Vreme; 10.30 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 13.55 Pasji radio; 14.00 Lestvica za MTV; 15.00 Voden program; 17.25 Vreme; 18.15 Hollywood; 19.00 American Top 40; 22.15 Jazz; 1.00 Preko satelita.

Radio Kranj

8.00 Dobro jutro; 10.00 Dežela kranjska - Vodice 2.; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Med praznovanci; 17.20 Šport; 18.20 Kino kviz.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zelell ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zelell ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Vzic; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Oči, da ne vidijo; režiser Don Siegel; 17.00 Retrovizor: Kulturno islamsko društvo; 18.00 Coca Cola is the Music, Live; 19.00 Tolpa bumov: The Levellers; 20.00 Nove pisarije: Margaret Whitford - Ponovno branje Luce Irigaray; 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: New York Dolls; 24.00 Sat.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tehnik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder: Pravljica - toda ne popolnoma (Caselli-Gruden, r. M. Prepeluh); 10.35 Slov. lahka glasba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Narodnozabavna glasba; 11.30 Film na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 12.45 Orkestralna glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Božanska komedija - Vice, prevod in priredba A. Capuder, r. Sergej Verč; 18. del; 14.45 Pomirna oddaja za umrle kolege; 15.30 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditve; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Jutranji val; 19.00 Morski val.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (mag. Klaus Einspieler, Podgorje); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

[illegible]

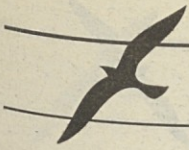
Gesla križanke 23-01

šimpanz, kapucinka, gibbon, 1 - orangutan, 2 - gorila, 3 - mandril, 4 - pavijan

Rešitev križanke 23-01

Vodoravno:

nadstrešek, Ana Pavlova, stvor, Asim, Lie, Mitar, as, Anana, DE, menek, šimpanz, OAS, aliansa, vlak, kolk, Loti, naivka, akut, areal, saranča, poroka, navtika, Inari, Reuchlin, antolit, Einem, Arc, ON, DG, apopleksija, Idrija, čuga, Milna, zelenjadar, Afanas, Noe, tentakel, NT, navitost, Rem, okar, oje, Ina, Ant, Gail, Basel, gibbon, istem, alt, mora, Carnap, taca, Utik, Ariana, aras, Lalo, Am, dvojina, ananas, Hrib, TAM, Ti, draperija, era, okra, modelar, vit, rak, Oran, Na, Si.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

Danes, 6. februarja, ob 18. uri: PIAF - koncert za dva igralca. Igrata in pojeta ALENKA VIDRIH in GOJMR LESNIAK.

V nedeljo, 13. februarja, ob 21. uri: POMLADNO OBREDJE DAMIRJA ZLATARJA FREYA.

DRAMA SNG, tel.: 061/221-511

V sredo, 9. februarja, ob 18. in 20.30: D. Jovanovic - ANTIGONA, za abonma dijaski 3 večerni.

V četrtek, 10. februarja, ob 19.30: H. Ibsen - RO-SMERSHOLM, za abonma četrtek in izven.

V petek, 11. februarja, ob 18. uri: G. Feydeau - DAMA IZ MAXIMA, za abonma dijaski 1 popoldanski.

V soboto, 12. februarja, ob 19.30: W. Shakespeare - KRALJ HENRIK IV, za abonma sobota in izven.

MALA DRAMA SNG, tel.: 061/221-511

V sredo, 9. februarja, ob 20. uri: W. Allen - ZAJGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven.

V četrtek, 10. februarja, ob 20. uri: I. Cankar - PI-SMA ANI, za izven in konto.

OPERA, tel.: 061/331-950

V torek, 8. februarja, ob 19. uri: Verdi - TRAVIATA, za izven in konto.

V sredo, 9. februarja, ob 19. uri: Puccini - TOSCA, za izven in konto.

V četrtek, 10. februarja, ob 15. uri: Strauss ml. - NETOPIR. Razprodano!

MGL, tel.: 061/210-852

V ponedeljek, 7. februarja, ob 19.30: L. Jagodic - M. Pokom - B. Tadel - KLINIKA TIVOLI d.o.o., za izven.

V sredo, 9. februarja, ob 19.30: A. Miller - SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA, za abonma red O.

Predstava bo se v četrtek, 10. februarja, ob isti uri, za abonma red B.

SENTJAKOBSCO GLEDALISCE,

tel.: 061/312-860

Danes, 6. februarja, ob 16. uri: A. Lindgren - V. Arhar - Stih - PIKA NOGAVICKA, za izven.

GLEDALISCE GLEJ, tel.: 061/216-679

Danes, 6. februarja, ob 21. uri: HAMLET'S N'ROSES. Predstava bo se v torek, 8. februarja, ob isti uri.

KUD FRANCE PRESEREN,

tel.: 061/332-288

V sredo, 9. februarja, ob 21. uri: ZENSKA V RDE-CEM, premiera. Predstava bo se v četrtek, 10., in petek, 11. februarja, ob isti uri.

UMETNIŠKO GLEDALISCE,

tel.: 061/325-971

V soboto, 12. februarja, ob 21. uri: POT V DAMASK. Predstava bo se v ponedeljek, 14. februarja, ob isti uri.

CELJE

SLGC, tel.: 063/25-332

Danes, 6. februarja, ob 18. uri: C. Goldoni - A. Rozman - SLUGA DVEH GOSPODOV, za izven.

Predstava bo se v sredo, 9. februarja, ob 10.30, za abonma Srednja ekonomska sola I Celje in ob 17. uri za abonma Gimnazija Celje.

V ponedeljek, 7. februarja, ob 16. uri: G. A. Bürger - LAZNIVI KLJUKEC, za izven.

DNEVI KOMEDIJE '94

V petek, 11. februarja, ob 19.30: E. Filipčić - PSI-HA. Gostovanje SMG iz Ljubljane.

V soboto, 12. februarja, ob 19.30: A. Ayckbourn - NORCIJE V SPALNICI. Gostovanje Primorskega dramskega gledališča.

KRANJ

PGK, tel.: 064/222-681

V torek, 8. februarja, ob 19.30: I. Torkar - REVIZOR '93, za izven in konto. Predstava bo se v petek, 11. februarja, ob isti uri, za izven in konto.

MARIBOR

DRAMA SNG, tel.: 062/221-206

Danes, 6. februarja, ob 19.30: v Minoritih CARMEN, za abonente in izven.

V ponedeljek, 7. februarja, ob 20. uri: M. Vezovisek - JERMANOVO SEME, za abonente in izven.

V torek, 8., in v sredo, 9. februarja, ob 20. uri: v Minoritih A. Dumas - TRIJE MUSKETIRJI, za abonente in izven.

OPERA IN BALET, tel.: 062/221-206

V ponedeljek, 7. februarja, ob 19.30: STIRJE LETNI CASI - baletni triptih, za abonente in izven.

V torek, 8. februarja, ob 19.30: N. A. Rimski-Korsakov - CARJEVA NEVESTA, za abonma in izven.

V sredo, 9. februarja, ob 19.30: Bock-Harwick - GOSLAC NA STREHI, za abonente in izven.

V prostorih kulturnega društva Miran Jarc na
Studencu pri Domžalah je na ogled razstava
pastelov in akvarelov JANEZA MEDVEŠKARAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Presernova 10

V ponedeljek, 7. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave JOZETA CIUHE. Razstava bo na ogled do 20. marca.

Fotoprojekt Lepi - umazani - zli PRIMOŽA PREDALICA in BOJANA VELIKONJE je na ogled do 20. februarja (Mala galerija CD).

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava Zimski salon 1994, na kateri se s slikami, instalacijami in objekti predstavljajo umetniki VOJKO ALEKSIC, OTO RIMELE in ANDREJ TROBENTAR, je na ogled do 26. februarja.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14

Retrospektivna razstava OHO je na ogled do 13. marca.

Razstava JOSEPHA BEUYSA je na ogled do 20. marca.

Razstava PEDRA CABRITA REISA - ECHO DER WELT III je na ogled do 27. februarja (Mala galerija).

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovska 23

Razstava slik ZMAGA JERAJA je na ogled do 13. februarja.

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Razstava RINALDA OLIVIERIJA je na ogled do 27. februarja.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava DUSANA TRSARJA - Objekti in risbe 1973-1983 je na ogled do 27. februarja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava akvarelov in male plastike NIKOLAJA LEHRMANNJA je na ogled do 18. februarja.

GALERIJA EQUINA, Gregorčičeva 3

Razstava slik VOJKA POGAČARJA je na ogled do 12. februarja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava slik TANJE SPENKO-NOVAKOVIC je na ogled do 24. februarja.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava slik VIDE SLIVNIKER-BELANTIC je na ogled do 23. februarja.

GALERIJA KOMPAS, Slovenska 36

Razstava pejsazev DUSANA LIPOVCA je na ogled do 17. februarja.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska 22

Razstava slik slikarja MARJANA TRSARJA je na ogled do 20. februarja.

GALERIJA TIVOLI, Pod turmom 3

V ponedeljek, 7. februarja, bo ob 12. uri otvoritev razstave JOZETA CIUHE, ki bo na ogled do

6. marca.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Razstava slik NIKOLAJA BEERA je na ogled do 22. februarja.

GALERIJA ZALA, Gosposka 7

Razstava RAJKA CUBRA je na ogled do 20. februarja.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ, Plečnikov trg 1

Razstava SREČNA AFRIKA - otroške igrice iz Gane in Burkine Faso je na ogled do 15. februarja.

Razstava NAJ IGRACA je na ogled do 15. februarja.

INSTITUT JOZEF STEFAN, Jamova 39

Razstava BRIGITE POZEGAR-MULEJ je na ogled do 18. februarja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA, Kocljeva 7

Razstava del članov Društva likovnih umetnikov Prekmurja in Prekije je na ogled do 28. februarja.

NOVA GORICA

GALERIJA RIKI DEBENJAKA

Razstava fotografij JAKA COPA je na ogled do 12. februarja.

SKOFJA LOKA

GALERIJA FARA, Cesta talcev 2

Razstava fotografij JANEZA PELKA je na ogled do 16. februarja.

TACEN

V sredo, 9. februarja, bo ob 18. uri v dnevnem prostoru Srednje policijske sole v Tacnu otvoritev razstave DOMNA SLANE.

VELENJE

GALERIJA IVAN NAPOTNIK

Razstava DUŠE KAJFEZ je na ogled do 2. marca.

VRHNIKA

GALERIJA VOJASNICE I. CANKAR, Rakovec

Razstava akvarelov BRANETA PRAZNIKA je na ogled do 15. februarja.

ZAGORJE

Razstava slik 30. delovnega srečanja slikarjev v koloniji na Izlakah v avli Delavskega doma je na ogled do 1. marca.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

V petek, 11. t. m., ob 16. uri (abonma red H) ponovitve igre R. Harwooda »Garderober«.

Verdi - Dvorana Tripovich

Operna sezona: v soboto, 12. t. m., ob 20. uri bo na sporedu premiera H. Berlioz »Faustovo preklestvo«. Dirigent Michel Tabachnik, režija Ivan Stefanutti, sodeluje zbor »I piccoli cantori della città di Trieste«.

Gledališče Rossetti

Danes, 6. t. m., ob 16. uri (red druga nedelja) zadnja ponovitve - Gogol - »Revizor« v izvedbi skupine Teatro degli Incamminati. V abonmaju odrezek st. 5.

V torek, 8. t. m., ob 20.30 premiera De Filippove

»Napoli milionaria« s Carlom Giuffrè in Iso Danieli. Predstava v abonmaju: 6G (rumena).

Gledališče Cristallo-La Contrada

Danes, 6. t. m., ob 16.30 gostovanje Italijanske drame z Reke z Goldonijevo komedijo »Sior Toderò Brontolon«. Režija Gabbris Ferrari. Jutri zaprti, ponovitve v torek, 8. t. m., ob 16.30. Danes, 6. t. m., ob 11. uri bo na sporedu pravljica »Prezzemolella« v izvedbi Italijanske drame z Reke.

TRŽIČ

Obcinsko gledališče

V četrtek 10. in v petek, 11. februarja, ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatro Franco Parenti z delom »La Maria Brasca«. Režija André Ruth Shammah.

ŠENTPRIMOŽ

V Kulturnem domu bo danes, 6. t. m., ob 19.30 monodrama »Andrej Smole - Znameniti slovenec«.

SVEČE

Na pokopališču bo ob 11. uri spominska svečanost v spomin na Matijo Verdника-Tomaža.

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: danes, 6. t. m., ob 15. uri »Die verkaufte Braut« (Predana nevesta).

BOROVLJE

V Kulturnem domu pri Cingelcu na Trati bo danes, 6. t. m., ob 14.30 »Koncert«. Nastopajo Grški študentje, MOPZ SPD Borovlje, sekstet Borovlje.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

V torek, 8. februarja, bo ob 12. uri: pred Presernovem spomenikom na Presernovem trgu predstava ZMAJ NAD PRESERNOM.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14

V sredo, 9. februarja, bo ob 19. uri v Informacijskem centru v okviru prireditve Iz umetnikovega ateljeja predstavitev najnovejšega kipa MIRKA BRATUŠE z naslovom Muzahomska. Ob tej priložnosti si boste lahko ogledali film o avtorju in njegovem delu.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ,

Plečnikov trg 1

V četrtek, 10. februarja, ob 18. uri: predavanje ZDENKE ZEBER Navade in običaji ljudstva Akan.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

V sredo, 9. februarja, ob 18. uri: MATJAZ KMECL - Andrej Smole - znameniti Slovenec. Monodramski nastop Toneta Gogale.

ZKOS, Beethovnova 5

V torek, 8. februarja, bo ob 16. uri strokovni posvet z naslovom LJUBITELJSKO GLEDALISCE IN MEJNE GLEDALIŠKE OBLIKE NA SLOVENSKEM.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

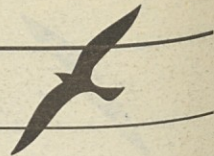
Trzaska knjigarna

Presernov dan: Trzaska knjigarna in Združenje književnikov Primorske vabita v torek, 8. februarja, ob 17.30 na predstavitev knjige Rafka

Dolharja »Stežice«. Sodelovala bosta prof. Zora Tavcar in Livio Valencic.

Knjigarna Nuova Universitas

V četrtek, 10. t. m., ob 19. uri bo Maria Pirjevec predstavila pesnika Marka Kravosa.

V 22. KOLU ITALIJANSKE A LIGE

Med ekipami pri vrhu še najlažje za Juventus

Udinese na težkem gostovanju pri Sampdorii

Med ekipami na vrhu je današnje kolo, vsaj na papirju, najbolj naklonjeno Juventus, ki se bo pomeril s skromno Reggiano (v prvem delu prvenstva je Trapattonijevo moštvo zmagalo s 4:0, a trenutno je Reggiana med ekipami, ki se borijo pred izpadom). Vsekakor ne gre pozabiti, da je doslej v Reggiju zmagal samo Milan, čeprav je obenem treba ugotoviti, da je Trapattoni v sedmih spopadih že šestkrat spravil na kolena Marchiora. Vsi ostali se bodo morali precej potruditi, začeni s Milanom, ki je med tednom v pokalni tekmi ostal praznih rok proti Parmii, a danes mora na neugodno gostovanje k Roini, medtem ko Inter in Lazio caka celo medsebojni obračun. Težko bo tudi za Parma, ki bo gostovala v Turinu, vendar je razpoloženje po drugem triumu v Evropi na visku, na drugi strani pa Torino ni v posebno bleščeči formi.

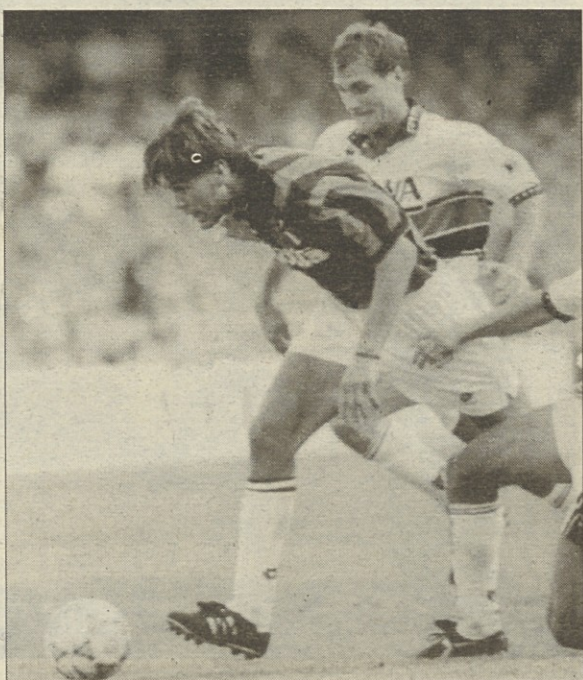
Sampdoria se bo doma srečala z Udinesejem, ki ima za sabo vrsto spodbudnih nastopov v gosteh (v Parmii in na Olimpiku). Verjetno pa Videmčani ne računajo na tretji zaporedni uspeh v gosteh, se zlasti glede na kvaliteto nasprotnika: cilj je gotovo točka. Udinese bo nastopil v standardni postavi (zelo verjetno se bo vrnil tudi Pellegrini) s Pizzijem in Statutom na sredini in Branco kot edinim napadalcem, kateremu naj bi na pomoč priskočil Kozminski.

Velja omeniti se srečanja med Cremonesejem in Atalanto (prva je nekoliko nazadovala na

lestvici in nujno potrebuje točke, kar v se veliko večji meri velja za drugo, ter med Cagliarijem in Foggio (oba sta čvrsta na sredini lestvici, imata isto število točk, zato bi znala tekma biti res privlačna).

DANASNJI SPORED (22. kolo; ob 14.30): Cagliari - Foggia, Cremonese - Atalanta, Inter - Lazio, Lecce - Piacenza, Napoli - Genoa, Reggiana - Juventus, Roma - Milan (20.30), Sampdoria - Udinese, Torino - Parma.

VRSTNI RED: Milan 32, Juventus in Sampdoria 28, Parma 27, Inter in Lazio 25, Napoli in Torino 23, Foggia, Roma in Cagliari 20, Piacenza 19, Cremonese 18, Udinese 17, Reggiana in Genoa 16, Atalanta 15, Lecce 6.

Po treh mesecih Boban morda spet na igrišču (AP)

C LIGA / DANES NA »ROCCU«

Triestina mora zmagati

Proti zadnjeuvrščenu Palazzolu bo igral tudi Casonato

Zdaj ali nikoli. Če po zmagi proti Pratu Triestina ne bo danes premagala tudi Palazzolo, bodo vsa upanja o uvrstitvi v končnico za napredovanje dokončno splavala po vodi. Trener Buffoni je v zadnjih dneh trmasto vztrajal pri trditvi, da vse se ni izgubljeno in s prstom kaže na Bologno, ki se je s šestimi zaporednimi zmagami povzpela na drugo mesto vrstnega reda.

Palazzolo je zadnji na lestvici, na dosedanjih gostovanjih pa je zbral eno samo točko proti Leffeju in kar osemkrat premagan zapustil igrišče. Vrh tega bodo gostje danes na Roccu nastopili v dokaj okrnjeni postavi, saj bosta manjkala diskvalificirana Poma in Gorlani. Palazzolo vsekakor se ni »mrtev«. V minulem kolu bi lahko bil proti Bologni dosegel točko, a je prav v zadnjih minutah zastreljal enajstmetrovko.

Triestina bo danes igrala brez Conce, ki se je poškodovano, pod vprašajem pa je tudi nastop Romana. V začetno postavo pa se bo po diskvalifikaciji zagotovo vrnil tudi Casonato.

Prihodno tekmo proti Pro Sestu bo Triestina odigrala že v soboto, tekma bo tudi po televiziji Tele+2.

Včerajšnji rezultat: Como - Spal 1:2

Današnji spored: Alessandria - Fiorentina, Bologna - Pro Sesto, Carrarese - Carpi, Chievo - Leffe, Empoli - Pistouiese, Mantova - Spezia, Prato - Massese, Triestina - Palazzolo.

Spori v B ligi: Acireale - Lucchese, Ascoli - Andria, Bari - Vicenza, Brescia - Pescara, Fiorentina - Cosenza, Mopdena - Ancona, Monza - Cesena, Padova - Verona, Pisa - Venezia, Ravenna - Palermo.

AMATERSKE LIGE / PROMOCIJSKA IN 1. LIGA

Tržaški nasprotniki za naša moštva

Najlažje za Juventino - Primorje in Zarja se morata paziti - Okrnjena Vesna le favorit

Primorje - San Giovanni

Na Proseku se danes obeta oster boj za točke, saj delita na lestvici San Giovanni od zadnjeuvrščene Primorja le dve točki. Tržacani, ki so lani izpadli iz elitne lige, so letos začeli precej obetavno (v starih tekmah 6 točk), nato pa se je pri Svetoivancanih verjetno kaj zataknilo in ekipa bivšega trenerja Vesne Petagne ni dosegla tistih rezultatov, ki so jih mnogi od nje pričakovali. Tržacani bodo prisli na Prosek s trdim namenom, da ne izgubijo, to se pravi, da računajo na najmanj na točko. Prva naloga Primorja je v tem, da nadaljuje pozitivno serijo, ki traja že štiri tedne. V tem obdobju so se pri Primorju posebno izkazali branilci. Rdeče-rumeni namreč že štiri tedne niso dobili gola. Kar se tiče postave ni pričakovati velikih sprememb. Trener Tul bo po vsej verjetnosti potrdil ekipo, ki je prejšnjo nedeljo igrala v Ločniku. Gotovo pa bo odsoten Prestifilippo, ki je bil prejšnjo nedeljo izključen in zaradi tega kaznovan s prepovedjo igranja za dve koli.

Juventina - Ponziana

Standreški nogometasi imajo prilaznost, da se na domačem igrišču oddolžijo za nedeljski poraz proti Pro Fiumicellu.

»Skoda,« pravijo v Juventininem taboru, »da nismo osvojili vsaj točke, kajti sedaj bi že bili na sredini lestvice.« Naši nogometasi in

navijaci pa si nadejajo, da bodo že danes vknjizili novi točki in se tako povzpeli za nekaj mest više na lestvici. Naloga pa ne bo lahka. Ponziana je namreč zadnja kola ujela pravo formo in zmaga proti močnemu Maraneseju ji je dala novega elana za nadaljnje tekme. Res je, Juventina je na prvem srečanju v Trstu zmagala (gol je v zadnjih minutah dosegel Pizzi, točki pa so nato standreškemu moštvu odvzeli), Ponziana pa je od tlej poboljšala svojo igro, tako da je danes pričakovati kar izenačen boj. Z aJuventino bo spet igral kapetan Tabaj, odsoten pa bo Gandino, ki si je prislužil četrti rumeni karton in je zato izključen.

1. AMATERSKA LIGA

Opicina - Vesna

Krizanom ki preživljajo neugoden trenutek (o krizi seveda se ne moremo govoriti), je disciplinska komisija zadala hud udarec. Po nedeljski izključitvi je diskvalificirala Franca Lacosegliaca za tri kola. Zaradi četrtega opomina pa sta bila izključena branilca Soavi in Ricci. Če k temu dodamo se, da se je v nedeljo resno poškodovao Peter Sedmak, ki ima nogo v mavcu, da Naldi ni se okrevao od poškodb s pokalnega derbija z Bregom, Kostnapfel pa zaradi studijskih obveznosti ne trenira, potem je jasno, da so pri vesni igralci šteti. K sreči sodi Opicina med sibkejša moštva v ligi. Upostevajoč nepopolno

postavbo pa bi se Krizani zadovoljili tudi z neodločenim rezultatom. Tudi domačini ne bodo igrali v popolni zasedbi, ker sta izključena Cutrara in Giugovaz, kljub temu pa Openci morajo igrati na zmago. Opicina je letos izredno slabo začela, po osmih tekmah je zbrala eno samo točko, po zamenjavi trenerja (Manzuto, Stoini) pa je ekipa reagirala in deloma tudi popravila položaj na lestvici, ki pa ostaja kritičen.

Portuale - Zarja

Bazovci so danes pred težko preizkušnjo, pa čeprav se je stanje kar se tiče poškodb nogometasev precej izboljšalo. Trener Bidussi bo po nekaj tednih končno imel na razpolago vse nogometase, razen Struklja. Mnogim se previdnost Bazovcev zdi odveč, vendar je treba upoštevati, da je nasprotnik po slabem začetku (7 tekem, 1 točka) ujel pravi ritem in v serijo sedmih pozitivnih nastopov zbral 10 točk. Po porazu, ki so ga pristaniški doživeli v zadnjem kolu prvega dela v Bressi, so začeli povratni del s prepricljivo zmago nad močno ekipo Torneanese, v nedeljo pa so tesno klonili pred Bearzijem, ki sodi med kandidate za prestop v višjo ligo. Portuale je doma doživel le dva poraza. S točko bi Zarja zanesljivo ohranila vodstvo na lestvici, ker je danes hkrati na sporedu spopad med njenima najhujšima nasprotnikoma Pozzuolom in Manzanom.

V MLADINSKIH PRVENSTVIH

Juventino pokopal odlični napadalec San Luigija

Zarja Adriampex izenačila prav na koncu srečanja

DEZELNI MLADINCI

S. Sergio - Juventina 3:1 (1:1)

JUVENTINA: Pavo, Franchi (Ripa), Macuzzi, Trampuz, Zanier, Kobal, Gallo, P. Gergolet, Gambino, D. Gergolet, Makuc (Cernigoj)

STRELEC za Juventino: Kobal

Juventina je pokazala soliden nogomet, napredek v igri, večji del tekme je imela pobudo v rokah, a vse to ni bilo dovolj, da bi se izognila porazu. Tekmo je dejansko odločil igralec s st. 10 vrstah S. Luigija, ki je z neustavljivimi prodori v protinapadu trikrat spravil na kolena Pavia. Edini zadetek za goste pa je z izredno akcijo, ki jo je začel na sredini in zatem preigral 6-7 nasprotnikov, dosegel Mitja Kobal, ki je bil zal zatem izključen zaradi dvojne opomina.

POKRAJINSKI MLADINCI

Campanelle - Zarja Adriampex 1:1 (1:0)

ZARJA ADRIAMPEX: De Rota, Mariglio, Morasut, Neri, Cocevari, Fabini, Rencelj, Jurincich, Vrše, Kocman.

STRELEC za Zarjo Adriampex: Vrše

Izrazito slaba igra Zarje, slab nasprotnik in slab sodnik (dosodil je kar tri rdeče in vrsto rumenih kartonov v škodo domačih): to je bistvo srečanja med Zarjo in Campanellami. Potem ko so domačini vodili skozi vso tekmo, so zarjani izenačili le minuto pred koncem z Vršetom, vendar treba povedati,

da so zaradi poškodb bili v okrnjeni postavi. Sam začetek ni obetel nič dobrega, saj so Campanelle z edinim resnim napadom nepriznane povedle in se nato zaprle v svoj kazenski prostor. Po odmoru se je slaba igra na obeh straneh nadaljevala, proti koncu pa je svoj »show« začel sodnik. Stevčne prednosti pa rdeče-beli niso znali izkoristiti in ko je vse kazalo, da bodo ostali praznih rok, je Vrše v zadnjih minutah skočil najvišje in z glavo preusmeril zogo v mrežo. (d.gr.)

Zaule Rabuiese - Primorje 5:1 (2:1)

PRIMORJE: Valente, Husu, Ferfoglia, Gherbassi, Natalicchio, Zacchigna, Zangari, Luksa, Savi, Ostrouska, Emili

Pri Primorju je manjkalo nekaj igralcev, kar pa ni glavni razlog za najslabšo tekmo, ki jo je odigralo od začetka prvenstva sem. V prvih 10 minutah je se bilo enakovredno nasprotniku, nakar je popustilo, zlasti v obrambi, domači so zlahka prodirali po krilih (pesala je kondicija, saj vsi ne hodijo redno na treninge), a ko so domači povedli s 3:0, se jih je lotila se nervoza. Se dobro, da je bil Valente dobro razpoložen in je nekajkrat prilebno posegel. Prosečani bi sicer lahko dosegli še kak zadetek (pri izidu 4:1 je na primer eden od domačih zogo odbil na sami gol crti), a poraz je bil vsekakor zaslužen. (Maxi)

NAJMLAJSI

Gradese - Sovodnje 1:3 (1:3)

AMATERSKE LIGE / 2. IN 3. LIGA

Pred najlažjo nalogo je tokrat Kras Primorec z vodečim, nevarno za Sovodnje

3. amaterska liga: Breg favorit proti Vermeiglianu - Po negativni seriji bi Dolini prišla prav tudi točka - Mladost računa vsaj na točko - Vse naše ekipe v zelo okrnjeni postavi

2. AMATERSKA LIGA

Brian - Kras

Kras je spet pred sorazmerno lahka naloga. Brian je doslej dosegel le tri remije in je zaradi tega osamljena na repu lestvice, že lani pa se je v skupini E (23 točk) za las rešil izpada. Povrh bo danes igral v okrnjeni postavi, ker sta Parin in Grob izključena. Krasu se torej ponuja izredna prilaznost, da pospravi obe točki, čeprav bo igral okrnjen. Z nedeljsko zmago proti Ronchisu so precej popravili položaj in ce jim uspe zmagati tudi danes, bodo lažje zadihali.

Primorec - Palazzolo

Disciplinska komisija je strogo ukrepala proti Trebencem. Čuk bo moral pocihati dve nedelji, Pertan pa ne bo smel igrati kar pet nedelj, ker je v Bertiolu odvrnil sodnikov svincnik iz igrišča, potem ko mu je mož v crnem pokazal rdeči karton. To je že njegova tretja letosnja diskvalifikacija, s taks-

nim ravnanjem pa bolj kot sebi skdi svojemu moštvu. Odsotni bodo se Santi, Minca, in Benet zaradi poškodb ter Drioli, ki je oblekel vojsko suknjo. Trebenci bi se danes gotovo zadovoljili tudi s točko. Gostje so se ne premagani na prvem mestu lestvice. Za ljubitelje statistik se podatek, da je Dimitrij Ferluga prejšnjo nedeljo stotič igral v članski ekipi Primorca.

Sovodnje - San Lorenzo

»Skoda, da je začelo deževati, tako da bo naša naloga na razmočenem igrišču proti zelo solidnemu nasprotniku, kot je San Lorenzo, se teja,« nam je včeraj dejal pred današnjo tekmo predsednik Sovodenj Gianni Marson.

In res: igrati proti ekipi, ki ima eno izmed najboljših obramb prvenstva (prejela je le 11 golov), bo na blatnem igrišču dokaj težko igrati. Ne samo: San Lorenzo uvršča tudi najboljšega strelca lige

Tomata in se je zato treba bati tudi protinapada te ekipe.

Skratka, Sovodenjji bodo pred zelo težko nalogo, tudi zato ker bodo nastopili v okrnjeni postavi. Odsotna bosta poškodovana Doria in Tomsic, pa tudi nastop Persoglie je se v dvomu.

»Upajmo, da bomo igrali kot v prvem delu, ko smo tega nasprotnika premagali z 2:0,« je se dodal Marson.

3. AMATERSKA LIGA

San Vito - Dolina

Po treh zaporednih porazih bodo Dolincani skušali prekiniti negativno serijo, kar pa ne bo lahko, ker Tržacani sodijo med boljše ekipe. Pozabiti sicer ne smemo, da so Dolincani v prvem delu prisilili San Vito na delitev točk.

Breg - Vermeigliano

Povprečni Vermeigliano Brežanom ne bi smel delati preglavic. Po obetavnem začetku so gostje precej popustili in v zadnjih sedmih tekmah osvojili eno samo

točko. Upamo, da bodo pla-vi znali izkoristiti ta neugoden trenutek gostov in razveseliti svoje navijace z zmago. S tem bi na najlepší način praznovali 250. prvenstveni nastop v članski ekipi Paola Paolettiija. B. Rupel

Pulfero - Mladost

Doberdobska Mladost bo danes igrala z dokaj okrnjeno postavbo. Ob poškodovanih Luki Colji, Deanu Gerinu in Ivanu Marusicu sta v dvomu se Blason in Dario Gergolet. Ze na tekni prvega dela je Pulfero zaigral zelo solidno in Doberdobci so le v zadnjih minutah izbojevali neodločen izid, potem ko so gostje že vodili s 3:1. Pulfero je mlada ekipa, ki je predsem nevarna na svojem igrišču.

Po nedeljski zmagi je vzdušje v doberdobskem taboru spet vedro. Spet bosta igrala vezni igralec Ferfolja in napadalec Passon, tako da si Mladost nadeja na tem gostovanju vsaj točko.

SMUČANJE / ŽENSKI SLALOM V SIERRA NEVADI

Z izredno drugo vožnjo slavila Schneiderjeva

Slovenske smučarke na težki progi dosegle lep ekipni uspeh

SIERRA NEVADA - V zadnjem slalomu pred olimpijskimi igrami v Lillehammerju je Švicarka Vreni Schneider se enkrat dokazala, da ni brez razloga že nekaj let najboljša slalomistka. Po prvem teku ni kazalo, da bi lahko dosegla novo zmago, saj je za vodilno Italijanko Roberto Serra zaostajala že skoraj dve sekundi. Slovenske predstavnice so tokrat pokazale, da prihajajo v pravo formo v pravem trenutku. Po prvem teku je bila Alenka Dovzan 5., Urška Hrovat 7., Natasa Bokal 18., Katja Koren 20. in Spela Pretnar 26.

V drugem teku je Vreni Schneider dokazala, da je mojstrica belih strmin, saj je z daleč najboljšim rezultatom na koncu uspela zmagati pred Svedinjo Pernillo Wi-berg in Italijanko Deborah Compagnoni. Schneiderjeva je v Sierra Nevadi dosegla že svojo peto slalomsko zmago v tej sezoni in 49. v svoji kari-ri. S tretjim časom drugega teka se je Francozinja Lei-ga Piccard z devetnajstega mesta prebila na sesto, ki si ga je delila z Alenko Dovzan. Slovenske predstavnice so svoje uvrstitve malo pokvari-le, tako da se je na koncu Alenka Dovzan uvrstila na sesto mesto, kar je njena naj-boljša slalomska uvrstitev, dokaj nastopa v belem cirkusu. Urška Hrovat je po nekaj velikih napakah pristala na enajstem mestu, Katja Koren na trinajstem, Natasa Bokal na šestnajstem, kar je njen najboljši rezultat v tej sezoni. Dosedanja najboljša uvrstitev je bila 23. mesto. Spela Pret-nar pa je bila osemnajsta in s tem zaokrožila dobre uvrstitve slovenskih predstavnic. Danasnji slalom je skupaj s sredinim smukom stel tudi za drugo kombinacijo v tej sezoni. V sestevku obeh di-sciplin je bila najhitrejša Sve-dinja Pernilla Wiberg pred Vreni Schneider. Alenka Dovzan je bila sedma, Katja Koren osma in Spela Pretnar

enajsta.

Rezultati: 1. Schneider (Svi) 1:41.30, 2. Wiberg (Sve) 1:42.66, 3. Compagnoni (Ita) 1:42.70, 4. Zingre (Svi) 1:43.06, 5. Gallizio (Ita) 1:43.64, 6.-7. Piccard (Fra) in Dovzan (Slo) 1:43.73, 8. Pe-rez (Ita) 1:43.84, 9.-10. von Grünigen (Svi) in Ertl (Nem) 1:43.85, 11. Hrovat (Slo) 1:43.98, 16. Bokal (Slo) 1:46.08, 18. Pretnar (Slo) 1:46.66

Svetovni pokal - skupno: 1. Wiberg (Sve) 1.209 točk, 2. Schneider (Svi) 1.190, 3. Wa-chter (Avs) 898, 4. Compagnoni (Ita) 782, 5. Seizinger (Nem) 744, 11. Urška Hrovat 421, 12. Alenka Dovzan 355, 14. Spela Pretnar (vse Slo) 287.

Slalom: 1. Schneider (Svi) 660 točk, 2. Wiberg (Sve) 570, 3. Hrovat (Slo) 310, 4. Gallizio (Ita) 286, 5. Kjörstad (Nor) 212, 18. Alenka Dovzan (Slo) 115.

Od leve: Compagnoni, Schneider in Wiberg (Telefoto AP)

DANES V GARMISCHU / SLALOM ZA SP

Favoriti Tomba, Košir, Stangassinger...

V prednosti je najbrž italijanski smučar - Tudi Girardelli optimistično razpoložen

GARMISCH-PARTENKIRCHEN - Po odpovedi včerajšnjega smuka zaradi varnostnih razlogov bo danes v tem nemškem zimsko-sportnem središču slalom za svetovni pokal. To bo tudi prva tekma po tragičnem padcu Ulrike Maier na smuku v Garmischu prejšnjo soboto. Favoritov za zmago je nedvomno precej in med njimi je tudi Jure Košir, ki je pred tednom dni v Chamonixu osvojil tretje mesto.

Toda glavni favorit je kljub vsemu Alberto Tomba, ki je na tekmi v Franciji zmagal, s svojo vožnjo pa je dokazal, da se vrača v vrhunsko formo. Tombi tudi odgovarja smučišče v Garmischu, ki je najbolj strmo od vseh, na katerih potekajo slalomске tekme za svetovni pokal. Italijanski

sampion se je na danasnji smuk kot običajno pripravljaval v Val di Fassi. »Proga v Garmischu mi odgovarja, saj vedno smučam dobro na strmih in zahtevnih progah, kot je bila tista v Chamonixu. Upam, da bodo razmere v Garmischu podobne, s čimer bi imel velike možnosti za novo zmago in utrditev vodstva v slalomski razvrstitvi za svetovni pokal,« je Tomba včeraj precej optimistično izjavljal.

Petkratni zmagovalec svetovnega pokala Marc Girardelli pa je imel letos le malo razlogov za veselje na slalomskih tekmah. Toda to ga niti ne skrbi preveč. »Lani sem imel morda se večje probleme, pa sem kljub temu na svetovnem prvenstvu v slalomu osvojil srebrno kolajno,« je dejal. Pred današnjo tekmo je precej opti-

mistično razpoložen, saj je imel zaradi odpovedi smuka prvic letos dovolj časa, da se je nekoliko bolj posvetil treningu slaloma.

Luksemburski reprezentant avstrijskega rodu pa je se povedal, da skupne zmage v svetovnem pokalu nezasleduje več. Ta je namrec že skoraj gotovo v rokah Norvežana Kjetila Andreja Aamodta, ki ima pred Girardellijem že skoraj 400 točk naskoka. Aamodt je slalomski svetovni prvak, toda v tej sezoni se v slalomu se ni uvrstil bolje od petega mesta.

V boj za vrh pa se bo gotovo spustil tudi Avstrijec Thomas Stangassinger. V Chamonixu, dan po smrti Ulrike Maier, se ni mogel dovolj zbrati in je smučal slabo, za danes pa napoveduje »come back«.

Prvi poskus ni uspel Moser ponoči še enkrat poskusil

MEXICO CITY - Tudi včerajšnji Moserjev popoldanski poskus, da bi zrušil svetovni rekord Britanca Boardmana v vožnji na eno uro, je spodletel. Tokrat se je ustavil v 26. krogu, ko je veter postajal vse močnejši in je postalo jasno, da rekorda ne bo.

V prvem včerajšnjem poskusu je Moser prevozil 8 kilometrov 333 metrov in 33 centrimetrov s poprečno hitrostjo 51, 704 km na uro (Boardman je 23. 7. 1993 v eni uri prevozil 52, 270621 km). Ze po petem kilometru je bilo jasno, da njegov naskok ne bo uspel. Čeprav veter ni bilo, je 42-letni kolesar za 5 kilometrov porabil 5 minut, 49 sekund in 44 stotink, medtem ko je Boardman med rekordno vožnjo za isto pot potreboval 5 minut 48 sekund in 50 stotink. Pri včerajšnjem poskusu je bilo tudi nekaj novosti na kolesu. Odstranili so naslon za prsa in nekoliko razširili balanco, ki so jo izdelali iz aluminja, za osnovo pa jim je služila balanca gorskega kolesa.

Toda Moser se ni povsem obupal in je že včeraj pozno ponoči (popoldne po mehiskem času) najbrž znova poskusil. V taboru italijanskega kolesarja so se namrec odločili, da se enkrat poskusijo, preden se dokončno odrečejo naskoku na svetovni rekord. Za večerni poskus pa so se odločili, ker so ugotovili, da je takrat najmanj vetra.

Toda očitno rekord v vožnji na eno uro ne mika samo Moserja. Skot Graeme Obree, ki je 17. 7. 1993 že postavil svetovni rekord, za prve dni maja napoveduje prihod v Mehiko in naskok na Boardmanov rekord.

NOVICE

Ustanovili sklad Ulrike Maier

ZENEVA - Mednarodna smučarska organizacija FIS in Združenje smučarskih novinarjev AISJ sta včeraj ustanovila sklad, ki so ga poimenovali po tragično preminuli avstrijski smučarki Ulrike Maier. Sklad so ustanovili z namenom, da bi pomagali pone-srečenim tekmovalcem in pa njihovim najbližnjim sorodnikom. Prva, ki bo deležna pomoči iz tega sk-lada, bo prav stiri letna hčerka Ulrike Maier, Mela-nie. Ustanovitelji sklada so že darovali 5000 švicar-skih frankov, k pobudi pa so že pristopile tudi krajevne oblasti v Garmisch-Partenkirchnu.

Dva svetovna rekorda v dvorani

MOSKVA - Na mednarodnem dvoranskem mitin-gu v Moskvi je ruska ženska štafeta 4 x 800 metrov s časom 8:18.71 za šest sekund izboljšala stari rekord štafete ZDA, Jamajčanka Marlene Ottey pa je tri dni star rekord Rusinje Privalove v teku na 50 metrov izboljšala za tri stotinke. Rekord tako znaša okroglih šest sekund.

Zadnja priložnost Stangassingerjeve

SIERRA NEVADA - Nemka Ulrike Stangassinger je napovedala, da bo marca letos po koncu sezone prenehala s tekmovalnim sportom. 25-letna smučarka, ki tekmuje v svetovnem pokalu vse od leta 1986, je dejala, da so vzrok za njeno odločitev slabi rezultati. Kljub temu zeli sesta z lanskega sve-tovnega prvenstva v smuku v Morioki na Japon-skem danes na superveleslalomu v Sierra Nevadi izkoristiti zadnjo priložnost za uvrstitev v nemsko olimpijsko reprezentanco.

Kambodža 195. članica MOK

LILLEHAMMER - Izvršni odbor MOK (Mednarod-ni olimpijski komite) je danes priporočil, da se Kambodža sprejme kot 195. članica v to telo. Dokončno odločitev o tem bodo sprejeli na 102. skupščini MOKA, ki se začne v Lillehammerju v ponedeljek.

Odlične igre Čehov

STOCKHOLM - Na predolimpijskem hokejskem turnirju v Stockholmu je Češka premagala Rusijo s 5:0 (2:0, 0:0, 3:0). Gole so dosegli: Hostak 2, Kastak, Toupal in Allinc po enega. Kanada je s 6:5 (2:3, 1:2, 3:0) premagala Švedsko. Strelci za Kanado so bili Yves-Roy, Kontos, Astley, Karyia, Norris in Ned-ved, za domačine pa Naslund, Dackell, Rydmark, Berglund in Jonsson. Čehi so se nato pomerili z do-maćinami in dosegli še drugo zmago. Češka - Švedska 2:1 (1:0, 1:1, 0:0). Za Česko sta bila uspešna Horak in Vykoukal, za Švede pa Bergqvist.

V Dubaiju finale Bruguera - Gustaffson

DUBAI - Finalista moskega teniskega ATP turnirja v Dubaiju (nagradni sklad 1 milijon dolarjev) sta Spanec Sergi Bruguera in Sved Magnus Gustaffson. Bruguera, prvi nosilec, je v polfinalu s 6:2, 6:1 pre-magal Rusa Volkova, Gustaffson (4. nosilec) pa je s 6:2, 6:2 odpravil Južnoafričana Ferreira (8. nosilec).

Stich izločen

MARSEILLE - Na tukajšnjem ATP turnirju za moske z nagradnim skladom 540.000 dolarjev je v polfinalu prišlo do nepričakovanega razpleta. Švic-ar Rosset, četrti nosilec, je s 6:2, 2:6, 6:4 premagal prvega nosilca, Nemca Michalea Sticha. V drugem polfinalu je Francoz Boetsch (5. nosilec) s 7:6, 6:3 odpravil Italijana Diega Nargisa.

Grafova in Navratilova zlahka

TOKIO - Prvi nosilki teniskega turnirja ATP v Tokiu, Steffi Graf in Martina Navratilova, sta upra-vicili napovedi in se uvrstili v finale. V polfinalu je Nemka s 6:2, 6:2 premagala Nizozemko BVoogerto-vo, Amerikanka češkega porekla pa s 6:2, 6:3 sesto nosilko, Švicarko Maleejevo.

Gascoigne v Italiji preživlja precej težke trenutke

RIM - »Ne vem, koliko časa bom se zdrzal. Z La-ziom me veže se triletna pogodba, toda v zadnjih mesecih sem tu v Italiji doživel neverjetne tren-utke. Dvakrat so vlomili v mojo hišo, razbijajo mi sipe na oknih, ponoči me morijo s telefonskim kli-ci«, je v intervjuju za angleški »Sun« dejal nogome-tas Lazia Paul Gascoigne, ki je pred nekaj dnevi udaril nekega fotografa. »Bil sem v trgovini. Ni mi dal mira. Naredil je najmanj šestdeset fotografij, ko pa sem ga vljudno prosil, naj neha, me je zgrabil za vrat«, je izjavil Gascoigne, ki sicer ne velja ravno za najbolj mirno osebo, pri Laziu pa je le od časa do časa upravicil sloves velikega nogometasa.

Umrli Fred de Bruyne

TOULONE - Belgijski kolesarski as petdesetih let Fred De Bruyne je umrl včeraj v Seillansu, v južni Franciji za posledicami dolge bolezni. Star je bil 63 let. De Bruyne je v svoji kariieri trikrat zmagal na dirki Liege - Bastogne - Liege (1956, 1958, 1959), po enkrat pa na dirkah Pariz - Roubaix (1957), Valon-ska puscica (1958), krožna dirka po Flandriji (1957) in Pariz - Nica.

KOLESARSTVO / NASKOK NA SVETOVNI REKORD V VOŽNJI NA ENO URO

Moser je včeraj še enkrat zamen naskakoval Boardmanov rekord (AP)

ITALIJANSKA A-1 LIGA

Bialetti brez Bonija lahek plen Stefanela?

Včeraj kar tri srečanja

TRST - Trzaski Stefan bo danes gostoval pri Bialeltiju v Montecatini, ki je ostal brez svojega najboljšega igralca in strelca Maria Bonija, ki je prav ta teden izvedel za svojo usodo: zaradi uživanja nedovoljenih sredstev je izključen za dve leti.

Brez svojega najboljšega predstavnika je Bialetti gotovo izgubil svojo udarno moč in predvsem je prikrajsan za najmanj 25-30 točk, kolikor jih je mostvu zagotavljal Boni na vsako tekmo. Trzacani, ki so se med tednom brez težav uvrstili v polfinale Koračevega pokala, so torej danes v Montecatini nesporni favoriti za zmago. Tanjevečevo mostvo igra dokaj zanesljivo, zato bi moralo premostiti tudi današnjo oviro in ostati samo na vrhu lestvice.

Derbi današnjega kola pa bo brzokone v Pesaru, kjer bo Scavolini igral proti Benettonu iz Trevisa. Obe mostvi sta med tednom v pokalu bridko razocarali in zato isčeta uteho vsaj na prvenstvenih nastopih. Zanimivo bo tudi srečanje v Caserti, kjer bo domači Onyx, ki ga vodi Ranko Žeravica, igral proti Glaxu iz Verone.

V včerajšnjem popoldanskem anticipiranem srečanju je beneska Acqua Lora spet zamudila lepo priložnost, da bi osvojila prepotrebni točki v boju za obstanek v ligi. Benecani so vodili vse do konca, v zadnjih potezah pa jih

je Kleenex iz Pistoie presenetil in tako zmagal s 100:94 (52:55). Najboljši strelac v beneskih vrstah in vsega srečanja je bil Binotto, ki je dal 29 točk, dobro se je odrezal tudi novi American Reddick (13 točk), ki je zamenjal slovenskega reprezentanta Slavka Kotnika. Pri gostih pa so bili najboljši strelci Forti (23 točk), Spagnoli (19) in Binion (18).

Sinocnja izida: **Buckler - Filodoro 78:70, Recoaro - Pfizer 96:73.**

DANASNJI SPORED (17.30): Scavolini - Benetton; Reggiana - Clear; Bialetti - Stefan; Onyx - Glaxo; Baker - Burghy.

VRSTNI RED: Stefan Trst-30; Glaxo Verona 28; Recoaro Milan (26); Buckler Bologna (26); Scavolini Pesaro in Benetton Treviso 22; Pfizer Reggio Calabria (18); Filodoro Bologna (16); Kleenex Pistoia 16; Onyx Caserta in Bialetti Montecatini 14; Clear Cantù in Reggiana Reggio Emilia 12; Baker Livorno 11; Burghy Rim 10; Acqua Lora Benetke 0.

DANASNJI SPORED A-2 LIGE (17.30): Bancosardegna Sassari - Monini Rimini; Auriga Trapani - Teamsystem Fabriano; Carife Ferrara - Francorosso Turin; Olitalia Siena - Telemarket Forlì; Floor Padova - Elecon Desio; Pavia - Goccia di Carnia Videm; Teorematur Milan - Newprint Neapelj; Cagiva Varese - Pulitalia Vicenza.

Frigora - Jadran TKB 94:79 (45:29)

FRIGORA: Ritossa 11, Colombis 13 (3:4), Spangaro, Grion 6 (2:2), Turel 42 (6:7), Micalich 2 (2:2), Piva 10, Vivian 6 (2:7), Vasti 4 (2:2), Bassolua, trener Rosa.

JADRAN TKB: Arena 8 (4:4), Oberdan 16 (6:6), Cuk 10 (4:4), Pregarc 19 (6:6), M. Milic, Starc 14 (3:4), Rebula 8 (2:3), Kojanec 2 (0:1), Hmeljak 2 (2:2), trener Vatovec.

SODNIKA: Bon iz Benetk in Bradamante iz Trzica. SON: Frigora 25, Jadran 23. PON: Starc (31).

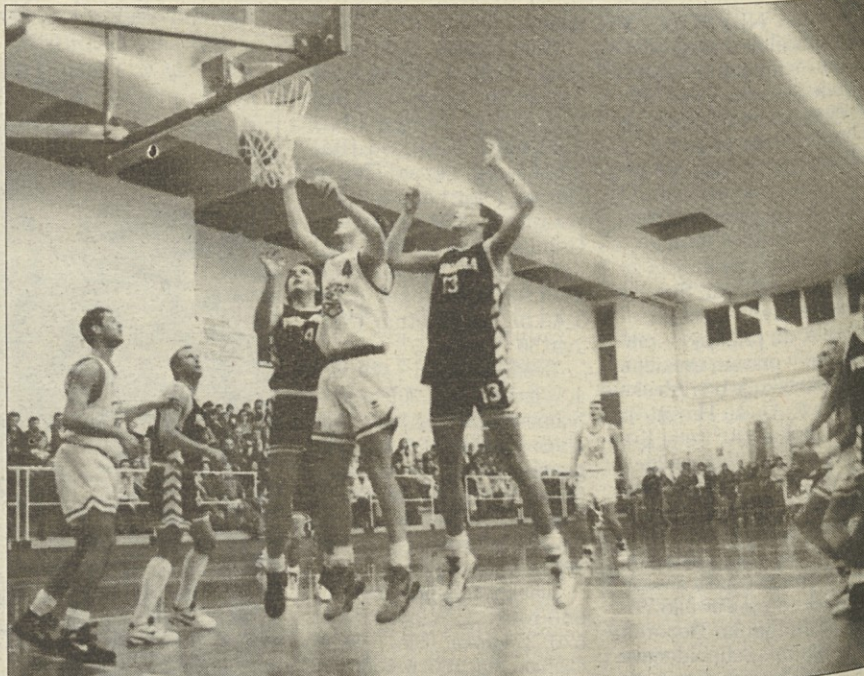
TRI TOČKE: Colombis 2, Turel 2, Ritossa 1; Oberdan 2, Pregarc 1, Starc 1.

PORDENON - Jadranovci so sinoci v Pordenonu doživeli že tretji zaporedni poraz. Da bi naši košarkarji lahko zmagali proti močnemu mostvu Frigore, ki ima nekaj odličnih posameznikov, kot so Turel (dosegel je kar 42 točk), Ritossa, Colombis, Grion itd., bi morali zares zaigrati brezhibno. Odsotnost Sandija Rauberja, ki se je poškodoval pred dvema koloma, je bila, kot je pokazalo tudi sinocnje srečanje, zelo boleča. Edina uteha ob tem porazu je to, da so jadranovci na pr-

vem srečanju doma proti istemu nasprotniku zmagali z 19 točkami razlike in da v primeru, da bi obe ekipi končali z enakim številom točk na lestvici, bi bili jadranovci na boljšem.

Po izenačenem začetku (v 7. min. 12:10) so gostitelji kaj kmalu povedli za 10 točk (25:15) in vodstvo tudi stalno večali do konca polčasa (+16). Največjo prednost so si Pordenonci priigrali v 31. min., ko so povedli kar za 28 točk (70:42). Nakar so jadranovci le reagirali in ob dobri igri predvsem Deana Oberdana, ki je dosegel 16 točk (2:2 za 2 točki, 2:2 za 3 točke, 6:6 pri prostih metih in 7 asistenc), so poraz omilili na 15 točk. (Kaf)

OSTALI IZID: Don Bosco - Mogliano 81:69.

Posnetek s prve tekme med sinočnjima nasprotnikoma v Brščikih (Foto ferrari/KROMA)

PROMOCIJSKA LIGA / VČERAJ V DOLINI V GORIŠKI SKUPINI

Domovci z boljšo skupinsko igro zasluženo dobili derbi z Bregom

Bruno Kneipp (38 točk) in Dušan Košuta (30) najboljša strelca srečanja V tržaški skupini so bili cicibonaši uspešni, sokolovci pa so izgubili

Pod košem je bila včasih prava gneča (Foto KROMA)

Breg - Dom La Goriziana 87:90 (45:52)

BREG: Pavlica 2, Corbatti 2, R. Zerjal 12 (0:2), Filipčić 11 (4:5), Kneipp 38 (4:6), B. Zerjal 19 (4:9), Schiulaz, Malalan 3 (1:2), Bandi, Savoia.

DOM LA GORIZIANA: Košuta 30 (15:15), Kojancic 0:1, Orzan 17 (2:2), Semolic, Pecanac 18 (3:6), Battello 3 (1:2), Bordon 9 (1:2), Jarc 13 (1:2), Ambrosi.

TRI TOČKE: Kneipp 2, Filipčić 1, B. Zerjal 1; Košuta 1, Orzan 1, Pecanac 1; PON: Pavlica, R. Zerjal, Bordon.

Derbi med Bregom in goriskim Domom je bil na trenutke dopadljiv, goriski košarkarji pa so popolnoma zasluženo slavili predvsem po zaslugi boljše organizacije in

večje preudarnosti in premišljenosti v napadu, optimalno pa so tudi izkoristili premoc v višini.

Brezani so tekmo začeli zelo živčno, saj so v prvem polcasu imeli znatne težave pri zadrževanju razpoloženih Kosute in Orzana, medtem ko so v napadu igrali vse preveč nepovezano in zaključevali iz neizdelanih položajev. V tej fazi sta bolje od ostalih igrala samo Kneipp in Boris Zerjal, kar je bilo pa premalo, da bi lahko nudili enakovreden odpor Goricanom.

V drugem delu tekme so Brezani v začetku zaigrali veliko bolj motivirano in z delnim izidom 15:2 povedli za 6 točk. Namesto da bi takrat se bolj pritiskali na plin in ustvarili se večjo razliko,

so nerodno izgubili tri zaporedne zoge v napadu, kar so domovci izkoristili in presli v vodstvo. V drugi polovici drugega polčasa so Goricani pokazali dobro uigranost in taktično zrelost: iskali so svoje centre, tako da je prav takrat, ko je bilo najbolj potrebno, odlično zaigral Vasja Jarc, ki je bil pod košem neustavljiv za nizje Bregove košarkarje. Brezani pa so vztrajali pri nepovezani igri in individualnih poskusih ter tako tudi zasluženo izgubili. (Cancia)

TRŽASKA SKUPINA Cicibona Mingot - Stella Azzurra 85:75 (36:34)

CICIBONA: Pertot 11 (3:6 za 2 točki, 1:3 za 3 točke, 2:3 prosti meti), Galoppin (-, -, 0:3), Jogan 20 (8:10, 1:6, 1:2), Bajc 8 (2:2, -, 4:5), A. Cupin 11 (5:6, -, 1:4), Battilana 9 (4:6, -, 1:5), Semen 10 (3:4, -, 4:4), Tomsic 7 (3:4, 0:2, 1:1), Furlan 5 (1:3, -, 3:4), S. Cupin 4 (2:5, -, -), trener Kovacic.

Met za 2: 31:46, met za 3: 2:11, skupno 33:57, pm 17:31. 3T: Jogan 1, Pertot 1.

Cicibonaši so zasluženo zmagali, vendar so se morali posteno potruditi, preden so strli odpor trdoživih košarkarjev Stelle Azzurre. Gostje so po prvih 10 minutah celo vodili s 15:11, nakar so naši košarkarji z delnim izidom 9:0 povedli z 20:15. Cicibonaši so spet nadaljevali s slabo igro, tako da so dopustili gostom, da končajo polcas le z dvema točkama zaostanka.

Nase mostvo je v drugem polcasu odločno zacelo in si z delnim izi-

dom 13:2 priigralo kar solidno prednost 13 točk (56:43). Vse do konca so cicibonaši vodili s 7-12 točkami razlike. Gostje so sicer v 36. min. zmanjšali zaostanek le na 6 točk (68:74), to pa je bilo tudi vse, kar so zmogli in zmagala je ostala doma.

Pri gostih sta se izkazala Masala in Antonini, zmaga naših pa je predvsem sad skupinske igre. Naj omenimo solidno igro Sase Cupina v drugem delu in Iztoka Bajca v zadnjih minutah. (VJ)

Sokol Warm - Inter 1904 63:69 (37:30)

SOKOL WARM: Bajc 2 (2:2), Pahor, Stanissa 16 (3:4), Paulina 7 (1:4), Sosic 14, Pertot 15 (7:9), Devetak, D. Starc 7 (0:1), Usaj, Klanjscek 2, trener I. Starc.

TRI TOČKE: Sosic 2, Stanissa 1, Starc 1. PON: Sosic (28), Stanissa (40).

Sokolovci so končno spet zaigrali na svojem igrišču v Nabrezini in vse je kazalo, da jim bo domači teren tudi prinesel srečo, saj so zaceli tekmo zelo dobro in v 12. min. vodili s 13 točkami razlike (27:14). V tem delu so se zlasti razigrali Rudi Stanissa in Martin Sosic v napadu ter Martin Pertot v obrambi (imel je kar osem skokov). Proti koncu polčasa pa so gostje z agresivnim pressingom zmanjšali zaostanek na sedem točk. In s to obrambo je Inter 1904 nadaljeval tudi v drugem polcasu. Center Pertot ni več dobival uporabnih zog pod košem, Sokolova igra ni bila več tako učinkovita kot na začetku in poraz je bil tu. (Gorazd Bajc)

1. DIVIZIJA / V 3. KOLU

Prosek in Polet Metra tudi tokrat osvojila točki

Grilanc (26 točk) in Vremec (20) naša najboljša strelca

Basket Mureto - Prosek 59:68 (35:45)

PROSEK: Versa 1 (1:2), Ban 9 (4:4), Pertot, Gregori 2, Rupel, Nabergoj 1 (1:2), A. Emili 3 (1:2), Gruden 5 (1:4), Grilanc 26 (5:7), Sterni 21 (11:15), trener L. Emili.

TRI TOČKE: Ban 1, Grilanc 1. IZKLJUCEN: Grilanc (37).

Proti skromnemu Mureto Basket so Prosecani izbojevali pričakovano zmago, toda z igro spet niso zadovoljili. Po začetnem vodstvu v 5. min. z 20:7 so naši košarkarji začeli lagodno igrati. V prvem polcasu se je razigral le Ivo Grilanc, ki je v tem delu dal kar 20 točk.

V drugem polcasu je prislo do pravega »black-outa« na obeh straneh, saj sta obe ekipi v osmih minutah dosegli le sedem točk. Prosecani pa se niso pustili presenetiti, ob-

držali so prednost 10-12 točk in nato tudi zasluženo zmagali. (Marko Rupel)

Magic Basket - Polet Metra 53:76 (17:39)

POLET METRA: Bogatec 19, Berdon 3 (1:2), Briscic 11 (7:8), Malalan 4 (1:4), Vremec 20 (4:7), Jancar 2, V. Baitz 5 (1:2), Gregori 4 (0:3), Hrovatin 8 (2:4), E. Baitz, trener Tavcar.

Tudi brez Gobbija in Pupulina, ki sta počivala za programirani »turnover« so imeli Tavcarjevi varovanci lahko delo proti ekipi Magic Basket, saj

so takoj na začetku zasuli nasprotnikovo mrežico s kopico košev ter po desetih minutah igre vodili že z 20 točkami prednosti. Šokiranim domacim igralcem ni tako preostalo drugega, kot da so zalili sodnika in z grobo igro izzivali nase igralce, za kar so bili seveda tudi kaznovani.

Kljub lahki zmagi pa moramo povedati, da se zal Poletovci tudi na tej tekmi niso izrazili na najboljšem nivoju, saj so na primer v drugem polcasu zmagali samo za točko. (C.B.)

Mladinska košarka

DRŽAVNI KADETI Don Bosco - Bor Radenska 104:757

NARASCAJNIKI Jadran Eurosava - Libertas Ts 104:113 (38:60)

MINIBASKET (MLAJSI)

Suvich - Polet 22:35 (18:13)

MOŠKA B2 LIGA / IMSA KMEČKA BANKA

Slab nastop in neizbežen poraz

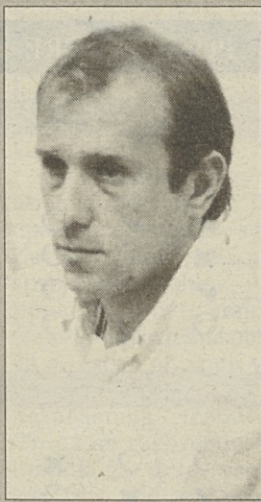
Glavno orožje Luga je bil blok

Lugo - Imsa Kmečka banka 3:1 (15:6, 13:15, 15:2, 15:5)

IMSA KMEČKA BANKA: Feri 5+4, L. Populini 5+13, Stabile 0+1, Marchesini 1+1, Lutman 3+4, Buzzinelli 1+2, Florenin 1+2, Paoletti 0+2, G. Populini 0+0, Princip, Ursic, Rigonat.

Trajanje setov: 12, 21, 12, 17 minut. Servisi (točke/napake): Lugo 4/15, Imsa KB 4/7. Napake: Lugo 11, Imsa KB 23. Bloki Lugo 19, Imsa KB 5. Sodnika: Sanpaolo (Ancona) in Gambini (Macerata).

Na gostovanju pri Ravenni so odbojkarji Imse Kmečke banke naleteli na popolnoma

Trener Lorenzo Zamò

crn dan in poraz proti odličnim gostiteljem je bil zato neizbežen. Zmaga Luga je bila se bolj gladka kot kaze

rezultat. Gostje so bili boljši samo na začetku, ko so z nekaterimi servisi in bloki povedli s 5:0, nato pa so bili skoraj vedno v podrejeni vlogi. Imsa Kmečka banka je v drugem setu res zmagala, toda sele potem, ko je Lugo že vodil z 12:3 in 13:6. Gostitelji so verjetno začeli podcenjevati Goricanane in so zato precej popustili. Toda pri njih je slole za trenutek zmede, saj so v nadaljevanju spet pritisnili na plin in prekosili goste. Glavno orožje Luga je bil izredno dober blok, pa tudi napadov s centra Goricanov nikakor niso mogli zaustaviti.

ŽENSKA C1 LIGA / VČERAJ POPOLDNE V TRENTU

Battisti je bil za borovke vendarle pretrd oreh

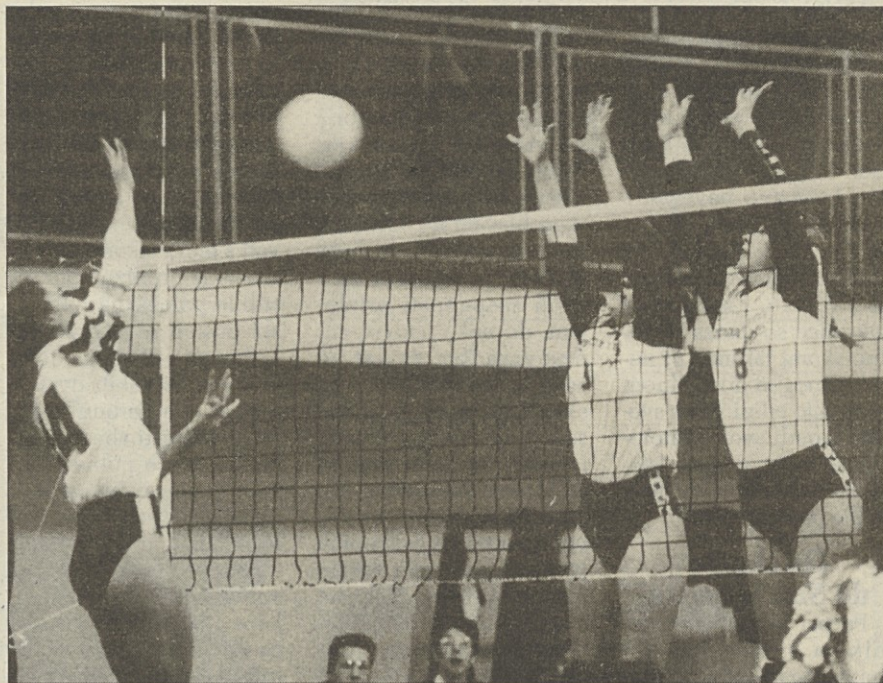
Plave so naredile preveč napak, da bi lahko iztržile boljši rezultat, a so se vseeno častno upirale boljšim nasprotnica

Battisti - Bor Tombolini 3:0 (15:7, 15:3, 15:4)

BOR TOMBOLINI: Nacinovi 1+3, Gregori 1+0, Vodopivec 2+5, Benevol 1+3, Azman 2+5, Flego 1+3, Pitacco 0+3, Cok 0+1, Faimann 0+0, Gruden, Grbec, Gustini.

Servis (točke/napake): Battisti 7/7, Bor 1/11.

Z gostovanja v Trentu, kjer so se pomerile z eno od treh ekip, ki se potegujejo za napredovanje v B2 ligo, se Borove odbojkarice po pričakovanjih vračajo gladko premagane. Čeprav so v treh setih zbrale samo 14 točk (nekatera, tudi boljša mostva, kot na primer Tarcento, so tu zbrala se skromnejši izkupicek) in je dvoboj trajal manj kot eno uro, nikakor ne moremo reči, da je slo za ponovitev poloma, ki so ga plave pred dvema tednoma dozivele v San Donaju proti Noventi. Tokrat so zaigrale bolj borbeno in učinkovito, v dolgih akcijah so se enakovredno borile z gostiteljicami, vendar pa so skoraj vsakic tudi potegnile krajši konec. Zaradi težav pri sprejemanju servisa ni bil njihov napad dovolj prodoren, pri mreži pa je bil Battisti bolj spreten in izkušen. Res slabo so borovke igrale samo v drugem setu, ko jim skoraj nič ni slo od rok, v prvem in zadnjem setu pa so pokazale precej več, zlasti na začetku in v končnicah, ko se res niso zlahka predale. Toda v vmesni fazi obeh setov si je Battisti priboril precejšnjo prednost, ki je

Borov blok med tekmo z Biadenesejem v Trstu (foto KROMA)

nato ni bilo mogoče nadoknaditi.

»Naredili smo preveč napak in naivnosti, da bi lahko računali na zmago. Ko igramo proti boljšim ekipam v ligi, premalo verjamemo v svoje moči. Sicer pa je za nas letos predvsem pomembno to, da zmagamo takrat, ko si je treba zagotoviti točke za obstanek. To pa nam je doslej tudi vsakic uspešno«, je včerajšnji poraz komentiral trener plavih Marko Kalc, ki ni bil pretirano razočaran nad razpletom tekme.

Poraz Koimpexa

Kennedy - Koimpex 3:1 (11:15, 15:8, 15:6, 15:9)

A1 liga: po TV Jockey - Milan

V moski odbojkarjski A1 ligi bodo danes odigrali 21. kolo. Novopečeni zmagovalec italijanskega pokala Daytona iz Modene bo gostil Gabeco iz Montichiarija, po TV (Italia 1 od 17.30) pa bo tekma med Jockeyjem iz Schia in Milanom. Vođeci Sisley se bo v Trevisu pomeril z Alpitopurpom orjaskega Ganeva, najbolj pomembna tekma v boju za obstanek pa je Sids Falconara - Mia Verona.

Danasnji spored: Jockey Schio - Milan, Daytona Modena - Gabeca Montichiari, Toscana Firenze - Ignis Padova, Sisley Treviso - Alpitour Cuneo, Sids Falconara - Mia Verona, Edilcuoghi Ravenna - Fochi Bologna, Maxicono Parma - Giglio Reggio Emilia.

Materi italijanski pokal za ženske RIM - Odbojkarice Rugiade Matera so v finalu italijanskega pokala za ženske s 3:1 (16:14, 12:15, 15:12, 15:6) premagale sesterko Isola Verde iz Modene. Dekleta iz Modene so se favoriziranim nasprotnicam zelo dobro upirale, vendar je bila na koncu Matera (ki je že stiri najst mesecev nepremagana) vendarle premočna.

Kmečki banki derbi v Dolini

V zelo napetem tržaško-goriškem derbiju ženske C2 lige je sinoci v Dolini Kmečka banka s tesnim 2:3 premagala Breg, potem ko so Goricanke že vodile v setih z 2:0. V isti ligi so sokolovke gladko izgubile proti močni Porciji.

Med moski je Bor Omse prekinil serijo porazov... Mosse in izgubil po starih setih igre, boljše pa je igral samo v zadnjih dveh setih.

NEKAJ VCERAJSNIJH REZULTATOV

Moska C2 liga: Mossa - Bor Omse (15:5, 15:4, 15:17, 15:9).

Ženska C2 liga: Domovip Porcia - Sokol Indules 3:0 (15:8, 15:9, 15:7), Breg - Kmečka banka 2:3 (6:15, 13:15, 15:13, 15:13, 11:15), Pellini Trzič - Libertas Martignacco 3:1.

1. ženska divizija: Olympia - San Luigi 3:0 (15:6, 15:9, 15:9)

MOŠKA C2 LIGA / SINOČI V SOVODNJAH

Soča Sobema brez težav ugnala ekipo s katero je lani izgubljala

Soča Sobema - Fagagna 3:0 (15:10, 15:3, 15:8)

SOCA SOBEMA: Klede 4+7, Tomsic 1+0, Petecjan 2+11, Korsic 7+8, Braini 4+2, S. Cotič 3+3, Gravnar, Battisti, I. Cotič, Mucic, Pahor.

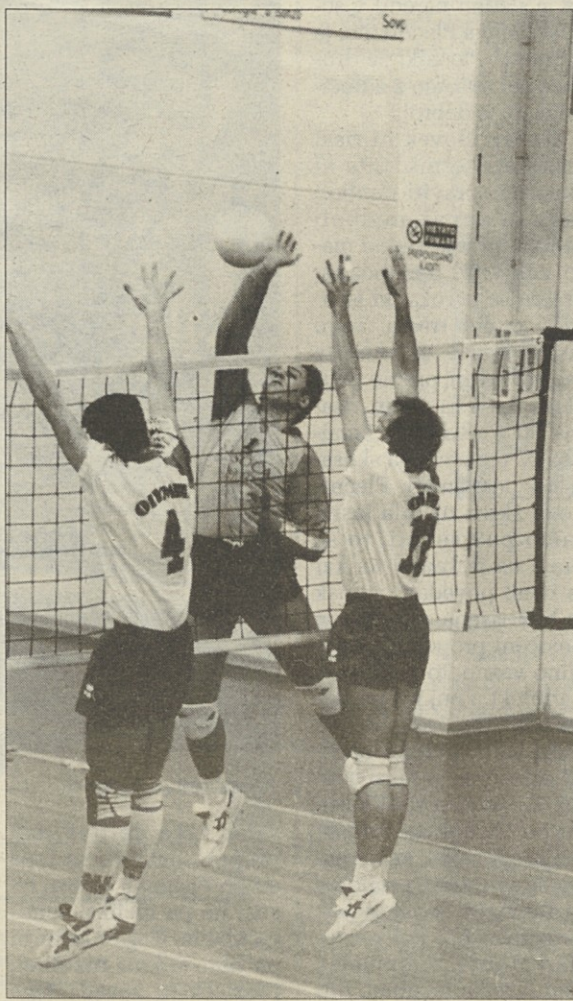
Soča Sobema je proti Fagagni brez težav vknjizila svoj deveti par prvenstvenih točk. O tem, koliko boljši so letos Sočani, pove že podatek, da je lani v D ligi Fagagna na končni lestvici osvojila mesto pred njimi, letos pa jim sploh ni dorasla.

Treba je sicer reči, da so se gostje v prvem setu zelo dobro upirali slovenskih odbojkarjem. Fagagna je z borbeno igro v polju zaustavila marsikateri napad Socanov, napak ni delala in rezultat je bil zato vse do desete točke izenačen,

čeprav so bili gostitelji vedno v vodstvu. Toda v končnici tega seta so kapetan igralec Cotič in ostali zaigrali odločneje in strli odpor nasprotnikov.

V preostalih dveh setih je bila premoc domače ekipe bolj očitna. Zelco dobro sta delovala sprejem servisa in blok. Podajalec Tomsic je imel na voljo dosti uporabnih zog, zato so uspevale tudi kombinacije v napadu in Sočani so kar nekajkrat zaključili napad brez bloka. Posebno jih velja pohvaliti, ker niso nikoli popustili, niti takrat, ko je bilo jasno, da je nasprotnik na kolenih.

Obracun Soce Sobema je po prvem delu res odlične. Zacele je s ciljem, da si zagotovi obstanek, zdaj pa je zelo blizu tistim ekipam, ki se borijo za vrh lestvice...

Diego Petecjan v napadu med tekmo proti Olympii

domači šport

Danes

Nedelja, 6. februarja 1994

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Standrežu: Juventina - Ponziana; 14.30 na Proseku: Primorje - San Giovanni

1. AMATERSKA LIGA

14.30 na Opcinah, Ul. Alpini: Opicina - Vesna; 14.30 v Briscikih, Ervatti: Portuale - Zarja

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebčah: Primorec - Palazzolo; 14.30 v Prečenicu: Brian - Kras; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - San Lorenzo

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Dolini: Breg - Vermeigliano; 14.30 v Žavljah: S. Vito - Dolina; 14.30 v Podbonescu: Pulfero - Mladost

NARASCAJNIKI

10.30 v Domju: Domio - Primorje

KOSARKA

MOSKA D LIGA

17.00 v Trstu, Suvich: Bor Radenska - Virtus Udine

PROMOCIJSKA LIGA

11.00 v Trstu, Ul. della Valle: Scoglietto - Kontovel

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Briscikih, Ervatti: Kontovel Edil-Portfidi - Italmonfalcone

MINIBASKET

IGRE POD KOSEMA

14.00: Bor - Sezana, 16.30: Breg - Portoroz, 17.30: Kontovel - Polet

ODBOJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA

11.00 v Dolini: Breg - Kontovel; 11.00 v Trstu, Morpurgo: Pallavolo Trieste - Sokol

MLADINCI

11.00 v Trstu, Galilei: Nuova Pallavolo - Koimpex

MLADINKE

11.00 v Nabrezini: Sokol - Pallavolo TS; 11.00 na Opcinah: Koimpex - Sgt A; 11.30 v Trstu, Ul. Ginastica: Sgt B - Bor

NARASACINICE

11.00 na Proseku: Kontovel B - Oma

Jutri

Ponedeljek, 7. februarja 1994

KOSARKA

MLADINCI

18.30 v Briscikih, Ervatti: Kontovel - Itala; 19.30 v Trstu, Ul. della Valle: Barcolana - Cicibona; 20.30 v Briscikih, Ervatti: Bor Radenska - Don Bosco

DECKI

16.00 v Trstu, Istrska ulica: Don Bosco B - Sokol

Obvestila

SHINKAI KARATE KLUB

obvesca, da bodo društveni izpiti za pasove vseh barv v sredo, 9. 2., v telovadnici Silvestri na Proseku. Začetek izpitov za otroke je ob 18. uri, za odrasle pa ob 19. uri.

JADRALNI KLUB CUPA

vabi clane na informativno sejo o društvenem sezezu, ki bo v petek, 11. februarja, ob 20.30 na sezezu društva v Seslanskem zalivu.

S POTI PO EKVADORJU

Avantura na andskih tirih ⁽¹⁾

Magnet za pustolovščin željne turiste

V daljnem Ekvadorju so v začetku stoletja zgradili nekaj železnih prog, da bi povezali andsko visoko planoto z nizinsko pokrajino ob Pacifiku. Tako so andsko rudno bogastvo povezali s pristanišči, prebivalstvo na planoti pa preskrbeli z obiljem sadežev s plantaz ob Pacifiku. Ekvadorske železnice so danes se vedno skoraj taksne kot nekoc. Mnogim domaćinom pomenijo edini stik s svetom, zaradi svoje vratolomnosti pa so postale izjemno zanimive za turiste, željne pustolovščin.

Od Ibarre do San Lorenza

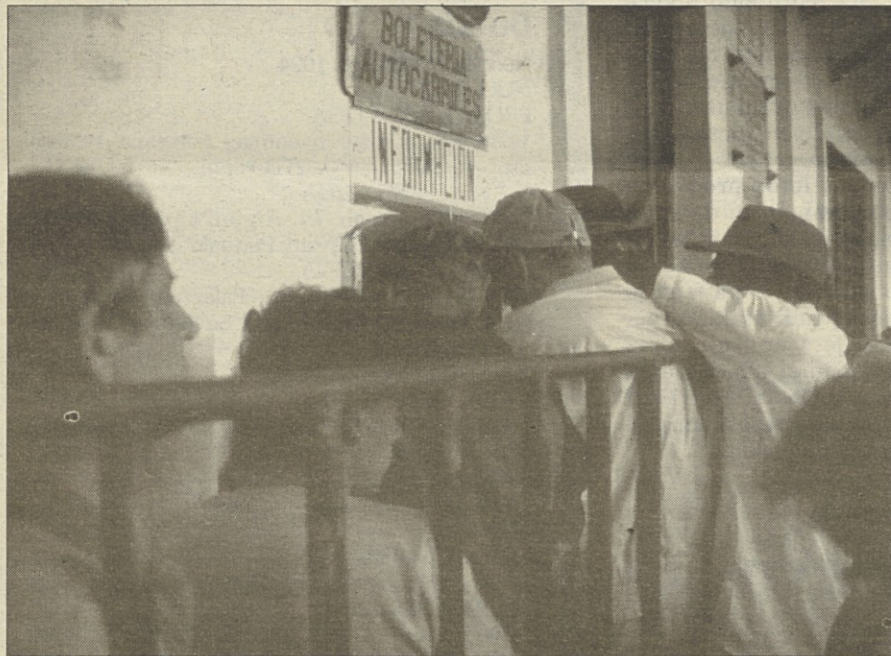
Pocasi in zaspano premikam svoje noge po prazni cesti in se v soju edine ulične svetilke dalec naokoli nekajkrat pretegnem, razširim svoje roke in globoko zazeham.

Komaj stiri je ura in skozi temo tropske noči me obliva mrz. Le kdo bi si mislil, da bom le nekaj kilometrov od ekvatorja potreboval pulover. Kljub zgodnji uri in precejšnjemu mrazu se kratkim hlačam ne odrečem. Po nekaj minutah hoje pridem, pravzaprav se v svoji zaspanosti primam, do neke nadvse čudne zgradbe, za katero sem dolgo mislil, da je skladišče, a mi je včeraj sele proti večeru uspelo izvedeti, da je to kraj, ki ga iscem: železniška postaja. O domaćinih ni se ne duha ne sluha, ceprav tukajšnji indijanci vstajajo zelo zgodaj. Takole, nekako ob starih prikapljavo ponavadi prvi turisti k ozki ograji pred okencem, nad katerim piše »boleteria« in začne se nekajurno čakanje na nam tako zaželene vozo-

vnice. Karte začno prodajati ob šestih, vlak pa naj bi odrinil ob sedmi uri. Skupaj s se nekaj prijatelji smo tokrat prvi, vendar se nam ze cez nekaj minut pridruzi se nekaj turistov, ki so se prav tako danes namenili potovati s tem vlakom.

Ura je približno pol sedmih in položaj na železniški postaji se je bistveno spremenil. Vrsta za karte je dolga ze kakih dvajset metrov, po peronu ležijo potovalne torbe, nahrbtniki, vreče polne zivil, sopi banan in neke tam dalec zadaj se je ze priceplo svitati. V medli jutranji svetlobi se ze kaže od sonca obsijana snežena kapa 5790 metrov visokega Cayambeja. Domaćini mirno stojijo v vrsti ali pa sedijo na kupu prtljage in ne rečejo nobene.

Blaž Zabukovec
(Se nadaljuje)

Običajna gneča pred okencem za prodajo vozovnic (Foto: Blaž Zabukovec)

Sprememba v položaju počasnih planetov

Ugoden teden za Vodnarje, Dvojčke, Ovne in Strelce

BAROMETER RAZPOLOŽENJA

PON TOR SRE CET PET SOB NED

POCUTJE, ZDRAVJE

spostitev	×	×	○	○	✓	✓	✓
šport	✓	✓	○	○	○	○	✓
post, dieta	×	○	○	✓	✓	✓	○
težja fizična dela	✓	○	○	×	×	○	○
izlet	○	○	○	✓	✓	✓	○

DRUŽBA, ODNOSI

obisk znancev	○	○	×	×	○	○	○
domaća zabava	×	×	○	○	○	✓	✓
družinski posvet	✓	✓	○	○	✓	✓	✓
družabne igre	○	○	○	×	×	○	○
urejanje uradnih zadev	✓	✓	✓	○	○	×	×

POSEL, DENAR

poslovno srečanje	○	✓	✓	✓	○	○	×
naložbe in nakupi	✓	✓	○	○	○	×	×
zamenjava službe	×	×	×	○	○	×	×
izposoja denarja	○	○	○	×	×	○	○
igre na srečo	✓	✓	○	○	○	×	×

LJUBEZEN, SPOLNOST

osvajanje	×	○	○	○	✓	✓	✓
iskren pogovor	○	○	✓	✓	✓	○	○
zmenek	○	○	○	✓	✓	✓	○
ljubljenje	✓	✓	○	○	○	×	×
prekinitev zveze	×	×	×	○	○	○	✓

UMSKE DEJAVNOSTI

branje	○	○	✓	✓	✓	○	○
učenje, sirjenje obzorja	○	✓	✓	○	○	○	×
raziskovanje	○	○	○	○	✓	✓	✓
umetniško ustvarjanje	✓	✓	○	○	○	✓	✓
reševanje težav	×	×	×	○	○	✓	✓

LEGENDA: ✓ ugoden dan, ○ nevtralen dan, × neugoden dan

(A. O.)

P O D L I S T E K

Vinko Lenarčič

Plečnik

32

Ko je nekoc prinesel nacrt za novo cerkev, je rekel: »Ze dolgo se ukvarjam z mislijo napraviti cimbolj svetlo cerkev, priblizano naravi, ki naj jo clovek gleda tudi skozi cerkvena okna, predvsem zelenje. To ga nikakor ne more motiti, ali bi ga vsaj ne smelo, saj se ravno v lepi bozji naravi najbolj odkriva Stvarnik! Na obeh straneh sem naredil dvoje velikih oken - stirje evangelisti, viri prave, resnicne svetlobe. Vi ne veste, kako prijetno se razliva svetloba v Panteonu, velika, cudovita je misel, tako zviska razsvetliti prostor...«

Nisem se povedal, kako je Plečnik arhitekturo - umetnost poučeval, kako je v nas buditel cut za lepoto. Vsak učenec ga je mo-

ral gledati, kako riše, zato je zlasti pri začetniku mnogo presedel, preskiciral in zraven tolmačil. Zavedati se moramo, da je bila za Plečnika skica, risba izpoved duše, viden izraz - odraz misli, skrivnostno snovljenje abstraktne misli - občutka duše. V skicah studentov je videl dušo, s svojimi skicami je razodeval svojo. Malokdo se je tega zavedal.

Od studenta je zahteval najprej skice in kdor ni razumel, kaj se to pravi, mu je preljubeznivo pomagal, pokazal in razložil. Odločiti se za katero svojih skic je bilo studentu najtežje, to odločitev smo morali hoco nočes prepustiti Plečniku. Zatorej: vsakemu delu Plečnikovega učenca, ki

ga je slednji naredil v sodelovanju s Plečnikom, je kumoval Plečnik, ce drugače ne, ze samo z odločitvijo, da je dobro!

Noben clovek ni risal tako kot Plečnik. Crte ni skusal napraviti cimbolj ravne, ampak cimbolj premo. Bila je vedno malo valovita, nazobčana, kot da se je roka, ki je risala, malce tresla. Tako risana crta je učinkovala res ravno in premo. Mislim, da je ta način risanja crt Plečnikova iznajdba. V tem smo ga skusali vsi posnemati. Plečnikova skica ni bila jasna samo po vsebini, to se pravi da je kazala to, kar je hotel povedati, ampak je bila risana v merilu v določeni proporciji. To je silno vazno, to je Plečnik - arhitekt. Zanj je bila skica odločilna, merodajna. Kako verno je treba naneesti skico, me je hitro naučil. Ze ko sem risal klasično po Vignoli in drugih, me je opozarjal, kako nujno se je držati proporca in linije, bil je naravnost pedanten. Kot kolikor toliko dober matematik sem klasiko razumel, niti malo pa ne občutil, da je

Hradčani - interior

samo taka delitev, tak proporc, taka linija lepa ali po Plečniku stroga, resna, ne pa mehka, sentimentalna. Tega nisem in ne bom nikoli razumel. Plečnik je zaradi tega obupaval nad menoj, ve-

rujoč, da ima vsak clovek cut za lepoto... »Ne, dragec, tako se nista zmenila, tako ne gre!« Pricel je sam nanasati svojo skico in jo lepo z distancnikom meriti in prenasati.

(Se nadaljuje)

Danes goduje

Amand (Ljubo), apostol Belgije

Sveti Amand velja za enega najpomembnejših svetnikov sedmega stoletja. Najbolj je v casteh v Belgiji, kjer mu je posvečenih vec kot sto cerkva.

Rodil se je okoli leta 600 v Akvitaniji. Ceprav ga je premožni oče namenil svetni službi, si je Amand izbral drugačno življenjsko pot. Zelel je oziveti staro galsko menistvo, ki mu je bil oče svetni Martin, ter tekmovati z benediktinci, ki so misijonarili med Anglosasi in irskimi menihi, ki so delovali med Franki.

Ko je bil star dvajset let, je sel v solo samotarjev na otoku Yeu. Po koncanem solanju je skupaj s sv. Austregisilom, nadskofof v mesto Bourges, obiskal Rim, nato pa nacrtno oznanjal evangelij na območju Genta v Flandriji.

Okoli leta 630 je kot prvi misijonar prisel med Slovence, vendar ni imel uspeha. Uvidel je, da si mora vzgojiti meniske sodelavce, saj so ga prejsnji zapustili. Odkupoval je anglosaske suznje in jih vzgajal za misijonarje. Leta 639 je postal misijonski skof. Skrbel je za pokristjanjevanje pokrajine vzdolz reke Selde, vse do južne Frizije. Dve leti je vodil tudi skofijo Maastricht, a jo je po dogovoru s papežem Martinom I. zapustil, da bi ustanovil nove samostane in opravil številna misijonska potovanja.

Umril je 6. februarja leta 676 v samostanu Elnon pri Tournaiju ob reki Seldi.

(Vir: Leto svetnikov)

NESLIŠNI KLICI

K pisanju me je vodil glas ljubezni do življenja (1)

Vroce poletno popoldne. Igralec, ki so mu pred pol leta operirali srčne zaklopke, naj bi nastopil pred skupino studentov v sparjeni predavalnici. Pripeljal se je z avtom z Gorenjske in razgret in utrujen od operacije in vročine stopil pred kakšnih petdeset poslušalcev. V roki je držal v rdece usnje vezano povest iz prejšnjega stoletja, ki naj bi jo interpretiral studentom književnosti. Pred avditorijem se je torej znašel nekakšen strokovnjak, ki se je pisateljevega dela naučil napamet in ga bo preslikal pred nas duhovni pogled tako, da ga bomo dojeli v vsej njegovi lepoti in globini. Akademsko izsolani glas, človek besede, kot poudarja knjiga

v njegovih rokah, in izdajajo očala, ki si jih je nadel, da bi prebral pisateljev uvod v povest. Gostija lepe besede za sladokusce torej.

A nenadoma knjiga in očala iz njegovih rok neopazno zdrsnejo na stol. Zaripel kmet sedi nasproti poslušalcev, ves poten, z razpeto srjaco, malo prej brezhibna obleka se začne ohlapno valjati okoli njegovega debelastega trebuha. Obraz se razbrazda od kmečkega dela, sredi sončnega dne se zvečeri, saj se v njegovi roki znajde neviden polic belega, da vidiš na kozarcu od zemlje umazane nohte, v očeh pa že zari pozivljajoci nektar - odkod sicer tako segav pogled. In pri-

kobilici, o tumpastih grafičarjih, o prestrašenem mozičku cesarju, zakrknjeni cesarici, sitnem ministru, o bajnih kascih jedace in krepcilne kapljice, ogromni lipi za svojo mesarico, in bolj ko ga zloka, več debelih nam naloži. In mi se tresemo od smeha, koliko neslanosti ima vendar v zalogi, ko si takole oddihuje med nami in se baha s svojo prekanjenostjo, in se naceja, da se mu ne posusi glas, se na nas račun. Do tiste zadnje besede neke povesti v neki knjigi, ki jo znamo napamet. Vstane, si natakne očala, pokaže, da je bilo vse res, kar nam je napletal, saj mu je nekdo črno na belem vtaknil v bukke.

Duša

(Nadaljevanje prihodnjic)

LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja«, je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrezite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaž Sršen. Pravilni odgovori pa prinašajo ceden kupček denarja...

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek:

Telefonska številka:

Naslov:

Glasbena želja:

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Dobra volja bo ostala, ceprav se boste na trenutke morali truditi, da jo obdržite, saj boste silno občutljivi in ranljivi. V vas se najbrž nekaj rojeva.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Izurili ste se v ločevanju zrnja od plev, zato odslej ne boste več potrebovali toliko nasvetov in ne boste več tako zelo omahovali, ko se boste odločali za novo.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Zacveteli boste na vseh področjih življenja, le v ljubezni boste se zmeraj čutili nekakšen zastoj. V iskanju vzrokov se boste najprej lotili partnerja.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Privoščili si boste maratonski spanec, po katerem se boste počutili kot prerojeni. Izkoristili boste priložnost in pretresli nekatere svoje grde navade.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Vasa nova podoba skupne prihodnosti bo veliko bolj optimistična. Le tega ne smete pozabiti, da je korak, ki sta ga storila s partnerjem, zgolj uvod.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: V iskanju vzrokov svojih zadržkov se boste vprašali, le kaj imajo vaši sodelavci proti karizizmu, ko pa so sami največji karieristi. Odgovor je v zavisti.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Zdi se vam, da boste odslej zmogli vse sami in da sploh ne boste več pogrešali sopotnikov in svetovalcev. Koliko zancev vam bo potlej še ostalo?

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Spet boste nasledili svoji stari slabosti: trudili se boste do onemoglosti in prezrli vsak glas telesa, ki se mu bo zahotelo pocitka in obnove. V posteljo!

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Zablesteli boste v vsem svojem sijaju, kajti težave, ki so vas pestile minulo obdobje, so že tako neznatne, da se vam zdi, kakor da jih nikdar ni bilo.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Nihali boste od skrajnosti do skrajnosti, isčoc znošno ravnotežje. Tovrstno premetavanje vašemu ljubezenskemu gnezdecu ne bo ravno v prid.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Spoznali boste osebo, za katero se vam bo prvi hip zdelo, da se v vsem ujemata: enakih misli, enakih stališč, enakega svetovnega nazora bosta. Čudež?

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Z jasnejšim pogledom resda se ne boste preganili duševne sivine, vendar bo zaenkrat dovolj ze to, da se boste namesto patetike gledali z razumevanjem.

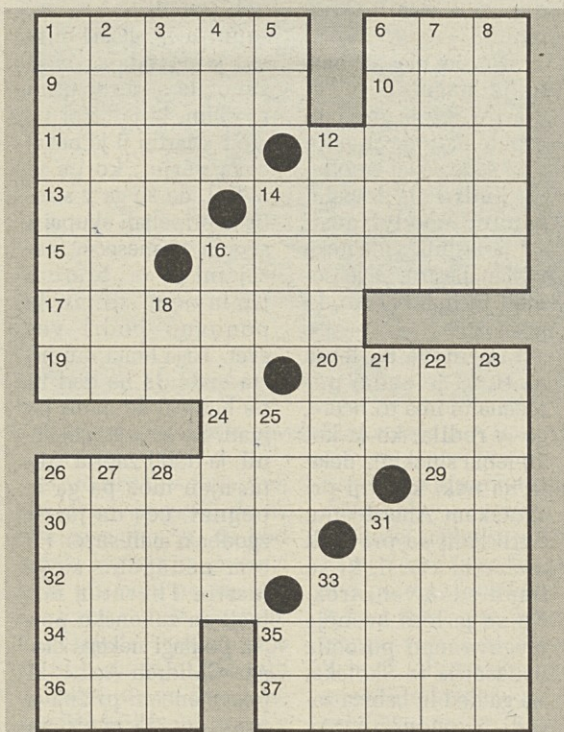
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. vrh v Julijskih Alpah, 6. plod, 9. anonsa, 10. dobra solska ocena, 11. prsica, ki prenaša boreliozo in meningitis, 12. aleksandrijski duhovnik, začetnik arianizma, 13. pregovor, 14. avtokamp pri Pulju, 15. okrajsava za latinski idem, 16. človek, ki kaj pomeni, 17. japonski otok v Korejskem prelivu, 19. poldrag kamen, 20. pritok Donave pri Regensburgu v Nemčiji, 24. antično ime makedonskega Stipa, 26. posoda za prenašanje grozdja, 29. pivo starih Slovanov, 30. hrvaški kosarkar (Dino), 31. gora nad Kobari-dom, 32. vodne rastline, 33. kitaljski filozof, Micius, 34. izraelska luka, kolektivna poljedelska naselbina v Izraelu, 36. rimski naravoslovec (Tit), 37. začrtna smer ceste.

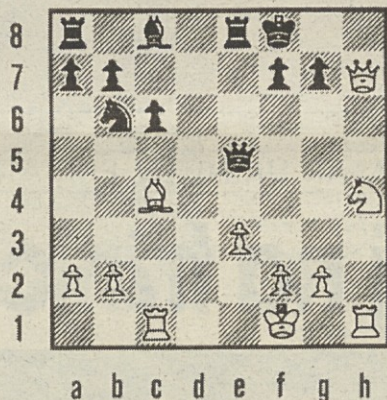
Navpčno:

1. kraj med Naklom in Britofom pri Kranju, 2. špijon, 3. večja stanovanjska stavba, 4. slovenski desničarski politik (Sašo), 5. vrhunski sportnik, 6. slovenski slikar (Mihael), 7. operni spev, 8. srednješolec, 12. glavno mesto ameriške zvezne države Georgie, 14. pračoe Semitov, 16. kraj in grad pod Pohorjem, 18. avtomobilska oznaka Sabca v Srbiji, 21. južnoameriški lenivec, 22. splav, 23. bolna ženska, 25. slovenska tiskovna agencija, 26. nizozemski pisatelj (Menno Ter), 27. palica za ciščenje pluga, 28. ime angleškega pisca kriminalnih romanov Wallaceja, 31. kokos brez repa, 33. čas brez vojn, 35. avtomobilska oznaka Kuvajta.

Vodoravno: Kobla, sad, oglaš, tri, klop, Arji, rek, Sto-
RESITEV

ŠAH

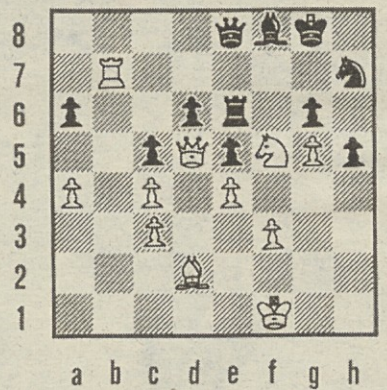

Abrahams - Thynne / Liverpool 1932

Videti je, da se bo črni kralj uspešno ubranil napada belih figur, saj bi se po sahu bele dame na polju h8 uspešno izvlekel v sredino sahovnice. Toda beli, ki je na potezi, je drugače zasnoval napad na črnega kralja in uspeh ni izostal. Ze začetek kombinacije vam postreže z nenavadno, vendar učinkovito potezo!

Resitev naloge

Napad na črnega kralja se pričinja s potezo 1.Dg8+! (zrtev dame, ki je črni ne sprejme 1...Kg8: 2.Sg6! z grozno 3.Th8 mat). Po umiku kralja 1...Ke7 2.Df7:+ Kd8 3.Sg6 prihaja v igro beli skakač. 3...Db2: 4.Td1 + Ld7 5.De8:+! in črni se je vdal! Na 5...Ke8: 6.Th8 mat!

Keres -Tarnowski / Helsinki 1952

Bele figure so zasedle ključna polja na sahovnici in patirale črno vojsko. Toda napadeni beli skakač se ne pripravlja na umik, temveč zeli aktivno poseci v borbo. Beli, ki je na potezi, v nadaljevanju prisili črnega k predaji!

Resitev naloge

Partijo odločijo skoki belega skakača. Najprej je vele-mojster Keres odigral 1.Se7+! Kf7 (na 1...Le7: 2.De6:+) 2.Sc6+ Kg8 3.Sd8 z vezavo črne trdnjave. Črni je prisiljen na 3...Dd8: 4.De6:+ Kh8 5.Df7 in se vda, saj so matne grožnje na sedmi vrsti neubranljive!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1478

Thomas More in njegova Utopija

Angleški humanist in državnik, pisec socialnih, zgodovinskih in teoloških spisov Thomas More, se je izsolal za pravnika, leta 1504 je vstopil v parlament, leta 1523 pa je postal njegov predsednik. V sporu med kraljem Henrikom VIII. in papežem se je postavil na papeževo stran, določil funkcijo lorda kanclerja in odklonil supermat-sko prisego, s katero bi priznal kralja za cerkvenega poglavarja.

Leta 1535 ga je dal Henrik VIII. zapreti, obsodilo so ga na smrt in obglavili. Leta 1935 so ga razglasili za svetnika. Njegovo najbolj znano delo je politično-filozofski roman Utopija, ostra kritika revščine v Angliji. V prvem delu opisuje socialne razmere v tedanji Angliji, v drugem pa deželo na otoku Utopija (v stari grščini pomeni utopos deželo, ki je ni), idealno urejeno državo, v kateri ni zasebne lastnine, kjer ljudje niso razdeljeni v razrede, kjer vsi delajo po sest ur na dan in v kateri imata vsa lastnina ter organizacija dela in življenja družbeni značaj.

More, ki se je rodil 7. februarja 1478, si v svojem delu ni zamisljal, da bi sprebrnil človeka v nekakšno idealno abstraktno bitje, zahteval je le spoštovanje za vsakogar, za vse pa naj bi veljale enake pravice in dolžnosti.

PREBLISK

Prava pravica je vest.
O. W. Holmes

EVROPA / V SREDOZEMLJU PADAVINE

Vremenska slika:

Nasi kraji ležijo na obrobju ciklonskega sistema s središčem nad Sicilijo. Z jugovzhodnimi vetrovi v visinah dotoka k nam vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA	TEMPERATURE REK	PLIMOVANJE	RAZMERE NA CESTAH
Sonce bo vzšlo ob 07.20 in zšlo ob 17.13. Dan bo dolg 9 ur in 7 minut. Luna bo vzšla ob 04.02 in zšla ob 17.13.	Mura (G. Radgona) 5,2°C Sava (Radovljica) 5,0°C Sava (Sentjakob) NP°C Sava (Radece) 7,6°C Savinja (Lasko) 5,0°C Ljubljana (Moste) 7,5°C Bistrica (Sodrazica) NP°C Sora (Suha) 5,4°C Iska 4,6°C	Danes: Danes: ob 0.16 najnižje -3 cm, ob 6.07 najvišje 33 cm, ob 13.20 najnižje -47 cm, ob 20.09 najvišje 26 cm. Jutri: ob 1.23 najnižje -9 cm, ob 7.04 najvišje 37 cm, ob 13.59 najnižje -55 cm, ob 20.41 najvišje 34 cm.	Promet po notranjosti države, kakor tudi preko vseh mejnih prehodov, poteka tekoče in brez zastojev.
SETVENI KOLEDAR			
Dan je primeren za drugo setev korenčka, rdece pese in zelenjave s podzemnimi plovci.			

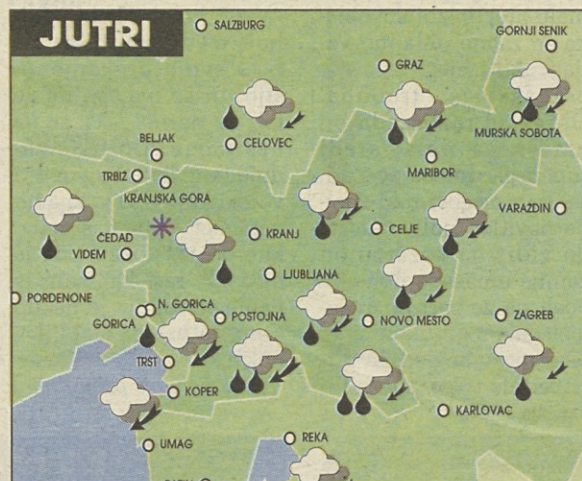
ALPE JADRAN / NA JUGU DEŽ

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

Slovenija: Oblačno bo z občasnimi padavinami. Meja sneženja bo na višini okoli 1400 metrov. Dnevne temperature bodo od 5 do 10°C.

Sosednje pokrajine: Povsod bo oblačno, predvsem na Hrvaškem in ob Jadrnu bo deževalo.

V Sloveniji: V ponedeljek bo prevladovalo oblačno vreme z manjšimi padavinami. Hladno bo. Na Primorskem bo se pihala burja.

Obeti: V torek ne bo večje spremembe vremena.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA.....	3/8
TRST.....	10/-
CELOVEC.....	-2/5
BRNIK.....	3/7
MARIBOR.....	0/13
CELJE.....	1/12
NOVO MESTO.....	0/10
NOVA GORICA.....	4/12
MUR. SOBOTA.....	3/12
PORTOROŽ.....	8/15
POSTOJNA.....	2/8
ILIRSKA BISTRICA.....	8/9
KOČEVJE.....	-1/10
ČRNOMELJ.....	-2/9
SLOV. GRADEC.....	-2/11
BOVEC.....	-/-
RATEČE.....	0/5
VOGEL.....	-1/0
KREDARICA.....	-8/-7
VIDEM.....	7/-
GRADEC.....	-3/8
MONOŠTER.....	4/11
ZAGREB.....	0/11
REKA.....	10/11

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI.....	-19/-16
STOCKHOLM.....	-12/-7
MOSKVA.....	-19/-11
BERLIN.....	2/4
VARSAVA.....	-2/0
LONDON.....	2/10
AMSTERDAM.....	2/7
BRUSELJ.....	3/8
PARIZ.....	7/11
DUNAJ.....	1/5
ZÜRICH.....	0/7
ŽENEVA.....	0/10
MILAN.....	12/16
RIM.....	7/8
BEOGRAD.....	1/17
BARCELONA.....	5/12
ISTAMBUL.....	-1/3
MADRID.....	-5/6
LIZBONA.....	3/9
ATENE.....	-1/6
BUCAREST.....	-/8
MALTA.....	13/18
PRAGA.....	1/4

VIETNAM / KOMU JE MAR UKINITEV EMBARGA

Vsi skupaj na tržnico!

V Mesto Hošiminh, nekdanji Saigon, se vsak dan steka na tisoče kmetov iz okolice, ki prinašajo svoje pridelke. Kmetica na sliki vozi na svojem kolesu dober ducat gosi (AP)

VELIKA BRITANIJA

Toži mater, ker mu noče povedati, kdo je njegov oče

Edinstveni primer v Veliki Britaniji
Nesrečno otroštvo Martina Thorntona

LONDON - Kot otroka ga nihče ni maral, sirotišnica in rejenci so si ga podajali kot zogo, danes hoče kot 43-letnik odkriti svoje korenine. Da bi mu to uspelo, se je spomnil nečesa, kar se nikomur ni padlo na um, toži namreč lastno mater, ki mu mora povedati, kdo je njegov oče. Zgodbo Martina Thorntona je posredoval britanski dnevnik »Daily Mirror«.

»Nočem masčevanja, to je nacejno pravi Martin, ki je preživel problematično mladost, a se je sedaj emotivno umiril in dosegel gmotno neodvisnost, saj je lastnik videoteke v Manchesteru, se je poročil in ima hčerko, ki jo obožuje.

Martinova 63-letna mati, ki je sedaj poročena in ima tri hčere, ga je rodila, ko je kot 19-letna služkinja delala na neki kmetiji pri škotskem Aberdeenu. Skrb zanj so prevzeli materini starši, ki so imeli se devet otrok. Ko se je leto kasneje njegova mati poročila in izselila iz Škotske, sta ga ded in babica zaradi finančnih težav poslala v sirotišče, kjer je ostal do devetega leta, ko so ga dali v rejo. Vzgojni poskus pa ni

uspel, tako da se je moral vrniti v sirotišče, kjer je ostal do polnoletnosti. Zavod je zapustil kot obupanec, ki se je takoj predal pijaci in živel kot klošar. Njegovo življenje se je spremenilo, ko se je udeležil nekega tečaja, po njem pa je postal direktor neke trgovine. Takrat je sklenil, da bo poiskal mater. S pomočjo starih staršev je dobil materin naslov, se pri njej zglasil in ta mu je povedala, da je zanosila s poročenim moskim, ki je takoj izginil. Martin ji je nekaj časa verjel, ko pa je odkril, da so ga v sirotišče pripeljali skupaj s svojim 18 mesecev starejšim bratom Jimmyjem, se mu je ponovno podrl ves svet. Tega brata mu nista omenila ne ded in ne babica, se manj pa mati. Ko se je k njej vrnil, je dobil zaprta vrata, njen mož pa ga je pogнал, čes da je sit zgodbe o mali siroti. Po tem neuspehu se je Martin Thornton odločil za zakonsko pot. Na podlagi nekega člena »Children Acta«, ki posvojencem priznava pravico, da zvejo za svoje prave starše, je Martin sodno zahteval, naj mu mati pove, kdo je njegov oče.

NOVICE

Gol pristal na strehi Buckinghamske palače

LONDON - Dokaj nenavaden podvig padalca je včeraj zjutraj mobiliziral dobršen del londonske policije. Za sedaj neznaní moski, policija noče povedati njegovega imena, se je namrec odločil, da bo popolnoma gol pristal na strehi Buckinghamske palače, uradne rezidence britanske kraljice Elizabete in ene najbolj zastraženih stavb na svetu. Policija je padalca opazila, ko je bil se v zraku in ga je pričakala na strehi, kamor je doskocil brez sleherne krpice na sebi kljub strupenemu mrazu, ki vlada te dni v Londonu. Nihče od članov kraljevske družine ni sledil ekshibicije neznanca.

Na desetine mrtvih v gabonskem zaporu

LIBREVILLE (GABON) - V gabonskem glavnem mestu je v zaporu umrlo več kot 60 ilegalnih priseljencev iz drugih afriških držav. Za sedaj ni se jasno, če so priseljenci umrli zaradi zadušitve (bili so namrc zaprti v celici, ki ima le nekaj kvadratnih metrov) ali od lakote. Gabon, ki ima najvišji dohodek od vseh držav črne Afrike, privlači na tisoce ilegalnih priseljencev.

Kaditi ob otrokih je zelo nevarno

LONDON - Kajenje ob malih otrocih škodi njihovu zdravju bolj kot so do sedaj mislili. Se hujše pa je, če kadijo nosečnice, ker bo to imelo katastrofalne posledice za novorojenčke in celo za njihove otroke. Prizadele jih bodo številne bolezni, predvsem pa bodo imeli nižji inteligenci kvocient.

Britanski izvedenci so tako poslali strah v kosti milijonom britanskih kadilcev, ki se do sedaj niso zmenili za podatke, po katerih naj bi prej umrli kot nekadilci. Kdo si bo sedaj se

upal kaditi v blizini otrok, ko Anne Diamond, aktivistka v boju proti kajenju, trdi da je kajenje glavni vzrok za bolezni novorojenčkov, ki jih dim staršev dobesedno mori. Njene trditve so takoj osvojile britanske zdravstvene ustanove, ki so s statistikami dokazale, da ima izvedenka prav. Nosečnica, ki kadi, bo znižala rodnost svojih hčera, fantje pa bodo imeli manj semencic in slabo razvita moda. Tu so seveda se rak na pljučih, astma in kap, ki bodo prizadele otroke staršev kadilcev.